

## **E**brietas. utrum

fit peccatum mortale. *Re. fm Tho. scda scda. q. d. Immoderat⁹*  
*usus vini potest attingere tripliciter*  
*Primo modo ita quod vter nesciat potum*  
*esse immoderatum et inebriare poten*  
*te. Et sic ebrietas potest esse sine pec*  
*cato. et sic de Noe creditur. Secundo*  
*modo quando aliquis precipiat potum esse i*  
*moderatum non tamen existimet posse*  
*inebriae. Et sic potest esse cum peccato*  
*veniali. A. Nisi hoc casu ebrietas*  
*fit frequens seu assidua. tunc enim*  
*est mortale fm Aug. xv. dist. al*  
*autem. ver. ebrietas etiam et ut nota*  
*tur in fi. co. li. iij. ti. iij. q. ij. assidu*  
*itas ut dicit Aug. facit ebrietatem*  
*esse peccatum mortale non propter solam*  
*iterationem adus. quia multiplicatio ac*  
*tuum venialium non augeat in infinitum*  
*tamen sed quia non potest esse quod homo assidue i*  
*ebrietur quando sciens et volens ebri*  
*etate incurrit dum multoties expitue*  
*fortitudinem vini et suam abilitatem ad*  
*ebrietatem. Vel melior ratio f3 Alex.*  
*et ales. sup. ij. se. dist. xxxix. q. vi. quod*  
*cum homo habet sufficienter tempus deli*  
*berationis tenetur reprimere motus*  
*veniales ne perdat regnum peccati sui do*  
*minium. Non ergo propter duritatem vel as*  
*siduitatem operatur peccatum mortale*  
*sed propter manifestum datur intelligi occul*  
*tum. si per tempus rationis. De sententia est*  
*De. ut patet sup. delectatio. ad fi. i. ad*  
*ditionem. B. Tercio modo quando quis bene*  
*aduerit potum esse immoderatum et in*  
*ebriantem. et tamen magis vult ebrie*  
*tate incurere quam a potu abstinere.*  
*Et talis proprie dicitur ebrius et sic e*

brietas est peccatum mortale.

**Q**uid autem alicui datur immoderatus potus? causa medicarie ad provocandum vomitum. *Re. fm Tho. scda. ij. q. d. In hoc casu*  
*non est peccatum quia talis cib⁹ vel po*  
*tus sano esset superfluous non tamen in fir*  
*mo. sed propter hanc causam non debet potus*  
*dari usque ad ebrietatem. quia tunc non*  
*excusaretur a peccato.*

**Q**ue pena dicitur quod ebrietas? *Re. f3 Ray.*  
*Pena est quod si est episcopus vel presbiter*  
*vel diaconus et ammonitus non*  
*desistat deponatur. Si vero est sub*  
*diaconus vel infra aut etiam laicus*  
*communione priuetur vel verbe*  
*retur. xxxv. dist. episcopus. et c. ante om*  
*nia. xv. q. i. sane. de vi. et honesta.*  
*de clericis. et c. a crapula. in fi. A.*  
*Con. Hosti. et in sum. con. lib. iij.*  
*ti. iij. q. iij. B. Et nota quod secundum*  
*Hosti. idem est hodie de subdiacono*  
*no quod de diacono. vide infra.*  
*hucus alee. f3 iij.*

**E**brietas utrum excuset hominem a peccato quod committit. *Re. secundum Ray.*  
*Si quis in ebrietate incidit*  
*sine culpa sua et sit omnino aliena*  
*tus mente certe excusatur. xv. q. i.*  
*sane. Secus si culpa sua inebriatus*  
*aut non omnino alienatus fuerit*  
*A. Hoc casu cum quis ebrietate*  
*vel aliam dementiam incurrit cul*  
*pa sua. dicunt aliqui quod excusatur*  
*a tanto et non a toto. Alii autem*  
*dicunt quod excusatur a toto. si nul*  
*lum habet iudicium rationis. Et*  
*ut notatur in sum. con. lib. iij.*  
*o. ij.*



ti. iij. q. xviij. hoc est p babilis a ve  
us. Et consentit cu hoc Ray. Vide  
tur posse dici q qd bene excusatur  
penitus ab eo qd fecit in oimoda  
amentia. sed non a ca amencie: p  
bua debet puniri. Et tunc qd videt p  
bali dco e. sane. xv. q. i. a ibi glo.  
Tn pro delicto etia in oimoda a  
mentia facto ad cautela. pnia in  
iugenda est. sed leuior ad mentez  
reverso. xv. q. i. si qd insaniens. a  
notatur in su. o. in dca. q. xviij. B.

**S**ed nuquis ebris pt con  
trahere mafmomiū  
R. fm wil. Si ita ebris est q oino  
careat vsu rōnis. non potest: q de  
est ei consensus rōis sine q n pt  
esse mafmomiū. Seco si vsu rōnis  
h3. A. Et i su. o. li. iij. ti. ij. q. xxvij.  
B. Qz ebrietas impedit ordinados  
vide Jordinand. f. iij.

**E**cclēsia primo  
coiter. Ecclesia si fundata  
fuit in alieno solo quid fiet. R. o.  
fm Ray. a hosti. Si dñs soli laic  
erat a hoc sciuit a non cōtradixit  
sibi imputabit a ecclesia libera re  
manebit. ar. liij. dis. si seru. Si ve  
ro ignorauit ecclesia quippe rema  
nebit ostructa a libera nec efficie  
tur layco cōsuatis: sed ille tñ qui  
cōstuxit tenet dñm seruare inde  
nem. l. etia eps si ponendo pmaiū  
lapide l p ea i osecracone ecclē fu  
it negligēs. A. s. in examiacone do  
tis l mansi. vt in su. o. li. iij. ti. xliij.  
q. xv. vbi etia hñt omnia que i  
hoc p. ponunt. B. de. o. se. dis. i. nēo.  
xliij. q. vlt. opim. dis. lxx. scōm. Si

vero solū erat altē ecclesie l col  
legij ecclesiastici. dēt ei restitui h  
modo q ecclesia ostructa fiet sibi  
subdita q ad ius pionat. xliij. q. ij.  
apostolicos. xvij. q. iij. questi.

**E**cclēsia nemo edifica  
re pot nisi au  
toritate diocesani qui debet pone  
re primariū lapide. cruce figere. a  
cimiteriū designare. a etia petre  
dote sufficiēte assignari. sine q cō  
seccari non dēt. de. o. se. dis. i. nemo.  
a. e. placu. Et hodie qdem sufficit  
q assignetur p dote vnus mansus  
a vnus prediū sufficiēs p vno pa  
ri boū totaliter liberū. ext. de cōsi.  
c. A. Et ibi glo. notat q mansus  
di qtitas terre que sufficit duob  
lobus ad laborādū in āno. B. Ta  
lis tñ ecclesia donec in hac paup  
tate fuerit nō tenebitur ad hō spi  
talitatē seruandā nec epō aliquis  
psoluebdū nisi quātū pt. A. hosti.  
c. hec fuerūt dca dic q non tene  
talis ecclesia ad iurā epalia psoluē  
da nisi forte aliquis noie cathedra  
tici. qz non pt. vt in su. o. li. iij. ti. x  
liij. B. donec pueniat ad pingu  
orem fortunā. ar. ext. de o. se. cum  
dilectus. A. Melius videtur facere  
dictum caplm primum. in fi. de cē  
fi. ibi. Et si aliquis amplius habu  
erit inde senioribus debitum serui  
cium impendat. B.

**E**xempti non possunt cō  
struere oratori  
a: siue ecclesias vel capellas in lo  
cis non exemptis sine diocesano  
licencia. vide J. exemptus. f. vi. de  
oratorijs autem priuatis. vide J.



oratoriū. Ecclesie quō nō dēt reū  
ti ad secularē habitacōez hētur su  
pra. oſecraō ecclē. fi.

**Q**uis tenet ecclesiā cū mō  
get repaē. fi. h. 3. Do  
sti. Si fabrica habet portionem de  
putatam. de illa repari debet. x. q.  
iiij. vñio Et si nō sufficit tunc rōe  
a alijs in ea beneficiati cōferre dūt  
ex. eo. c. 1. a. c. 8. hys. xvi. q. 4. si mo  
nachus. In q. casu standū est dis  
positioni epī a maioris ptis capli  
ext. de hys q. fi. a. ma. pte ca. c. fi.  
In quibuscūq. etiā regionib⁹ laici  
hoc faciunt expēsis suis. Et ubi cō  
suetudo est tētur cum i ea picipiat  
sacramēta ecclesiā audiat diuī  
na. xvi. q. viij. q. cumq. a. c. a hoc  
dixim⁹. a. c. filijs. Et opellendi sūt  
talem cōsuetudinez fuare. ext. de si  
mo. ad aplicam. Si talis cōsuetu  
do nō repitur. q. rta puentur que  
quōdā a sctis patrib⁹ fabricē de  
putata ē ad hoc tētur itavt q. eam  
picipiūt soluat: non obſtate vlla  
prescripōe seu cōsuetudine. si pt⁹  
repaōnez redibit quarta ad illos  
q. eā pape cōsueuerūt. Sic intelligit  
xij. q. ii. de redditib⁹. avsq. ad. ca.  
statuim⁹. A. De in sum. con. li. iij.  
ti. xliij. q. dxi. B.

**Q**uantū ecclesijs donat  
pt. fi. h. 3. Donat  
pōt in infinitū absq. alia insinuacō  
ne. in auten. de nō alie. aut pmu.  
re. eccl. fi. h. min⁹. coll. ii. Raz cete  
ris psonis non liz donare l. recipere  
vltra qnquaginta solidos nisi pce  
dat insinuatio a nisi i certis casib⁹.  
C. de dona. l. si q. p. redēpōne. A.

ubi ptz q. ista insinuatio nō ē ne  
cessaria i hys q. donant p. redēptio  
ne captiuoz. Itē q. mgi militum  
donant militib⁹. Itē q. donat pro  
refectōe dom⁹ hys quorū incendio  
l. ruina dom⁹ corrupte sūt. Itē i do  
nacōe ppter nuptias vsq. ad q. tita  
tē dotis. vt. C. de dona. auten. eo.  
de cursu. a. notat glo. i. l. facimus.  
C. de dona. Que donatio pōt a viro  
fieri etiā p. tractū matrimoniuz  
vt. l. cū mltē. C. de dona. Si r. non  
vī necessaria insinuacō etiā in hys  
q. dant p. q. a. pia cā. Nā dicit do  
m⁹. Vende oia q. habes a da pau  
pib⁹. Mathei. xij. B.

**R**elictū ecclesie vl. ad ali  
as pias causas i  
testamento etiā min⁹ solemni vo  
luntate facto tenet. ext. de testa.  
cū esset. a. c. relatiū. Nā i tali lega  
to sufficiūt duo aut tres testes. vt  
ibi dī. A. Sed i dicto. c. cū esset. vī  
etiā requi pñcia presbiteri. Ad cui⁹  
intelligētiā q. rit ibi dñs. An. de bu.  
Quot testes requiūt de iure cū i tes  
tamento. Et rñdit q. septē. si i codicil  
lis. v. nisi q. i testamēto rusticorū  
sufficiūt. v. C. de testa. l. fi. a. sūdit  
Quero etiā an testm corā duo⁹ tm  
testib⁹ nō assistēte presbitero pro  
chiali valeat. fi. dicit doc. q. illd  
testamētū vī q. tū ad legatū i pias  
cās. si i alijs n. pñs causis n. vī nisi  
assist pbr cū duobus testibus. Et  
sic istud caplm debz intelligi fm  
c. se. Et istud communiter videtur  
placere doct. quia per presentiaz  
presbiteri tollitur presumptio fal  
sitatis. Et dicit Spec. q. si interessent  
o. iij.



tres alij testes sine p[re]s[ent]e n[on] va-  
leret testm[entum]. **I**tem dicit. Et si abest a-  
li[us] p[re]s[ent]e non fuit. q[uod] a solem-  
nitate legati n[on] d[ebet] recedi nisi in q[uo]  
t[em]p[or]e est exp[re]ssum in iure canonico et  
q[uod] iste text[us] requirit p[re]s[ent]em suu[m]  
q[uod] de m[ort]uo p[re]s[ent]e suo remanemus  
in dispo[n]e iuris ciuilib[is]. Et ista est  
co[n]suetudo opio. Sed michi videt[ur] q[uod] h[oc]  
modi testam[entum] valeat i[n] p[re]s[ent]ia du-  
oru[m] testiu[m] siue ad p[re]s[ent]ia eas siue ad  
quecu[m]q[ue] att[est]ata dispo[n]itione hui[us]  
c. q[uod] n[on] loq[ui]tur dispo[n]itione corrigē-  
do ius ciuile. sed declarādo irr[ati]o[n]a-  
bilitate iuris ciuilib[is]. **N**ā p[re]suppo-  
nēdo volūtatē defuncti i[n] p[re]s[ent]ia duo-  
ru[m] testiu[m] p[er] e[um] esset a p[ar]te ius na-  
turale q[uod] illud testam[entum] n[on] ex[er]ci-  
tari daret[ur]. Et q[uod] canones cōsulūt ai-  
me. ergo q[uod] p[er] e[um] esset n[on] ex[er]ci-  
tari de functi. de iure ciuili et ea  
nomine ex[er]ci-  
tari. **I**tem si omnia alia  
iura deficerent tunc p[ri]uā de nunci-  
acōis euāgelice debēt exequi. Nec  
obstat q[uod] hic dicit[ur] corā p[re]s[ent]e si-  
o. q[uod] hoc non dicit misterio iuris.  
sed q[uod] de facto sic accidit. **I**tem p[er] r[ati]o-  
nez de re. p[ro]bat[ur] q[uod] sufficiūt duo  
testes. q[uod] in ore duoru[m] l[et] trium ac-  
c[us]at. **N**ō obstat etiā q[uod] dicit legiste q[uod]  
illa cōsuetudo est r[ati]onabilis. s. q[uod] v-  
l. vii. testes requirant i[n] testam[ent]o.  
vt sic fraudib[us] obuietur. q[uod] hoc ē  
v[er]ū q[uod] esset dubiu[m] de voluntate  
defuncti. sed q[uod] esset certū vt i[n] cau-  
h[oc] c. tūc dico q[uod] ii. testes sufficiūt  
hec ille. Et p[ro]bat[ur] duoru[m] testiu[m] p[ro]  
neoz videt[ur] voluntate defuncti o[mn]i[n]o  
reddere certā. vt in dicto. c. ci. l. leg-  
a i. c. se. **P**z etiā ex p[re]d[ic]tis q[uod] q[uod]libet

cumq[ue] cōstet p[ro] certo d[iv]olūta-  
te testatoris omnino debet seruari  
in foro cōsciencie si legitima est  
quia non p[otes]t cōtraheri sine p[er]c[us]o  
**S**ed in foro iudiciali requiruntur  
duo idonei testes. ideo. xii. q. ii. c.  
ultima. dicitur. **V**ltima voluntas  
defuncti modis o[mn]ib[us] cōseruet[ur]. **B.**

**Q**uicquid emptu[m] fu-  
erit de pecu-  
nia ecclesie: eius erit. xii. q. ii. c. v. q.  
v. fixum. **Q**uod adeo v[er]u[m] est q[uod] si  
clericus habeat pecuniā de p[re]ben-  
da siue ecclesia sua et ideo emat p[re]-  
dium licet illam pecuniā potuiss[et]  
dare alijs intuitu pietatis. n[on]  
tamen d[ebet] potest p[re]dium. quia  
statim acq[ui]situm fuit ecclesie. siue  
emptum fuit nomine ecclesie siue  
nomine alieno. extra. de. pecu. de.  
c. v. c. inquirēdum. et p[ro]p[ter] hoc  
noti potest h[uius]m[od]i clericis illud al-  
lenare eodem m[od]o si quis de pecunia  
ecclesie quam habuerit furto vel  
rapina seu deposito possessione; si  
ibi emit. q[uod] ecclesie sit vt dictu[m] est  
**A.** Nec fuerunt glo. Ray. vt pat[et]  
in fū. c. li. v. ii. xii. q. xvi. **B.**

**E**ccl[esi]a p[ro] alijs debi-  
tis n[on] potest ob-  
ligari nec eius possessiones. Et si  
quis obligauit est suspensus ab  
administratione temporalium et  
sp[irit]ualiu[m]. ex. de sol. c. ii. **P**otest tū-  
hec snia p[er] ep[iscop]um relaxari. q[uod] p[ro]p[ter] hoc  
sibi n[on] retinuit. ex. de sen. ex. h[uius]  
**S**ed n[on] deb[et] hoc facere i[n] m[en]ta-  
ti ecc[lesi]e cōsulat ar. ext. de ver. sig. c. i.  
olim. **A.** Meli[us] facit eo. ti. ex. p[re].  
et **I**tem q[uod] in hoc n[on] notatur i[n] sum-



con. in dea. q. xviij. ad fi. a addit  
q. hec pena suspensionis non pre  
hendit epōs. cū d' ipsis nō fiat spe  
cialis mensio. ext. de. sen. ext. q. p  
tūculofuz. li. vi. B.

**Quicūq;** de nouo in ec  
clesijs. monas  
terijs. seu in alijs pñs locis vsur  
pantes regalia. v. collectā q. sit rōe  
regis l' imperatoris. seu tributum  
regi debent fm Jo. an. filr vsur  
pans te custodiā seu guardiā. titu  
lū aduocacōis l' defensionis q. appri  
a sunt noia pñonati ipsorum loco  
rū vacantius bona occupant. a de  
rici aut monachi ipōrū locorū. A.  
Ac etiā certe p sone eorūde locorū  
vt in. c. generali. de q. q. B. qui hec  
fieri pcurat ipō facto incidunt i ex  
cōicationē. Clerici at qui non op  
ponunt se talib' nichil debēt pēpe  
re de puentib' ipsorū locorū. A. p  
tempe quo pmissa sine stradiā  
one debita fici pmisserunt. vt i. tex.  
de quo statū. B. ext. de elec. genera  
li. libro. vi.

**Clericus** qui ex collatio  
ne laici recipit  
ecclesiā vel tenet si monit' nō renū  
ciauerit. A. v. resignauit. vt i. c. re  
latū de quo. B. ab officio v' bñfi  
cio suspendend' est. Et si cōtumax  
pseueret deponend'. laic' vero ex  
cōicand' ext. de iure pa. p. terea. a i  
c. si autē. xi. q. iij. a ext. de iudi. cum  
nō ab hoie. B. Ecclesiarū vacanti  
ciuz bona nō debēt ab alijs occupa  
ri. sup' beneficium. ij. q. i. Qualiter  
res ecclesie alienari possint. vide su  
prā. alienatio. De ecclesia eiusci

miterio. femunitas. De priuatis o  
ratorijs l' esq. oratorū. a femuni  
tas eccē. vi. De ecclesiā violata a  
ossecrandavide supra. cessacō. a su  
pra consecracō. ij.

## **E**cclesia secūdo

s. prochiatis. collationes  
de ecclesijs prochiatis hñs q. n  
attigerunt xxv. annū ipso facto n  
valent. Et tenet q. assumit fieri sa  
cerdos infra annum a tempore cō  
missionis: aliter priuatus est ea.  
Item tenetur personaliter reside  
re. In hoc tamen episcopus ex cau  
sa dispensare potest ad temp'. ex  
tra. de elect. licet canon libro. vi. Et  
nota hic q. licet tantū de āno tran  
sierit q. talis non possit ad sacerdo  
tium promoueri. non tamē vacat  
ecclesia ipsa nec potest conferri al  
teri nisi p' elapsum ānū. q. q. de ān'  
incipit tūc p' q. possessioz illi' pa  
cificā hūit l' p. eū stetit q. m' h'et  
uec currit si iusto impedimēto detet'  
ordinari nō potuit. Alio q. si sic p  
uat' sit. ecclā ipā ei cōstitui nō p't. A.  
s. p. eavice. vt in. c. omīssa. de q. m  
fra. B. Itē nota q. si recepit eā nō  
intēdes esse sacerdos: sed vt p. ānū  
haberet fructus tenetur ad cōstitu  
tionem. Similiter a ille q. cōtulit ei  
quem non credebatur promouēdū  
ad sacerdotiū tenetur ecclesiā sua  
re intēnem. Nec omnia extra. de e  
lec. cōmissa. li. vi.

**Episcopi** possunt dispensa  
re q. qui obtinēt  
parrochiales ecclās iustēdo studio  
nō teneāt p. monei infra ānū nisi a d  
o. iij.



subdiaconatū ad quē si nō fuerint  
promoti puati sunt. vt in primo  
de sacerdotio dēm ē. Ad sacerdotiū  
vero nō tenebūt vsq; ad septemū.  
q̄ interim p̄uideat eccl̄ie p̄vicariū  
a elapso septēmo: infra añū dñe  
fieri sacerdotes. Alioqn̄ incurrunt  
bidā penā. extra. de elec. cū ex eo.  
li. vi.

**S**i ad eccl̄iaz parrochiales  
p̄ntē q̄ nō ē in sacris dū  
tñ aliter sit p̄dne et possit infra  
statutum t̄p̄ ordinal admittēd⁹ ē  
extra. de insti. si is. lib. vi. Et tñ fm  
Jo. an. tal nō p̄ntat⁹ si possit i t̄li  
eccl̄ia m̄stui. extra. de eta. a q̄li. p̄  
terea. nisi disp̄satue. vt ibi.

## **E**lectio prima

conter qd sit. Res. Electio p̄nt  
hic sumē ē alie p̄sone ad dignita  
tē vocatō. vt colligit extra. eo. cū  
cūdis. q̄ p̄pter. A. Hoc fuit dic  
tū Goff. q̄ addit. Quis vbi elige  
re ad m̄ta se hēat. Nā dē q̄ eligi  
canonici. ext. eo. cū eccl̄ia vultera  
na. Dē etiā eligi arbit̄. ext. eo. in  
cāis. In hīs a fili b⁹ dē fici electio  
laxatō vocab̄lo. sic a p̄mab̄icū ē  
ligi de canistro. Vost. vero dicit q̄  
tūc hēc descriptō cūciat noīacōi a  
postulacōi: sic des̄ibe. Electio ē ali  
e p̄sone p̄donee ad dignitatē vel  
fraternā societate fuata forma ca  
nomica facta vocatō. Colligit hēc  
ext. eo. cū i cūdis. et. c. cū eccl̄a vul  
terana. q̄. c. q̄ p̄pter. a ext. de arbi.  
cū olim. vt m̄lū. cō. li. iij. ti. xxvi. q̄.  
i. Vides posse abbi q̄ nō ē solū  
vocatō ad dignitatē l̄f̄mitatē sed

ad m̄steriū alie officij. sic cū eli  
gūt arbitri ad eligēdū. dicto. c. in  
causis. ext. eo. vl ad regimē hōspi  
talis. dicto. c. cū olim. de arb. a idē  
in similibus. B

**A**d quē p̄tinet electio de iure  
cōi. Res. Spectat ad collegi  
ū etiā si duosolū vel tres fuerint.  
extra. eo. c. i. a extra. de ofue. cū di  
lect⁹. lxiij. dis. Adrian⁹. A. c. Adri  
an⁹ pax ad hoc facit. sed facit ad  
hoc q̄ q̄nq; laici admittūt ad elec  
tiōez. a p̄cipue p̄ncipes p̄ pace te  
nēda a vt dēfēdāt ab oppressiōi  
b⁹ fm Goff. vt in fū. d. eo. ti. q̄. ij.  
vbi etiam ponūtur que habentur  
in isto. fm Monal. a goff. B. S.  
si clerici non sint in ecclesia vt col  
legium sed vt singulares p̄sone.  
tunc supior prouidebit p̄ se vel ad  
presentationem patroni si q̄s sit.  
extra. de iure pat. pasto. Et electio  
quidem non solū ad collegiū p̄ti  
net: sed plerumq; de consuetudine  
vel priuilegio alie m̄ vocatur. ext.  
eo. cumana. Vnde a quī est in q̄si  
possessione eligēdi. eligē potest  
etiā si postea possessionē amittat.  
extra. de iure patronatus. consulta  
tiōibus. c. cum propter. a. extra  
eo. querelam. Item eligere potest  
prelatus a quilibet clericus in quē  
compromissum fuerit. vt habetur  
infra. electio. ij. per totum.

**Q**uis nō p̄t eligere. Res. Nō  
potest eligere ex cōi  
catus maiori ex cōmunicatione.  
vt nota. extra. de appella. cōstitue.  
i. A. in glo. que ibi dicit q̄ ex cōi  
catus vel suspēsi nec eligere nec eligi



possunt. **B.** Sec<sup>9</sup> si min<sup>9</sup> d<sup>9</sup> ext<sup>9</sup> de  
de. exco. mi. c. ult. Itē nec suspēsus  
ext. de consue. cū dilect<sup>9</sup>. Itē nec in  
terdict<sup>9</sup> ext. eo. cū inter. Itē nec il  
le q<sup>9</sup> sciē<sup>9</sup> celebravit in loco i<sup>9</sup> d<sup>9</sup> eo.  
ext. de se. exc. is q<sup>9</sup> li. vi. Itē nec illi  
quib<sup>9</sup> i<sup>9</sup> d<sup>9</sup> i<sup>9</sup> est eligere absq<sup>9</sup> su  
pioris l<sup>9</sup> n<sup>9</sup> ext. eo. c. ult. Item nec  
illi qui in ea vacatōe elegerunt  
sciē<sup>9</sup> i<sup>9</sup> d<sup>9</sup> i<sup>9</sup> ext. eo. cū i<sup>9</sup> cū d<sup>9</sup> is.  
et c. innotuit. in fi. Nam tales sunt  
ip<sup>9</sup> iure eligendi potestate p<sup>9</sup> uati.  
Et i<sup>9</sup> d<sup>9</sup> d<sup>9</sup> i<sup>9</sup> si peccauerūt in po<sup>9</sup> stu  
lādo. ext. eo. scriptū. Et hoc r<sup>9</sup> est  
q<sup>9</sup> facta no<sup>9</sup> i<sup>9</sup> cōe seq<sup>9</sup> electio l<sup>9</sup> pos  
tulacō. Sec<sup>9</sup> si nō sequit<sup>9</sup> q<sup>9</sup> tunc nō  
essent p<sup>9</sup> p<sup>9</sup>ter hoc p<sup>9</sup> uati. ex. eo. p<sup>9</sup> p<sup>9</sup>  
tue. li. vi. A. Ibi dicit<sup>9</sup> Perpetue s<sup>9</sup> a  
tionis oraculo declaram<sup>9</sup>. q<sup>9</sup> sciē<sup>9</sup>  
in electionib<sup>9</sup> nominantes i<sup>9</sup> d<sup>9</sup> i<sup>9</sup>  
num<sup>9</sup> propter suffragiū in scrutini  
o p<sup>9</sup> stitum nisi a d<sup>9</sup> o i<sup>9</sup> cō p<sup>9</sup> stiterint  
q<sup>9</sup> ex votis eorū cōis electio subseq<sup>9</sup>  
tur nequa<sup>9</sup> eligendi potestate p<sup>9</sup>  
uantur. licet pro eo q<sup>9</sup> i<sup>9</sup> d<sup>9</sup> i<sup>9</sup> no  
minando sciē<sup>9</sup> cōtra cōsciē<sup>9</sup> tias  
suas agunt a d<sup>9</sup> o a apostolica se  
de p<sup>9</sup> uiri m<sup>9</sup> eantur. **B.** Itē elige  
re non possunt qui peccauerūt in  
electionis forma. quia debent p<sup>9</sup> ua  
ri iure eligendi. ext. eo. quia prop  
ter. A. De talib<sup>9</sup> ibi dicitur Eligen  
di eavice potestate p<sup>9</sup> uentur. B.  
Item nec illi qui neglexerunt vsq<sup>9</sup>  
ad lapsum t<sup>9</sup> p<sup>9</sup> is. vide infra. p<sup>9</sup> p<sup>9</sup>ri  
mo. A. Predicti etiam casus nota  
tur in sū. con. libr. in. ti. xxvi. q. iij.  
fm Goff. a Monal. a Hosti. Et ad  
dit Hosti. Item qui per laicalem  
abusū elegerūt. ext. eo. q<sup>9</sup> q<sup>9</sup> s. ibi

dicitur. Quisquis electioni de se fa  
cte p<sup>9</sup> secularis potestatis abusum  
cōfē<sup>9</sup> p<sup>9</sup> sumpt<sup>9</sup> erit o<sup>9</sup> tra canonicā  
lib<sup>9</sup> tate. a electionis cōmodo careat.  
et intelligibilis fiat. nec absq<sup>9</sup> dis  
pensatione ad aliquā eligi valeat  
dignitatē. qui vero electioez h<sup>9</sup> mō<sup>9</sup>  
quā ip<sup>9</sup> iure irritā eē cōfē<sup>9</sup> p<sup>9</sup> sūp<sup>9</sup> se  
runt celebrare. ab officijs a benefi  
cijs p<sup>9</sup> t<sup>9</sup> suspēdā<sup>9</sup> p<sup>9</sup> triēniū. elige  
di tūc potate p<sup>9</sup> uati. **B.** Itē nō p<sup>9</sup> t<sup>9</sup>  
eligere pupilli. nec eē i<sup>9</sup> locis regu  
laribus qui non sunt professi taci  
te vel expresse. sed neq<sup>9</sup> conuersi.  
extra. de elect. ex eo. li. vi. Itē in ca  
thedralibus collegiatis seculari  
bus vel regularibus eccl<sup>9</sup> ijs vocē<sup>9</sup>  
non habent qui non sunt sub dia  
coni nec in eligendo nec in alijs fa  
ctis capituli. etiam si ab alijs libe  
re concedatur. vt in de. vt hi qui.  
de eta. a q<sup>9</sup> li. A. Ibi etia<sup>9</sup> additur.  
Nō obstatib<sup>9</sup> q<sup>9</sup> b<sup>9</sup> lib<sup>9</sup> s<sup>9</sup> uetudini  
b<sup>9</sup> l<sup>9</sup> statutis. Sed tū de. vt hi q<sup>9</sup> nō  
loq<sup>9</sup> nō q<sup>9</sup> ad dicos q<sup>9</sup> d<sup>9</sup> d<sup>9</sup> iarent ordi  
nal. v<sup>9</sup> p<sup>9</sup> t<sup>9</sup> corrigi ex textu a glo. di  
cte de Vnde h<sup>9</sup> laici etiā cūsi de iure  
cōi nō admittāt ad electō<sup>9</sup> s<sup>9</sup> l<sup>9</sup> cū de  
ricis. vt i. c. ex eo. de ele. li. vi. tū s<sup>9</sup>  
glo. i eo. c. ex eo. ex s<sup>9</sup> uetudine p<sup>9</sup> scri  
pta laici cūsi deberēt admitti: s<sup>9</sup> nō  
seclares. vt i. c. massa. ext. de elect.  
Laici vero p<sup>9</sup> fessi admittūt etia<sup>9</sup> de  
iure cōi. q<sup>9</sup> i d<sup>9</sup> eo c. ex eo. nō excludūt  
nō laici cūsi. nō aut laici p<sup>9</sup> fessi. fm  
gl. i d<sup>9</sup> c. ex eo. a i d<sup>9</sup> c. de. vt hi q<sup>9</sup> B

**Infra** q<sup>9</sup> d<sup>9</sup> t<sup>9</sup> p<sup>9</sup> b<sup>9</sup> s<sup>9</sup> iei electō. s<sup>9</sup> s<sup>9</sup>  
In eccl<sup>9</sup> ia cathedrali l<sup>9</sup>  
reglari habent electores tempus  
trium mensū infra quod si iusto



impedimento cessante non elegerint. primum superius deuoluunt. ut extra eo. ne p. def. du. Deinde debet electores p. n. tate electione electo et petere consensum eius infra octo dies postquam comode possent. Alioquin negligentes excluduntur a prosecutione processus. et sunt suspensi per tres annos ab omnibus beneficiis ipsius ecclesie. extra eo. cupientes. §. ceterum. li. vi. Electus vero tenetur consentire infra mensem a presentatione. aliter priuatus est iure electionis. nisi forte ea sit electi conditio quod non possit consentire absque iussu superioris. Quo casu tenetur electus vel electores petere licentiam cum ea celeritate quam superioris absentia vel presentia patitur. Et si non habeat. extunc a delecto alia procedat. Quilibet etiam electus post consensum infra tres menses tenetur petere confirmationem. aliter irrita est electio. ex. de elec. quaz. sit. li. vi. nisi petenda sit confirmatio a papa quod tunc electus tenetur infra mensem post consensum. vel si non fuerit ei electio presentata infra menses a noticia litterarum arripere versus curiam. et sic petere confirmationem ac negotium persequi. ut in dicto. c. cupientes. In alijs vero ecclesijs debet prouideri infra sex menses. aliter eodem predicto modo ad proximum superiorem deuoluunt. extra. de p. n. de multa. et de res. p. n. nulla. Et hoc etiam habet supra. beneficium. §. i.

**I**n quo loco debet fieri electio. Potest fieri in ecclesia vel in capitulo vel in loco honesto et maxime iuxta consuetudinem.

extra eo. in causis. Sed tamen precipue electiones episcoporum solent in ecclesijs fieri. ex eo. quod sicut Sed ex causa etiam extra ciuitatem possent fieri. xxiiij. dist. in nomine domini. A. Hostiensis autem simpliciter dicit quod in hoc seruanda est consuetudo. nisi ex aliquo causa alibi fieret. quod si consuetudo non apparet. tunc non est vis ubi fiat. dummodo sit locus clericorum et honestus. ut in sum. con. li. iij. ti. xxvi. q. vi. Electio autem episcopi si fieri potest debet fieri in ecclesia cathedrali. ut expressit de extra eo. quod sicut. et dixit Goff. ut in dicta. q. vi. B. Et non debet fieri ante sepulturam predecessoris. extra eo. bone memorie. Sed tamen si fieret: ualere. A. Hoc sentit glossa. i. de co. c. bone. sup. xx. tractatum. Et Hostiensis etiam ibidem. ut in sum. con. eo. ti. q. vii. B.

**D**ebet electores qui in ciuitate sunt debet ad electionem vocari uerbo vel scripto vel consuetudine signo capane. Item qui sunt in orbe ciuitatis. ar. ff. de p. n. l. i. A. dicitur. l. v. B. Item debent vocari omnes qui sunt in prouincia per litteras vel per nuncium. extra eo. cora. Hoc dico secundum consuetudinem obseruandam. A. In notandum quod vocandi sunt non solum presentes in capitulo: sed etiam extra si sciunt esse circa capitulum. quod si aliter fieret esset malitia quam omnino in electionibus est vitanda. Consulo etiam quod vocetur etiam si sint in ciuitate. ar. ff. de p. n. l. v. nisi forte antiqua consuetudo excuset vel certam foret det. Hostiensis etiam putat consuetudinem esse seruandam in uocatione absentium nisi mora uertat in periculum. ut in



fu. co. de ca. q. vii. Et si vti ad opte-  
tem terminu eis a vocantib9 assigna-  
tum non veniant non o3 eos vl-  
terius expectari. ex. eo. cum inter.  
a. c. cum nobis. **A.** Hoc fuit dem-  
onstrat. ab absentis. q3 duruz esset vsq3  
ad fine3 tmmi expectare. s. ad fine3  
trium mensiu. cu mora i electioni-  
bus sit damno3a. ex. eo. cu me vni-  
uersas. **Hos.** vero dicit q3 in hoc  
casu si due ptes fut pntes et ea co-  
artacois assignet. putat hac se te-  
cia vera. q3 tuc d3 abses saltu vni-  
de collegio committit vices suas. ext.  
eo. q3 ppter. Si vero due ptes abs-  
tes sint l no assignet ca putat ve-  
ra snia3. **Jo.** qui dixit expedandos  
e3 vsq3 e3a fine3 triuz mensiu. Dicit  
etia3 **hosti.** q3 scrutatores dent ire  
ad istos q3 fut i citate aquirere  
vota eoru sicut alio3u pntiu3. **Na3**  
a pntis e3 q3 i o3tis e3. ff. de pcur. l. v.  
Nec erit necesse ipos i collaco3e vl-  
i alijs q3 sequuntur requere3 sed suffi-  
cit osensus in scrutinio hit9. **Pnt**  
etia3 isti vni de collegio vices suas  
committere. q3 sunt ipediti. **S3 pri9**  
dem. s. q3 ad eos vabant v3 expedi-  
ti9. **Co.** Inno. vt i fu. co. de ca. q. vii.

**An** elector abses poss3 constitu-  
ere pcuratores. **R.** Si ius-  
to impedimeto tctur. pt vni l plu-  
rib9 committere vices suas du tñ cui-  
libet i solidu3 a erit melior obitio  
occupatis. q3 si abo concurrant et pe-  
tant admitti. no admittent abo. s.  
is que caplm l maior ps elegerit  
Et si no concordet. admittetur ille q3 i  
omissione pmo noiat9 e3. At si nul-  
l9 sit i solidu. no v3. **Qñ** at pcurator

vnū noiat p se a aliū noie ei9 que  
omittit. nihil agit. nisi de certa pso-  
na habuerit speciale mandatum  
quia tunc aliuz nomine suo pote-  
rit nominare. Porro si null9 de col-  
legio. vult esse pcurator. non pōt  
absens nolente caplo extraneuz  
deputare. Non potest etiam per lit-  
teras exprimere votum suuz. **Hec**  
omnia ext. de elect. si quis iusto.  
li. vi. **A.** Dicitur etiam procurator  
nullatenus potest institui cessan-  
te impedimento vel loci congruita-  
te. ex. de elec. c. q3 ppter. ill8 vbi dē  
Illud autem penitus interdicim9  
ne quis in electionis negocio pro-  
curatorem instituat. nisi sit abses  
in eo loco in quo debeat aduocari.  
iusto q3 impedimento detentus ve-  
nire non possit. super quo si opus  
fuerit fidem faciat iuramento. **B.**

**Si** quis electu3 co3ptus nec  
vot9 ad electionem fuit  
ad petitionem eius cassanda est e-  
lectio. potest tamen si vult eaz ra-  
tam habere. ext. eo. q3 sicut.

**Utr** elector possit renuci-  
are voti fuer. **R.** Sic. nā  
quilibet potest renunciare iuri q3  
sibi co3petit. Vñ a q3 postea sit per  
alios ipse non poterit impugnare  
Si tamen talis accedat electione  
nondum habita admittendus ē  
in omnibus que circa ipsaz restāt  
facienda. extra. eo. ecclesia vstra  
vñso. **A.** Ibi no vñ dare hoc di-  
ci q3 tal debeat readmitti. Tñ au3  
predcis co. Alb. S3 q3 quis possit  
renuciare iuri suo hoc datu ē. **C. de**  
pac. l. si quis in conscribendo. **B.**



**Quot** sunt forme elcōis. **R.**  
**Tres.** Nā aut sit per  
scrutiniū. aut per opromissū. ā  
p cōem īspirationē. Et quī oītra p  
dcās formas eligē attēptauerit.  
eavice debet eligendi ptāte pūari  
ext. eo. qz ppter. A. Ibi dī Statuī  
vt cū elcō fuerit celebrāda pntibz  
omnibz q debēt a volunt a pnt co  
mode īteresse. assumant tres de col  
legio si dedignī q secreto a singilla  
tim vota cunctōrū diligēt mqrāt  
a m scriptis redacta mox publicēt  
m cōi nullo proflus appellacōnis  
obstaculo īteriecto. vt is collacōe  
hīta eligat i quē oēs l maior a sa  
nior ps capli cōsentit. **Vl** saltē eli  
gendi ptās aliqbz viris pdoneis  
cōmittat qvīce oīm ecclē viduate p  
uideant de pastore. **Aliter** electio  
facta non valeat nisi forte cōiter el  
set ab omnibz q si p īspiracōez dī  
absqz vicio celebrata **Quī** oītra  
pdcās formas eligere attēptauē  
rīnt eligendi eavice ptāte priuen  
tur. Et ita elcōes qz clādestinas re  
pbam. statuētes vt q cito electi  
o fuerit celebrata solemniter pub  
licetur. **B.**

**Quā** pceditur p formā scru  
tinij debēt eligi tres scru  
tatores q m secreto exquirāt vota  
singulorū. Et ipsi qdē m primo dnt  
seipsos de suis votis examiare dī  
de alio cū vota secreto a singillatim  
ad hoc q q libet literi dīcat qd si  
bividerēt **Vñ** si examiatio publice  
fieret. non seruaret forma nec va  
leret electio. etiam si omnes cōfēti  
erēt. ext. eo. m Genesi.

**Per** quēz vota scribētur. **R.**  
**Per** tabellionē. vl qd  
meli⁹ ē vn⁹ de scrutatoribz videntibz  
b⁹ alijs cōscribēta postea publica  
bit. Et si qd electorū vellet oītradice  
re scripturē nichilomin⁹ ei stādū ē  
ar. ext. de testi. co. pterea. **ff. si. A.**  
**Hoc** fuit dēm Hosti. quī etiā dicit  
q dicta vota poterūt scribi p tabel  
lionē: etiā m sacris p epm cōstitu  
tum. hz **Inno.** dixerit p tabellionē  
laicū. vt m sum. 2. li. iij. ti. xvi. q.  
vii. **B.**

**Quid** si elcōes pauci sūt. **R.**  
**eo. fm Inno.** Si  
sūt tm tres. duo ex eis scrutabūt ē  
ciū. a sic pcedēt ad elcōez Si vō sūt  
duo tm vn⁹ scrutabit aliū. **Qz** si v  
n⁹ tm a ille sol⁹ vōtis testibz expri  
met vōtū suū. a eligz a publicabit  
**A. Con. Albricus. B.**

**In** cōditionata non valent.  
a dnt hī p nī adiectis: puta. cōfēti  
i quē talis cōfēti. l si Petz habē  
nī potero cōfēti i Jo. a filia. ex. eo.  
i elect. li. vi. **A.** Ibi dī In elcōibz a  
postulatōibz ac scrutinijs ex qb⁹  
ius oīf eligēdi vota cōditionalia al  
fnatiua a iēcta penit⁹ re pbam.  
statuentes vt h mōi vōtis p nō ad  
iectis habitis ex puris cōsensibz  
celebretur electio vōcem illorū q  
non pure cōsensierint eavice m a  
lios residere. **B.**

**Publicato** <sup>scrutinio</sup>  
electores  
nequeunt variare vōces: sed fa  
cienda est ipsa collatio et electio  
celebranda. **Ille** tamen quī non



consensit potest consentire in eum qui aliter eligi  
gēd<sup>9</sup> est. Aliter non potest ad alium  
accedi. ext. eo. auditis. 4. a. c. ec  
clesia v<sup>ra</sup>. 4. ps. vero. A. cōiuncto c.  
publicato. eo. ti. B. quod si per vim facti  
scrutini nullus possit eligi. poterit  
procedere ad secundam tertium scru  
tinium donec aliquis eligi possit. A.  
cū predictis in hoc. con. Albricus. B.

**Collatio** predicta quod debet  
per publicatio  
nem fieri triplex est. scilicet numeri ad  
numeri. zeli ad zelum. meriti ad meri  
tum. ut ext. eo. in Gen. Si tamen una  
eligentium fuerit duplo maior non  
potest ei opponi extenuatio zeli vel  
meriti ext. eo. si quoniam. li. vi. A. ubi et  
subditur. Si quod autem opponere volu  
erit quod votum illius cui opponitur nul  
lum redderet. ipso iure id eis non intelli  
gim<sup>9</sup> interdum. B. quod si omnes in unum  
conueniant nichilominus facienda est col  
latio. non de numero sed de electio  
bus. ut illi. si aliquis sit contemptus vel  
aliquis affuerit cuius vox non sit co  
putanda a hominibus. Et si hac collati  
one facta nullum occurrat dubium  
ad electionem procedatur. alioquin  
discutatur plene. ext. eo. cū terra  
Alij dicunt quod ubi omnes in unam perso  
nam concurrunt. valet electio. et si  
collatio sit omissa. A. Hoc videtur  
satis probari ext. eo. quod propter. i.  
nisi forte quod. Nam electione non fit  
collatio nisi numeri. zeli. et meriti  
dicto. c. i. Gene. que non potest lo  
ci habere in electione vniuersimode con  
cordi. De alijs autem faciendis videtur dis  
cussio ante scrutinium vel in confirma  
tione. secundum c. quod propter. eo. ti. c. audi

tis. **B.**

**In** numero eligentium non vi  
detur computari electus.  
quia nullus potest eligere seipsum  
ext. eo. humana. A. Hoc. c. patet  
ad hoc facit. sed melius ext. de insti.  
cum ad nostram de iure pat. p. no  
stras. B. licet aliquando hoc locum ha  
beat quando procedit per viam com  
promissi. ut de electio. in. 4. in.

**Facta** collatione eligi debet  
is in quem maior pars et  
sanior capli consenserit. et maior  
pars dicet minori. Cum talis sit  
eligendus si placet vobis ipsum  
communiter eligamus. Et si con  
senserint tunc is qui priorem vocem  
habet in caplo surgens dicet. Ego  
pro me et pro toto caplo eligo ta  
lem. Et omnes acceptabunt. quod  
si minor pars vel non omnes con  
senserint dicet. Ego pro me et pro il  
lis qui mecum consentiunt eligo ta  
lem. Hec ex decr. quod propter. ext.  
eo. A. con. Albricus. B.

**In** omni electione siue postu  
latione si dicatur. Ego e  
ligo postulando siue postulandum  
aut in postulandum. vel postulo  
eligendo siue eligendum aut in eli  
gendum. nichil agitur. Similiter nec  
sub hac forma. Ego et postulo pro  
ut melius potest de iure valere si  
quando probabiliter dubitaretur  
vtrum quis sit eligendus vel pos  
tulandus. quo casu sic postulat<sup>9</sup>.  
vel electus tenetur vnam tantum  
definitam viam acceptare. A.  
ipse consensus et redeundi ad aliam per  
quam vnam elegerit sibi licentia est



penit<sup>9</sup> in<sup>9</sup>dicta. vt m. c. de quo sta  
fi. B. ex. de postu. c. ppetuo. li. vi.

**E**lectio sep det hie p vba  
nueri singularis.  
siue fiat p scrutiniu siue fiat p co  
pmisuz. aliter no valet. ext. eo. si  
cut. li. vi.

**C**ollige que sunt de s<sup>na</sup>  
forme elcois per  
scrutiniu. Primo qd electores  
ogregetur. Itē q scrutatores assu  
mantur. A. s. de collegio eligentiū  
ex. eo. q. ppter. a dicit Dostii fi.  
co. li. iij. ti. xxvi. q. vij. ad fi. vbi ec  
no. q. a hic ponitur. B. Itē q i se  
creto vota exqrantur. Itē q vota  
scribantur. Itē q scripta in coi  
publicentur. Itē q fiat collaco. Itē  
q sequat elco de illo i que maior  
ps a samior capli cōfēserit. Hec oi  
a. ext. eo. q. ppter. A. Ibi etiā dē  
q vota i scriptis redacta dnt i coi  
publicari mox. nullo actu cōtra  
rio interueniente. vt notat in dca q.  
vij. dē etiā in dco c. q. ppter. vt q  
cito electio fuerit celebrata. solēp  
miter publicetur. v. ogregatis elec  
torib<sup>9</sup> surgat vn<sup>9</sup> et anūciet p<sup>lo</sup>  
duocato: vt moris ē ad electionē  
factā. Si tñ ista publicaco omitti  
tur n̄ est ppter hoc elco. cassanda  
fm Inno. Alij tñ dicūt al<sup>9</sup> f<sup>9</sup> Do  
sti. vt i dca. q. vij. dictū. Inno. ve  
ri<sup>9</sup> vī. vt p̄t colligi ex dco. c. q. p̄t  
imo si piculū iminerz tal p blicaco  
nō ē faciēda. ar. xxiij. di. i noie dōi  
m. ibi. q. si puoz atqz inqz ac. I  
tē Inno. m. c. q. p̄t. ex. eo. dē q  
pcurator institut<sup>9</sup> ad eligēduz dē  
hūe spēale mādatū ad iurādū in a

nimā dñi q crebat q tpe elcois e  
rat bona fide. s. sine fraude. q fines q  
deputati sūt ad vōcōnes electōnū  
a q iusto impedimēto tētur qre ele  
ctiom̄ inesse n̄ p̄t mō. a credit vel  
dubitāt q eodē impedimēto tēbitur  
tpe q electio faciēda erit. Et h<sup>o</sup> dē  
hic. Et dē exprimē impedimentū a  
fines. Nō em̄ in suo iuramento dē  
exponē verba iuris. Et sūdit Ius  
at placet q n̄ possit q̄s cōstituē p  
curatores ad eligendū nisi a det ei  
p̄tatez iurandi in aīaz suā. q non  
venit istruct<sup>9</sup> et sequeretur abfur  
ditas. q. l. opterz capl<sup>m</sup> ogrega  
tū exsprecare qusqz nunci<sup>9</sup> iret a redi  
ret ab eo l. iterū aliū finūz assig  
nare electioni. q absurditas in fili  
can tollitur. l. xij. di. cū lōge. arg.  
ad hoc. ea. di. optatuz. Itē vī q  
p<sup>9</sup> prestitū iuramētū si ali<sup>9</sup> cui vō  
ci<sup>9</sup> p̄iudicaret. vllz p̄baē q dñs tē  
pōe elcois erat i eo loco vnde vōi  
non debebat. l. q non debebat  
iusto impedimento q non sit au  
diendus ar. ff. de dolo. q si differē  
te. nisi forte aliud dicas i spūalib<sup>9</sup>  
vbi reuocatur qe quid sit p obrep  
tionē cē p<sup>9</sup> sententiā. ex. de resēp  
tis. dilect<sup>9</sup> fili<sup>9</sup> abbas a. c. cōstitut<sup>9</sup>  
a. c. ad audientiā Qz si non exigat  
iuramentū p̄dictū a pcuratore  
nō p̄nt neq de loco neq de impei  
mento excipere. quia hanc excep  
tionem videtur renūsi sse capitulū  
quando sibi iuramentum remisit.  
Et si dicatur q capitulum deceptū  
fuerit ignorantia facti que etiam  
peritissimos fallit. ff. de iur. a fac.  
igno. l. secunda. puta q credebāt



aduersario hoc asserenti. dicit ei q  
supia fuit ei ignorancia. q ius in  
talibz puidz q possint exigere iu  
ramenti. **B.**

**Q**uoniam ptas eligendi deuoluunt  
ad aliu. **R.** In cathedra  
libz ecclesie si tēp<sup>9</sup> triū mēsu n eli  
gat deuoluunt ad primū supiorem.  
q si alios tres mēses n elegerint  
deuoluunt ad aliū supiorem sic vsq  
ad papā. Si vero eligūt sciēter in  
dignū. a sic sint pūati iure eligen  
di v<sup>l</sup> pūctur p sēctiā. q nō fuāt  
debitā formā. ad papā deuoluūt.  
In inferioribz aut ecclesie sp<sup>9</sup> ad pri  
mū supiorem deuoluūt. **ex. eo. q. q.**  
**li. vi. De hac materia vide sup. p. iij.**  
**a sup. bñficiuz. i. p. i.**

**C**assada ē electio illi q re  
qrit aūq effz  
elect<sup>9</sup> oñsit electi de se faciēde. q p  
fuit abicōsus. **ex. eo. cū p<sup>9</sup> petita<sup>9</sup>**  
**a. c. officij.**

**Q**uoniam maior ps capli deliqt  
electio deuoluūt ad paui  
ores. **vt. no. ex. de postu. c. ij.** Itē de  
uoluūt etiā ad vñū ppter oīm ali  
oz delictū **lxv. dis. si forte. ex. eo. lo  
ne. A.** In hys. c. n bñ hoc pbatur  
si i dco. c. ij. d postu. hoc notat glo.  
a vi hoc intelligere qñ electores pec  
cauerūt i eligēdo idignū. Sec<sup>9</sup> si ex  
temptū aliqz ex hñtibz vocē. q  
tūc nō deuoluūt ptas eligēdi ad cō  
tēptos. q n tñ i hoc peccauerūt eli  
gētes. iō sufficit q hoc casu casse  
ē electio. Pōt dici q hoc vox ē aūq  
eligētes sint pūati p iudicē iure e  
ligendi. nā ppter pccm forme nō  
fūt ipō iure pūati; si pūadi. **ex. eo.**

q ppter. a i hoc sētit Inno. sup ver.  
puet. dices q scā priuacōe p indi  
cē ppter pccm forme. tūc ptas deuol  
uat ad n culposos nec pūatos. **Idē**  
**i fū. c. li. iij. ti. xxvi. q. vii. dī.** Item  
nō q si aliq peccat i eligēdo cōtra  
formā. i nō deliqtēs etiā si sit mi  
nor ps eabit ius eligēdi ec si vn<sup>9</sup> so  
l<sup>9</sup> sit. a hoc l<sup>9</sup> p sniaz supioris fm qf  
dā. l<sup>9</sup> fm alios ipō iure. Alij tñ dicit  
aliē. si prima opio ē magis appro  
bāda. **hec i.** Aliq etiā dicebat q si  
maior ps deliqrāt tūc ptas n deuol  
uebat ad paucōres qñ dcm n p  
bat nec ē rōnabile: **vt p<sup>9</sup> p Inno.**  
**i dco. c. q. ppter.** Vñ vt dcm ē bene  
deuoluūt ptas ec ad paucōres ipō  
iure. sed p iudicē pri<sup>9</sup> lata snia. et  
sic pōt intelligi assertio dicētium q  
hoc d<sup>9</sup> fci p sniaz supioris. **B.** q si  
oēs deliquāt deuoluūt ad supiorem  
siue ad papā. **vt dcm ē sup. p. qui**  
**est hic ante primum.**

**E**lectiones clādestine re  
pbātur. **ex.**  
**eo. q. ppter. a dicūtur clādestine**  
**q i cameris p occulta cōuenticula**  
**fūt. lxxix. dis. c. ij. a. c. si transitus.**  
**Sic et ille q s iñt se electores secre**  
**tas tenent. a; celebrare debāt so**  
**lemniē publicā. vt i dco. c. q. ppter.**  
**A. Idē i fū. c. dca. q. vii. ad fi. B.**

**Q**uis potest eligi. **Reo.** Eli  
gendus est doctior z  
scior. c<sup>9</sup> opacōe ceteri grex dicātur  
**vñ. q. li. g.** a qui sit d māmōni  
o legitimo natus aetatis legitime  
**extra. eo. cū i iudicis.** Nā ep<sup>9</sup> debz  
eligi. **xxx. annoz cōpletōū.** Infei  
ores veropre latia aliq q curā dēt



habere animarū requiritur q̄ attige  
 rint ānuū. xxv. A. vt in dco. c. cū m  
cūctis. B. Aliter eligētes sunt illa  
vice eligēdi p̄tate p̄nati sup. p̄. r  
xxij q̄ incipit qn̄ p̄tās Subdyaco? q̄  
p̄t in ep̄m eligi. ex. d. eta. a quali.  
a multis. Itē q̄ ad vnā dignitatez  
reputatur dign? si postea eligatur  
ad aliā d̄z reputari dign? A. si. ad  
eqlēz l̄ mīorez. vt p̄t colligi ex. c.  
de quo statiz. B. lxxiij. dis. gesta.  
Fallit qn̄q̄. Nā h̄z qn̄q̄ q̄s tolere  
tur in officio minori n̄ tñ p̄pter h̄o  
i maiori tolerari dēt indign? xij.  
dis. nos c̄suetudinez. Abbas q̄ ex  
empt? bñ p̄t eligi siue i ep̄m siue  
in abbate eius dē regule hit? sed  
nō potest trāfire sine licētia pape l̄  
legati de latere si sit i puincia. ex.  
eo. si abbatem. li. vi. Religiosus  
q̄ h̄z nō expresse p̄fessus qn̄ etiaz  
nouici? eligi p̄t ad ep̄atū. ex. eo.  
null? li. vi. A. siue eligatur i secu  
lariū sū i rēglariū eccl̄is ad p̄latu  
rā. tñ siue l̄ altē? eligiois si n̄ exp̄s  
se p̄fess? vt i. null? at religios? p̄t  
eligi i abbate l̄ p̄latū altē? eligio  
nis l̄ hit? qd̄ si sec? actuz fuerit eo  
ip̄o est irritū a inane. vt i. de. r. ext.  
eo. B. De deiciis altē? dioce? vtū  
possint eligi. vidēq̄. postula. p̄. iij  
non p̄t eligi. R. Ex  
**Quis** cōicat? maiori ex cō  
 municatōe. ext. de appel. c̄stituit.  
 Itē nec ex cōicat? mīori q̄ si sciē  
 ter elect? fuerit cassanda ē ei? elcō  
 ext. de cle. ex cō. mī. si celebrat. A.  
 Et ibi glo. d̄t q̄ si etiaz ignorat eli  
 gat ex cōicat? mīori nō v̄z electio  
 quia ignorancia eligētū non fa

tit ip̄sūm habilem. a si scienter ta  
 le eligere p̄uarentur iūe eligē  
 di. extra. de elec. cum in cūctis. B.  
 Item nec suspensius nec interdict?  
 nec qui interdictum non seruauit  
 extra. de postula. c. a. c. cum dile  
 ctus. A. Hoc. c. cum dilectus. nō  
 est in ti. de postu. sed de consuetu  
 dine. Item non debet eligi persoā  
 cui aliquid obstitit. de impedimē  
 tis circa ordinandos. de quibus  
 habetur infra ordinandus per to  
 tum Item nec is qui propter vici  
 um persone semel reprobatus fu  
 it. talis enim nec ibi nec alibi eli  
 gi potest extra. eo. super eo Secus  
 autem si cassata fuerit electio p̄  
 ter viciōsum processum. q̄ tunc  
 non impeditur p̄motio eius etiaz  
 in eadem ecclesia vt in dicto. c. sup  
 eo a. c. innotuit. A. etiam prima  
 vice. vt in dicto capl o innotuit.  
 Vbi vero duo electi fuerint a vtri  
 usq̄ viciōsa electio. neuter est eli  
 gendus prima vice. extra. eo. con  
 siderauimus. a hoc vt discordia vi  
 tetur. Si autem alter istorūz com  
 munit̄ eligatur deficit ratio. et  
 ideo confirmatur extra. eo. cum in  
 inter. R. seniore. vt in sum cō.  
 li. iij. ti. xxvi. q. v. vbi etiam p̄edi  
 cti casus notantur. B. Item nō po  
 test eligi episcopus scilicet qui iaz  
 alligatus est alteri ecclesie. sed po  
 test postulari scilicet a papa. ex  
 de postu. capl o. si. Item in prela  
 tum religiosorum nō potest eligi  
 nisi expresse professus aliter non  
 valet electio. extra. eo. nullus. li  
 bro sexto. Nec etiam aliquis qui



fit alius religionis vel hitus ut  
in de. cu. rom. extra eo. Itē nullus re-  
ligiosus pot. eligi si transiit de or-  
dine mendicantiū ad nō mendi-  
cantes ut lētur j. religio. v. fi.

**E**lectus post consensum datus  
git spūaliter eccē vi-  
duatur ut ex. eo. cu. inter canonicos  
extra de trans. inter corporalia. i. a.  
ij. Itē electio gignit confirmatio nē.  
ex. eo. nihil. confirmatio dat admi-  
nistratiōem: ex. eo. transmissam.  
De confirmatiōe vide supra confirmati-  
o electorū.

**E**lectus ante confirmatiōem  
ad ministrare remouendus  
est. extra eo. q. l. i. nisi in summo  
pontifice q. in eligendo confirmatur  
di. xxiij. in noie dñi: vel nisi sic ad-  
ministranti peccatur: ex. eo. nōsti.  
vel nisi ptineat ad papā. A. s. confir-  
matio: ut in e. de quo. B. a. fit val-  
de remotus a sede aplica. A. viz. vl-  
tra ytaliam constitutus: ut in eo. c. m-  
hil. B. q. tales si sint in concordia  
electi: administrare pnt etiā ante  
itā tū q. nihil penitus alienent: nec  
pōt eis cōmitti administratio sub  
noie pconomat. vel pcuratiōis  
a hmoi. nec in toto: nec pte: nec i  
spūalib. nec in tpalibus. qd si sus-  
ceperint: priuati sunt oī iure electi  
omīs ipsi. extra eo. auaricie li. vi.  
A. Ibi dī. Cum itaq. non sit mali-  
cūs indulgendū: sanxim. ut nul-  
lus decetero administratiō: digni-  
tatis ab quā electus est prius q. ce-  
lebrata de ipso electio confirmetur  
sub pconomat. vel pcuratiōis  
noie: aut alio de nouo q. sito colo-

re: in spūalibus vel tpalibus p se  
vel p aliū p pte vel in totū gerere  
vel recipere. aut illi se immiscere pre-  
sumat. oēs illos q. secus fecerint iure  
si qd eis p electionē quesitū fue-  
rit decernentes eo ipso priuatos.  
Et idem qd in hoc. j. no. in sum. o. li  
ij. ti. xvi. q. xij. B.

**A**n religioso acquiratur ius  
electionis extra ordinem  
iur. R. Nulli religioso predicato-  
rum. minor. heremitar. a quorū li-  
bet mendicantiū ex elcōe. postula-  
cōne pūsiōne seu vocatiōe ad pre-  
laturam extra suū ordinē in discor-  
dia facta ius aliqd acqrit: nec ip-  
se cōsentire pōt etiā hita licentia:  
extra eo. quorundā li. vi. a. d. in-  
telligi discordia q. esset siue de iure  
siue de facto ut in de. eo. ti. qd cū.

A. Ibi nō dare hoc pbat: sed ad  
hoc facit. q. cum in dō c. quorun-  
dā dicat de discordia debet mōdisti-  
de intelligi: extra de decimis ad au-  
dientiar. B. Sed a alijs religiosis  
non acqritur ius in electionibus  
nec cōsentire pnt: si fuerint electi a  
minori pte nūo ut in dō c. quorū  
dam. Et nota q. si religiosus electi  
omī de se facit ad prelaciō: aliquā  
extra suū monasteriū vel ecciam:  
non petita licentia a obiecta cōsen-  
serit: cōfessus non v. a. electio ipsa  
iurib. vacuat. Itē nota q. prelati  
religiosor. iure q. sitis cōuentib. pos-  
sunt hmoi. liciam dare: extra eo.  
c. si religiosus li. vi. Nō aut valēt  
licia q. cōcedit p futura elcōe quaz  
fieri cōtingeret: ut in de. cū cōcessa.  
ex. eo. Nec aliquis religiosus pōt



prefici in aliq eccā que clero care  
at a ppo xpiano: vt in de. pleris

**Q**uid si due elcō ex. eo.  
nes fiāt. *Ex. eo. f. m. hof*  
si fil a incōtinenti fiunt: puta qz i  
scrutinio diuisa sunt vō: tunc illa  
vz q melioribz a maioribz meritis  
adiuuat: *ex. eo. c. li. i. fi. a c. dubū*  
Si vero elcōes fiāt ex intuallo a p  
ma fuit rite facta: illavz immo ec  
si prima annullāda sit: scda nihilo  
min⁹ cassal dz: *ex. eo. bone memo*  
*rie cre. nisi grā fiat. sic quidaz in*  
*telligūt: ex. eo. bone memorie ma*  
*gis. Si etia cassanda ē scda etiā*  
*si prima nulla fuerit ppter cāz nō*  
*dū patentē: ex. eo. consideratis: a c.*  
*auditis. Qz si prima ex cā notoria*  
*nulla fuit valebit scda rite facta: ex.*  
*de supp. ne. prel. c. fi. a ex. eo. vne*  
*rabilez. f. fi. A. Idē in fi. c. li. in. ti.*  
*xxvi. q. viij. vbi ec subdit. Nō etiā*  
*q sola noiaco nō prestat impedi*  
*mentū seqnti electioni: vtz ex. eo.*  
*q sicut qz p simplice noiacionem*  
*nullū ius acqrit noiato. Sec⁹ tñ*  
*fm ter. ibidē in glo. de noiacione*  
*in scrutinio p pnblicaco: qz tūc*  
*nec variat pnt: ex. eo. pnblicato. B*

**S**unt casus in qbus elcō  
res itez pnt eligē.  
vt puta si elect⁹ nō vult cōfite re vel  
p cōsensū renunciat iuri suo lmo  
rit. vel ppter occultū e⁹ vitiū irrita  
tur. a hys casibz hnt electores in  
tegy tps a dissensu vel renūciacō  
ne vel morte seu irritacōne. ac si vō  
tio noua esset: dummo nihil ege  
rint fraudulenter. *extra eo. si ele*  
*ctio. li. vi.*

**D**uas electiones in vna  
eccā de se factas  
nemo pte pseq: sed vnā tñ eligat  
*ex. eo. vt quis li. vi.*

**Q**uicunqz granat del  
cos: vel ali  
as personas eccāsticas ad qz spe  
dat elcō. *A. in aliqbus ecclis mo*  
*nasterijs: a alijs pns locis. B. p*  
*eo q rogati seu al induci cū p q*  
*rogabant siue inducebant eligē*  
*noluerint: vel cōsangneos eo paut*  
*ipsas eccās seu loca beneficiis seu*  
*alijs bonis spoliādo seu al iniuste*  
*pseqndo: excoicati sunt ipso facto*  
*ex. eo. sciant cuncti li. vi.*

**Q**uid si qz aliquē ex odio  
eligat. *Ex. Tenet ei*  
ad oē damnum qd inde ei accidit  
*d. lxxiiij. hōrat⁹ a. C. ppter inimi*  
*cias creatio facta sit. l. vnica. li. x.*

**C**irca electiones monialū  
nota. q nulla dz ad  
elcōz admitti: nisi. xij. annū pge  
rit. a pfecta fuerit tacite vel expel  
se. nec in abbatiā vel pōrissam  
vbi p priorissam gubernat eligi p  
nisi p. xxx. annū. a nisi fuerit expl  
se pfecta. Itē nō q cū p scrutinū  
pcedit illa electio q a du ab p  
b⁹ fuerit celebrata nō obstāt ap  
pellacōe pti alteri⁹ premissa dili  
genti examinacōe si aliter inuēta  
fuerit canonica cōfirmet a benedi  
cenda bñdicatur. *A. Bñdicenda ē*  
*cōfirmata in abbatiā: vt in c. in*  
*demnitatibz. de quo. j. B. Si at nul*  
*la elcō eet a duabz pti bz celebra*  
*ta: tunc nō obstāt q sit pnblicatū*  
*scrutinū a etiā ad elcōm psum*



pnt alie momiales anteq̃ ad ad<sup>9</sup>  
extraneos diuertant ad illam ac  
cedere q̃ a maiori nūo ē electa. Et  
si p hoc pueniat ad duas ptes cō  
firmet vt pri<sup>9</sup> dictū est: sed nich i  
lomin<sup>9</sup> cōū eā sic cōfirmatā postq̃  
fuerit in administracōe poterunt  
alie opponē in modū denunciaco  
nis vel accusacois: vt a dignitate re  
moueat. Q̃ si ad illā ptem q̃ a  
maiori pte electa est alie nolūt ac  
cedere vel nō tot q̃t ascēdāt ad du  
as ptes: tunc sup obiectis q̃ face  
ret ps altera. a sup alijs q̃ sunt in  
q̃renda plane a sine strepitu iudi  
cij p superiorē inq̃ratur anteq̃ cō  
firmet. sed ipsa int̃im in t̃palib<sup>9</sup>  
a spūalib<sup>9</sup> administret: ita tñ q̃  
de reb<sup>9</sup> monasterij nihil alienet:  
ne momialem recipiat Si q̃vero a  
minori pte electa vel noiata fuit  
non v; nec p̃t ad eā p̃cedō mō ac  
cedi. Item nō q̃nunq̃ in electioni  
bus momialiū debet fieri collatio  
; eli ad zelū vel meriti ad meritū:  
sed solū numeri ad nūm. Si vero  
p̃ceditur p formā cōpromissi si mi  
nior ps se opponit electe nichilo  
min<sup>9</sup> cōfirmet a benedicat cōradi  
dione ptis non obstante. Si autē  
maior ps se opponit: differet cōfir  
matio donec de obiectis a alijs fu  
erit inq̃situm si int̃im administra  
bit vt p̃mittit: nisi ps opponen  
tū fuerit duplo maior. q̃ tunc nō  
administret: sed expectabit litis  
euentū. Item nō q̃ si in h̃mōi ele  
ctionib<sup>9</sup> cōtigerit ad curiā appella  
ri: dūt cause exprimi fm modum  
cōstitutōis. c. vt circa. ex. eo. li. vi.

**A.** Ibi dī. Prouidem<sup>9</sup> si qñ aliqui  
electionib<sup>9</sup>. postulationib<sup>9</sup>. pui  
sionib<sup>9</sup> se opponunt pponendū ali  
q̃ cōtra electionis. postulacōis seu  
puiisiois formā aut psonas eli  
gentiū vel electi siue illi<sup>9</sup> cuius pui  
sio erat faciendā vel facta a ppter  
hoc cōtigerit appellari: appellātes  
in inst̃to publico seu līs super ap  
pellacōe cōfectis oīa a singula exp̃  
mant q̃ in formā int̃ndūt obijcē  
vel psonas corā psonis autēctis  
aut psona q̃ sup hoc testimōiū;  
phiteat veritati corpaliter p̃stito  
iuramento q̃ credūt ea q̃ sic exp̃  
mūt esse vera a se posse p̃bare. Ali  
oquin tam opponētes q̃ tpe ap  
pellacōis vel postmodū adheren  
tes eisdē obijciendi aliq̃ q̃ nō fue  
runt in h̃mōi līs vel inst̃tis exp̃s  
sa ptatē sibi nouerint interdictā  
nisi postea forsan aliqd emerse it  
vel sup antiquis supuenerit p̃bā  
di facultas. aut aliq̃ in opponenti  
um noticiā de nouo puenierint: q̃  
appellantes appellacōis tpe veri  
fice iurare poterūt a iurare su  
p h̃mōi at ignorātia a supueniē  
te facultate pbandi fidem p̃p̃tū  
prestandū corpaliter faciāt iura  
mentū. hoc adiūctō iuramento eo  
dē q̃d ad ea p̃bāda cōdūt se suffici  
ētes p̃bācōes h̃ie. h̃ie ibi. n̄ disti  
cto siue appellet ad curiā siue ad  
aliū. **B.** Sed nō dēret ipse ire quin  
poti<sup>9</sup> pcuratores cōstituere. Itē nō  
q̃ h̃ij qui euocant ad dirigēdas  
momiales in electionib<sup>9</sup> nisi absti  
neant ab h̃ijs p que inter eas ori  
ri posset cū h̃ec discordia vel nūtrū  
p. ij.



excoicati sunt. et oia predicta hnt  
locū etiā apud mulieres q̄ viuunt  
q̄si canomisse. **A.** q̄ viuūt vt in se  
cularib⁹ ecclesijs canonici secula  
res: dicto c. in demitabilib⁹. **B.** ex ce  
pto de p̄fessione. q̄ tales non p̄fi  
tent. **Nec oia ex eo. in demitabili.**  
**vi.** De cōfirmacōe electiōis l̄es s̄  
cōfirmatio electoꝝ p̄ totū. **De ele**  
**ctōne pape vide ꝑ papa. i.** De hac  
materia vide ꝑ postulatio. et facit  
supra acceptio.

**E**lectio. **h. l. per**  
opromissum. Eligendi po  
testas p̄t alicui vel aliq̄bus amitt  
ti: ex. eo. cū in x̄teri. sed opetenti⁹  
amittitur in nūo impari: ex. eo. in  
causis. et c. cū dilect⁹. et c. cū in iurē  
Et vni amitti p̄t etiā non prelato.  
ex. de renun. p̄ translatōz. et r̄iso  
**Nec requiritur q̄ hñ quib⁹ amittit̄**  
**sint de collegio: ex. eo. cām q̄.** Sed  
tū in hac cōmissione s̄vñ⁹ dissen  
tiat: non seruat forma. nec vñ. ex. eo.  
q̄ p̄ter. **A.** et ibi h̄c nōt glo. **B.**  
et c. cū dilect⁹ **Nec em̄ cogit quis**  
**renūciare iuri suo inuit⁹: ex. q̄ me**  
**tus cā. abbas. et c. ad audientia.**  
**Itz nota q̄ re integra talis ptas**  
**reuocari p̄t: ex. eo. in causis. A.** Et  
ibi p̄z q̄ non dī res integra: q̄n cō  
promissarij ad electiōē incept̄  
p̄cedere. **B.**

**U**bi in quos ptas eligēdi cō  
mittitur p̄nt de p̄sona cu  
iuscūq̄ loci p̄uidere. ar. lxxij. di. le  
ctis et c. reathima. Tūc tñ a meli  
us est q̄ de ipsa eccā eligāt. ex. eo  
q̄ sicut. et xxij. d. in noie dñi. **A. c.**

q̄ sic. modici videtur facere: sed be  
ne ca. in noie dñi. **B.**

**N**on vñ cōmissio s̄ hac for  
ma vt q̄s q̄stis votis  
in secreto illū eligat in quez p̄les  
cōsenserint. **A.** Partū opatione mi  
nor: liz cōsentientes maiore p̄tem  
capli nō attingāt: vt in. c. statim  
**B. ex. eo. sicut. li. vi. sed bñ vñ si ei**  
**cōmittit̄: vt illū eligat in quē ma**  
**ior ps capli cōsenserit: ex. eo. cū ex**  
**pediat li. vi.**

**A**n opromissarij p̄nt eligere  
vñū de ipsis. **R.** Si hoc hñ  
ex forma opromissi p̄nt: alit̄ non.  
ex. de sortilegijs. c. vl. et ex. eo. hu  
mana. **A.** ca. ciuana parū facit ad  
hoc. sed bene hoc no. glo. in dco c.  
vl. et ex. eo. cū in iure. **B.**

**S**ive cōmissus sit vñ siue  
plurib⁹ elcō debet fi  
eri p̄verba nūi singularis: alit̄ nō  
vñ. ex. eo. sicut li. vi. et de re iudi. cū  
abvno li. vi.

**C**ōpromissarius  
si nō eligit infra tps elcōis a iure  
statutū ad superiore ptas deuolu  
tur. Si vñ eligat indignū siue sciē  
ter siue ignorāter: eligendi ptas  
reuertit̄ ad electores: nisi scienter  
electiōē factā ratam hñent Et co  
de mō reuertit̄ ad eos si eligat ido  
neū et ille non cōsentit. Porro com  
promissarius q̄n eligit scient̄ indig  
nu m: nō p̄mūtur opromittētes  
nisi ratam habuerint: sed ipse su  
spensus ē triennio a bñficijs q̄ ob  
tinet in illa eccā quā sic eligēdo of  
fedit et hñ hñ locū nō opromissari⁹



fit ep̄s ex eo. si opromissari⁹ li. vi.  
**A.** Ibi etia; patet q̄ dicta suspen-  
sio filr non obtinet: nisi cū pecca-  
tur in electionib⁹ ep̄orum a superi-  
orū ipsorū. a subdit. Et idem in illi-  
us beneficijs est censendū q̄ alicui⁹  
ius electionē. postulacōz. aut pui-  
sionē impugnans in pba cōe defi-  
cit eius qd obijcit in personā. s. q̄  
triennio sit suspensus a bñficijs q̄  
h; in ecclā offensa. **B.**

**E**lemosina pri-  
mo cōiter fm tho. ij. ij. q.  
xxij. Quedā elemosine sūt corpa-  
les. i. septem opa mie; viz esurien-  
tem pascere. potare sitientē. vestiē  
nudū. recolligere hospite. visitaē  
infirmū. redimere captiuū. a sepe-  
lire mortuū. **R.** Visito. potō. cito.  
redimo. tēgo. colligo. odo. Sunt a  
alie septēz spūales. s. docere igno-  
rantē. cōsulare dubitantē. corrigere  
peccantē. a cōsolari tristē. remitte-  
re offendētē. supportare onerosos.  
p oibus orare. **R.** Consule. casti-  
ga. remitte. solare. fer. ora. In quo  
versu cum dī cōsule: intellige cōsule-  
re a docere. **A.** Idem in sum. o. li. iij.  
ti. viij. q. ij. **B.** Et quidē elemosine  
spūales absolute loquendū meli-  
ores sunt q̄ corporales. Primo qui-  
dem. q̄ illud qd exhibetur nobili-  
us est. s. donū spūale qd preemin⁹  
corpali. Scd tōe eius cui subueni-  
tur. q̄ spūs nobilior est corpore.  
Tercio q̄ntum ad ipsos ad⁹ qui  
bus subueniē. q̄ spūales ad⁹ sūt  
nobiliores corporalibus. Pōt tñ cō-  
tingere q̄ corporalis elemosina pre-

ferat spūali in aliquo particulari  
casu: puta si quis fame deficeret po-  
ti⁹ esset pascend⁹ q̄ docend⁹. **A.**  
Idem in sum. o. eo. ti. q. iij. **B.**

**U**t dare elemosinā sit in  
precepto. **R.** fm tho  
ij. ij. q. xxij. Dicendū q̄ sic. Omit-  
tens em hoc facere eternalit⁹ puni-  
tur: vt; matb. xxv. Esuriū enim a  
non dedistis in manducare cē. Et  
hoc intelligēdū est fm q̄ recta rō  
reqrīt fm quā cōsiderat aliq̄d ex p-  
te dātis. s. vt id qd in elemosinis  
erogandū est: nō sit necērium ei.  
sed supflūū nō solū respectu sui ip-  
sius: sed etiā respectu aliorū quorū  
cura sibi incūbit. q̄ prius o; q̄ v-  
nusquisq; sibi ip̄si a suis pūdeat.  
a de residuo pauperib⁹ subueniat.  
Ex pte q̄ recipientis reqrīt q̄ necē-  
tatem hēat: alioq̄n non esset rō q̄  
re elima ei daret: sed cū nō possit  
ab aliquo vno oibus necētatem  
hñtib⁹ subueniri non ois necētas  
obligat ad preceptū: sed solū cū  
is qui necētatem patit: sustentari  
non p̄t: tunc locū h; qd amb. dīc  
Pascē fame morientē. si nō pau-  
ris occidisti. Sic ḡ dare eliam de  
supfluo ē in precepto. a filr dare  
eliam ei q̄ est in extrema necētate:  
al dare eliam ē in cōsilio. sicut a de  
q̄libet meliori bono dant cōsilia. a  
dico q̄ supflua de necētate precep-  
ti sunt erogāda. q̄ h; isti⁹ sint q̄n-  
tum ad p̄rietatem: tñ etiā aliorū  
sunt q̄ ad vñ. s. illoz q̄ ex eis sustē-  
tari p̄t. **Vñ basi.** Si fateris ea dī-  
uinit⁹ tibi puenisse: an iniustus ē  
de⁹ meqliter nobis res dīstribuēs  
p. iij.



cur tu abundas: ille vero medicat  
nisi ut tu bone dispensationis meita  
osequaris. ille vero pacie brauijs de  
coretur. **E**st famelici panis que  
tu tenes in archa. nudi tuica qua  
in oculau oseruas. discauciati calce  
us q penes te marcescit. indigentis  
argentu qd possides humatum.  
q circa tot iuriaris: quot dare va  
leres. **E**t hoc idē dicit amb. xlviij. d.  
sicut hñ a qd predictu est q nō sit  
danti necārium: iudicandū ē fm  
qd pabiliter extimari pōt. **N**ec  
oz qd considerent omēs casus q pnt  
otingere in futuruz: sed debet iudi  
cari supfluum a necārium fm ea  
q pabiliter a verisimile occurrunt  
**A.** Idem in sū. con. li. iij. ti. viij. q.  
iiij. vbi etiam addit fm eundem  
tho. qd tunc intelligendū est casus  
extreme necitatis qñ apparent p  
babiliter signa extreme necitatis  
futurē: nisi ei subueniat: vt cū ali  
quis videt aliquos impotentes vel  
pigros ad subueniendū a paupe  
rem indigentē cibo a potu: a alijs  
vite necarijs nec sibi posse satiffa  
cerē. non em expectanda ē vltima  
necitas. qz tunc forte nō posset iu  
uari nā fame vel siti osumpta. hēc  
ibi. **I**te videt q necitas esse nō sit  
solū respectu extreme necitatis in  
digētis: sed etiā alteri? **N**ā a m ali  
is necitatibz vellet qd sibi rōnabi  
liter subueniri. sic g a ipse in qua  
tum pē d; alijs subuenire. Matth.  
vij. ibi. **O**ia q cūq; vultis vt faci  
ant vobis qd. Et i. iob. iij. **Q**ui hūe  
rit sūam mundi h; a viderit frēz  
suū necitatē hñ a clausit visce

ra sua. b eo quō caritas dei man  
in illo. **V**n a ricar. sup. iij. sūam  
dis. xv. dicit. **C**ū preceptū de elia  
sit affirmatū qñs obliget ad se  
p: nō tñ p sp: sed p loco a tpe. **C**  
sideranda est em facultas hñtis a  
miseria indigentis. **S**i em hō hñat  
aliq qd nō sit necārium susten  
tationi sue nāe: nec illoz quibz te  
netur puidere: sicut vxor a filij. ser  
ui a a cille: a sic cā necitatis seu nō  
bilis indigentie ex pte illi? cui dā  
dū est q imminēant pabilia si  
gna extreme necitatis: tunc hñs  
tenet ex precepto subuenire indi  
genti. **S**i vero non h; aliq supflu  
um non tñ sustentationi nāe: sed  
etiā decentie sui status: tenet de il  
lo elemosinā facere indigētibz eti  
am si nō inueniant qui eēt cōsti  
tuti in necitate predcā. **E**t si plūes  
occurrant indigētes quibz oibz  
subueniri nō possit: tenet ceteris  
paribz mag indigētibz subueni  
**V**trū elia deat dari **C**re. **B**  
de necario. **E**t fm tho  
ij. ij. q. xxxij. **N**ecārium d; duplr.  
**V**no mō sine qua aliq nō pōt ēē  
a de tali necario elia dari nō debet  
puta si aliq in articulo necitatis  
constitutus solū hñet vnde posset su  
stentari ipse a filij a alijs ad eū pti  
nentes. de hoc eliam dare esset si  
bi vitam subtrahere: si si forte tal  
casus immineret vt subtrahēdo si  
bi daret alicui magne psonę per  
quā ecclā vel respublica sustentatē  
tur: certe p talis psonę liberaōe  
seipm a suos laudabilē periculo  
mortis exponeret: cū bonū cōe sit



pprio preferendum. **A**lio mō dicitur aliqd necārium sine quo non pōt ouementē vita transigi sūm statum vel obditionē pprie psonae vel aliarū quarū sibi cura incumbit. De hmoi g dare eliam est bonū a nō cadit sub precepto s sub cōsilio. **A** Idē in sum. 3. li. iij. ti. viij. q. v. Et hec intelligēda sunt sūm ea q dīda sunt supra. **P**rimo in addi. **B**

**Quib⁹** potius elia dāda sit. **R.** sūm tho. ij. ij. q. xxxij. sic. **A**ug⁹. dicit in 2. li. de doctrina xpiana. Illis q nobis magis sūt cūuncti: magis puidere debem⁹ q eis qui qdam sorte nobis adueniūt. **E**t tñ circa hoc discre cōis rō adhibenda sūm dīam cōiunctionis scītatis vtilitatis. **N**ā multo sanctiori a magis indigēti am patienti a magis vtili ad cōe bonū: esset magis elia dāda: q psonae p̄m q̄ori: maxime si nō sit multū cūuncta cui⁹ cura specialis nobis imminet. a si necitate magna non patiat. **A.** Idē in sum. 3. eo. ti. q. vi. vbi etiā ptz q ceteris parib⁹ magis cūunctis ē citi⁹ subueniendū. **B.** Et vide supra aduocatus. **P**enul.

**Utrū** in elia preponend⁹ sit p̄ infidelis extra neo fidelis. **R.** sūm ray. In exhibitōe nutrimenti preferendus ē p̄ hīz in dīlōe preponend⁹ sit extrane⁹. **A.** xxx. d. c. Preceptū em dñi est exo. xx. Donora p̄em tuam a m̄em tua. Nullū em beneficium est tātū sicut pentū. i deo p̄entes in rēcōpensandis bñficijs sunt oī

bus alijs preponendi nisi necitas ex alia pte preponderet vel aliq ali a obitio puta cōis vtilitas ecclē vel reipublice. **V**n a in extrema necitate magis cēt filij deferendi q pntes. **C**on. tho. ij. ij. q. xxxi. **A** Cō. etiā goff. a hos. a pe. vt in sum. 3. eo. ti. q. viij. vbi etiā ptz q hoc fuit sp̄ale dīctū tho. cū con. pe. viz q si hī magis deferēdi sūt q pntis. **B**

**Elemosina** pauperib⁹ dāda ē q suis manib⁹ laborare non pnt. **R.** xxij. d. i. Nā a sūm leges q laborare p̄t a se immiscet elie: redigitur in seruitutē impatoris. **E**t medi. vali. l. v mca. li. xi. **A.** Ibi aliter dī sic. Cūctis quos in publicū questū incerta mendicitas vocauit inspecis explorēt in singulis a integritas corp⁹ a robur animorū atq in herbib⁹: a absq vlla debilitate. **D**icit glo. ibi. s. qui sic se gēt q si non hēant artē cum hēant a q si sint debiles cū sint fortes. q no hūnt laborare: sed mendicādo sine labore viuere: seqtur. miserandis necitas inferat. vt eorū quidē q s tenet obitio seruilis p̄dītor studi osus a diligēs dñm osequat: eorū vero quos nataliū sola libertas p̄ seqtur colonatū p̄petuo fulciat. **G**lo. dicit oītra in auten. de q̄sto. **S**i vero. coll. vi. vbi dī q serui dñis literi operi publico mancipātur. **S**z hec. l. corrigīt sūm quosdā: vel ibi in hīs q in sacra vīte reperiunt quasi cū eis mitius sit agendū. **V**el hic loq̄tur de hīs q faciūt se vidēti egros apponētis herbā vel



aliud p qd cōtūmescat: ibi nō sic  
delinquūt sed solū fingunt paup  
tate seu debilitate. **Glo.** veritas ē  
qd dī ibi de re p̄tis in vīte impiāli  
**Ite glo.** sup rubrica dicit qd mēdi  
cantes validi miseri a vere debili  
b panē auferūt. a de talib⁹ cū con  
stat allegat glo. sup **Math.** dīcē  
tem. **Iusti** feceris si iniuste peten  
tem correxeris qd si ei dedis. **B.** Cū  
aut aliquis indiget a p̄mē dīstri  
butor eliaz p̄t a sibi accipe sic a  
lijs administrat **Tho.** ii. ii. q. xxxij

**¶** **U**t elia hōib⁹ malis dā  
da sit. **R.** fm **tho.** in  
iiij. d. xv. Dicendū fm aug. qd sic di  
ligendi sunt hōies vt eoz non dili  
gant errores. a qd exhibitio bñfi  
cij dilectioni cōueniet: ideo p̄dōri  
ad sustentacōz nāe dī elia dari: si  
indigeat: cū precipiat nobis etiā  
bñfacere inimicis: s; ad fouendū  
eoz maliciā nō dēmus aliqd dāe  
eis. **Vñ** si ostaret qd eo qd aliquis  
dat in p̄mē abuterent: non dēret  
eis dari: nisi nēcitas extrema expo  
scret. **A.** **Ite** in sū. o. li. iij. ti. viij. q.

**¶** **U**t elia sit dāda // viij. B  
abundanter. **R.** fm  
**tho.** ii. ii. q. xxxij. Dicendū qd abū  
dantia elie dupl̄r p̄t considerari.  
**Primo** quidē ex pte dantis. s. cum  
qs dat qd est multū fm p̄pōrōne  
p̄prie facultatis. a sic laudabile ē  
abūdanter dare **Tho.** b. iij. Si ml̄  
tum tibi fuerit: abundāter t̄bue.  
**Vñ** a dñs hūc. xxi. laudauit viduā  
q ex eo qd dērat illi: totū victum  
quē habuit misit: obseruatis tñ  
hñs q dēa sunt de elia faciēda de

necārijs s. p̄. iij. **Sed** p̄t considerari  
ex pte ei⁹ cui datur a sic ē abūdas  
dupl̄r. **Vno** mō qd suppleat suffici  
enter ei⁹ indigētā. a sic laudabi  
le ē abundāter tribuere. **Alio** vt  
abundet ad supfluitatē: a hoc nō  
ē laudabile: s; ē meli⁹ plurib⁹ in  
digētib⁹ necāria largiri. In hoc  
ē considerandū ē qd quidā egentes  
delicationib⁹ cibis a vestib⁹ indigēt  
qd alij vt **tho.** subdit ibi dē. **A.** **Ite**  
in sū. o. co. ti. q. ix. **B.**

**¶** **Q**uid si qs furat abvsa  
rio a hñmōi vt eliam  
inde faciat. **R.** fm **ray.** Dico furū  
omitti. **Nō** enī faciēda sunt mala  
vt remiat quicq; lō. xiiij. q. v. forte  
de illicitē acq̄sitis elia  
**¶** **U**t possit fieri. **R.** fm **tho.**  
ii. ii. q. xxxij. Aliqd p̄t esse illicitē  
acq̄sitū tripl̄r. **Primo** qñ id qd  
illicitē acq̄ritur dē ei a qd acq̄sitū  
est. a hoc siue nō transferat dñū  
vt in rapina a furto: siue ēē trans  
ferat vt in vsura. a de talib⁹ cū qs  
teneat ad restitucōz: nō p̄t elia fi  
eri. **Sed** mō ē aliqd illicitē acq̄si  
tum qd ille qui acq̄siuit nō p̄t reti  
nere nec tñ dēbet ei a qd acq̄siuit qd  
s. o. tra iusticiā ē datū: a cōi iusti  
ciā fuit acceptū vt in sū. o. ma. vbi  
vltq; o. tra legē dei agit a iō dī hoc  
in pias cās erogari. **Et** eadē rō in  
filib⁹ in quib⁹ datio a acq̄sitiō  
ē cōi legē. **Tercio** est aliqd illiciti  
te acq̄sitū: nō quidē qd ipsa acq̄  
sitiō sit illicita: s; qd illd ex qd acq̄si  
tur ē illicitū a in hñs quidē trans  
ferē dñū: nec opetit ēpetitiō vt;  
de eo qd ml̄r acq̄siuit p mētricū.



a hoc p[ro]prie vocat[ur] turpe luc[rum]. Tal[is] enim m[er]it[us] turpe agit[ur] o[st]ra legē: sed in eo q[uo]d accipit iniuste: nō agit o[st]ra legē. vñ q[uo]d accipit retinē p[ot]est a etiā de eo elia fieri: s[ed] nō oblatio publica ad altare. **A.** Juxta illud deuter[us] xxiij. Nō offeras mercedē p[ro]stibulac[i]o[n]is. **B.** Et hanc. di. pbat aug[ustinus] xiiij. q. v. nō sane in fi. **A.** Idem q[uo]d in hoc. Nota in fi. c. li. ii. ti. viij. q. xxi. Et ad p[re]dicto[rum] intel ligentiā sciendū q[uo]d q[uo]n[tum] turpitudō ē ex p[ar]te dantis a accipientis regu larit[er] in foro p[ri]ncipali nō cogit quis erogare vel restituere: nisi ad hoc fu erit iudicialiter o[mn]i[n]at[us] vel sibi a o[mn]i[n]atore fuerit iniunctū p[er] satisfactio[n]e p[er]c[us]s[i]o[n]is vel nisi a iure sit p[ar]ticu lariter exp[re]ssu[rum] ut in simonia ex q[uo] regulariter restitutio ē faciēda ecce in c[on]t[ra]m[un]iā acceptū ē. Et hoc p[oss]unt colligi ex nōtis p[er] glo. ray. in ti. de rap. Nunquid de fornicarijs sup[er] verbo restituere. Circa p[er]dagia sup[er] verbo tenetur. Et q[uo]n[tum] erogatio necēaria faciēda est vocat[ur] potius restitutio seu satisfactio etiā q[uo]n[tum] in paupes faciēda sit: extra de vfu. cū tu. Sed q[uo]n[tum] erogatio non ē necē riā vocatur p[ro]prie elemosina Juxta illud thobie iij. Ex tua s[er]va fac ele mosinā a q[uo]n[tum] restitutio non est ne cessaria faciēda certe p[er]sone: sp[irit]u p[ot]est dari pauperib[us] dicto ca. cū tu. Sed aliqui datur ut satisfactio ali q[uo]n[tum] ut elemosina: ut ex p[re]dictis **B.** Et de ista materia: vide j. restitutiō v. Ante penulti. De acquisitis per ludum alee vide j. ludus alee. De materia etiā elie l[ib]er etia plu

ra j. satisfactio j. v. q. xl.

## **E**lemosina. ij.

quis p[ot]est facere eam. Vtz religiosus possit facere elemosinā **R.** fm ray. Non q[uia] nihil habet. d. liij. abbati. a. xij. q. non dicatis extra de statu mo. cū ad monaste rium in fi. Si aut[em] monach[us] admi nistrationem habet: p[ot]est a debet fa cere elemosinā: immo quicquid su p[er]est in pias causas erogandū ē xij. q. q[uo]d tua in fi. lxxvi. di. nō sa tis ultra mediū nisi forte talis eēt administratio q[uo]d quicquid su p[er]est: refundatur ad monasteriū vel ali quē specialem vsum. ut in quibus dam prioratib[us]. Itē si monachus videret aliquē indigere ad mortē debet dare. q[uia] in hoc casu o[mn]ia sunt co[m]m[un]ia. lxxv. di. sicut h[ic]. Nec obstat si abbas o[mn]i[n]adice[re]t q[uo]d d[icitur] magis obedire deo q[uam] ho[m]inib[us]. Con. thō. ij. q. xxxij. a in. iij. dist. xiiij. ad dens q[uo]d circa ext[er]iōrē necētatem mōchus aliquid modicū dare p[ot]est absente abbate sub spe ratihabi cōis. **A.** Con. etiā hos. ut in fi. cō. li. ij. ti. viij. q. xxvi. vbi h[ab]etur o[mn]ia que in hoc d[icitur]. **B.**

**Q**uid si monach[us] de volū tate abbatis vadit romā vel ē in studio: nunquid p[ot]est facere elemosinā. **R.** fm ray. Sic. Nā eo ipso q[uo]d dedit sibi licētiā eū di vel standi: intelligit[ur] ei concessisse licētiā faciēdi ea q[uo]d hōestis scola res a p[er]egrini solent facē. ar. ex. de of. de le. p[re]fca. ff. de iu. d. iudi. l. ij. q. ff. de iu. si lōgi[us] ita t[ame]n q[uo]modo ate



faciat. ff. ad macedo. Itē si fili? q?  
qđ dī. Con. hos. a tlo. in. iij. di. xv  
A. Con. etiā alb. vt in sum. cō. eo.  
ti. q. xxvii. B.

**Quid** vxor pōt facere  
etiam sine licē  
tia viri. R. fm rap. Si vxor hz res  
pateruales & pprias preter dotez  
vbi hmoi paterualia locū hnt. &  
vxoris sunt: pōt de illis etiā inuito  
marito eliam facere. C. de pac. cō.  
hac lege. A. Et ibi pz q hz pater  
ualia q sunt preter dōtē non solū  
de cōsuetudine: sed etiā de iure pti  
nent ad vxorē. Quic tñ iuri posset  
derogari p cōtrariā cōsuetudinē: sic  
ōtingit in aliquibz ptiōibz fm glo.  
rap. vt in sum. cō. eo. ti. q. xxvii. B.  
Item si vxor est lucrosa: ita. s. q. ex  
hibita debita gubernacōe domus  
operibz suis lucratur: pōt de hoc fa  
cere eliam nec intelligo deducen  
das expensas vidē sui. q. vir tene  
tur ad oia eius onera ppter dōtē.  
& etiā ppter obsequiū ab vxore ex  
hibitu. A. Hoc vidē fuisse dictū  
alibi. s. q. vxor ex dicto lucro pōt fa  
cere elemosinā: vt in dēcā. q. xxvi  
ij. B. De rebus qz viri vt de pane.  
vino & hmoi q de approbato mor  
te solent ad dispensationē vxoris  
ptinere: pōt & debet facere elias mo  
deāte tñ & fm facultates viri & ma  
iorē vel minorē multitudinē & necē  
tatē paupē. & debet sibi formare  
cōsciā q nō displiceat marito liz  
aliqui phibuerit. q. qnq. phibēt  
vt tpeut vxores: non a toto s; ab  
excessu. Pōt etiā formare sibi cō  
sciā ex miseria paupis: cogitans

q si marit? viderit illū placere ei  
q sibi faceret eliam. Si aut oino  
dicat sibi cōsciā q viro displice  
at deponat eā si pōt. & si nō pōt de  
ponere nō debet dare: hoc dico: ni  
si videret eū indigentē ad mortem  
Et qđ dixi de rebz viri: intelligas  
etiā de rebus dotalibz. nam illaz  
dñm penes virū est. C. de rei ven.  
dote ancilla. C. de iure do. in rebus  
Con. hos. a tlo. ij. ij. q. xxvii. a in. ij.  
ij. d. xv. A. Con. etiā alb. vt in di  
cta. q. xxvii. vbi etiā dī fm glo.  
rap. q si mulier etiā latente det el  
nas moderatas p se & viro suo:  
gerendo cōe negociū: non peccat:  
qz uis credat q viro displicet si sci  
ret. & sufficit in hoc casu q non ve  
niat cōtra phibitionē mariti: & q  
eū non scandaliset. B. Sed an vx  
or exns in matrimonio scđo possit  
puidere filiis quos habuit ex pi  
mo videz vxor. f. ij.

**Quid** filius familias  
pōt eliam face  
re. R. fm rap. Si hz peculū castre  
se vel qñs: pōt. nam qntū ad illud  
pifamilias censet. f. ad macedo.  
l. i. De peculio vero pfectio & ad  
uentio pōt si credit ptem pmissū  
aliter nō. q. pfectiū & quicqđ ex  
eo acqritur pīs est aduenticiū  
vero ē pīs quo ad vsu fructū: vt  
Iusti. p. q. pso. no. ac. f. i. Si tñ el  
set in scolis de licia pīs vel in peg  
nacōe posset de pfectio & aduenti  
cio eliam dare. ar. ff. de iudi. filon  
gi. a. ff. ad mace. Itē si filius fa  
qđ dī. Quid aut sit peculū castre  
se & huiusmodi vide infra peculū



A. De hñs peculñs a de hñs etiā;  
q̄ sunt in hoc. l. x. l. i. l. ii.  
ti. viij. q. xxxvi. B

**U**teru<sup>9</sup> vel ancilla pos  
sit facere etiam de re  
bus dñi. *Re. fm tho. in. iiij. d. xv*  
Serui. ancille et fauli quibus sint li  
tere obditionis nō pñt etiam dare  
de rebus dñoy sine eoy cōsensu: n̄  
panē et hmoi q̄ non inferunt sen  
sibile nocumentū. *Si* etiā ipse fau  
lus sit dispensator reꝝ: non tñ po  
nē dispensator q̄i prātem aliquā  
in rem dñi hñs: sed q̄si tractans  
eam ad utilitatē dñi. *De* precio at  
sui seruitij cōstat q̄ p̄t etiam dare  
*A. Item in sū. 2. eo. ti. q. xxxij. B*

**E**mpitheosis  
quid est. **R.** Emphiteosis  
græce: latine melioratio dicitur. Ab ini-  
tio enim per hunc contractum viles que  
in terra cedebantur quas recipiētes  
meliorabat: et meliorationes fue-  
runt quod postea per missum est de ferti-  
litate et fructuositas: et consistit in rebus  
solidis. **A.** Hoc fuit dictum hoc. ut  
in sum. d. li. ij. ti. viij. q. xxxix. in prin-  
cipio. **B.** Quod iuxta vulgare quo-  
modo dicitur datio ad linellum.

**Emphiteosis** non a  
lit. cōi  
lit. nisi scriptura interueniente. **C**  
ol. **I**te p. osensū dñi a emphite  
te in hoc. s. vt statim aliqd dñs p  
accipiat. s. qd inter eos ouenit  
ē vt de cetero singulis ānis cōue  
m canonē soluat vt insti. locati  
a deo. **A.** **I**te in sū. v. dca. q. xxxix.  
bi etiā ponitur fm hōs. qd in s. se.

habetur. B

**C**ontrahit aliquñ ad  
ad. x. vel. xx. annos in q̄ etiā suce  
dit heres vsq; ad ipsū tps. aliquñ  
contrahit in p̄p̄tū. et tunc non au  
fert emphyteote vel etiā heredi  
bus q̄dū soluerent canonē

**P**ossessio eccē non pōt  
de nouo dari  
in emphiteosim ppetuo: ex. de re.  
eccē e. alie. nulli. **A.** Ibi phitee ge  
neraliter oīs alienatio rei immo  
bilis eccē Ibi etiā no. dñs anto. de  
ou. q. locatio dñi alienatio qñ est  
ad. x. annos vel yltra. **B.** Si tñ pos  
sessio ipsa pri⁹ erat emphiteotica  
et puenit litere ad eccām: bñ pote  
rit dari in emphiteosim alteri eti  
am ppetuo **A.** hoc non pbauit. **B.**

**Q**uid sit natura h<sup>9</sup> cōtra  
dus. ¶ fm hoc. de  
nā h<sup>9</sup> cōtradus est vt si cōtralētes  
aliquid pati sunt id obseruet q  
nihil paciscant delet pensio sol  
ū: nisi res ex toto perierit. Quid ā  
tiā intelligunt si septē ptes peri  
runt. Alij intelligunt si tm medi  
tas perierit: qd equius est. ar. ff.  
v. usufruc. etiā p<sup>is</sup>. A. Ibi etiā dī  
pim dubio p<sup>is</sup> appellacōe intelli  
git dimidia. Ideo cū iura dica nt  
p ex p<sup>is</sup> dep<sup>is</sup>itione non libera  
ur emphiteota intelligitur de di  
midia tm. vt vsq; ad illam partē  
nullo liberet: sed vltra medietā  
em dep<sup>is</sup>itio non liberet in totuz:  
sed p rata. ar. l. que de tō. ff. de rei  
vendi. a fm hoc p<sup>t</sup> teneri prima  
p<sup>is</sup>io. B. Itē de nā h<sup>9</sup> cōtradus ē



ut liceat emphiteotam repellere:  
si p trienniu in secularib? vel p bi  
enniu in ecclesiasticis nō soluerit pē  
sionē. p. q. ij. hoc ius. v. q. rem. nec  
teneretur dñs censu equirē. qz dies  
statuta p dño interpellet. Geo. l. ij.  
¶ si aut nihil. Repellet aut fm qd  
dñm ppiā auctoritate fm alios qd  
verū est p iudicem. Idem inno. a  
hoc nisi celeriter satisfaciatur fm qd  
de extra de loca. a. vdu. ppter i. fi.  
a dico celeriter: nisi ante qd pati  
atur se trahi ad iudiciū. alij tñ a  
litte exponunt illam celerem satis  
factioē. A. Glo. in ca. fi. extra de lo  
ca. dicit qd hęc celeritas ad modū  
cum tps referē post bienniu respe  
ctu ipsius biennij. sic hęc adiectio  
plus ad modicā qūtitatem refer  
tur respectu qūtitatis noīate. ff.  
de verbo signi. hęc adiectio. Et illud  
modici; considerabit iudicis arbi  
trio ex quo determinatū nō est in  
iure sup de off. dele. de causis. Dñs  
vero anto. de bu. ibidē dicit qd nō  
soluens canonē infra biennium:  
priuatū est ipso iurē fm cōem se  
tentiā doc. a qd regulariter executi  
one facta a iure nō admittit pur  
gacō. sed hic ex grā a spāliter ad  
mittitur: dum mō fiat celeriter: s  
dens qd dñ celeriter satisfieri: qñ in  
cōtinēti purgat morā sine aliquo  
iudicio a spontanee Si g expectat  
iudiciū: non videt celeriter satisfi  
cere. hęc ille. Videtur g qd post vō  
tionē ad iudiciū nō possit purga  
ri dēā mora: ante vero sic: dum mō  
infra modicū tps arbitrariū. B.  
Item pōt emphiteota ius suū alte

ri vendere: tñ prius reāto dñs: a  
pposito pteō qatum reuera inue  
nire pōt. Dñs em si opare velit cui  
libet emptori pponend? est: sed  
si licentiā dat vendi pōt: quinetia;  
si taceat lapsis a denunciaōe du  
obus mensib. vendi pōt etiā sine  
consensu dñi: dum tñ non psonis p  
hibitis: vt sunt psonę potēiores  
vel alie q nō sunt soluendo. ar. ff.  
q. sat. da. co. l. ij. a illū quidē cui sic  
vendit: tētur dñs suscipere. emphi  
teota vō si secus fecerit: ius suū  
amittit. De hñs oib? nota ex de  
loca. a. vdu. potuit. A. Idem qd hē  
tur in hoc. ¶ tētur etiā in fū. v. li. ij.  
ti. viij. q. xl. B.

**U**t emphiteota possit su  
um ius donare sū offe  
su dñi. Re. fm hos. Pōt etiā dñs re  
reāto. Et fū. l. v. li. xi. Insti. loca  
ti. a. de o. forte filr etiā pōt pigno  
ri dare. Idem inno. a ter. A. Hoc tā  
git glo. ex de loca. c. fi. Et idē qd in  
hoc. ¶ tētur in fū. v. eo. ti. q. xli. B.

**Q**uid si emphiteota sol  
uit censum pñib?  
annis: l. ij. añ cessauerit a soluōe  
p. x. annos vel plures: nunqd pōt  
expelli. Re. Non: sed tutus ē. Et de  
iure emphi. l. pen. A. Ita. l. pati  
facit. Idem tñ no. in sum. co. eo. ti.  
q. xliij. fm hos. p. l. pen. Et apoc. li.  
x. Idem etiā nōt glo. in ca. fi. de lo  
ca. Addit tñ qd hoc vey est impi  
uato a in eccia non collegiata qñ  
eius rector recepit canonē. nō au  
tem in collegiata qñ prelatū rece  
pit censū sine cōsensu capli: nō poste  
a capli cōsensu. Et ibi uōt dñs



anto. de bu. q. ex hoc potest argui  
q. quis delictū prelati nō nocet  
ecclesiā delictū collegij tene nocet.  
vt ē glo. nota. de ordi. cog. c. ij. a. de  
dolo a. o. c. penl. a. in regula deli  
ctū. Item etiā delictū vni⁹ rectoris  
preiudicat eccē que hz solummō  
vni⁹ rectorē. Secus aut in eccā col  
legiata. Refert etiā ibi bar. in l. i.  
ij. De iure emphi. limitare predi  
cta dicendo q. si dñs emphiteosis  
recipit p tpe preterito pensione;  
tunc p hanc recep cō; sibi nō pre  
iudicat. q. p t ipse vtrūq; petere. s.  
pensionē a expulsionē; g. p recep  
cō; vni⁹ nō videt renūciare al  
teri. Si vero recipit pensionē p fu  
turo sine ptestacōe: tūc sibi p reiu  
dicat dñs anto. a glo. ibi filr a p  
fati dñs. vident ibi sentire q. etiā re  
ceptio ptestat⁹ pensionū preiudi  
cat: n̄ fiat cū ptestacōne fm dñm  
an. Pōt o. cordal q. si pensio recipi  
atur p tpe quo nō dū emphiteo  
ta ceciderat a iure suo nō preiudi  
cat: cū illi dēatur filr a ius sibi qns  
expulsionis vt dē bar. Q. si recipi  
at p tpe quo emphiteota iā ceci  
derat a iure suo p iudicat sine pte  
stacōe: cū iā nō pensio p re: s. ois  
fruct⁹ a res rei dēatur. De rei ven.  
certū. ideo tunc in recipiēdo sibi p  
iudicat: nisi ptestet fm dñm an.  
de bu. ij. etiā dicto o. trariatur dñs  
anto. dicens q. recipiens censū p  
tpe futuro siue ptestet siue nō sp  
sibi preiudicat: nec ptestacō ipsū  
i aliq; inuat. nā illa ptestatio ē cō  
traria factō. q. non ē possibile q.  
pensionē recipiat p anno futuro.

a q. possit eū expellere. ar. c. cū. M  
de o. si. Pōt dici q. hoc v. est reci  
piendo noie pensionis: sed si ptes  
tet q. non recipit p pensionē: s. p  
pte sui debiti: non p iudicat: cū  
hoc factū non cōtriet ptestationē  
a ita intelligit dictū bar. Itē glo.  
in dñs c. fi. ex. de loca. sentit q. dñs  
possit emphiteotam nō soluentē  
expellere iuris auctē etiā sine auctē  
te iudicis dñs anto. refert bar. di  
cere in l. ij. De iure emphi. q. dñs  
hz p tatem turbandi: sed nō expel  
lendi emphiteotam non soluen  
tem canonē infra biennūz. q. em  
phiteota hz possessionem nālem  
sed dñs ciuilem. sed per viam iudi  
cij tene posset. a illud credo v. ruz  
nisi ex detentione possessionis na  
turalis cōtingeret repulsio dñi a  
sua ciuili quā tenet a iō. nāz tunc  
dñs pōt se defendere a incōtinenti  
emphiteotam expellere a sua na  
tuali. ar. l. dam possidere. q. qui ad  
nundinas. ff. de acq. pos. a extra  
de pba. licet causā. Itē glo. in di  
cto ca. fi. dicit q. ppter sterilitatem  
rei emphiteotice non minuit pen  
sio: licet minuatur ppter sterilita  
tem rei locate vt extra de loca. ca.  
penul. Et vt notat dñs anto. in di  
cto c. fi. idem dicit specu. a iaco. de  
are. a cy. a bar. subiungens racō  
nem. q. in locacōe precij qd annu  
atim exsoluitur datur ēspectu fru  
ctuum qui p cipiantur: a quodā  
mō videtur i ea tacita emptio fru  
ctuum: ergo si decipit vltra dimidi  
am iusti precij: p t petere reissione  
nō at ē sic i o. radu emphiteotico



qz ibi nihil datur p respectum ad  
fructus sed in recognicioe dñi. **Sec⁹**  
si census eet magnus rōe fructuū  
qz tunc bene deberet fieri restitutio  
fructus.

**E**mpcio et ven  
ditio fm host. cū pure sit  
venditio etiā sine scriptis de re q  
degustationē non exigit omne pe  
riculū spectat ad emptorē excepto  
casu publicatōis et nisi pactū mo  
ra vel culpa seu calliditas interue  
nerit. **Idē de emolumento. A. Idē**  
**in sum. c. li. ij. ti. viij. q. vij.**

**Q**uid si dolus dat causā  
tractat. **Re. nō tene**  
**bit venditio: vt supra. do lus. ij.**

**V**nde licet aliq d vendere  
pl⁹ q valeat vel eme  
re minori precio. **Re fm tho. ij. q. i.**  
**lex vij. Dicendū qz carius redere: a**  
vilius emē rem q valeat est inu  
stum et illicitū nisi res q venditur  
cedat in detrimentū venditoris: q  
multū re illa indiget. nā in tali ca  
su iustū precū est vt non solū re  
spiciat ad rem q venditur: s etia;  
ad dānū qd vendi ē qd iurrit ex  
venditione. et sic licite p̄t vende re  
plus qm valeat scdm se: qmuis  
non vendatur plus qm valeat  
ip̄si venditori. **Qz** si emptor iue  
tur ex re quaz emit: sed venditor  
non dānificatur carēdo re illa nō  
debet eā superuendere. qz utilitas q  
alteri accrescit: non ē ex venditōe: s  
ex additōe emētis. **Null⁹ autē d;**  
redere alteri qd non ē suū **Qz autē**  
lex hūana hanc eq̄litate m tōlitt

nō philet. **Dicendū qz** lex hūana  
multa p̄mittit impunita **Vnde in**  
hoc casu punit solū qñ ē magnus  
excessus: puta si aliq sit decept⁹  
vltra dimidiā iusti precij. tūc em  
cogit ad restitutōz. **A. v. vel q resti**  
tuat res vel reddat precij. vel q  
emptor suppleat qd dēst iusto p  
cio. **Idē rescin. ven. l. ij. B. Lex at**  
dina nihil impunitū relinqt. **Vñ**  
fm legē diuinā illicitū reputat si  
in empcoe et vendicōe nō sit obser  
uata eq̄litas iusticie et tenet iste q  
plus h; redē pensare ei q dānifica  
tus ē si sit nōbile dānū. qd idē d;  
co. qz iustū precij rez qñq non ē  
punctale determinatū: s magis i  
qdam estimacōe consistit: ita qmo  
dica additio vel diminutio nō vi  
det tollē eq̄litate iusticie. De hac  
ē materia nōtur. **x. q. ij. hoc ius.**  
**vbi d; A. nō in tex. sed in glo. B.**  
qz si in vendicōe plus offerat q  
res valeat: ecclā nō d; pl⁹ recipere  
tū iustū p̄ciū: s lex dicat qm̄l  
tes p̄nt se inuicē decipere. **A. ff. de mi**  
**no. l. m. cāe scdā. p̄. pen. B. Pā ecclā**  
in suis cōdictib; non d; doli facere  
ex. de dona. p tuas **A. Idē qd m h⁹**  
**ij. no. in sum. c. eo. ti. q. ix. B.**

**V**nde negotiādo licet cari  
emptum sit. **Re. fm tho. ij. q. i.**  
**lex vij. Nihil philet licitū ordina**  
ri ad aliquē finē necērium vel ho  
nestū. et sic negocia licita redē  
tur. sicut cum aliquis licitū mode  
ratum quod negociando querit  
ordinat ad dom⁹ sue sustentacōe;  
vel etiā ad sbuētiēdū indigētib;



aut etiam cum aliquis negociati  
oni intendit propter publicam utilita  
tem: ne. s. res necesse ad vitam pa  
trie desint. a lucy expetit non qsi  
fine sed qsi stipendium sui laboris a  
sic pot quis carius vendere q emit.

**A.** Propter predicta vitium vitatur  
intenciois vt negociatio no dicat  
illicita ex intencioe: non tñ ex hñs  
pot res pluri vendi vt pot colligi:  
vt pot colligi ex dictis eiusde tho.  
a ex hñs q notant in sum. 2. li. ij.  
ti. viij. q. xv. Nā non licet rem carius  
vendere q fuerit empti: nisi fuerit  
mutatu precii rōe forme. tpis vel  
loci fm dñe. a notat dñs pe. de an  
chorano in c. de vsu. li. vi. a inter  
mutaciones forme videt etiā posse  
prehendi si qd emerit merces in  
mag qñtitate a minutū vendat. so  
lent em res in magna qñtitate oī  
ter meliori foro vendi. **B.** Si l. etiā  
si ipse in aliquo meliorauit rem:  
aut etiā qd precii rei mutatu est  
fm diuersitate loci vel tpis. vel p  
ter periculū cui se exposuit transse  
rendo de loco ad locū. vel ea3 ferri  
faciendo: dñ tñ moderate: vt rap.  
addit. **A.** Idē fm tho. hñtur in su.  
con. dicta q. xv. **B.** Et de hac materia  
hñtur 7 vsura. in 7. q. ix.

**U**trum venditor reddat in iū  
vendite. vel etiā propter latentem e9  
lōmitatē. **R.** fm tho. ij. q. lxxvii  
Circa rem q vendit triplex defect9  
considerari pot. Prim9 quidē fm spēz  
rei: vt puta si venditur auricalai. p  
auro. aut vinū mixtū aqua p pu  
ro. Scōs defectus ē fm qñtitem

ponderis a mensura: vt si qd vtat  
scienti deficienti pondere vel mesu  
ra. Terci9 defect9 est ex pte qñtatis  
puta si aial infirmū venderetur p  
sano. In hñs trib9 casib9 si qd ven  
ditor scienter offenderit: fraude o  
mittit. a illicita ē venditio. a ad re  
stitutionē tenet. Si vero eo ignorāte  
ās p dñm defectuū i re vendita fuit  
vnditor qd non peccauit tñ cū a d  
ei9 noticia pueneit: tñ neq dāni nū  
recompensare emptori. a ex hñs p3  
q illicitū est vendere aurū vel argē  
tum alchimicū p vero. qd nō ē add  
puz sicut vx. nec h3 oīo easdem  
pprietates. sicut pprietas le tñ cā  
di. aut qv3 oīa certas infirmita  
tes a hñmōi. Si aut p alchimia fie  
ret vx aurū: non eēt illicitū vendere  
p vero. qd nihil phibet artem vt  
aliqbus nālibus causis ad pdu  
cendos nāles a veros effectus. sic  
aug9. dicit in li. de tri. de hñs q ar  
te demonū fiunt. Et qd didicū est  
de venditore: intelligendū est etiā  
ex pte emptoris: vt qñ venditor ere  
deret rem suam minus preciosā  
esse q sit: vt puta vendit aurū p  
minori precio. qd credit eē aurical  
cum. aut aial sanū qd putat infir  
mum. Nam emptor si hoc cognō  
scat: iniuste emit a ad restitutionē  
tenet. **A.** Idē qd in hoc. hñtur in  
sum. 2. li. ij. ti. viij. q. xi. **B.**

**U**trum venditor teneat dicē  
vitium rei tradite. **R.** fm tho. vbi s. Venditor q rem vi  
tiosā venditā expōit ex lōcipō atq  
emptori dāni vel pñculi occasione  
dāni quidē si pñt hñmōi vitium res sit



minoris precij. a ipse de precio nil  
minuit. periculi aut si ppter hmoi  
vitiu vsus rei reddat impedit? vel  
notius. puta si qs vendat alicui  
equu claudicantem p veloci vel do  
mum cum osā pro firma. vel cibuz  
corruptu aut venenosum p bono.  
**V**n si hmoi vitia sint occulta a ve  
ditor: non detegat: est dolosa a illi  
cita reditio: a venditor tenet ad  
damni recompensatione. Si vero vi  
tiu sit manifestu. puta cu equ? sit  
monoculus vel vsus rei. a si nō co  
petat vni pt petere alteri. a redi  
tor ppter hmoi vitu subtrahat de  
precio quantuq; op: non tenet ad  
manifestandū vitu rei. qz forte p  
pter hmoi vitu emptor vellet pl?  
subtrahere qd esset subtrahendū  
**V**n venditor pt licite vitu rei reti  
cere. **A.** Idem in su. d. eo. ti. q. xliij. B.

**Q**uid si aliq? portans mer  
ces ad locu vnu sit  
multos se seq cu similib? qd si di  
ceret: nō posset merces suas adeo  
ca re vendere. **R.** fm tho. ij. ij. q. l.  
xvij. Venditor q vendit rem fm p  
ciu qd inuenit: nō videtur oia iu  
sticia facere si qd est non dicit: si  
tū diceret vel de precio subtrahet  
abundantioris eet virtutis: quis  
ad hoc nō videat teneri ex iusticie  
debito. **A.** Idem in sum. con. eo. titi.  
q. xliij. B.

**Q**uid de mercatorib? qui  
inter se oueniunt vt  
certo precio redant. **R.** fm ho sti.  
Pactu illicitu est. a silt si quis in  
ciuitate impetraret: vt sibi soli ve  
dere liceat. Qz si quis hmoi officia

um exerceat: delet fm leges bonis  
suis exspoliari a exilio ppetuo da  
nari. a silt o ceteres pumri. **A.** of  
ficiales q predca in monopolia coe  
dunt vel non pumit: vt in. l. de q  
statu. **B.** Idem mono. l. vna. A. Idi  
di. **I**ube? ne quis cuiuscunq; vestis  
aut piscis aut pedinu: vel cuiusli  
bet a lteri? ad victu vel ad quecum  
q; vsum ptinentis speciei vel cuius  
libet materie p sua autoritate vel  
sacra iam elicito aut in posteru  
eliciendo rescripto aut pragmati  
ca sancone a cali seu statuaria co  
dinacone. **P**ragma. tis. em est ca.  
**I**nde pragmatie? a catu? vel cau  
si dicis fm catholicon. **S**eqtur. vel  
sacra nre pietatis annotacone. mo  
nopoliu audeat exercere. **P**ere qs  
illicitis hitis ouentionib? ouert.  
aut paciscat vt species diuersoz  
corpo? negotiaconis non minoris  
q inter se statuerint renundetur  
**E**dificio? q artifices. alioruq; di  
uersoz operu pfectores a balnea  
tores pmit? arceant pacta inter se  
opone vt ne quis qd alteri omistu  
sit op? impleat: vt in iuncta alteri  
solicitudme alter incipiat data  
licia vni cuiq; ab altero inchoatu  
a derelictu opus p alteri fine aliq  
timore dispendij implere. **S**i quis  
aut monopoliu au sus fuerit exer  
cere: bonis ppijs spoliat? ppetua  
te damnetur exilij. **B.**

**Q**uid de illis q redere nec  
mendacijs. puiijs a iuramentis.  
**R.** fm ray. Quotiens ca decipiedi  
plurant vel mentiuntur: peccant



mortaliter. et teneat ad restitutionem. **A.** In quantum decipit: primum ut dicit glo. **Rap.** non distinguit utrum deciperit in modico vel magno vel in fili. **o. eo. ti. q. xviii. B.** Si autem quis ignorans dicit falsum credens dicere verum vel etiam si dicit scientem non intendens nocere primo: sed se in deum non servare: nec propter hoc rem amplius debito supponat: tale mendacium potest dici veniale: si tamen iurat vel punitur peccat mortaliter: vide **7. p. i. r. i. u.** **A.** Item sum. **o. de a. q. xviii.** ubi addit quod dicitur tales sunt preest restitutione induci ad largas elemosinas faciendas pro animabus illorum de quorum rebus licet ignorantes forte aliqui habuerunt. **Ibi** etiam dicitur secundum hoc quod licet rap. dixerit mendacium ex quo alter non damificatur veniale: tamen ex quo assidue et de consuetudine quod mensuris videtur mortale. sicut et ebrietas si sit assidua mortale est. **xxv. di. 7. alias.** Item etiam de mendatio consuetudinario videtur sentire **tho. ii. ii. q. ex. ar. iiii.** Item ut in dicta **q. xviii. glo. rap.** dicit quod mercator de suis mercibus potest accipere moderatum lucrum quod ad arbitrium boni viri limitandum est. quod non est determinatum quantum in singulis solidis a libris aut marcbis accipere liceat de lucro. **Co. tho. Dos.** autem dicit quod ad hoc quod mercatores sine omni fraude officia sua exerceant boni fidei: consilium talibus quod de licentia episcopi sui sciunt quantum possunt lucrati in mensura bladi vini et filibus. vel quantum possunt ultra quod emerent pro libra vendere in recom

pensacione laboris et expensacione. et si sic venderent sine mendacio: ipsos credere in tuto. **Ibi** autem quod hoc non faciunt: sine periculo vite eua

**Quicquid** aliis dunt. **B.** emereit nomine suo etiam de pecunia aliena: emptori acquirere non ei est fuit pecunia. **Ex rei vendi.** si ex ea. nisi in quibusdam casibus. **Na** quicquid emereit de pecunia ecclesie: ipse est. ut dicitur supra ecclesia. **7. vii.** Eodem modo si tutor vel curator de pecunia minoris emerit sibi ipsi prodest. nam minor vendicare potest illud. **ff. quod ex facto tu. l. ii.** Item de milite si de pecunia sua alii emerit prodest. **Ex rei. si ut propter omnia.** Item in marito et uxore. quod si alter eorum aliquid emerit de pecunia quam ei alter donavit poterit ille cui fuit pecunia illud utile vendicare. **ff. de dona. inter virum et uxorem. l. uxorem marito.** **A.** Et ibi patet quod hoc videtur verum quod vir vel uxor qui accepit donum efficitur non solvendo. **Et** idem casus qui habent in isto **7. no. in fili. o. li. ii. ti. xiii. q. xvii. B.**

**Utrum** liber homo vel proprius filius vendi possit. **R.** secundum hoc. Non: non solum quod pro vendere potest filium necessitate famis urgente: ita tamen quod si restituat emptori pretium siue a filio vel ab alio quo cumque et quantum: ipse filius in ingenuitate pueniat. in nullo autem alio casu licet pro filio vendere. **M.** etiam non urgente necessitate famis non licet vendere filium. **A.** Item in fili. **o. li. ii. ti. viii. q. xvii.** **Et** predestinatio probantur in **l. i. a. ii. C. de pa. q. si. d. ex hijs quibus habent in textu a glo.** Item liber homo efficitur servus



patiat se vendi ad precium principalem  
dum. Insti. de in. pso. §. serui. A. Ad  
materiam emptionis et redemptionis pertinet  
pertinere multa que habes in negocia  
tio. De hijs que emuntur ad certum ter  
minum. et de hijs que emuntur in bla  
dum: ut carum vendant. et plura huiusmodi  
vide in §. v. fura. iij.

**E**munitas ecclesie  
Emunitas est privilegium  
ecclesiastice libertatis vel personarum  
vel rerum ad eas pertinentium. Et dicitur  
emunitas que extra munia et officia  
a. a quibus sunt immunes ut in §. pte  
bit. A. Hoc fuit dictum Ray. ut in su.  
con. li. vi. xiij. q. i. B

**Q**uam emunitatem habet ecclesia  
secratarum. Re. fm Ray.  
Habet primo: ut nullus inde privetur ab  
stra habeat nisi in casibus quos vide in  
emunitas fugientium. §. i. de ea  
que in ecclesia posita sunt nec privetur nec  
per furtum auferenda sunt: aliter sa  
cilegium committit. xvij. q. iij. quibus  
q. s. A. aliter incipit. si quis inuentus  
B. Item quod nullus mortuus in ecclesia se  
peliatur nisi episcopus. abbas aut dignus  
presbiter. aut etiam fideles layci. xij. q.  
ij. nullus. Et intelligunt quidam de il  
lis laycis que miracula faciunt. Alii  
intelligunt de fidei in dignitate con  
stituto. sic de comite et rege. A. l. o.  
fuit dictum hoc. que etiam addit quod sic de  
facto servatur: ut in su. c. eo. ti. q. ij.  
Glo. autem in deo ea. nullus intelligit  
ter. illud generaliter sic sonat. viz quod  
omnis christianus possit sepeliri in ecclesia  
nisi expresse in precepto mortali moriatur  
vel ei specialiter sepultura denegetur.

et ita hodie servatur. sed de iure aliud  
videtur. Unde per sepe huiusmodi corpori  
bus videtur amittere separatim ab  
ecclesia constituta. A. Item emunitatem habet  
ecclesia quoniam in choro non debent morari lay  
ci cum clericis. ex. eo. de vi. a bone.  
de. c. v. de ose. d. ij. sacerdotum. Item quod  
in seculare habitaculum de cetero non  
constituitur. de ose. d. v. signa. a. m. y.  
c. se. ex. de reli. do. ad hec. A. In hijs  
etiam. c. p. quod sicut nec vasa ecclesiastica  
nec cortine. nec vestimenta: nec cete  
ra ornamenta debent pollui cuiusvis nu  
ptiarum vel alius secularium visibus. Di  
cit tamen glo. Ray. vtz in dea. q. ij. q. si  
legat. aplice sedis vel episcopus vel ar  
chiepiscopus recipere ab episcopo vel caplo  
ali ecclesie vel monasterio: bene possit  
ornari domus ecclesiastica in qua recipi  
tur cortinis et ornamentis ecclesie. B  
Item quod non possit vendi propter aliquam  
necessitatem. in Auten. de alie. a em  
phi. §. a qui. coll. ix. Item quod in ea  
placita secularia non sunt facienda  
et maxime de causa sanguinis. extra  
eo. c. v. a c. cum ecclesia. nec fiant ibi p  
lamenta nec negociationes et pre  
cipue mundanarum. nec strepitus iudi  
cium secularium. et sine dictis locis  
platee ipso iure non valent. ex. eo.  
de cet. domu. li. vi. A. Ibi dicitur processus  
iudicium secularium: ac specialiter  
platee sine in eis locis omni eas  
ant robore firmitatis. Item quod ibi  
non fiant ludii theatrales cum lar  
uis et similibus inhonestis. extra  
de vita a bone. deri. cum de coram.  
Secus vero de honestis et devotis re  
pertacibus: ut repertare pro sepe dicitur



herode. magos: a cetera hmoi q  
magis inducit ad deuotionem: q  
ad vanitate. Et q talia possint fie  
ri e at. de ose. d. ij. semel. a. d. iij. q  
ris circa fi. Na a qdlibet festu est  
signu p teritaz reru. lxxv. dis. qd  
die. A. Item qd no. in hoc. f. haur  
in sum. d. dca. q. ij. B

**U**trum eccle non osecrate ha  
beat predcas emuni  
tates. R. fm ray. Dnt. ex. eo. eccle  
hoc aut intellige duz si aucte epo  
rum suoz sunt edificate. ar. ex. de  
reli. do. ad hec. Et vbi eps posuit p  
mu lapide. a edificate sunt vt con  
secrent. Con. inno. a hos. A. Idem in  
sum. d. eo. ti. q. vij. B

**U**trum cimiteria hant emu  
nitatem. R. fm ray. et  
hos. Dnt eandem qua eccia vt dictu  
est supra cimiteriu: f. a. A. nisi in  
duobz casibus: vt ibi in sum. co.  
eo. ti. q. vi. B

**U**trum eccia interdicta priu  
legiu emunitatis reti  
neat. R. fm hos. a goff. Dicenduz  
q sic. Nec em reuerentia deo datur  
qui no delinqt: nec etia eccia sua.  
ideo q non pdit priuilegiu: q cul  
pa non omittit. A. Idem in sum. co.  
eo. ti. q. viij. B

**U**trum priuata oratoria do  
moru: hant priuile  
gia emunitatis. R. fm hos. a goff.  
q no. Hodie naq qd e oratoriu:  
cras poterit ee camera. A. Idem in  
sum. d. ti. q. xij. q. ix. B

**Q**ue e emunitas psonaz  
eccle. R. fm ray. Non  
dnt fatigari angarijs a pangari

is. a puitutibz psonaz a reru. De  
epi. a de. ois. a. l. p sbros. xij. q. ij.  
ecciaz. In necessitate tñ vt si ciuitas  
esset obsesta: non dz pati eccia fu  
os rusticos aliquo defendi p uile  
gio a custobia a hmoi. immo dz  
eos oppellere. ex. eo. puenit. A. Idem  
in su. d. eo. ti. q. xvi. B

**Q**ua emunitate hz eccia e  
ca res tpales. R. Pri  
mo quide q eccijs donari pt in m  
finitu vt dictu est s. eccia. v. f. iij.  
Itē q relictu eccijs etia min solē  
miter v: vt s. eccia. v. f. v. Itē q in  
eccia transferet dñum rei solo pa  
cto: cu alijs psonis sit necaria tra  
ditio. De sacrosā. ecclie. vt mē di  
uinu. A. Ibi etia pz q idē est a cir  
ca hospitalia a circa ocessa in redē  
ptionē captiuoz. B. Itē q qd d  
emptum fuerit de pecunia eccle: ad  
ea debet reueri. vt supra. eccia. v. f.  
vij. Item q non v: alienatio rei ec  
clesiastice nisi in casibz quos hēs  
s. alienatio. f. i. A. Idem etia casus  
notantur in su. d. eo. ti. q. xvij. B.

**T**pales dñi qui sbditis  
interdicunt ne p  
latis siue psonis ecclesiasticis quic  
q vendat vel emat ab eis vel ipf  
bladū molant. coqnt panes: aut  
alia hmoi obseqa exhibere presu  
mant: eo ipso sūt excoicati. ex. eo.  
eos. ti. vi.

**Q**ue e emunitas pbiorec  
clasticoz. R. fm ra.  
No dnt grauari sordidis muneribz  
vt calcis co qnde. arene fodiēde  
doce purgāde a filibz q vilia sūt  
xvi. q. f. nouaz. A. als incipit  
q. ij.



nonellaz. **B.** Ad honesta v'o mūe  
ra sicut sunt tributa ordinaria: te  
nent ec' prebia eccl'ia. **xxij. q. vi.**  
tributu. **F**allit tñ i domib'. atrijs  
a ortis iuxta eccl'iam positis a etiā  
in manso in q' eccl'ia dotata est. **A.**  
**A**lij dicūt in q' eccl'ia sita ēvt in sū.  
o. eo. ti. q. xvij. vbi etiā nōnt oīa  
q' hñtur in hoc. **S**ed poti' videtur  
intelligendū de manso dotis vt vi  
desse posse colligi extra de censu. c. v.  
vbi etiā glo. dicit q' mansus ē qn  
titas terre q' sufficit duob' lobus  
in vno anno ad laborandū. **I**n di  
cto etiā c. dī q' filr nihil dī solui  
de decimis a oblatōib'. **B.** De q'bo  
nullū dī dai tributū. de alijs sic. n  
expresse fuerit remissum ab eo q'  
p' tuit. **N**ā res ad eccl'iam trāsiuit  
cū onere suo. **xxij. q. vi.** fm cano  
nicā extra de cen. sanxitū. **xvi. q. v.**  
si quis laycus. **S**i vero sunt extra  
ordinaria: a de noua supindicta:  
nō tenentur. **xvi. q. v. placet. A.**  
**N**isi quaten' antiquitus teneban  
tur ad supindicta q' transeunt cū  
onere suo fm glo. **Ray. a in dicta**  
**q. xvij. in sum. con. B.** Silt nec ad  
ea q' subito iniungunt nisi respici  
ant ad pias cās: vt q' princeps  
mouet exercitū o'tra saracenos:  
vel hereticos. vel q' petitur ad cō  
structionē pontiū vel aliā similem  
causam. **I**n talibus em si nccitas  
exposcat: dñt dñi seculares nō au  
toritate ppria accipe: sed humiliter  
ab epō a deicis postulare. a illi vi  
sa nccitate poterunt offerre: extra  
eo. non min' a extra de censu. cum  
apls. **S**i hodie nihil offerre dñt in

auxilium principū nisi o'ulto pa  
pa: ex. eo. a duersus

**U**trum layci possint hospici  
Re. fm hosti. Hospiciū exigere vi  
olenter a tanq' ex debito non pnt  
extra eo. ca. i. xlii. di. quiescamus  
caritativum tñ denegandū non ē  
dicit tñ inno. q' si quis in recogni  
tione beneficio p' suorum reseruat  
set sibi hospiciū in aliqua eccl'ia: il  
lud detetur. **xvii. q. vi.** Eleutheri  
**S**ed non licet tali irrumpe violen  
ter domos eccl'ie rōne alie' iuris si  
bi debiti: aliter sacrilegiū omittit  
**xij. q. ij. nulli.** Et ea dē rōne non pōt  
tollere inde nccaria hospiciū: vio  
lenter ingrediendo. **A.** Quia etiā  
fm eundē inno. extra eo. ca. v. p  
dicto casu nulla dom' nec aliqua  
res debet hanc seruitutē. vel etiā  
ad hoc sunt obligate: sed eccl'ia est  
obligata ad h'. a psonalis actio  
non realis opetit o'tra ecclesiam.  
**S**ecus tñ de epō vel abbate vel ali  
o hñte iurisdictione: in eccl'ia aliq'  
qui posset aliū inq' intrantem vi  
olenter expellere a domū irrumpe  
re. **E**t idē de possessore alie' eccl'ie q' si  
prelatus. **S**ec' de abbate respectu  
domo' capelle sibi subiecte. q' ca  
pellā non possidet. hī in ea ius sub  
iectōnis hēat. ar. ff. ad. l. acq. que  
admodū. **xi. a ij.** Et oīa etiā q' sūt  
in hoc. **F**hñtur etiā in sū. cō. ti. v.  
ti. xlii. q. xix. **B.**

**Q**uid si possessio aliqua  
siue dom' tenebat  
altergū facē alicui. a ipsa postea  
puenit ad eccl'iam. **R.** fm hos. **Eccl'**



tenebitur: aut rei seruiciū exhibe  
re: aut ipsam possessionē vendere.  
Itē inno. A. Itē in sum. con. eo. ti.  
q. xx. B

**Q**ue pena violentiū ecclie  
emunitatem. R. fm  
goff. Qui aliquo mō ecclās violat  
seu psonas vel ab ipsis recipiunt  
violenter seu usurpant tō ip saz  
sacrilegiū committunt a excoicandi  
sunt. xvij. q. iij. null⁹: a. c. si q̄s de  
inceps. In certis etiā casib⁹ excoi  
cati sunt ipso iure: vt incendiari⁹  
a effractor ecclē. xi. q. iij. canonica.  
xvij. q. iij. oēs ecclē. extra de sen.  
exco. oquesti. Violator q̄ ecclāsti  
cē emunitatis non solū spūali vt  
dictū est puniē sed etiā pena pecu  
niaria qnq̄ maiori. qnq̄ minori.  
xvij. q. iij. q̄ quis: a. c. si q̄s cōtu  
mar. Nec arbitrio iudicis relinqn  
da est a d̄z dari psonē vel loco cui  
facta ē iniuria vel cui⁹ emunitas  
ē violata: ex. de sen. exco. prochi  
anos: a. c. se. extra de simonia. de  
hoc aut. xvij. q. iij. si q̄s in atri o  
A. Hoc fuit dictū ray. dicentis q̄  
licet pena pecuniaria diuersimode  
in diuersis ca. ponat: credo tñ q̄  
hodie pena illa arbitrio iudicis ē  
linquatur. Hosti. tñ exprimit pti  
culares penas fm diuersa iura vt  
in sum. o. eo. ti. q. xxi. B. De pena  
eorū qui de nouo submittunt sibi  
guardiā vacantiū eccliarum vide ē  
ecclā. p. ante pen. Q. ecclāstice per  
sone non tenent ad tallias etiam  
ratione suaz possessionū. tallia  
p. fi. A. Nisi forte tales possessiones  
p prius fuissent hmoi tallijs sub

iecte. qz transeunt cū onere suo. su  
pra. p. B

**E**munitas cō  
fugientiū ad ecclē. R.  
tus ad ecclā o fugiens: inde per  
vm extrahi debet: preter q̄ in cas  
bus: puta si ille qui o fugit ad eā  
sit publicus latro. s. qui stratas  
publicas isid ijs a aggressiomb⁹  
obsidet. Si r. a si sit nocturn⁹ agro  
ruz populator. s. qui de nocte ags  
depopulat. v. vastat vel oburit. ta  
les impune pnt extrahi. xvij. q. ii  
ij. sicut. extra eo. inter alia. A. It de  
talibus videtur intelligendū qd  
precepit dñs exo. xxi. Si quis de i  
ndustria occiderit primū suum per  
insidias: ab altari mō euellas eū  
vt moriat fm ray. cuius fuerunt  
dicta oia q̄ in isto principio hñt  
vt in sum. con. li. v. ti. xij. q. ij. Itē  
glo. in dicto ca. sicut. xvij. q. iij. di  
cit q̄ licet leges plures alias pso  
nas excipiant ab hac emunitate  
vt homicidas. adulteros a rapto  
res virginū: tñ fm ius canonicū  
excipiunt solū predicti: viz publi  
cus latro a nocturn⁹ populator a  
groz. Vnde in hac pte legi deo  
gatiū est: a standū est decretali vt  
notat in dicta. q. ij. ad fi. Itē etiā  
dicendū est de sequētib⁹. B. Item si  
quīs ipsa omisit maleficiū sperās  
se ab ecclā defendi: qd semp pre  
sumit nisi o trariū pletur nō debet  
p ecclā defendi: extra eo. immu  
nitatē. A. Ibi ē idē d̄ de delinqn  
te in cimiterio: sed de dicta presūp  
tiōne nihil d̄: se d fuit dictūz glo  
q. iij.



rap. vt patet in dicta. q. ii. **B.** Itē  
si fugiens sit seruus qui si prestita  
a dño cautione de impunitate nō  
velit de ecclia exire: inuitus oppellit  
et reddat dño. xvij. q. iij. **A.** Id cō  
stitutum ex eo inter. **B.**

**Q**uid si omisit maleficiū  
in vna ecclia: nunquid  
defendit fugiendo ad aliam. **R.**  
fm wil. Non. q. cum vna sit ecclia  
in toto orbe. iuxta illud cantu. **V**  
na est columba mea: hū sunt mul  
te pticulares ecclie. qui iniuriā fa  
cit vni: facit et oībus: licet forte de  
cōsuetudine apud aliquos aliter  
obseruet. **A.** Forte putantes q. sic  
minor vtiatur priuilegio suo cōtra  
aliū minorē: ita vna ecclia cōtra ali  
am fm eundē wil. vt in sum. c. eo  
titu. q. iij.

**Q**uōd debet defendi malefa  
dor qui ad eccliam cō  
fugit. **R.** Quidam cūq. graue deli  
ctum omiserit: preter ea q. in duo  
bus primis. **S.** dicta sunt: debent ei  
rectores eccliarum saluare vitam et  
a membra: et petenti cedere rece  
pta sup illius impunitate idonea  
cautione. s. vel iuratoria tñ. xvij  
q. iij. id cōstitutum. vel etiā fide  
iustitia et penali si timeat q. ille q.  
petit nō bene obfuet iuramentū  
ac. extra de resti. spo. ex trāmissa.  
et c. lras. **S.** fi. **A.** Dñs etiā iuribus  
p. q. si nō posset sufficiens cautio  
pūderi: non solū non debet petēti  
restituī: sed ab eo potius amouei  
**B.** Sup eo aut q. in q. fecit: aliter  
legitime puniendū est. extra eo. in  
ter alia. **S.** si liber. **A.** Et ibi dī q. ta

lis cōfugiens damnari non debet  
ad mortē vel ad penā. **V**nde a glo.  
ibi sup verbo puniendū dicit q. di  
ctus cōfugiens puniendū est pecu  
nialiter dūtāt vel alia satisfacti  
one preter penam corpalem. **B.**  
Porro talis q. dū est in ecclia: non  
solum non extrahendus est: sed  
etiā in nec molestandus: nec ve  
stis: nec vidualia deneganda. **C.**  
de hīs q. ad eccl. c. fu. l. pñti. **S.**  
**Q.** si quis cōtrafecerit: sciat se ma  
iestatis crimine irretitū. et sic vlti  
mo supplicio puniendū. **A.** De h.  
in dicta. l. pñti sic dicitur. Decerui  
mus nullos penit. cuiusq. cōdi  
tionis de sacrosctis ecclsijs ortho  
dore fidei expelli a tradi cōfugas.  
nec p. hīs venerabiles epōs aut  
religiosos pconomos exigi q. a cō  
fugis deantur: eos qui hoc emoli  
ri aut facere: aut nuda saltem co  
gitacōe atq. tractatu ausi fuerint  
temptare: capitali et vltima suppli  
ciū aiaduersione plectendos. Et de  
crimine maiestatis dī eo. ti. l. ij. **B.**  
Hanc aut libertatem habet cōfu  
giens ad eccliam et extra eā infra  
xxx. passus. xvij. q. iij. quisquīs.  
et c. diffiniuit. **A.** Et si est ecclia  
maior et matris etiā infra xl. pas  
sus. xvij. q. iij. sic et nō. in sum. cō.  
ti. et ti. xij. q. ij. fm host. cuius etiā  
fuisse videntur omia que in hoc  
hñtur vt ibi. **B.** vt ad equisita na  
ture exeat debitis locis: ita tñ q.  
non accedant alias domos vt in  
dicto ca. diffiniuit. **A.** s. ad domos  
extraneas vt in ipso ca. diffiniuit  
ibi absq. domorum extranearū



receptaculo. **B.** Hoc vero priuilegium de xxx. passibus non habet capelle que sunt infra ambitum murorum in castris: ut in dicto. c. quis quis. **A.** Ibi dicitur. Capelle que sunt infra ambitum: nulloque castellorum non ponuntur in hac xxx. passuum obseruacione: tamen in sum. c. de ca. q. ii. idem dicitur de extrinsecis infra ambitum murorum ville vel ciuitatis: sed forte potest intelligi de p. u. a. ciuitate. **B.**

**Q**uid si iudeus paganus vel excoicatus confugit ad ecclesiam: nunquid defendetur. **R.** **F.** in wil. De iudeo et pagano satis credo quod sic. **C.** in mo. a. bar. p. l. a. c. de hijs que ad ecc. confu. De excoicato autem quidam dubitant: cum sit extra ecclesiam nullo merito. Et subdit ipse wil. Credo quod idem deat esse indicium de utrisque: puto tamen in hoc consuetudine approbatam esse tenendam. **A.** Idem in sum. c. li. a. ti. xliij. q. v. ubi etiam additur **f.** in host. q. si iudeus obligatus xpiano confugerit ad ecclesiam non recipit quousque debita reddiderit vniu. **B.**

**A**n defendat confugiens ad palatium episcopi. **R.** **F.** **E.** totum modo defendit sicut confugiens ad ecclesiam. xvij. q. iij. id ostendimus. quod intelligunt quidam quoniam palatium est diuini ecclesie: tamen predictum canon non distinguit. sed absolute loquitur de domo episcopi. **A.** Et ita absolute videtur intelligendum: sic et tene videtur ray. ut in su. c. eo. ti. q. xi. a. fiet glo. in deo ca. id ostendimus. **B.**

**Q**uid si quis confugiendo ad ecclesiam: obuiauerit

sacerdoti portanti corpus christi et ei adherere: nunquid defendetur. **R.** **f.** in host. Sic: quoniam non sit expressum in iure tamen quilibet catholicus hoc fouere debet. Nam miles qui tetigit fimbriam vestimenti christi salua facta est. **Matth. ix.** sed a **f.** in leges statua prefati saluat hominem si ad eam confugerit.

**Q**uoniam prouidebit de expensis ei qui ad ecclesiam confugerit. **R.** **E.** ecclesia prouidebit. **E.** de hijs qui ad ecclesiam. **p.** in l. p. n. in fi. sic a rector carceris prouidebit captiuis. **E.** de epi. audi. iudices. hoc notat. xvij. q. iij. diffiniunt. **A.** in glo. Et idem in sum. c. eo. ti. q. xij. sed in de ca. l. p. n. non bene hoc probatur. **B.**

**A**n in imminente persecutione homines cum familijs et rebus possint se in ecclesiam recipere. **R.** **E.** ecclesie cum oibus suis ornamentis debent teneri munda: nec debent ibi diuina fieri: vel homines iacere: aut suppellectilia sua mittere: nisi propter hostiles incursus aut incendia repentina seu alias necessitates urgentes sic tamen quod necessitate cessante: inde res in loca pristina reportentur extra de custo. **euch. a. reliq. di. xliij. c. pen. a. vl. A.** Idem in su. c. eo. ti. q. xij. **B.**

**A**n in ecclesia possint fieri pugnae et in ea pugnari contra hostes. **R.** **f.** in ray. Non debet ecclesia in castellari vel muniri ita quod inde fiat guerra vel recipiant qui guerram faciunt et precipue predones: aliter propter metum paganorum. hereticorum. pyratarum siue predonum potest muniri. et potest ibi habere recursum non solum clerici: sed etiam layci: et q. iij.



defendere eccliam a q̄ in ea sunt ac.  
 ex. de custo. eucha. reliq̄e. xliij. q.  
 vi. si res. a. c. hñ q̄: ita tñ q̄ cessat  
 te neccitate in castellatio cesset. A.  
 Con. vl. inno. a hos. dicit tñ host.  
 q̄ cū in cubit neccitas ista in castel  
 latio d̄z fieri aucte ep̄i: vt in sū. o.  
 co. ti. q. xliij. B. Et facit ad hoc sup  
 tellū. iij. p̄. fi. A. Predicatis etiā ē ad  
 dendum q̄ si quis in ecclā facit tumult  
 um seu impetum: d̄z fm̄ leges oc  
 cidi. C. de hñs q̄ ad ecclē. cōsu. l. iij.  
 vbi d̄z. Denunciam⁹ vobis oībus  
 vt in sacrosctis ecclēsijs: a in alijs  
 quidē venerabilib⁹ locis in quib⁹  
 cū pace a quiete op̄etit celebrari:  
 abstineatis ab oī seditione. neō  
 pdamatiōib⁹ vtatur. nemo mo  
 ueat tumultū aut impetum om̄it  
 tat: vel ouenticula colleā multitu  
 dine in q̄libet pte ciuitatis vel vici  
 vel cuiuscūq̄ loci colligere aut ce  
 lebrare conet. Nā si quis aliqd cō  
 tra leges a quib⁹dā sibi met exti  
 met ppetrari liceat ei adire iudicē  
 a legitimū postulare p̄fidiū. Sci  
 ant sane oēs q̄ si quis oītra hui⁹  
 ebā normā aut agere aliqd: aut  
 seditionē mouere temptauerit vl  
 timo supplicio subiacebit. B

**E**normia que  
 sunt. R. Enormia fm̄ cāo  
 nes dicunt⁹ dupl̄r. Primo mō illa  
 q̄ ad normā p̄m̄e plene reduci nō  
 p̄nt q̄n sp̄ reāneāt aliqd de pena.  
 nā a impediūt ordinis executiōm a  
 beneficij retentionē. A. s. etiā post  
 p̄m̄am: vt in iurib⁹ allegatis. B  
 Talia sunt tria. s. homicidiū. l. di.

miro: v. q. viij. si q̄s oēm. de ofe. d.  
 v. c. v. Itē heresis in q̄ post vuln⁹ sa  
 natū remanet cicatrix. v. q. v. ventū  
 Itē in simonia in ordie ex. de accu.  
 in q̄ficōis a ibi p̄z q̄dē est de simo  
 nia in bñficio. v. si q̄s adeptus cēt  
 ordinē vel beneficiū p simoniā: vt  
 ibi. A. De hñs etiā vide s. crimē. s.  
 ij. B. Sed mō dicunt⁹ enormia. q̄  
 dispensatiōē non recipiūt: vt sy  
 monia in beneficiū. v. q. v. erga. q.  
 vl. ptz. Hoc etiā mō d̄nt enormia  
 oīa illa delicta q̄ inducūt infamiā  
 ciuile. v. ex quib⁹ q̄s remanet infā  
 mis etiā post p̄m̄am: vt in iurib⁹  
 de quib⁹ statim. iij. q. viij. p̄. v. q.  
 ij. q. iij. p̄. hinc colligit⁹. A. Itē q̄d  
 in hoc. s. nō. in sū. o. li. iij. ti. xxi. q.

**E**normis <sup>mirari viij. B</sup> a m̄ clericum  
 d̄z q̄n ad mutilationēz mēbrū seu  
 effusionē sanguinis. s. p vuln⁹ illa  
 tum p̄cessum fuerit: aut si in ep̄m  
 vel in abbatez p̄p̄iū man⁹ violen  
 ta inmedia sit: ex. de se. exco. cū illoz  
 Aut etiā d̄z eno: mis ex arbitrio  
 niri a circūstantijs loco a p̄so  
 na vt in iurib⁹ de iniur. a troy. A. de  
 hñs lati⁹ didū est supra absolu  
 ij. p̄. fi. in addicōe. B

**E**piscop⁹. vtz  
 status ep̄oz fit p̄fectior q̄  
 status religiosoz. R. fm̄ tñ. iij. q.  
 d̄. xliij. In oī gñe sp̄ agens est  
 p̄stanti⁹ patiente. in gñe aut p  
 fectiōis ep̄i fm̄ d̄p̄m̄iū se hñt  
 vt p̄fectiores. religiosi vero vt p̄  
 di. quoz vñum p̄tinet ad actiōē  
 altēz ad passionem. Vñ a m̄am



festū est q̄ status p̄fectōis potius  
est in ep̄is q̄ in religios. si tñ sta-  
tus ep̄oꝝ p̄fundiorie agatur nihil  
est miserū aut piculosius. vt in ne-  
gociatio. l. iij. in fi.

**U**ter liceat ep̄atum appetere. Re. fm Tho. ii. ii. q. d. xxy. sicut dicit Aug. xix. de ciui. dei. Locis superior a si amministret vt deat tamē indecēter appetitur.  
A. Valetur etiā. viij. q. i. qui ep̄atum. B. Cōtingit em̄ ipsuz appetere ppter altitudinē gēdus ad quē sequit̄ reuerentiā honoris a sufficiētia tempaliū: a hoc modo appetere illicitū est a pertinet ad cupiditatem a ambicionem: si appetere p̄mis p̄desse p se laudabile est. tñ p̄sumptuosū videt̄ esse q̄ aliq̄s p̄esse app̄ etat ad hoc q̄ subditis p̄sit. p̄t tñ sine p̄sumptiōe q̄libet appetere talia opa facere si eū contigerit in tali officio esse: h̄c Tho. Qualia at̄ debēt esse opa ep̄oꝝ a q̄ q̄s appetere d̄z satis oñdit Gregorius in pastoali multa de h̄is tractās: si in quodā geneali dicit ibi sic. Si rector cogitaciōe mūdis actiōe p̄cipu. discret. in silentio. vtilis in verbo. singulis p̄ cōpassiōe sociis. p̄e cūctis cōtemplatiōe suspēsus. interiorū curā exteriorū occupatiōe nō minues. exteriorū p̄uidētia interiorū sollicitudinē nō relinq̄ns.

**U**ter ep̄alis dignitas libere a cōditione serui vel ascripticia. Re. Abvtraq̄ libeat etiā dignitas sacerdotalis. di. liij. si seru. sciente. A. Ibi nichil dicit̄

de sacerdotali: si de ep̄ali tātū sic. ep̄alis enī ordo liberat a fortuna serui vel ascripticia: si nō a curiali seu officiali. Et glo. sup verbo ep̄ali dicit etiā sacerdotalis. sup ea. dist. ex antiquis. a dictū. c. si seru. vt ibi p̄z est lex leonina. B. Et fm canones etiā a curiali. dist. liij. ex antiquis. A. Ibi non videt̄ dici nisi de serui. S. glo. in dicto. ca. si seru. sup verbo curiali dicit. Scdm iura canonica hoc nō tenet q̄ cū ordo liberet a serui fortuna multo fortius a curiali. B. Et q̄ tum ad hoc nō tenet. c. illud. si seru. sciente. v̄tamen nec seruus nec ascriptici. nec etiam curialis ordinari debet nisi fm distinctiōe quā habes. q̄ seru. sed p totum. A. videlicet quia nō debent ordinari nisi prius fuerint a serui ascripticia vel curiali cōditiōe absoluti a alijs irregularitatibz sint immunes vt notat̄ in sum. o. li. iij. ti. xvi. q. ij. B.

**I**nter ep̄m a presbit̄rū q̄ tum ad appellatiōez q̄nq̄ non fuit differētia: q̄ isti et illi dicebāt̄ p̄sbit̄rū ep̄i. semp tñ fuit differētia real. vñ a primatiua eccl̄a soli apl̄i confirmabāt̄ Act. viij. A. p man. impōez sp̄m sc̄i; dabāt vt ibi. q̄ impōitō desiḡtur p confirmatiōez seu crisma cōem a ideo soli ep̄i sunt q̄ vice aploꝝ cōfirmāt vt ex de sacra vne. c. vno. p̄p̄ frontis. B. Erāt a olim q̄daz plati q̄ dicebāt̄ coep̄i de q̄b p̄trā seūdū est. q̄ amoti sūt. lxviij. dist. i. h̄ij. vero. a. c. se.



**E**p̄s dispensare p̄t in om̄i cri-  
mine nisi exp̄sse sibi p̄-  
hibeat a iure. di. lxxii. p̄sbiter. a  
de p̄ma. di. vi. ca. in fi. extra de se.  
exc. nup̄ circa fi. ad idē. ff. q̄ cau.  
ma. l. nec non. q̄d eis a h̄c coior  
doctoꝝ s̄ma fm̄ Ber. et nota. l. di.  
fi quis p̄sbiter. a vide supra. dis p̄-  
satio. vi. p̄ totum. A. Hoc intelli-  
gendū est nisi sup̄ aliquo crimine  
ep̄s denegat absolutio. nam tūc  
consequēter multo magis intelligit̄  
denegata dispensacō. ex de sen. exc.  
cū illoꝝ vel nisi i iure sit simplici  
pena exp̄ssa a nihil d̄ dispensacōe  
dictū. tūc enim nō est oīa ius dis-  
pensandū: s̄ iuri parendū a pena  
exp̄ssa irrogāda. extra de of. dele.  
de causis. B

**E**p̄s non p̄t restituere depo-  
sitū siue degradatū: s̄  
tm̄ papa. di. l. ca. a. ij. Nā nec pre-  
ses puīcie p̄t illi restituere quem  
dānavit. ff. q̄sti. l. v. in fi.

**E**p̄i a superiores nullā sentēti-  
am suspēisionis vel inter-  
dicti incurrit ip̄o iure nisi de eis ex-  
p̄sse dicat. ex. de sen. exc. q̄ p̄culo  
sum li. vi.

**E**p̄s in tota sua diocesi iuris-  
dictiōem habet ordina-  
riā. unde p̄t p̄ se a p̄ aliū in quoli-  
bet loco nō exempto p̄ tribunali  
sedere causas audire a p̄sonas ec-  
clesiasticas cū optuerit cape. cau-  
ceri deputare a cetera officia. A. q̄  
ad ip̄s spectant officiū. vt in. c.  
de quo statim. B. Libere exercere.  
extra de offi. or. cum ep̄us. lib. vi.  
Sed quomō possit in dyocesi alie

na hoc facere. vide sup̄ absolutio  
ij. vi.

**E**p̄s qui in aliq̄ loco habet  
iurisdictiōem tēpalem  
q̄liter exeq̄tur. R. fm̄ Ray. Debet  
constituere iudicē secularē qui eas  
audiat p̄cipue sanguinis cū p̄t  
a delect p̄cipe q̄ ymicūq̄ faciat in  
sticiā. Q̄ si iudex interrogat eū in  
sp̄ali quid agendū de tali. quā.  
penā sanguinis mereat p̄t rēdere  
consule iurispitos: a caueat ne p̄-  
ter suā rēsonē directā vel indire-  
ctā iudex intelligat q̄ debeat cū sā-  
guine punire. De hoc casu habet  
homici dū. ij. i. a homici dū. ii.  
ij. i. A. Idē in sum. cō. li. ij. ti. q̄.  
lii. vbi etiā dicitur fm̄ Glo. Ray.  
q̄ hoc casu potest ep̄us rēdere a ei  
p̄cipere q̄ puniat reum fm̄ q̄ ius  
dictauerit dūmō non exp̄mat q̄  
puniat eū ad sāguinē vel ad mor-  
tem. sicut notat Hug. di. iij. om̄is  
autē lex. Et addit Ray. q̄ talis p̄-  
latus nō debet etiā p̄ntialiter in-  
esse causē sanguinis nec exequi  
sentētie sanguinis. nā cito posset  
incidere in cām de p̄ficiōis. extra d̄  
exce. pla. ex lris. vbi dicit de ep̄o  
q̄ inter fuit suspēisioni cuiusdā fu-  
ris a iudici querētī ab eo cōsiliū  
respōderat. malū est si sic euadat:  
et mandat papa q̄ cedat ep̄atui  
aut amoueat. Et dic̄ glo. Ray. q̄  
ob hoc nō debet interesse exequi  
sine in talib⁹: q̄ videt̄ inesse tāq̄  
p̄stās auctē. aliter at vbi aliq̄s p̄-  
uat⁹ ex sola ciuitate itest talib⁹  
n̄ incurrit irregularitatē Subdit ec-  
ray. q̄ si nō apparet casus de fco a



interrogat ep̄s vel ali⁹ cleric⁹ que pe  
na eēt infligēda p̄ fuato a homici  
dio a oſilio poſſet dicē tal vel tal  
ſim leges. **B.** **S.** bñ p̄t delegare ali  
cui etiā ſp̄aliſ ſup aliq̄ maleficio  
vt homicidio a h̄mōi i iurisdicō  
ne ſua omiſſo vt inq̄ſita vitate iu  
ſticiā exēq̄tur nec p̄pter ſecutā pe  
nā fieret irregularis. extra ne de.  
vel mo. ep̄s li. vi. **A.** Et ibidē dē de  
quociq̄ alio p̄lato ſeu deico t̄p̄a  
lē iurisdicōz obtinēte. **B.**

**Ep̄i** debēt h̄re p̄conomos. ſi  
qui p̄ſint reb⁹ eccē a vice  
dños. ſi q̄ p̄ſint reb⁹ ep̄i: a tales n̄  
dñt eſſe laici: ſi p̄bati deici ei⁹ dē  
eccē. lxxix. di. volum⁹. a. c. q̄ in q̄  
buſdā. a. c. iudicati. **A.** **Ite** in ſū.  
o. li. ii. a. r̄ij. q. xviij. ſm Ray. q̄ eē  
addit **Ite** nō d̄z diſp̄ſatōz rerū ec  
cleſie omittē p̄m̄q̄s vel fauorē hu  
mano a iſt onēſte ſibi oīū c̄tis. q̄d  
ſi fecerit peccat a dñt excoīcatōi a  
nue ſbiacere. lxxix. di. decenſ. Qui  
dā tñ intelligūt hoc de malis p̄m̄  
q̄s. nā ſi boni ſūt vident etiā alijs  
p̄ferendi q̄d verū eſt q̄ ad ſuſtēta  
tionē nature: **hec** ibi **Ite** etiā videt  
q̄ ad adm̄ſtracōz qñ ſūt boni. cu  
h⁹ caſu ceſſet rō p̄hibitiōis. n̄ for  
te oriet ſcandalū ex ſuſpicōe. **B.**  
Et q̄ ep̄i p̄nt qñq̄ a ſb̄ditis mode  
ratū auxiliū exigere. vide ſ dñs. **Ite**  
n. **A.** Meli⁹ habet in. c. cū ap̄l's. **Ite**  
philem⁹. extra 8 cenſi. **B.**

**U**tr ep̄s poſſit iudicare i  
mediate de ſb̄ditis p̄  
latoz q̄ ſub eo ſunt niſi ḡdati ad  
eū deſerat. **Refm** hoſti. **L.** ſup hoc  
a diuerſis diuerſa notata ſint. di

co oīetudine cuiuſlibet ecclē ob  
ſeruādā q̄ iurisdicōem tribuit  
**Ite** Goff. **A.** **Ite** in ſū. o. li. iij. ti. xx  
vij. q. v. **B.**

**Ep̄i** ſinguli i ſuis dyoceſib⁹  
letā ſine conſilio metro  
politani p̄nt plurimavt **Ray.** poſt  
puta. oſecrare v̄gines ſil'ra eccās  
ordīaē clericos. erigere altaria in  
eccā oſecrata. nā in nō oſecrata ſa  
cerdos hoc p̄t. vt ſ. altare. **Ite** fi. **Ite**  
crisma oſicere baptiſat⁹ oſirma  
re. recōciliare ſolēmiter penitētes.  
lras formatas ſeu oīdatitias de  
ricis dare. **hec** oīa. lxxviii. di. q̄ uis  
de oſe. di. a null⁹ p̄ſbiter. lxxxi. diſ.  
extraneus **Ite** p̄nt inter ſubditos  
iudicare. vt ſup **Ite** p̄mo **Ite** an i  
thematizacōi ſolēmitate 8 q̄ h̄. xi  
q. iij. dñt. **A.** ſ. q̄ dñt aſſiſtē. xij. ſa  
cerdotes cū cādelis accenſis vt ibi  
dē. **B.** **Ite** diuidē vnā eccām i duas  
a duas vnire. vnā ſubicere altari: a  
nouas eccās erigē a **hec** q̄d ex cā  
p̄nt ſacere. n̄ aliter: a nihilomin⁹  
reſcripto oſenſu illoz quorū intereſt  
a q̄ forſan ex hoc ledi p̄nt etiā qñ  
q̄ eoꝝ oſenſu nō obtēto. **A.** **Ray.**  
dicit reſcripto oſenſu illoz quorū in  
tereſt etiā ſi forte nō obtēto. vt in  
ſū. o. eo. ti. q. vij. vbi etiā ponitur  
ōma q̄ in iſto. **Ite** h̄ntur Extra de ex  
ceſ. p̄la. ſicut. extra de ecclē. edi. ad  
audiētā. x. q. ij. c. vlt. xij. q. ij. pla  
cuit. **Ite** p̄nt ep̄alem ſynodū cele  
brare. lxxviii. di. q̄. **Ite** reuer ten  
tes ab hereſi recōciliare. extra de  
heret. ad abolēdā. **A.** **Ite** intellige h⁹  
ſm glo. ray. a in dicta. q. vij. quō  
ad deſpenſos i hereſi q̄ oc ultos



hereticos credit absolui posse simplices sacerdotes nisi ep̄s loci retinuerit sibi taliū absolūtiōem: hec ille. **S**ed certe hodie iste casus ē papalis etiam quo ad occultos vt p̄ in ānali p̄cessu curie. **B.** Itē canonē late sentētie quo ad suā dyocesim edere. xxx. q. iij. null. Multa q̄ alia q̄ difficile eēt numerare cum ep̄s p̄ordinator sit in cūctis. xxv. di. p̄dictis.

**¶** **U**t ep̄s p̄ncipaliter debeat intēdere cuiē pastoralī vel multiplicatiōi t̄paliū. **R.** fm̄ Tho. in q̄libet. Sollicitudo p̄lati p̄p̄ia et p̄cipua debet esse circa gregis custodiā. orando. p̄dicando. sacramēta dispensando: et sua iuxta qd̄ res exigit erogādo. multiplicatio autē t̄paliū potest exerceri oportunitate se offerēte sine sp̄ualiūz notabili damno et sic p̄imum est multiplicāe ea ad eccl̄v̄tilitatē. Q̄si oportunitas nō se offerat. nullaten⁹ licet ei seipsum distrahōi ingerē et secularib⁹ occupare cū impedimēto notabili. Itē etia⁹ Tho. ij. ij. q. dxxxv. A. Itē in sum. 2. li. ij. t. xxxiij. q. cdxv. B. Ad materiā istam potest p̄tinere q̄. sollicitudo

**¶** **U**t liceat ep̄o propter aliquā p̄secutiōnem deserere gregem. **R.** fm̄ Tho. ij. ij. q. dxxxv. Vbi subdito⁹ salus exigit p̄sone pastoris p̄sentiam nō debz pastor suū gregēz deserere nec p̄pter aliqud̄ incommo dū tempale nec p̄pter aliqud̄ p̄sonale periculūz imminēs. cum bon⁹ pastor animā suā

am teneat ponere p̄ oib⁹ suis. Si vero subito⁹ saluti posset sufficenter in absentia pastoris p̄ aliū p̄videri. tunc licitū est pastorī p̄pter aliqud̄ eccl̄ie cōmodū: vel p̄pter p̄sone periculū cor̄pōaliter gregē suūz deserere et hoc ip̄m colligitur. vi. q. v. sciscitaris. A. Itē in sum. 2. eo. ti. q. cdxv. B. Posset etiam deserere plebem p̄pter ip̄sū maliciā: vt q̄. renūciatio. i. f. ij. xx. Quarta est. De casib⁹ cōfessionūz qui p̄tineāt ad ep̄m et qui ad sacerdotes vide supra. cōfessor. i. f. i. Quomō ep̄us tenet dāe pauperibus supra. clericus. iij. f. v. Quid ep̄iscop⁹ est se nex: vel infirm⁹ qd̄ agendūz. vide q̄. viciatus cor̄pore. f. fi.

**¶** **Q**uītas quid sit vide q̄. ius. fi.

**¶** **U**caīstia. i. cōmuniter et de ei⁹ forma. Et querit primo. Vtū eucaristia sit sacramētum. R. fm̄ Pe. m. iij. di. viij. Ist sacramētūa modo cor̄pūz alijs sacramētis. s. sc̄ificādo seu euasando sc̄itate et mō sp̄ali. s. ordinēdo toti⁹ sanctitatis autōrē et p̄pter hoc excellētissimū est oīm aliorū sac̄orū. Itē Tho. A. Itē in su. 2. li. ij. t. xxxiij. q. liij. B.

**¶** **U**t sacramētū eucaristie sit vñū. **R.** sc̄dm̄ Pe. Tho. vbi supra. Vñū quidem est v̄nitatē p̄fectōis: q̄ ad eius m̄te gr̄itatē plura requiruntur. sicut et domus p̄fecta dicit vna. nō autē est



vnūvinitate ibiūfibilitatis vel cō  
tinuitatis vñ qñ plālie dicit. Per  
ficiāt in nob q̄s domie tua sacra  
q̄s otinent a h̄mōi. intelligit illa  
pluralitas solū materialit. **A. Idē**  
**in sū. 2. dīda. q. liij. B**

**Q**uestio. **Rfm Tho. a scōs**  
vbi sup. hec est forma osecraōis  
panis. Hoc est ei corp⁹ meū. dñi  
et io autē em. nō ē de substātia for  
me. tñ appom dñi fm vsū ecclie quī  
vsus a b̄to petro in ciū sup sit. **Q**  
aut p̄mittit. accipite a māduate  
ex hoc oēs. p̄tinet ad vsū sacri. a  
n̄ est de substātia forme. Forma at  
osecraōis sanguinis **hec est. Hic**  
est ei calix sanguis mei noui a et  
m̄ testī m̄steriūz fidei q̄ p̄vob a p̄  
multis effundē in remissio; p̄cō  
rū. **A. Idē in sū. 2. eo. ti. q. lv. vbi etiā**  
addit a sentit p̄. q̄tm illud sit de  
substātia forme. hic ē calix sāgui  
nis mei. Et idē dicit **Alter. in li. de**  
**missa. Viderē aut dicit. forma v**  
**trū hec ē a n̄ pl⁹. hoc ē corp⁹ meū**  
**a hic ē sāguis me⁹. de ose. di. ij. qz**  
**corp⁹. Svt p̄t in dīda. q. lv. tho.**  
dicit q̄ q̄ obiectes adiecte ad sbie  
ctū vel p̄dicatū sunt de integritate  
locutōis alicui⁹. **Idē alij p̄babil⁹**  
dicunt q̄ totū q̄s sequit est de for  
ma cū totū hoc q̄s addit non sit  
locutio p̄ se. s̄ sit determinatio p̄di  
cati. hec ibi. **Alij vero sentire vidēt**  
q̄ totū sit de substātia vsq; ad vñ  
a memores. cū totū videat onerū  
vt habet in directoria. li. a sub ti. 8  
sacramēto eucaristie. **Puto q̄ p̄s**  
tutior sit eligenda. **extra de homi.**

ad audientia. viz vt non fiat ado  
ratio sāguinis nisi pactis verbis  
vsq; ad vñ a memores. **Si vero ali**  
quis dīdo tñ hic est calix sangui  
nis mei vel hic est sanguis me⁹ a  
alijs omīssis p̄cessit ad vltiora  
h̄atur p̄ osecrato. **B**

**Q**uid si mutet iste forme. **Rfm**  
**Alter. in li. de**  
missa. Non debet mutari. alit non  
oficeret etiā si eū de; sensū habere  
videatur. **Silr non dñ aliqd dimi**  
nuū; qz si dicat. hoc est meū. rema  
net in dēfminatū qd meū sit. Et si  
dicat. hoc est corp⁹. n̄ signat p̄pri  
um corp⁹ xpi. Et si aliqd addat  
q̄s significacōem nō mutet nec er  
rorē inducat. nihil omī⁹ sit osecra  
tio vt si dicat. hoc est corp⁹ meū di  
lectū vel scūm. tñ q̄ hoc faceret val  
de increpādus eēt. **A. Idē in sū. 2. eo. ti. q. lvi. B**

**Q**ualit sit xpc i hoc sacra  
mēto. **Rfm tho.**  
a **Pe. in. iij. di. x. Xpc idē; quī de**  
vgine nat⁹ a p̄ nobis passus est  
in hoc sacro otinet; a sicut est ibi  
vere xpc. ita est etiā ibi sub sua q̄  
titate; s̄ nō vtit ea occupādo locū  
sicut etiā non vtit daltate sua illu  
minādo aerē. **Idē pōt esse fil in plu**  
**rib⁹ locis in q̄tum plā indiuidu a**  
**a plures panes trāsubstātiantur**  
**in ipm. Idē in q̄libet pte hostie est**  
**totus xpc etiam in mima. Lq̄ dñs**  
manet spēs pais aut vīm. **A. Vñ**  
plures hoies diuersis p̄tib⁹ vñ  
hostie coicari p̄nt vt in sū. 2. eo. t.  
q. lxxxv. vbi eē h̄ntur oīa q̄ in b⁹  
dīcuntur. **B. Idē dicendū q̄ dñ**



manz in stomacho sub diuina specie  
 Et eo quod modo quando hostia consecrata diu  
 seruaretur dum species panis non mu  
 tetur. aliter contra. A. glo. in m. c. non  
iste. de o. se. di. ii. dicit quod species panis  
et vini bene vadunt in corpus. Et subdit  
 Sed nunquid est sacramentum. Et respondet tunc  
 quod tunc est ibi sacramentum quod dicitur ibi  
 corpus christi: sed quod dicitur hoc fit. et versus ad  
 quem loquitur per gradum nescio: sed  
 hoc non fit sacramentum dum est in corpore. si tunc  
 quis vomit illud. cum ueneratione est  
 uandum quod sacramentum fuit. B. Item hoc ex  
 virtute sacramenti sub specie panis  
 fit tunc corpus: et tunc sanguis sub spe  
 cie vini. tunc propter naturalem communitatem  
 am sub utraque specie est totum corpus christi. sed in  
 corpore et anima et diuinitate: quod hec tria  
 separata non sunt.

**U**t patet in sacramento eucharistie  
 aliquando videtur oculo cor  
 porali. Re. fm. p. a. tho. ubi s. In spe  
cie quod propria non videtur ibi: sed tunc quando  
quod illa species panis cerat fundit qui  
busdam a ceteris carnis vel pueri  
qui non sunt proprie accidentia corporis christi  
non quibus ibi expressiori signo vide  
atur non tunc videtur in specie propria. A. Item  
in su. o. li. ii. ti. xxiii. q. lxxxvi. B.

**Q**uid agens sit quando corpus  
 christi sic apparet in alia  
 specie. Re. fm. tho. ubi s. cum visus  
huiusmodi sacramenti sit per manducationem  
ideo quando apparet in specie pueri vel  
carnis cunctate vel filii. non hoc ratione  
cibi nec assumi debet ab eo cui sic ap  
paret. Quod si omnibus apparet debet cum  
reliquis poni. A. Item in sum. o. eo.  
ti. q. lxxxvii. ubi subdit. Item dicit  
Albri. in scripto. Et si sic apparet

sa credi in altari in missa. dicitur quod  
 debet iterum celebrare a corpore  
 christi sumere: quod secundum canones qui conse  
 crat etiam sumere debet. de o. se. di. ii. rela  
tum. Et si secundo hoc acciderit scio cele  
 brare debet a sumere. Quid autem dicitur  
 quod in tali casu sufficit spiritualis man  
 ducatio: nec propter hoc efficitur trans  
 grestor constitutionis ecclesie: quod ad ea que  
 frequentius accidunt leges aptantur. B.

**U**t virtute verborum possit  
 sacerdos quantumcumque  
 materiam consecrare. Re. fm. tho. in  
iii. di. xi. Quod quantitas parua vel magna  
nihil ad hoc facit: sed tunc ipsa forma  
proprie demonstratiue utens ostendit  
quod materia consecranda debet esse coram  
sacerdote. unde sacerdos existens in  
domo sua non posset consecrare pa  
nam qui est in altari aut etiam in fo  
ro. neque totum vinum quod est in cellario  
sed quantumcumque sit quantitas panis vel  
vini que proponitur coram sacerdote  
posset ab ipso consecrari. A. dumo  
do quantitas sit humibilis ab hominibus  
ut in su. o. eo. ti. q. cviii. fm. eundem  
tho. Unde a Alex. de ales. super  
iii. m. materia eucharistie. q. qui inci  
pit. consequenter queritur per virtutem da  
tam verbis ac. dicit. Re. sine primum  
quod non est data virtus verbis ouerit  
di elementa cuiuscumque quantitates: sed so  
lummodo alicuius quantitates. scilicet qua ratione  
biliter conuerteret intentio ordinata  
dico intentionem ordinata que conformis  
est aliquo modo intentioni ecclesie. eccle  
sia autem nullo modo intenderet conse  
crare totum panem qui est in foro: sed so  
lum qui possit sumi a fidelibus. dicit  
enim Dugo. Ex quo quodlibet sacram



qđ cōm institucōez celebra ē irritū  
deputat. Vñ mibi videt hoc tñ nō  
asserō qđ in hoc sacro requirit inten  
tio officiēdi vt sumat in vsum: nec  
sufficit intentio consecrādi simplr: s;  
requiritur intentio consecrādi vt sumat  
in vsum. qđ videt ex forma tradita  
a dño dicēte. Accipite et manducate  
e. vñ sicut intentio dñi dantis for  
mā officiēdi fuit vt sumeret: ita ē  
intentio ecclē a dñi esse vniuersaliūq;  
sacerdotis. Quia s; si aliq; intēderet  
consecrare totū panē qđ est in foro.  
nu llomō ofo: maēt intencōez suā  
intentionē ecclē. dico qñ consecrar; aq;  
S; cōm hō opponit. Pōt qđ aliq; in  
tēderet consecrare solū vt poss; corp;  
xpī aliq loco collocatū honorare  
et venerari: nō vt sumeret in vsum  
nūquid nō consecraret. *R.* sine pñ  
dicio qđ sic: qđ intēdēs circa venē  
tionē corpis xpī spūaliē sumit. h;  
non sacrāliter: hec ille. *B.* Qñ etiā  
si sacerdos intēderet consecrare nō ad  
sumendū: s; ad vendendū in benefici  
is vel ad derisionē mīlomin; cō  
secratū cēt. *A.* Huic dicto cōtrariē  
*Alex.* de ales vt primē patuit. sili  
ter a pñ. dicit. qđ sacerdos pōt consecrare  
qđ tamēq; materiā dñmō intēdat  
consecrare ad vsum alimētū; fidelīū  
s; dñm tēdō hāc intencōez nō pōt:  
qđ deest intentio faciēdi qđ facit ec  
clē. vt in sū. 2. dicta. q. c. viij. *Ite*  
*Al.* vñ in suo opēdio theologie di  
cit. Sciendū qđ non solū requirit  
intentio consecrātis: s; etiā intentio  
illud sacramētum instituētis. vñ  
si sacerdos aliq; statet in foro et su  
p omēs panes pferret verlo 22 fo:

niā etiā cum intencōe consecrādi  
nō fieret ibi trāsubstāciatio et hō  
nō esset ppter defectū virtutis ver  
lo 22. cui vñ vice sacerdos posset  
consecrare tot hostias qđ toti mūdo  
sufficerent si eēt necessitas ecclē: s;  
ppter defectū intencōis illi; qđ hoc  
sacramētum instituit qđ non intēdit qđ cū  
tali ludibrio et stulticia fier; conse  
cratio: s; p vtilitate et necitate ecclē  
gñalis vel picularis. *B.*

*Utr* si aliquē hostie ex ob  
liuio ē remanēt in alta  
ri aut si aliqua pars vini. a sacerdos  
consecrat nūquid sunt consecrate. *R.*  
sine vi. in libro de missa. Nō: qđ de  
eis non intēditur. Et s; in Aug. sine  
intencōe in sacramento nihil agit.  
*A.* Predicta vera sūt etiā si gutta:  
vel plēs gutte vini adherēt pedi  
calicis. vt in sū. 2. eo. ti. q. c. x.

*Quid* de accidentib; que vi  
dent in hoc sacramē  
to. *R.* s; in Tho. 2. Pe. in. iij. di. xij.  
Dicendū qđ eius substantia panis et  
vini post consecracōem non rema  
neāt. accidentia qđ ibi apparent siue  
vidētur. virtute diuina subsistūt  
sine subiecto. sic em; immediat;  
ducūt in corp; xpī qđ sub eis cōti  
netur. retinet etiā modū agendi  
et patiēdi quē prius habebāt. vñ  
fractio et diuisio fit tñ in speciebus  
et nō in corpore xpī. *A.* *Ite* in sū.  
2. eo. ti. q. c. xi. vbi etiā dicit qđ hec  
est cōis sententia theologorū. ad  
hoc etiā extē de sū. trini. a. h. ca.  
c. i. vñ a vero. ibi trāsubstāciatis  
pane in corp; et vino in sanguinē  
ptate diuina. *B.*



## **E**ucaristia. ij.

quo ad ei<sup>9</sup> materiā. Que sit materia hui<sup>9</sup> sacramēti. **Rfm** Tho. in. iiii. di. xi. Materia p<sup>o</sup>petēs est panis tritice<sup>9</sup> a vīnū vitis. cuius p<sup>o</sup>cipua causa est institutio diuina: s; a q<sup>o</sup> hec duo p<sup>o</sup>cipue in cibū a potū veniūt ouemētius p<sup>o</sup> hec cibū a potū spūale; māducam<sup>9</sup> **A. Cō. De. vt in sū. 2. li. iij. ti. xliij. q. lxxviii. B**

**U**t possit confici de pane facto de spelta vel farre. **Rfm** De. De cōsentētia doc. non p<sup>o</sup>t cōfici nisi de pane triticeo. tūz quia ipse dñs cōpauit se grano tritici. **Jo. xij.** tūz q<sup>o</sup> a ipse creditur celebrasse i pane triticeo a sic instituisse. tūz q<sup>o</sup> vsus ecclesie traditus ab aplis qui p<sup>o</sup>ntes fuerūt h; vt i solo grano triticeo celebratur. l; quidā otrariū sentiāt d spelta a farre dicētes q<sup>o</sup> species frumti est. **A. Idē in sū. 2. eo. ti. q. lxxix. a addit Albric<sup>9</sup> aut in scripto dicit sic. Ab s; dubio frumētum gen<sup>9</sup> est a nō spēs grani: a h; sub se tritici a spelta: vñ spelta frumētū ē a de ipsa ofici p<sup>o</sup>t corp<sup>9</sup> dñi sicut de tritico a hoc nulli dubiū est ofide ranti granū cū grano a panē cū pane. sunt g<sup>o</sup> tritici a spelta sū vni<sup>9</sup> us speciei: s; vni<sup>9</sup> geneis p<sup>o</sup>rimi q<sup>o</sup> est frumētū: a sūt vicine valde species: a iō pax distāt in spicaz formacōe: s; q<sup>o</sup>si mihl distāt in forma g<sup>o</sup>noz a colore a sapore panis. **B.****

**Q**uid si gēna alteri<sup>9</sup> generis admixta sint tri

tico. **Rfm** De. al. a Tho. Si tāta est p<sup>o</sup>mixtio q<sup>o</sup> trahat ad aliā specie: vt qñ appositū est p<sup>o</sup>dominās vel etiā ad spēm mediā: vt qñ est eq<sup>o</sup>lis virtus in vtroq<sup>o</sup> mixtibiliū. tūc nō p<sup>o</sup>t ofici: q<sup>o</sup> mutata est spēs panis triticei. **Sec<sup>9</sup>** si nō est tanta additio qñ manet species q<sup>o</sup> tūc ofici p<sup>o</sup>t. **A. Idē in sū. 2. eo. ti. q. xc. et addit. Qñ aut mutata sit spēs vel nō: cognosci potest ex accidētib<sup>9</sup>: vt ex colore: a p<sup>o</sup>cipue ex sapore. Accidētia em<sup>9</sup> magnam ptem conferūt ad cognoscendū q<sup>o</sup> quid est sū p<sup>o</sup>hm in li. de aia. **B****

**Q**uid si panis fieret de aq<sup>o</sup> rosacea a hmoi. **Rfm** De. Dicit quidā q<sup>o</sup> posset cōfici: q<sup>o</sup> aqua in pane nō remanet. Alij dicūt q<sup>o</sup> non: q<sup>o</sup> partes p<sup>o</sup>ncipales panis q<sup>o</sup> est matia hui<sup>9</sup> sacramēti sunt aq<sup>o</sup> naturalis a farina. **Vac** opimōez esse pbabiliorē dicit Tho. in. iiii. di. xi. **A. Idē in sū. 2. eo. ti. q. cij. B**

**Q**uid cum hostia cōsecrāda tādiū stetit q<sup>o</sup> incipit corūpi. **Rfm** Tho. i. iiii. di. xi. Dicendū q<sup>o</sup> si sit tanta corruptio q<sup>o</sup> species panis nō remaneat tūc non p<sup>o</sup>t ex ea cōfici. Si autem specie manēte sit aliq<sup>o</sup> dispositio ad corrupcōem: p<sup>o</sup>t cōfici: q<sup>o</sup>uis graui<sup>9</sup> peccet ofitēs ex tali sciētia p<sup>o</sup>pter irreuerentiā sacramēti. a q<sup>o</sup> species remaneat: p<sup>o</sup>t cognosci ex hoc q<sup>o</sup> cōtinuitas non est soluta: nec aliā accidētia omnino ablata. **Idē Alb. A. Idē in sū. 2. eo. ti. q. xci. B**



**Utrum** officii possit in fructu totum  
Sic. si officii non debet nisi in azimo.  
a quo contraheret: grauius peccaret a  
ges ut statuta a consuetudine eccle  
sie. **A. Co. pe. a. Al. ut in su. d. eo. t. q.**  
**xxiii. vbi etiam ponit totum quod in hoc**  
**habetur. B. Addit autem Tho. in ter**  
**tia parte. q. lxxiii. q. cum consuetudo offi**  
**ti debet in azimo rationabilior sit. grecus**  
**tamen peccaret officium in azimo quasi pu**  
**tes ecclesie sue ritum.**

**De** quo vino possit confici. **R.**  
**fm Tho. q. pe. in. liij. di.**  
**xi. dicendum quod tamen de vino vitis: quod in**  
**eo a peccato officii. a hoc solus proprie vinum**  
**est a cuius etiam in potu sumit. A. Idem**  
**in su. d. eo. ti. q. xcv. B.**

**Utrum** officii possit de aceto a  
hominis. **R. fm Tho. v**  
**bi supra. Si vinum est factum omnino**  
**acetum non potest confici. quod differt vi**  
**num a acetum sicut vinum a mortuum: fm**  
**philosophum. viij. methaph. si vinum sit**  
**quasi in via accedendi. idem est iudiciu**  
**um quod de pane qui est in via ad cor**  
**ruptionem. si quod potest confici. peccat tamen**  
**conficiens propter irreuerentiam sacra**  
**menti. Co. Al. a addit quod si vinum est**  
**putridum a deo quod vinum natura: pobi**  
**dit. non potest officii. Si autem non sit cor**  
**ruptum: si in via ad corruptionem: officii**  
**quod potest: si propter reuerentiam sacra**  
**menti non assumendum. A. Si habet de facili**  
**aliud potest fm eundem Al. ut in su. d. eo.**  
**ti. q. xvi. B. Et idem est dicendum de vino**  
**multum potico seu acro. A. De hoc sic**  
**dicendum Al. Si at in vino cum sapore vio**  
**so est sapor aromaticus vel potius vel**  
**stipticus vel sapor acer ex minimo pfe**

cta digestio vini potest fieri officio:  
quod remanet species vini ut in dicta. q.  
xcvi. vbi est subditum. **Et non fm tho.**  
**a pe. q. si hostia consecrata tamen in via: sua**  
**ret quod corruptum est species panis non est**  
**ibi aptius corpus christi. ita filius de san**  
**guine si tamen suaret quod species ille ex**  
**terent in acetum. Secus autem est quod ad**  
**huc est in via ad corruptionem. B.**

**Utrum** officii possit de agresto  
**R. fm Al. a tho. in. liij.**  
**di. xi. Non quod adhuc non habet speciem**  
**vini: si tamen est in via generacionis**  
**A. Co. pe. ut in su. co. ti. liij. ti. xliij.**  
**q. xcviij. B.**

**Utrum** officii possit de musto  
**R. fm Tho. a pe. vbi**  
**supra. Sic: quod completum habet species**  
**vini. non tamen est fatidum de multum rece**  
**ti propter impuritatem. A. Hoc verum nisi**  
**necessitas imminet. ut in su. co.**  
**eo. ti. q. xcviij. B.**

**Utrum** aqua debeat apponi  
vino a quanta. **R. fm**  
**Tho. et pe. in. liij. di. xi. A. quod appo**  
**nit non tanquam de necessitate sacramen**  
**ti. quia et sine ea conficere tur: sed**  
**tanquam de bene esse. si propter significa**  
**tionem unionis populi ad christum**  
**Aque cum multe populi multi Apo**  
**rvij. Grauius tamen peccaret qui**  
**scienter omitteret aque appositionem**  
**quod ageret contra institutionem ec**  
**clesie. a quia dominus apposuisse**  
**credit. Debet autem apponi a deo pa**  
**rum in vinum totaliter constitat: aliter**  
**non officietur. A. Et idem de auino seu**  
**aquico non potest confici: quia non est**  
**vinum si aqua aliquam tulerit viatam in su.**  
**d. eo. ti. q. xcix. B. Et non debet apponi aqua**



rosaceae vel alia artificialis. Si tñ  
apponeretur: nihilominus officere  
Nam ipsa in vinū conuerteretur sicut  
aqua naturalis. Idē in sū. 2. eo.  
ti. q. ci. B

**Q**uid si apponetur aq̄ qñ  
adhuc vinū esset in  
dolio. Refm Tho. vbi s. Non suffi-  
ceret: qz hoc nō significaret aliqd  
si optet ut imminere oblatiōe ap-  
ponat ad sacm. Idē in sū. 2. eo.  
ti. q. ciij. B

**U**t in terris vbi nō est vi-  
nū possit officii cuq̄ aq̄  
rubea in qua lot⁹ est pānus vmo  
rubeo intinā. Refm Tho. iij. dis-  
xi. Nō: qz illud est magis aqua ru-  
bea q̄ vmoz. vñ hoc dānat. de ose.  
di. ij. cū omne. Quid ḡ fiet in illis  
tris vbi vinū non p̄t hēri. Refm  
Non  
est aliq̄ terra ad quaz non possit  
tan tū portari de vmo q̄ tūz suffice-  
ret ad celebrandū Vel fm Al. di-  
cendū videt q̄ de hoc cōsulend⁹ est  
papa. cū ppter intolerabile dam-  
nū animarū qd incurrit ex sacra-  
mēti defectu dispensandū videret:  
vt corp⁹ xpi absq̄ vmo cōficeret.  
qz corp⁹ nō est sine sāguine: vt di-  
ctū est s. eucaristia. i. v. A. Idē in  
sū. 2. eo. ti. q. cv.

**U**t in eucaristia possit ali-  
quis liquor p̄misceri  
spēbus vini. Refm Pe. m. iij. dis-  
xij. Si addit res alterius nature a  
maioris v̄tutis: trāsmutat speciem  
vini i se a si equalis v̄tutis: trāsmu-  
tatur vtrūq̄ in naturā terciāz.  
a sicutroq̄ modo definit ibi esse  
spēs vini: a p consequēs sanguis

xpi. Si vero sit min⁹ ois v̄tutis: trāsmu-  
tat in naturā speciei vini. Vtū  
tamē sub p̄tib⁹ illis ad quas liq̄  
addit⁹ penetrat cū non sint ibi ac-  
cidentia sine subiecto: definit esse sū-  
guis xpi. Qz si liquor addit⁹ sit ei⁹  
dem nature a maior: tūc ad omēs  
diuisiones speciei puenit: a eius cō-  
tinuitatē totaliter soluit: a sic inci-  
pit esse ali⁹ liquor: a sanguis xpi  
esse definit. Et idē si equalis sit. Si  
vero sit min⁹: tūc non puenit ad  
omēs diuisiones speciei. Sub p̄tib⁹  
ḡ illis ad quas vinū additū pue-  
nit: definit esse sanguis. cū iam ac-  
cidentia nō sint sine subiecto: a cōti-  
nuitas speciei q̄ erat sine subiecto  
soluta sit. Sub p̄tib⁹ vero illis ad  
q̄s nō puenit manet xpi sanguis  
Satis Cō. Tho. ibidē. A. Idē in sū.  
cō. eo. ti. q. cxij. Et addit⁹ in eūz  
De. Puto tñ q̄ si nō est min⁹ no-  
tabiliter excellens qd addit⁹ ppter  
dubiū toto liquore ipso tamq̄ sa-  
cramēto vtendū est. Et q̄ in p̄mo  
casu videlicet quādo apponitur li-  
quor alteri⁹ speciei: maioritas cōsi-  
deranda est. non tñ q̄titatē: s̄ cū  
am v̄tute. B

**E**ucaristia. iij.  
quo ad ministrū. s. sacre-  
dotē: a eius missam. Et querit p̄ri-  
mo vtz sacerdos cōsecrans semp  
debeat sumē. Refm Tho. m. iij. di-  
xij. Dicendū q̄ sic. vt de ose. di. ij.  
relatū Totiēs aut sumat quotiēs  
celebrat: qz ipm sacm in sup̄tione  
plementū sue significatiōis acci-  
pit. Et intellige n̄ i p̄biatē p̄violē-



tiam infirmitate morte: aut aliqd  
hmoi. **Q** si plures missas celebret  
soli in ultima percipiet perfusionem  
non in precedenti: quia tunc non esset ieiunium.  
nec aliam missam posset celebrare.  
ert. de cele. mis. ex pre. **Q** si sacerdos  
per consecrationem infirmum et non beatur  
alia hostia nihilominus; alius sacerdos  
hostiam diuideret et unam partem suam  
mure et aliam infirmo dare. **A.** Idem in  
su. 2. li. iij. ti. xliij. q. cxxij. vbi est  
p. q. id est est et si alius quicumque infirmum  
meum ad mortem: et non respiciet nisi in  
na hostia consecrata in missa. **B.** Vt  
autem et quando liceat plures missas in die  
celebrare. habet q. missa. f. r.

**Q**uis possit officere sacrum  
eucaristie. **R.** secundum  
Tho. in. iij. di. xij. Solus sacerdos  
potest. **Q**uoniam etiam si fuerit hereticus. scisma  
ticus. excommunicatus. aut degradatus. si ce  
lebrat: officit quibus ad suam perditionem;  
Laycus vero quicumque sanctis: celebra  
do nihil ageret. **C.** hosti. **Al.** a pe.  
**A.** et ceteri theologi coter. vt in su.  
2. eo. ti. q. cxxij.

**Q**uod plures sacerdotes pos  
sint simul eadem hosti  
am consecrare. **R.** **Al.** tenet quod non. **S.**  
probabiliter videtur quod sic secundum Tho. in. i. ii.  
ij. di. xij. vbi dicit quod secundum morem quorundam  
ecclesiarum sacerdotes quando ordinant  
concelebrant episcopo ad repugnandum quod  
quando dominus hoc sacrum instituit: et partem  
tem consecrandi discipulus debet. similiter  
cum eis cenauit: sic episcopus simul cum or  
dinatis presbiteris celebrat. **E**t tunc  
omnes debent intentionem referre ad illud  
institum in quo episcopus verba perfert: et  
sic est una tantum consecratio. **A.** **C.** **In**

no. vt in su. 2. eo. ti. q. cxxvij. **S.** vt  
ibi patet. **Alb.** dicit. quod sine iudicio  
melioris sententie dicendum videtur quod plu  
res sacerdotes simul non possunt nec de  
bet filius unum officere hostiam: quia per cer  
to secundum Aug. iniuria fit sacro. **A**d  
huc atque vanum est pluribus facere quod  
melius ab uno potest fieri. vanum autem ni  
hil est in operibus nature: et multo mi  
nus in operibus gratie. **E**t quicumque plu  
res sacerdotes assistunt pape hoc fit  
propter obsequium non propter consecrationem;  
**E**t si obiciatur quod illi assistentes faciunt  
signa et dicunt verba. **D**icendum quod iu  
dicio meo fieri non debet. nec etiam fit:  
quia iniuria fieret sacro. **E**t si obiciatur  
de sacerdotibus de nouo ordinatis quod  
illi assistunt et celebrant episcopo. **D**icen  
dum quod illi verba non pronuntiant: sed as  
sistunt propter reuerentiam sacramenti et  
propter doctrinam et ideo signum faciunt ad  
imitationem episcopi ut discant signare: **h**ec  
ibi. **P**ro hoc etiam facit: quia illa cena  
facta cum discipulis satis repugnans  
in comunione quare accipiunt ordinati absque  
quod alia consecratione. cum discipuli tunc  
non consecrauerint: sed soli comunione ac  
ceperint. **B**

**Q**uis minister possit sacra  
mentum eucaristie dis  
pensare. **R.** secundum Tho. in. iij. di. xij.  
**S**olus sacerdos est dispensator proprius  
vnde laycus non debet etiam in necessitate re  
aliquem coiccare: quia hoc non est sacra  
mentum necessitatis. **D**yaconus autem  
quo possit nota super. **D**yaconus. **A.**  
**I**dem in su. 2. eo. ti. q. cxxvi. **B.** **R**eli  
giosus dispensans coram christi incur  
rit excommunicationem: de qua vide super. coica  
re. f. xv. q. incipit. a quo.



**U**trino sacdote deficiente  
in missa debeat p aliū  
supplei. Refm Tho. m. iij. pte. q. lxxiij. Si sacdos morte aut infirmi  
tate gūi occupet ante ofsecracōem  
corpis xpi: nō optet q p aliū sup  
pleat. Si vero ofsecrato corpe ante  
ofsecracōe sanguinis vel etiā ofse  
crato utroq; d; misse celebritas p  
aliū explei. vij. q. v. nihil. **A** In sū.  
c. eo. ti. q. lix. dicit q sequēs sacer  
dos d; inchoare vbi prim⁹ dimisit  
fm pe. a Tho. si sciat. Si at nescit  
d; a capite incipe. Et sic inuēit q  
l; ante ofsecracōz n̄ sit necesse mis  
sam suppleri tū pt. Et ad p̄bidoz  
maiorē declācōz in sū. c. eo. ti. q. lix.  
sic dicit. Nō fm Al. m. li. de missa.  
circa fi. q si sacdos añ canonez in  
missa deficiat aliq casu: tūc p cer  
to ali⁹ sacerdos d; reincipe a totū  
rite pagere: q ea q ante canonē i  
missa fūt: nō sunt de sacri ofsecracōe  
s; poti⁹ de populi instructiōe. Si at  
in canone deficiat factis iā aliqbo  
signis sup hostias oblatas. ante  
tū trāsubstātiacōz: videt m̄hi q  
ali⁹ sacerdos nō ab incio debeat  
missaz reincipere: s; poti⁹ vbi ille dī  
misit: d; supplere qd omissū est a  
hoc ppter duas cās. quaz vna est  
ex pte sacri. alia ex pte populi. Ex  
pte sacramti: q qūis ex illis fig  
nis substātia panis & vini nō trā  
substātiēt. tū ex ipsa materia ex  
vbiis a signis recipit sanctitatē ex  
qua efficiēt magis pdonea q i cor  
pus xpi trāsubstātiētur: a hoc nō  
est repetēduz sup illam hostiā ne  
iniuria fiat vti vltioz q tam q m̄

hii hñtur qñ iterũ verba eadẽ sup  
hostiã iterant tanq̃ priora verba  
a p̃ori sac̃dote dicta nullã virtu tẽ  
habuissent. **C**ã autẽ ex pte ppli e  
q̃ ppl's ex hoc minus verba a sig  
canonũ app̃ciaret si videret eadẽ  
facile repeti q̃ si pri⁹ dicta viderent  
ã nullata. **L**z em̃ signa illa nõ trã  
substatiet: itũ passioẽ xpi in mini  
sterio repũtanta passio xpi nõq̃  
irrita d̃z reputari. **S**i autẽ sacerdos  
in ipsa placõẽ vltorũ q̃ sunt forma  
sacram̃ti deficiat ṽbis iã in pte p  
nũciatis: saluo iudicio sine maio  
rũ: cõfulerẽ q̃ illa hostia p̃ eliquis  
ĩ altari cõseruaret̃ a missa alia cele  
braret̃. **S**z Immo. m. c. p̃sbi ter. extũ  
de sa. cra. itẽ. dicit q̃m hoc casu ali⁹  
sacerdos d̃z incipe ibi. **Q**ui p̃die q̃  
patret̃ aẽ. **D**icit em̃ ibi. Immo. q̃ si  
q̃s intra cõficiendũ sacram̃ eucari  
stie dũ est in verbis illis. s. hoc est  
corp⁹ meũ. deficiat. ali⁹ incipiat a  
capite. s. ibi. **Q**ui p̃die aẽ. Et itẽ di  
cunt⁹ in baptismo. **N**õ itẽ putare si  
dubitare vltz prim⁹ sacerdos cõ  
pleuerit verba cõsecrãtõis: vt etiã  
tũc reincipiat ibi. **Q**ui p̃die aẽ. q̃  
nõ intelligit iteratũ q̃d ambigit̃  
esse factũ. extra de p̃sbi. nõ bap.  
applicam. **B**

**Q**uid si sacerdos per consecrationem corporis: si autem consecrationem sanguinis percipiat vinum aut aquam non esse in calice. *Re. fm Tho. m. iij. pte. q. lxxxiij. d.* Itam apponere consecrare. Si vero per omnia consecrationis verba percipiat quicquid sit: nihilominus procedere: quia appositio aqua non est de necessitate sacri. Nullo

[illegible]



aut mō d; aqua vino iam cōsecra  
to miseri. **S**i vero p<sup>9</sup> ipsam cōsecr  
tionē p̄cipit q<sup>9</sup> vinū nō fuit appo  
sitū si quidē p̄cipiat hoc añ sup cōz  
corpis: d; deposita aq<sup>9</sup> si ibi fuerit  
ponere vinū cum aq<sup>9</sup> a resumere a  
verbis cōsecratis s̄guis. **S**i vero  
hoc p̄cipit p<sup>9</sup> sumpcōz corpi: d;  
appondere aliā hostiā itēz s̄l cum  
sanguine cōsecrā dā: a in fine sumē  
hostiā itēz cōsecratā a sanguinē. n̄  
obstāt etiā si p̄i<sup>9</sup> supsit aquā q<sup>9</sup>  
eāt in calice: q<sup>9</sup> p̄ceptū de p̄fectōe  
sacri maioris est pōderis q<sup>9</sup> p̄cep  
tū q<sup>9</sup> hoc factū a ieiunis sumatur  
**A.** Idē in sū. cō. li. iij. ti. xxiiij. q. lx.  
ad finē. **B**

**Q**uid si sacerdos non reco lit  
se dixisse ea q<sup>9</sup> in cōse  
cratōe eucaristie dicūtur. **R.** fm  
Tho. in. iij. pte. q. lxxiiij. Nō debet  
ex hoc turbari. Nō ei q<sup>9</sup> multa dic  
recolit oīm que dicit. **S**i tñ sacer  
doti ostat p<sup>9</sup> ab illicite se aliq<sup>9</sup> omi  
sisse siquidē nō sunt de necessitate  
sacri: non d; resumē immutando  
sacrificij ordmē: s; d; vltim<sup>9</sup> p̄cede  
re. **S**i vero certificet se omisisse ali  
qd eoz que sunt de necessitate sacri  
s. formā cōsecratis: d; resumē ip̄ a  
forma a cetera p<sup>9</sup> ordmē reitera. **ti**  
**A.** Idē in sū. cō. ti. q. lxi. **S**i liter  
etiā si q<sup>9</sup> ex lapsu lingue vel ipi  
tia omittēt vel mutaret vel nō bñ  
p̄ferret aliquā sillabā a p̄tē post:  
nihil est iterandū. ar. d. cō. di. iij  
retulerūt. **B**

**Q**uid si ppter frigus vel ex  
negligētia hostia di  
labatur in calicē. **R.** fm Tho. vbi

sup. q<sup>9</sup> solū mīma p<sup>9</sup> s̄stie mē  
tat in calicē: hoc respicit corp<sup>9</sup> xp̄i  
misticū: a ideo h̄mōi p̄termissio  
nō facit imp̄fectōz sacramti vt p̄  
ter hoc sit necesse aliqd iterari. **A**  
a siue dilabatur ante fractōez siue  
p<sup>9</sup>: q<sup>9</sup> s̄l r nec ommissio fractōis fa  
cit imp̄fectōz sacri. vt in sū. cō. eo.  
ti. q. lxiij. fm eūdem Tho. **B**

**Q**uid si sacerdos q<sup>9</sup> missaz  
aduertit hostiā tri  
ticeā non esse vel corruptā. **R.** fm  
pe. Dicendū q<sup>9</sup> si ante cōsecratōem  
aduertit remota i<sup>9</sup> la hostia aliāz  
ponat a a canone incipiat. **S**i ve  
ro p<sup>9</sup> cōsecratōez idē faciat ponē  
do aliā hostiā a eam sumendo  
sed a nihilo min<sup>9</sup> postea primam  
hostiā illaz sumat aut alijs sumē  
dā tradat aut reuerēt reseruet. **S**i  
vero aduerterit post q<sup>9</sup> supserit:  
in isto casu variāt doc. **A.** Nā idēz  
pe. a glo. ray. sentiūt q<sup>9</sup> hoc casu  
sacerdos nō celebret itēz: q<sup>9</sup> ieiun<sup>9</sup>  
nō est. vt in sū. cō. ti. q. xcij. B.  
tho. tñ in. iij. pte tenet q<sup>9</sup> d; ponē  
aliā hostiaz a cōsecrare a sumē: q<sup>9</sup>  
p̄ceptū de p̄fectōe sacramti maio  
ris est pōderis q<sup>9</sup> p̄ceptū q<sup>9</sup> a ie  
iunis sumat vt a s. j. vi. dictū est

**Q**uid si musca vel aranea i  
calicē ceciderit aut ve  
nenū immixtū fuerit. **R.** fm Tho.  
in. iij. pte. q. lxxiiij. **S**i sacerdos hoc  
ante cōsecratōem dēp̄tenderit: d;  
calix abluī a aliud vinūz poni. **S**i  
vero aliqd horū p<sup>9</sup> cōsecratōez ac  
ciderit: d; animal caute capi a di  
ligēter lauari a cōburi a abluto  
in sacrariū mitti. **A.** s̄l cū cineribz  
r. iij.



**Q**uid agendum si nulla fā  
guis ceciderit extē.  
R. Si p negligentia aliqd de san

**Q**uid si quis eucharistiā  
mucat. *℟.* Si sit laic⁹  
a ppter ebrietatē vel voracitatē co  
muerit. xl. dieb⁹ pēteat. *C*lerico  
ro vel mōachi. p̄lbiteri seu dyaco  
nī. lxx. dieb⁹ pēteat. t. ep̄s vero. *re*  
*Si* vero cā infirmitatis euomuit  
vij. diebus pēteat. de ose. di. ij. si  
quis p ebrietatē. *Et* d̄z vomit⁹ re  
mari a cineres iuxta altare recōbi  
vt sup̄. m̄ p̄rio. *℟.* didū est. de m̄s  
sac̄ ei⁹ celebracōe. habes plurāq.  
missa. *De* eucharistiā q̄ ad fumētes  
habet supra. cōicere. *Et* vtr⁹ a ma  
lo mistro liceat accipere eucharistiā  
a sacramēta. vide ḡ. ordiat⁹. i. ḡ. iij.

**Declaratia nr. 1**  
Cu privire la darea in folosinta



## **E**ucaristia. iij.

q̄tum ad eius effectum.  
Quis sit principalis effectus eucaristie. **R.** fm Tho. in. iij. di. xij. Pro  
prius effectus est cōuersiōis hoīs  
in xpm. vt dicat cum ap̄l'o Viuo  
ego iam nō ego: uiuit uero in me  
xpc. gal. ii. Et ad hunc sequūtur  
duo effectus. s. augmentū virtutū  
a restauratio de p̄ditiō p̄ p̄tā ve  
nialia vel alios p̄cedētes defectus  
**A.** Quasi idē dicit pe. a Alb. s. sub  
diuersis verbis. vt in sū. 3. li. iij. t.  
xxiij. q. cxiij. **B**

**U**t p̄tā venialia possint  
impedire effectū sacra  
mentū eucaristie. **R.** fm Tho. i. iij.  
di. xij. Ad hoc vt sacramētum hoc  
plene effectū suū habeat: oportet  
q̄ assit actualis deuotio. Et q̄ mē  
dū actualis deuotio impediri pōt  
ab s. mortali p̄dō p̄t effectus huius  
sacramēti impediri. ita q̄ a liq̄s aug  
mentū gratie nō cōsequat. nec tñ  
reatū mortalis peccati incurret: s.  
forte reatū venial: q̄ impat̄ acce  
dit. Non tñ oē veniale p̄dō impe  
dit effectū huius sacramēti: s. sō hū il  
lud qd tollit actualē deuotōz q̄ in  
hoc sacro requirit. **A.** Idē in sū. 3.  
eo. ti. q. cxv. **B**

**U**t p̄ter hoc sacm dele  
antur venialia. **R.** fm  
Tho. vbi sup. Sic. Nō tñ optet q̄  
semp oia venialia deleantur: s. fm  
mensurā deuotōis. Possēt tñ esse  
feruor tantus q̄ oia venialia delēt  
**Idē pe. A.** Idē in sū. 3. eo. ti. q.  
cxvi.

**U**t p̄ter hoc sacramētū  
deleantur mortalia. **R.**  
fm Tho. in. iij. di. xij. Nō delet  
mortalia nisi oblita. vnde qd dicitur.  
Sit abluō sceletū. dupliciter  
pōt intelligi. s. q̄ vel dici sc̄mina  
abluere inq̄tū ea ipedit vel de hīs  
q̄ non sūt in hoīs cōscientia vel me  
moriam. **A.** Idē in sū. 3. eo. titu. q.  
cxvij. **B**

**E**xactō que fit  
aliquādo a dñis vel a pre  
latis. vide sup. dominus. **I.** primo. a  
infra. tallia. p̄ totū. Item infra. pe  
dagium.

**E**xcoicator. Di  
citur de excoicatione. pri  
mo dicem⁹ aliqua de eo qui p̄t ex  
cōmunicare siue de ipō excoicatoe  
Vnde sciendū q̄ excoicacōnem a  
iure potest facere q̄cūq̄ potest ius  
cōdere vt papa in vniuersali ecclē  
sia: a singuli ep̄i in dyoc̄a sibi suis  
xxvi. q. ij. visis in fi. xxiiij. q. iij. cor  
ruptantur. Item excoicare possunt  
eorū officiales. similiter a om̄s p̄  
lati inferiores qui collegiis p̄sunt  
vt abbates etiā nō benedicti. dū  
tamē fuerint cōfirmati: a similes  
extra de symo. sicut tuis. extra de  
offi. or. cum ab ecclēsiā. **A.** Hoc  
verū quo ad istos inferiores pla  
tos collegiis p̄sidentes. nisi cōtra  
ria consuetudo: vel disuetudo re  
pugnet. vt in sū. 3. li. iij. ti. xxx  
iiij. q. l. vbi sic notant scdm Ray.  
a Goff. B. Itē videt q̄ archidia  
con⁹ possit excoicare: non p̄sbi  
t. iij.



ar. di. xxv. plectis. ex. de of. archi.  
c. ext. de appel. rephensibil. Sol<sup>9</sup>  
tū ep̄s pōt excoicare cū illa solēni  
tate q̄ hētur. xi. q. iij. dñt. A. L. q. de  
hēt ei assistere seu circūstare. xij.  
saēdotes cū candel accēsis. vt ibi.  
B. Alij at̄ plati in collegiatis ecclē  
sijs q̄ iurisdicōem hñt sup subdi  
tos sine p̄dicta solēnitatē excoicāē  
pñt. Saēdotes vero prochiales ex  
coicare nō pñt nisi vbi eēt cōsue tu  
do q̄ etiā tribuit iurisdicōz. ix. q.  
iij. oquest. Cō. Goff. thō. a Al. A.  
Nec fuerūt dicta rap. pñcipalē.  
vt p̄ in dicta. q. l. Vbi etiā addit  
fml. Dost. q. saēdos ex quo curaz  
h̄z. i. notuñs h̄z p̄tatem excoican  
di p̄missa amomō ea i oib⁹ h̄is  
q̄ sine libelli oblatōe expēdiri pñt  
ex. de clādest. despon. cū inhibitiō  
Et sic intellige capla que de hac  
materia loquūtur. a hoc nisi forte  
cōsuetudo cōtraria vel supioris inhi  
bitio. s. ep̄i impēdiat. In oculis  
vero vel q̄ requirūt iudicialē mda  
gimē nō pñt excoicare. nisi cōtra  
ria cōsuetudo vel sp̄alis delegatio si  
ue cōcessio eis pl⁹ indulgeat. Nā  
a capitulū de cōsuetudine vel indul  
gētia excoicat a mēdicat. extra. de  
rescrip. ex pte decan. a de cōsue. cū  
interuos. Et sic dicit intelligendā  
smam rap. Itē etiā nō saēdos p̄t  
excoicāē a absoluerē quo ad foz  
cōtentioñs. s. in pñiali sol⁹ saēdos  
Sz ad p̄tatem excoicandi. re quiri  
tur iurisdicō eccāstica ordīnaria  
vel delegata. fml. p. a i sū. c. eo. ti.  
q. li. vbi etiā nota fml. Bar. bri. q.  
hēc p̄tās possēt cōmitti etiā lap cō

p papā: s. non p ep̄m. B

**U**tr excoicacō lata ab ali  
ri a p̄rio. fml. Bar. a Ber. Nō:  
q̄ pñcipio nulla fuit. A. Jē m sū.  
c. eo. ti. q. li. B

**U**tr plati possit excoica  
re extra territorii su  
um. fml. Dost. Ep̄s extra suaz  
dyocēsim. a h̄mōi plati extra ter  
ritoriū suū: nō possunt ea q̄ sunt  
iurisdicōnis cōtentiose. A. nisi de  
cōsensu illi⁹ i cuius territorio est  
fml. eūdem Dost. p. c. ep̄s. ix. q.  
iij. vt in sūm. cō. eo. ti. q. li. B. Vñ  
de q̄ quis nō est excoicand⁹ sine  
cause cōgmōe. xij. q. iij. nemo.  
ideo talis nō p̄t excoicare nec se  
dere p̄ tribunali. nec aliqd dispo  
nere. ix. q. ij. ep̄m. a. c. se. Et intelli  
ge nisi in q̄tuz dictū est supra. ab  
solutio. i. q. vi. A. In dicta. q. li.  
dicat. Quidā vero asserūt q̄ extra  
suā dyocēsim ep̄s potest excoica  
re. sicut Paulus excoicauit Corin  
tū absente a irrequisitū. ext. de ap  
pel. cū sit romana in fi. qd pōt cō  
di in notuñs. q̄ nec illa requirūt  
cause examiacōz. ix. q. iij. f. a di  
cō. c. cū sit. Vbi etiā dicat q̄ ep̄s ex  
istēs extē. p̄t denūciare excoicantū  
q̄ p hoc ampli⁹ nō ligat. Itē q̄ si  
legat⁹ excoicauit aliquēz dū erat  
in puincia: nō p̄t eum absoluerē  
post q̄ exiuit puincia dimisso offi  
cio. Sec⁹ si exiuit reuerfurus: quia  
tūc p̄t fml. q̄ p̄dictū est de alijs cō  
dimarijs. B

**P**relat⁹ quī in aliq loco  
h̄z tñ tēpalem



iurisdicōem: non p̄t hoc potest  
excoicare. ar. ex. de offi. or. dilect?  
A. Ite in fū. 2. li. iij. ti. xxiiij. q. liij.  
fm hosti. B

**E**xcoicare non p̄t excoi  
cat? quicūq;  
Vñ nec heretic? nec scismaticus.  
nec apostata a fide. xxiiij. q. i. audi  
uim? q. si aut in fi. Ite nec intru  
sus. nec suspens a iurisdicōe. xij.  
q. iij. alienatiōes. a. c. p̄carie. extē  
de ocel. p̄ten. q. Ite nec ille q̄ viola  
uit interdīctū. ext. de exco. p̄la. c. fi.  
A. Ibi nō tenet videt hoc p̄bari. tñ  
idē dicit Alb. a hosti. circa interdi  
ctum hōis vt in fū. 2. li. iij. ti. xxiiij  
q. lxxiiij. B

**E**xcoicatio pri  
mo cōtinet: quid sit. Ex  
coicatio est a qualibet licita cōiō  
ne a legitimo actu sepacō. xi. q. iij.  
q̄ euidenter. A. hoc fuit dictū Ray.  
vt patet in sum. cō. li. iij. ti. xxiiij.  
q. xxiiij. Et inde inqt. Adā dicit ex  
cōmunicat? ab esu ligni vite. dicit  
te dñs. Gen. iij. Videte ne forte su  
ma tē ligni vite. dicto. q̄ euident  
Cō. Hosti. a Goff. S; in directoria  
li. iij. ti. iij. in principio dicit. q̄ hēc  
diffinitio nō p̄prehēdit minore ex  
coicatiōez Vñ ibi sic dicit. excoica  
tio est a p̄cipaciōe sacramētorū  
exclusio vel a cōiōne fidelīū sepacō  
dicto. q̄ euidenter. a extē. de excep. a  
nobis. S; hēc diffinitioes videtur  
p̄ticularēs Vñ satis videt q̄ p̄ ge  
nerali diffiniciōne possit dici q̄ ex  
coicatio est a cōiōne seu cōsortio  
fidelīū sepacō. xi. q. iij. ois. S; qñ

q̄ p̄ticularit? a qñq; vñ salit fm  
suas species. de quib? statū. Et ad  
hūc sensū p̄t reduci p̄ma diffini  
tio ray. intelligēdo eā diffiniciōe a  
nō copulatiue. B. Cui? p̄cipaliē  
due sunt spēs. vna q̄ sepat a sacē  
mētis a ab ingressu ecclē: a a cōiōne  
fidelīū. a hēc dicit maior excoica  
tio vel anathema. Alia que sepat  
a sacramētis tñ. A. vñ a p̄cepōe  
principaliter. nō a collacōe. Pec  
cat tñ taliter excoicatus ofrendo  
ecclesiastica sacra: s; ab eo collata v̄  
tutis nō carent effectu. ext. de de.  
exco. m. si celebrat. B. Et hēc dicit  
minor. Et de vtraq; hētur. iiij. q. iij.  
Engeltrudā. a ex. eo. si quē. A. fm  
Ray. a in fū. 2. eo. ti. q. xxiiij. spēs  
excoicatiōis q̄si infinite sūt Quot  
eī sunt spēs cōiōis. tot sunt vel eē  
p̄nt species excoicatiōis. S; de p̄bi  
dis du ab? frequēter tractat ecclā  
a in dubio cū nominat excoica  
intelligit de maiori. dicto. c. si quē  
Ite excoicatiōnū. alia est iuris. s.  
quā quis incurrit ipō iure delicto  
cōmissio. vt si q̄s inciat man? vi  
olentas in clerici. xvij. q. iij. si q̄s  
suadente. alia est iudicis. s. que ir  
rogat a iudice potestate habente  
p̄ p̄cessū iudiciariū. extra eo. nu  
p. Et q̄s possit excoicare excoica  
tione maiori: dictū est s. c. primo.  
Minori autē excoica cōe excoicare  
p̄nt non solū ep̄i: s; a alijs p̄lati  
eccāz inferiores fm ray. a in fū. 2.  
eo. ti. q. lv. B

**I**n quib? casib? incidit quis  
in maiore excoicatiōe ipō fa  
cto. Ex. In multis. Naz excoicatio



a qua sol<sup>9</sup> papa absoluit: iurrit  
m. xiiij. casib<sup>9</sup>. quos oēs hēs sup.  
absolutio. i. iij. Sūt a ali<sup>9</sup> casus  
plurimi. **Prim<sup>9</sup>** cū quis incidit in  
heresim iam dānatā. xliij. q. v. c. v.  
a. ij. **Aut** nouā heresim ofingit. ex  
de heret. ad abolendā. a. c. excoica  
mus. aut est credēs receptator vel  
fautor hereticoz. ex. de heret. sic ait  
**A.** Hic casus a se qns a etiā qntus  
hodie videtur pples. vt p3 in ptes  
su ānali curie. **B.** Sec<sup>9</sup>s cū quis as  
serēdo dicit romanā eccām nō ēē  
caput oim eccāz. nec ei tanq capī  
ti obediendū. di. xij. nulli fas Ter  
cius qn re dōres ciuitatū faciūt ex  
adōes indebitas i deicos a eccās  
a amoniti nō desistūt. ex de imu.  
ecclē. nō min<sup>9</sup>. **A.** a ibi p3 q etiā  
est filis sentētia oīra fautores eo  
rū. nec debēt absolui donec satiffe  
cerint opefēter. **B.** Quart<sup>9</sup> est cum  
quis nō elect<sup>9</sup> a duab<sup>9</sup> ptib<sup>9</sup> car  
dinaliū gerit se p papa. extra de  
elec. licet. **A.** Et vt ibi pt3 eadē est  
sentētia cōtra eos q p papa ipm  
recipiūt: s vt p dīctū est iste casus  
hodie est pples. **B.** Quint<sup>9</sup> cū quis  
magister vel scolaris tractat cum  
aliquo ciue Bonon. de cōducōne  
hospitij irreqñtis in qñtis nisi tē  
pus cōducōnis fuerit elapsū. ex  
tra de loca. ex rescripto. **A.** Ibi p3  
q iste casus est cōtra mgros a sco  
lares q in ciuitate Bononie sūt su  
p cōducendis domib<sup>9</sup> aliorū vide  
licet scolariū fm glo. **Itē** posset  
forte intelligi etiā de magistris q  
sup hospitij in lesiōem vel p iudi  
ciū habitantū audent tradacē m

si prius cōstituerit temp<sup>9</sup> oduo  
nis elapsū vel in qñtis in hoc fauo  
rem suū pstituerint cōsensum. **B.**  
**Sext<sup>9</sup>** cū mōchi. canonici regula  
res. archidyaconi. decani. ppositi  
plebam. catōres a ali<sup>9</sup> clerici pso  
natū hñtes. aut etiā quicūq pbi  
teri audiāt leges vel phificā. **A.** m  
si religio siq. duoz mensū spati  
um ad claustrū redierit: a ali<sup>9</sup> de  
rici q. dīctum spatiū a pfatis desti  
terint. vt m. c. de quib<sup>9</sup> statim. **B.**  
extra ne de. vel mo. nō magnope  
a. c. sup specula. **Sec<sup>9</sup>** si hñt pro  
chiale eccāz tñ a nō sūt pbi. ex  
ne de. vel mo. statutu. li. vi. **A.** a  
ibi notat glo. a dñs pe. de anchoā  
q qñ prochiales sūt pbi tñ  
curtū: dīctā snam non rāone ec  
desiaz: s ordimis. p dīctū. c. super  
specula. **B.** **Septim<sup>9</sup>** cum q p tici  
pat excoicato in crimine ppter qd  
excoicatus est dādo ei auxiliū. o si  
liū vel fauorē. extra eo. si cōubme  
**A.** q eodē vinculo ligatur cum ex  
coicato. dīcto. c. si cōubme. et eo  
ti. ca. nup. **Im secūda** Vnde nō vi  
detur iste casus picularis: s regu  
la generalis. **B.** **Octau<sup>9</sup>** cōtra om  
nes q fecerint statuta oīra libera  
te ecclesie a scriptoēs eorū. similiē  
a ptātes a cōsules a re dōres a cōsi  
liarios locoz vbi talia statuta seu  
etiā ofuetudies edite sūt vel serua  
te: a qui seruare fecerint illos qui  
scdm ea iudicauerint vel in publi  
cā formā redegerint iudicata. ext.  
eo. grauē. a. c. nōnerit. **Non<sup>9</sup>** cōn  
illos q mmitūtur ordinacōnib<sup>9</sup> vel  
alienacōib<sup>9</sup> a scismaticis fās. ex



de scisma. c. i. **A.** Ibi dicitur quod res ecclesie a schismaticis alienate: debent ad ecclesiam sine ulla onere reuerti. et si quis contraire presumpserit excommunicationem incurrat. **D.** dicti casus omnes ex iuribus incurrunt. **D.** dicti casus omnes ex iuribus magis antiquis collecti sunt. **A.** Sunt ibi dicti iuribus et alij casus. **V.** unde dicitur in m. c. qm de off. or. vbi philosophus dicit quod in eadem civitate sint plures episcopi. **S.** si propter diuersitatem habitantium proprius episcopus non potest omnibus deservire potest et debet quod ad hoc alij episcopi sibi vicarii sunt in eis forte greci qui valeant ibi grecis habitantibus ministrare qui vicarii pro omnia debent esse obediens et subiectus principali episcopo. **E.** et subdit. **V.** si quis aliter se ingesserit: excommunicationis se noverit incurrence periculum. **D.** ic glo. **E.** ita est canon late sume. **V.** unde dicitur in i. c. de iuris. c. ne de. vel mo. vbi dicitur. **I.** ulemus etiam sub infamacione anathematis ne quis sacerdotum officium habere a vicecomitis a propositi secularis. **S.** i quis autem contra hoc venire presumpserit a monitione emendare noluerit: excommunicationi subiaceat. **D.** ic glo. **S.** ic videtur canon late sume. **D.** uodecim casus est in c. excommunicationi. extra de rap. vbi dicitur. **E.** xcommunicationi subdantur qui romipetas vel alios christianos per negociacionem vel alijs honestis causis in nauigio rectorum. aut capere aut rebus suis spoliare presumunt. **I.**lli etiam qui christianos naufragium patientes quibus secundum regulam fidei consilio esse tenent dampnata cupiditate spoliant rebus suis nisi ablata reddiderint: excommunicationi se noverint subiacere. **D.** ic glo. **E.** t sic quod contra hoc faciunt: sunt ipso iure excommunicati. **E.** t hoc

verum est quod ad hunc ultimum casum. qui vero ad primum est canon ferendus sume. **V.** t ex ipso tex. p. **E.** t not ibi dicitur **A.** n. to. de bu. cu. **I.** o. an. vbi etiam dicitur secundum **I.** o. an. quod per rate ter in anno excommunicationem ex ore ipse. **B.** **E.** o. d. mo sunt alij casus excommunicationum qui habentur in li. vi. de quibus duo sunt pertinentes ad papam. **V.** t dictum est s. ablutio i. **I.** iij. **P.** rimus de quo cumque qui loquitur secrete vel mittit scripturam vel nuntium alicui cardinali quando sint redusi occasione electionis pape. **E.** x. de elec. vbi periculum. **E.** t de omnis rectoribus et officialibus qui imminere dicta electione non seruaret dictam constitutionem. **A.** vel non faceret obseruari. **D.** ic to. c. vbi. **B.** **S.** e. b. de hijs qui grauatur alios: quod cum per quo rogabatur noluerit eligere. **V.** ide s. electio. i. **I.** xxiij. qui incipit **Q.** uia cumque **T.** ercia est quicunque usurpantes custodiam vacantium ecclesiarum. seu in alijs prius locis occupant bona ipsorum et clericorum alie persone eorumdem locorum qui hoc fieri percurant extra de elec. g. n. ali. **V.** uic etiam casus habes super. eccia. i. **I.** p. l. t. **Q.** uarta est de electoribus ad regimen vrbis romane: et de electis et fautoribus qui fecerint contra constitutionem super hoc factam. extra de elec. fundam. **A.** **C.** erte absolutio istius casus videtur resecuam pape propter quod in mortis articulo. **E.** t non solum contra prefatos: sed etiam contra obediens dictis officialibus electis illegitime seu assumptis ut in dicto. c. fundam. **I.** q. si secus et. **I.** o. p. t. o. e. s. **E.** t hoc contra spiritum accidit quando ad obedientiam apostolice sedis roma non est. **B.** **Q.** uis de



hīs qui vocāt ad dirigēdas mo-  
nales in electōib⁹. n̄ abstinēat  
ab hīs p̄ q̄ poss; in eis discordia  
oriri vel nutriri. extra de elec. idē  
nitatib⁹. **Sext⁹** de hīs q̄ pcurāt q̄  
ōservatoēs datū intermītūt se de  
hīs q̄ non licet. **vide s̄. oseruatoz**  
**¶ iiii.** **Sept⁹** de hīs q̄ absoluō;  
ab aliq̄ excoicatioē vel reuocatioē  
ei⁹ aut etiā suspēsiōis et infēdicti  
extor; qnt p̄ vim vel p̄ metu. **Nā** nec  
valz absoluō et murrē noua ex  
coicatio. **ex de hīs q̄vi. absolutio**  
**nis.** **Octau⁹** de eo q̄ fingit fraudu  
lent casū p̄ quē aliq̄s iudex vadat  
vel mittat ad aliquā mulierem p̄  
testimonio. extra de iudi. muliēs  
**A.** Ibi nō videt notari hic casus n̄  
qñ fictio fit ad hoc vt iudex p̄sona  
lis accedat. **B.** Non⁹ de hīs qui p̄  
latos vel eorū capla seu alias per  
sonas ecclesiasticas cōpellūt ad sub  
mittendū laicis vel alienandū bo  
na imobilia seu iura eccāz et simi  
liter laici qui vsurpāt sibi illicite  
h̄mōi nisi moniti destiterint. extē  
de re. ecd. hoc cōsultissimo. **A.** Ibi  
dat ista sentētia cōn illos qui co  
egerint prelatos vel capla eccāz  
aut alias p̄sonas ecclesiasticas sub  
mittē eis eccās ipsīs cōmissas vel  
bona imobilia seu iura ipsarū re  
cognoscēdo ab ipsis ea tanq̄ a su  
periorib⁹ se tenē seu ab ipsis eadē  
aduocando p̄vt i quibusdā p̄tib⁹  
dicūt aduocare vel ip̄s patronos  
vel aduocatos eccāz seu bonorū  
ipsarū p̄petuo aut ad t̄ps nō mo  
dicū statuendo. **Nā** cuiuscūq̄ sint  
ōditionis aut stat⁹ qui ad hec co

egerint: excoicatioēz incurrūt. nisi  
hec fierēt cū cōsensu capituli et apo  
stolice sedis l̄mā sp̄ali: et tūc oca  
siōe illoz layci vltra id qd ex na  
tura cōtractū ip̄soz vel adhibita  
in illis lege p̄mittit aliquid: nō v  
surpēt. **Qui** vero sec⁹ egerint nisi ā  
moniti ab h̄mōi destiterit restitu  
endū ea q̄ taliter vsurparāt eo ip̄o  
sūaz excoicatioēs incurrūt. et extē  
ad supponēdū terrā ip̄oz si opus  
fuerit ecclesiastico infēdicto libere p̄ce  
dat: **hec ibi. B.** **Decim⁹** q̄cūq̄ ab  
ecclesijs vel p̄sonis ecclesiasticis p̄ se  
vel p̄ aliū noīe suo vel alieno p̄ p̄  
sonis vel reb⁹ q̄s non cā negocia  
tionis deferret vel deferri faciūt seu  
trāsmitūt. exigūt aliq̄s pedagiū  
seu quidagiū. **ex de cōfi. quēq̄. li.**  
**vi.** **Et** de hoc casu h̄etur q̄ diffusus  
pedagiū. **¶ fi.** **Vndecim⁹** de hīs  
qui ip̄edirēt officiū delegati vel cu  
iuscūq̄ iudicis ecclesiastici. extē  
de imu. ecd. qm̄. quē casū diffusi⁹  
habet. **¶ iudex. ij. ¶ v.** **Quodcūq̄** de  
dñis qui inhibēt subditis ne p̄so  
nis ecclesiasticis vendāt a h̄mōi  
**vide q̄. emunitas. ¶ ix.** **Tredcūq̄**  
de religioso qui temē vbiq̄q̄ ha  
bitū sue religionis dimittit vel ac  
cedit ad studia. nisi a suo prelato  
cum cōsilio maioris partis cōuen  
tus sibi licētia sit cōcessa. **Decim⁹**  
quart⁹ de doctozib⁹ seu m̄gr̄is qui  
sciētē illos religiosos q̄ dimiserēt  
h̄itū docēt leges vel phisicā. **Pre**  
**dicti duo casus h̄ntur. extē de de.**  
**vel mo. vt p̄culosa. A.** Ibi dicūt  
districū inhibem⁹ ne d̄ cetero ali  
quis quācūq̄ religiōem tacite vel



expresse p[re]fessus in scolis vel alibi  
temere hitu[rum] sue religionis dimittit  
tat. nec accedat ad qucu[m]q[ue] studia  
lra[rum]: nisi a suo p[re]lato cu[m] o[mn]i s[u]o  
p[re]u[er]to vel maioris p[ar]tis eiusde[m] si  
bi eu[m]di ad studi[u]m l[ite]ra[rum] p[re]mit[er]it sit  
ocessa. Si q[ui]s autem q[ui] d[icitu]r q[uo]d doctores q[ui]  
seu m[ag]i[st]ri q[ui] religiosos hitu suo di  
misso leges aut p[ro]p[ri]a audientes  
sciunt docere aut in scolis suis p[re]  
s[er]pserint retine[n]t: sili co[m]p[os]it senten  
tia ino dant. Sup[er] q[uo]d Jo. an. in no  
uella dicit. N[on] puto q[uo]d de m[en]te co  
stitutio sit q[uo]d m[ag]i[st]ri in cella sua  
dimittes hitu vel d[omi]ni balneu[m] itret  
oculte vel iace[n]s sine hitu: ligetur  
hac o[mn]i t[em]p[or]e. Als pauci iueneru[n]t  
tur n[on] ligati. S[ed] q[ui] exhibet se con  
spectib[us] ho[m]i[nu]m sine hitu: vel in hitu  
laicali vel clericali secularis sine in  
sta ca: tunc ligetur. Et ad hoc facit  
p[ri]ncipiu[m] decre. q[uo]d vult ip[s]o v[er]o vaga  
tionu[m] p[ro]videre. B. Quidam q[ui] q[ui]q[ue]  
hereticos vel credentes vel receptato  
res vel defensores vel fautores eo  
ru[m] sciunt traderet ecclesiastice sepul  
ture. ex. de heret. q[ui]q[ue]. li. vi. A. Et  
ibi etia[m] p[er] q[uo]d loc[us] vbi tales sepul  
ti fuerit: d[icitu]r p[er]petuo sepulchru[m] care  
re. B. de q[uo] absolue[n]do. vide q[uo]d hereti  
cus. ii. q[ui]q[ue]. Sedem q[ui]q[ue] rector se  
cularis vel q[ui]q[ue] officialis ei[us] o[mn]i g  
nosceret de crimine heresis aut cap  
tos literaret vel dyocessano vel i  
q[ui]to y officiu[m] impeditet. ex. de he  
ret. c. m[ag]ist[er]ionis. A. Ibi p[er] q[uo]d iste  
casus est co[n] retores q[ui]q[ue] t[em]p[or]a  
les q[ui] cognoscunt vel iudicant de cri  
mine heresis vel captos p[er] heresi re  
lapat sine l[ite]ra vel m[an]dato epi vel

inq[ui]sitoris. aut recusant implere exe

cu[n]t[ur] eis p[er] h[uius]m[od]i crimine a dyo

cesano vel inq[ui]sitorib[us] iniuncta. p[er]

ut ad eos spectat officiu[m] vel aliter

officiu[m] epi vel inq[ui]sitoris s[er]uam vel

p[ro]cessu[m] directe vel indirecte impe

dire p[re]s[er]pserint. Et si in exco[m]m[un]icatio

ne p[er]ma[n]erint p[er] am[u]m a[n]i[m]o p[er]tinaci

velut heretici s[un]t co[n]denandi. B. De

timus septim[us] est d[icitu]r h[uius] q[ui] p[er] assas

suos que[m]q[ue] xpianu[m] interfici p[er]cu

rauerit. vide s. assassiu[m]. Decim[us]

octau[us] de delictis q[ui] manifestis vsu

rarijs domos locat vel alio titulo

cedu[n]t. extra de vsuris. c. vsurariu[m]

vi de j. vsura. iij. q[ui]q[ue]. iij. Decimus no

nus de h[uius] qui cedu[n]t rep[re]s[en]t[ati]o[n]es

co[n] p[er]sonas ecclesiasticas sp[irit]ualiter si

ue g[ra]tialiter. ex. de iureiur. q[ui] si. A.

Vt ibi p[er] iste casus e[st] o[mn]i t[em]p[or]e co[n]den

tes rep[re]s[en]t[ati]o[n]es o[mn]i t[em]p[or]e de iure vel eo y

bona vel g[ra]tialiter cessas exten

tes ad eos. qua[m] cessio[n]is vel exten

one nisi reuocauerit i[n] m[en]sem a t[em]p[or]e

cessio[n]is vel exten[s]io[n]is singu

laris p[er]sona exco[m]m[un]icatione: a vniu

ersitas interdictu[m] incurrit vt ibi. B.

Vicesim[us] si d[omi]n[u]s vel rector t[em]p[or]alis

si fecerit obfuar[um] ea q[ui] statu[n]t co[n]

tra insecutores cardina[n]t[um] seu ali

cui[us]d[am] familia eo y vel p[er]pe. ex. de pe

felicitis. A. Docet[ur] e[st] si si fecerit d[omi]n[u]s

rector vel t[em]p[or]al[is] vel sp[irit]ualis vel offi

cialis ei[us] obseruari p[re]dicta i[n] m[en]

se post q[uo]d delictu[m] ad eo y notitia p

ueneit. Et ciuitas q[ui]libet p[er]tinet v[er]bi

si si facit p[re]dicta vt dictu[m] est i[n] m[en]

se cu[m] facultas ei affuerit p[ro]uat[ur] eo

ip[s]o p[ro]p[ri]a dignitate. vt sup[er]. a

nihilomin[us] remanet interdicta. vt



ibi **V**igesimal primus quicunque dat  
 lnam occidendi. capiendi. seu aliter  
 in bonis vel personis suis vel suorum  
 grauandi eos qui contra reges baro-  
 nes. nobiles vel quoscunque alios tu-  
 lerunt excoicationis. suspensionis vel  
 interdicti sententias. siue illos quorum oc-  
 casione sunt plate vel eos qui eas ob-  
 seruauit. aut eos qui taliter excoica-  
 tis coicere voluit. nisi lnam ipsam  
 re integra reuocet. et si qui sint abla-  
 ta restituant. siue per illis satisfaci-  
 ant. **A.** In e. quinquagesima de quo dicitur  
tur nisi lnam ipsam re integra reuo-  
cauerint vel si ad bonorum capientem  
occasione ipsi sit processus bonum a ip-  
sa fuerint octo dierum spatium resti-  
tuta. aut satisfactio per ipsos impetra-  
**B.** Similiter et qui dicta lna vbi fue-  
 rit vel etiam sine lna suo motu hec  
 fecerit: excoicationem incurrit. in qua  
 si permanserint per duos menses: nisi  
 per papam absolueretur. ex. de sen. exc.  
 quinquagesima **V**icesimustercius quicunque  
 ab excoicatione absolutus fuerit in  
 mortis articulo vel alio impedimento  
 si cessante articulo vel impedimento:  
 non reputet se excoicatum: modo potest  
 ei a quo absolutus debebat: remittere in  
 eadem sententiam. ex. eo. eos **V**igesimal  
 tercius: quicunque aliqui absoluerunt a se  
 de apostolica vel a legatis: et iniungitur  
 eis quod se presentent ordinariis vel alijs  
 suscepturi penam et passis iniuriis  
 seu eis quibus obligati sunt satisfac-  
 ciat. similiter si hoc non faciant quod pri-  
 mum modo potest remittere in eadem  
 sententiam. vt dicto. c. eos.

**I**tem fuit alij casus excoica-  
tionum in de. de quibus

quicunque sunt papales. vt dictum est su-  
 pra absolutio. i. y. in. **A**lij sunt isti.  
**P**rimus est de illis qui in cimiterijs  
 sepehant corpora tempore interdicti in  
 casibus non concessis a iure vel excoi-  
 catos publice aut notatim inter-  
 dictos. aut usurarios manifestos  
 scienter sepehant. **A** qua excoicati-  
 one non debet absolui: nisi ad ar-  
 bitrium de processu satisfecerint eis  
 quibus per premissa fuerit iniuria re-  
 rogata vt de sepl. eos. **A.** Et ibi ad-  
 dit. **N**ullo eis contra premissa exceptio-  
 nis vel quis alio privilegio quicunque  
 forma verborum processu aliquiter suf-  
 fragante. **B.** Secus de religiosis qui de  
 decimas ecclesiarum debitas sibi appro-  
 priant vel usurpant siue qui non premit-  
 tunt solui decimas decimas de ani-  
 malibus familiarium et pastorum suorum  
 vel aliorum immiscentium ipsa animalia  
 gregibus eorum vel de animalibus que in  
 fraudem ecclesiarum emunt et emptum  
 dunt venditoribus vel alijs ab ipsis  
 tenenda seu qui non premitunt vel phi-  
 let solui decimas ecclesiarum de decimis  
 quas tradunt alijs excoicatas. nisi  
 requisiti. **A.** per eos quorum interest. vt  
 in de. religiosis. de qua. **B.** de stiterit  
 quinquagesima aut si de hijs qui usurpa-  
 uerunt contra premissa. **A.** vel retinere  
 presumpserint: vt in dicta de. **B.** non  
 satisfecerit satisfactionis ecclesiarum  
 duos menses sunt suspensi ab admi-  
 nistracione beneficiorum suis. **Q**ui si ha-  
 bet administraciones et beneficia po-  
 facto excoicationem incurrit. vt ex-  
 de deci. religiosis. **T**ercius est de mo-  
 chis vel canonicis regularibus qui  
 non habent administraciones et transseunt



se ad curias principū sine licētia p  
latoꝝ suoz vt dampnū aliqđ infe  
rāt suis p̄latis aut mōsterio vt de  
sta. mo. ne i agro. **A.** q̄. q̄. v̄. vbi  
dicī. **P**rohibem⁹ ne mōachi aut  
regulares canonici admittatōz  
aliquā non hñtes. ad curias p̄ci  
pū absq̄ lñā sp̄ali p̄latoꝝ suoz  
se oferte p̄sumāt. **Q** si vt suis p̄la  
tis aut mōasterijs dampnū aliqđ  
inferāt ad dictas curias se oferte  
p̄sumpserint: excoīcatō mis sñam  
eos m̄currere volum⁹ ipō facto. **E**t  
districte ibidē mūgiē p̄latis vt  
ipōs a curiaz accessu a q̄buslibet  
vagatiōib⁹ a discursu diligēter  
opescāt. **B.** **Q**uart⁹ de mōchis q̄. j.  
septa mōasterij sine licētia arma  
tenēt. vt in dicto. c. ne in agro. **A.**  
**I**n p̄fate. vbi p̄. dicitur. q̄. v̄. v̄.  
immediate subiūgitur. **P**refate q̄  
sine monachos. j. septa monaste  
rij sine lñā abb̄ati suoz arma  
tenēt: decem mō subiacere. **E**t vt  
pōmē in directoria. li. iij. ti. iij. **F**ed  
iij. dicitur. q̄. hoc intelligit de oī  
nue tenētib⁹: q̄ si dū intrēt septa  
arma portāt secū: non tñ aīo no  
cendi vel secū m̄t⁹ retinēdi non im  
putat⁹: q̄ tenere est exposito aīz  
effectu. **extra de de. nō res. relati.**  
**E**t hoc etiā intelligit tñ de suo mo  
nasterio nō de alio. cū non posset  
habere lñāz sui abbatis extē ter  
ritoriū suū. **extra de oī. vt aīaruz**  
**li. vi.** **E**t noīe armorū nō solūz scū  
ta. glabios a galeas intelligim⁹  
s̄ etiam fustes a lapides. **ff. de ver  
bo. sig. armorū. siue sint de fensioīs**  
**siue inuasioīs. ar. ex. de homi. c. sic**

**signū. j. illi etiā. B.** **Q**uitus de hñs  
q̄ impediret visitatores monialiū  
vel canonicaz. **A.** s. seculariū: vt i  
de. de q̄. **B.** nisi moniti destiterint  
vt de sta. mo. attēdentes. **A.** q̄ vt  
ibi p̄. excoīcationē m̄currēt si ob  
stantib⁹ quibuscūq̄ p̄uilegijs sta  
tutis vel ofuetudib⁹. **E**t intelligit s̄  
monialib⁹ q̄buscūq̄: vt dicī i di  
rectoria eo. ti. **cdv. B.** **S**ext⁹ est s̄  
q̄busdā mulierib⁹ q̄ beḡhine vul  
gariter nūcupant. s̄nt a religiosi  
q̄ eas in illo statu fouēt. **A.** vel ad  
talē statū adducit: vt in de. de q̄  
statū. **B.** vt in de. de reli. do. cū de q̄  
busdā. **vidē. j. religio. i. j. fi.** **S**epti  
m⁹ de hñs q̄ sciēt cōtribūt m̄rimo  
nia i ḡdib⁹ ofāguītatis: vel affini  
tatis p̄hibitis vel aīz monialib⁹  
vel cōlētēs q̄ sūt religiosi siue mo  
niales aut deici in sacris: vt de cō  
san. a affi. eos. **A.** **I**bi etiā p̄cipiē  
eccāz p̄latis: vt p̄fatos tādū nū  
ciēt excoīcatos seu a suis faciāt s̄  
ditis nūcial. donec suū hūiliter re  
cognoscētes errorem separent ab in  
uicē: a absolucōis obtinē bñficiū  
mereant. **B.** **O**ctau⁹ de inq̄sitorib⁹  
hereticoz q̄ p̄textu officij inq̄sicio  
nis q̄busuis mōis illicitis pecuniā  
extorq̄nt vel sciēt bona eccāz ob  
delictū clericoz fisco eccē applica  
rent. **A.** **E**c: a iō fort⁹ si fisco secla  
ri vt in de. de q̄. **B.** **N**ec p̄nt absol  
ui nisi in mortis articulo. donec ill  
quib⁹ extorserūt plene satisfecerūt  
de pecuniā. **A.** **sic extortayt in de.**  
**s̄ qua. j. B.** nullis p̄uilegijs pacis  
aut emissiōib⁹ sup hoc valituris  
vt de heret. nolentes. **A.** **E**t ibi i dē



dicatur. de ommissariis inquisitorum seu  
episcoporum vel capitulorum sede vacante qui pre-  
dicta agerent. **B.** Non potest. capi-  
tanei. rectores. consules. iudices. et con-  
siliarii et alij officiales qui statuta  
faciunt. scribunt vel dicunt per quem quis  
appellat solvere versus vel solutus  
non repetere. **A.** vel quod solute non resti-  
tuant plene. ut in de. de quibus. **B.** et qui  
secundum ea iudicant. **A.** vel aliter qualiter  
cumque scieter iudicare presumperit  
quod versus solvatur vel non plene resti-  
tuatur. ut in dicta de. **B.** et qui habent  
super hoc potestatem nisi statuta ipsa de-  
leuerint. **A.** tres menses. ut in ea.  
de. **B.** Vel si ea presumpserint ob-  
uare. **A.** vel consuetudines eorum esse  
ad habentes. ut in ter. de quibus statim. **B.**  
ut de usuris. ex gratia. **Decimus** de reli-  
giosis medicantibus. qui domos ad-  
habitandum vel loca de nouo recipe-  
rent vel recepta mutarent seu aliena-  
rent. ut de penis. cupientes. **A.** Et  
ibi per quem idem est etiam si dicta loca  
seu domos dimitterent se ad alia  
transferendo. Et hoc nisi predicta fiat  
de sedis apostolice licentia speciali ple-  
ne expressisse faciente de prohibitione  
hominum mentionem. Per hoc tamen non  
prohibetur illis qui vitam heremiticam  
vel solitariam duxerint eligendam  
licentia maiorum suorum quin cellas.  
mansiones. seu habitacula in heremis  
possint acquirere ac mutare. extra de  
excess. prelati. cum ex eo. li. vi. et notat  
in directoria. li. iij. tit. iij. **¶** ceterum. **Et**  
in dicto. c. cum ex eo. exprimitur vita  
heremitica seu solitaria ubi non sit  
hominum habitatio de proximo. **B.**  
**Undecimus** de religiosis qui dicunt

aliqua verba ut retrahant audien-  
tes a solutione decimarum. ut in dicto  
c. cupientes. **A.** illos etiam siue di-  
cant verba dicantur in predicatione vel  
alibi. ut ibi. **B.** Quod decimus de reli-  
giosis qui consentiunt sibi non faci-  
unt conscientiam de decimis solvendis qui  
sunt suspensi ab officio predicationis  
donec si modo possint faciant scientiam  
eis. Et si interim predicant. exco-  
cati sunt. ut in dicto. c. cupientes.  
**A.** in. **¶** et ubi patet quod hoc locum  
habent qui dicunt religiosi scieter omi-  
serint facere conscientiam. et si fuerint re-  
quisiti a non aliis. ut ex ipso ter. col-  
ligit. ubi dicitur quod religiosi tenean-  
tur certis temporibus informare populum  
de solutione decimarum si ab ecclesia  
vulgo rectoribus vel vicariis aut loca-  
tenentibus eorum fuerint requisiti. Et  
immediate sub eodem contextu sequi-  
tur quod ad confessiones. Necnon a hijs  
quorum confessiones accipiunt. Hoc etiam no-  
tat in directoria. li. iij. tit. iij. **¶** ceterum  
et tit. vi. **¶** ceterum. **B.** **Tredecimus** de reli-  
giosis quibuscumque qui non seruarent  
interdictum quod seruatur matris eccle-  
sie. Et istud casum plenius videtur in  
terdictum. i. **¶** ceterum. qui incipit. Quia si  
accidit. **Decimus** quartus de fratribus mi-  
noribus qui tempore interdicti recipiunt ad  
prima fratres vel sorores de tercio ordi-  
ne qui continentur vocantur. extra de se-  
cretis. cum ex eo. **A.** Etiam si super hoc habent  
vel isti fratres minores vel tercii ordi-  
nis privilegium quibuscumque muniti fu-  
erint. Nec ab ista excoicatione possunt  
absolui ab alio quam a papa vel sancti-  
ficatione premissa a locorum prepositis qui auto-  
ritate apostolica in hac parte ipso iure



fugunt. vt ibi. B. Alius casus Be  
nedicti pape. xi. in euaganti que  
incipit. Quia vt nulli. hater ifra.  
papa. f. fi. de opponenb litteris e  
lecti i papā. A. It. xv. e. in de. vna  
de sequel. pos. et fuuc. vbi dī. Ad o  
pscedas litigantiū malitias diffi  
minus vt vna otra possessōe dif  
finitua snia super beneficio apud  
sedem dūtaxat aplicā in petitoio  
vel possessorio promulgata bene  
fitium ipsum etiam si dignitas vl  
psona tus existat et curam hater  
at animaz a possessore huiusmōi  
dum tamen trienio pacifice antea  
possessum ab eo non fuerit. per lo  
ci ordinariū apud aliquā perso  
nā pdoneā sequestretur qui plenā  
de ipso et debitam curam gerens.  
is qd fructibus illi? debitis eius de  
supportandis onerib? fuisse con  
tigerit. illi restituat qui finalem i  
cā victoriā obtinebit. Si qd aut  
sequestratōz homini impedire vl fru  
ctus sequestratos qd qmō psumpserit  
occupare. excoicatiois sniaz incur  
rat ipo facto. a q nisi pū impēme  
to amoto et occupatis p eum fru  
ctibus restitutis: nullatenus absolu  
tur. Item quidam alius casus ex  
coicatiois vt i. c. religionū. de reli.  
do. li. vi. otra quosdā ordines men  
dicantium reprobatos qui non vi  
det hodie repiri. i. deo de illo dicē nō  
curo. Alij sūt i qbusdā euaganti  
de qbus infra. vl? clauū i. f. fi. B  
Ubi dī Sb pēa excoicatiois  
nō habz vim late snie:  
si ominationis. vt. C. comminationes  
eplas. A. Ibi dī. Comminationes

eplas. pēagnata. sū sūptōes. au  
toritatem rei iudicate nō habere.  
B. Et notatur extra. de sagittariis  
artem. A. scz. in. glo. B. Et hunc ca  
sū etiam hater infra. sagittarius.  
.f. ij. A. vt patz in sū. con. li. ij. ti.  
iiij. q. ij. Quidam dicūt qd hmodi  
vl similia vba hater vim late snie.  
Sz oñior et verior opinio ē qd hater  
at tñ vim ominationis. Hosti. v. o. a  
Hug. dicūt qd qñ sit phibitio a le  
ge. i. a canōe hec verba hater vim  
ominationis. xxx. dis. p. to. tū. Qñ  
aut a iudice tñ ē canon late snie.  
dū tñ iudex hec vba pferens hoc i  
tebat. Cō. glo. rap. et addit hosti.  
Puto qd iudici i hoc credēdū sit qñ  
dicat qd sic vel sic itēderit. s. anq hoc  
dedaauerit: puto excusatū illū qd  
sniaz nō seruauit. cū pbabiliter cre  
dē potu erit qd omination tñ eēt. B  
Bētētys per statuta or  
dinariorū. A.  
qñcūq. vt in. c. q. infra. B. Non li  
gāt ignorātes. nisi ignorātia fuit  
crassa aut supma ex. 8. cōsti. vt ai  
may. li. vi. et infra. lex. f. quinto.  
Utz sola cōsuetudo absqz  
sentētia vl ostitutōe  
reddat aliquē excoicatu. Re. Nō. qd  
iste nō ē mod? ferendē snie excoica  
tōis. A. Hosti. aut dicit. qd cōsuetu  
do appbata reddit aliqz ipo iure  
excoicatos qd alis nō eēt. Ray. mit  
sup hoc dēminat: f. glo. ei? ait. Re  
uera sine ostitutōe tacita vl exps  
sanō pto cōsuetudo aliquē facē excoi  
catū: s. intelligēdū ē exq papa et p  
lati ecclesie tales rputāt excoicatos  
constitutōz super hoc editam esse.  
f. v



Et ita lata ē constitutio sententia vera  
p̄p̄ sup̄tavit i hū. o. li. ij. ti. v. q. r. B.

**Quibus** ex causis sententia exco-  
municacionis sit ferenda a iudice. Re Tres  
cause possunt esse. Prima est o-  
bitia. ut qñ aliquis fuerit vōtus  
siue amonit⁹ p iudicē tñ⁹ edictis  
vel vno p oib⁹ a ip̄e sit cōtumax si  
ue inobediens. Secūda qñ qñ p a  
liq̄ certo dāno l'offensa p qua nō  
vult satisficere: excoīcat. Et p bāf  
p̄dicta duo ext. ut l'ite nō cōtest.  
qm̄ frequēter. xi. q. iij. certū. ext. 8  
verbo. sig. ex pte. Sup̄ istis casib⁹  
dicat Th. i. iij. sententiar. di. xvij.  
Null⁹ d⁹ excoīcari nisi p pccō mor  
tali. Et qñ i dānificādo aliquē etia⁹  
corpali siue in reb⁹ corpali⁹ ali  
quis mortalit' peccat. ideo p dāno  
tpali: eccl'ia excoīcare p̄t. S; qñ ex  
coīcatio est grūissima penā: non  
debet infligi etiā p peccato mortali  
nisi quis cōtumax fuerit. vñ nō ve  
niēdo ad iudiciū. vñ de sine licētia  
recedēdo. vñ dēminatōi iudicis nō  
parendo. tū enī post q̄ monit⁹ fu  
erit: excoīcari d⁹. A. i. potest. Et p̄  
dicta satis p bāf in iurib⁹ palle-  
gis. B. Tēti acāsiue mod⁹ excoīca  
tionis est qñ psona ignorat s; ex  
coīcat i generali. ut qñq; furtūse  
cit nisi restituat. vel q̄ scit nisi reue  
let. ext. eo. a nobis Cui aut dēbrat  
reuelare. habes q̄ reuelatio. xi. A.  
Veritas est q̄ p oī peccato morta  
li a quo quis nolit corrigi: pōt ex  
coīcari etiā maiori excoīcatione. xi  
q. iij. nemo ep̄o. a p̄cipue p oti  
matia o tra legitimā obediētiā. xi

q. iij. si aut vobis. nō distīctō vti  
p modica l' magna cā fiat obediē  
tia. vñ cō seu amonit⁹. q̄ sep̄ ē ibi  
otūatia. q̄ ē crimē maximū a gēp  
dolatrie. i. Reg. xv. a i hū. o. li. iij. ti.  
xxij. q. liij. vbi etia⁹ pōt quō eti  
am minor excoīcatō p̄t a iudice re  
rogari p otūatia. a h̄l etia⁹ loco  
pene ad tps infligēde tā m foro iu  
diciali q̄ p̄niali. B. Pro pccō vero  
alteri⁹ nō p̄t excoīcari. xxij. q. iij.  
si l'ēs.

**Quō** deat fieri excoīcatōis  
snia. Re dēt p̄mitti tri  
plex moī cō l' vna p tñ⁹. aliē ē inu  
sta. a iudex ē suspēsus p mēse ab in  
gressu eccl'ie. ext. eo. sacro. Et deb⁹  
h̄re tpm cōmētia iēualla. n̄ faci  
neitas aliud fuaserit. Et d⁹ ferri i  
scriptis otinētib⁹ cā⁹ excoīcatōis.  
aliē excoīcās ē suspēsus n̄ solū ab in  
gressu eccl'ie: sed etia⁹ a diuinis p  
mēsem. que si quidē exequat: irre  
gularis efficiē. nec nisi p papā po  
terit cū eo dispensari. ext. eo. cū me  
dianalis S; h̄e pene nō tangunt  
ep̄os cū nō fiat sp̄alis mētio de eis  
sicut oportet. ut dicat supra. ep̄o.  
xi. vñ. De hoc etiā casu. habes q̄ in  
terdictū. i. xi. vñ. A. Ad p̄dictōi da  
riorem intellectum sciendū q̄ iste  
est modus et forma pcedēdi ad  
excoīmunicationem. Primo nam  
q̄ debet pcedere rationalis et  
manifesta causa. extra. eo. sacro.  
vbi de prelato dicitur. Caueat bi  
ligenter ne ad excoīmunicationē  
cuiuscūq; absq; manifesta a ratio  
nabili cā pcedat Secūdo d⁹ p̄mittē  
moī cō Vñ i dēo c. sacro. dē phile⁹



ne quis in aliq̃ excoīcatōis snia;  
n̄ cōpetēti amonitōe p̄missa a p̄ti  
bus p̄sonis p̄doneis p̄ quas si ne  
cesse fuit possit p̄bari monitō p̄  
mulgāe p̄sumat. **Q** si p̄sumpserit  
etiam si iusta fuerit excoīcatōis  
snia: ingressum ecclesie sibi p̄ men  
sem nouerit mēdiciū: alia nihilo  
mīn⁹ pena mēdiciū si visum fue  
rit expedire. **E**t intelligit hoc de mo  
nitōe trina s̄m glo. **S**ed in sum. cō  
li. iij. ti. xxi. q. lvi. notat q̄ op̄tēs  
monitō dicit ad arbitriū iudicis.  
siue trina siue vna p̄ tribus. maxi  
me i notorijs xxiij. q. iij. de illicita.  
**E**t h̄mōi monitōes siue tres siue v  
na p̄ trib⁹: debēt fieri cū op̄tētib⁹  
intuallis aliquorū: diez. nisi facti  
necessitas aliis suaserit. extra eo. c.  
sicutōz. li. vi. **T**ertio sēntētia excoī  
catōis d̄z ferri i scriptis. a scriptu  
re copia dari infra menses req̄ren  
ti. extra eo. cū medicinali. li. vi. vbi  
d̄z. Quisquis excoīcat: excoīcatōz i  
scriptis p̄ferat. et causam excoīca  
tōis exp̄sse p̄scribat p̄pter quam  
excoīcatio proferatur. **E**xemplum  
v̄o huius scripture teneatur excoī  
cator tradere infra mensem si fuerit  
requisitus. super q̄ requisitōe fieri  
uolimus publicum instrumentū.  
v̄l litteras testimoniales confici si  
gillo autētico cōsignatas. **E**t si dic  
ta forma cōseruata non fuerit ta  
men sēntētia tenet: s̄ excoīcatus de  
facili absoluitur: et excoīcans ad  
interesse condemnatur et ad alias  
penas. dicto. c. sacro. et. c. cum me  
dianalis. vbi dicitur. **S**iquis au  
tem iudicium huius constitutōis

temerarius extiterit violator: per  
mensē vnum ab ingressu eccl̄ie  
et diuinis se nouerit suspensum. su  
pior v̄o ad quem recurritur snia;  
ipsa; sine difficultate relaxans: la  
tore excoīmūicato ad exp̄sas a ad  
omne interesse cōdemnet. et alit̄ pu  
niat animi aduersione odigna. vt  
pena docente: discant iudices q̄ q̄  
uē sit excoīcatōnum sēntētiās sine  
matultate debita fulmināe. **E**t hec  
eadem in suspensiois a m̄ mēdici  
sēntētijs volumus obseruari. **C**a  
ueāt autem ac. **I**tem quarto quo  
ad formā req̄rit cōgruitas v̄borū.  
**V**nde put notat i sum. cō. li. iij. ti.  
xxij. q. lxxv iij. sic cōuenit ferri sen  
tētia excoīcatōis. **P**ropter talem  
cām tēv̄l tales excoīco v̄l excoīca  
i scriptis. **H**mōi ḡv̄bis v̄l eq̄pollen  
tib⁹ v̄t debz excoīcās. a satis colli  
git i dicto. c. cū medicinalis. **A**r. e  
tia; ad hoc. ij. q. vi. **D**iffinitua. v  
bi dicit. **D**iffinitua q̄ snia q̄ abso  
lutōez v̄l cōdenatōez non cōtinet: p  
nulla h̄e. **V**n̄ et ray. dic. **N**ō appro  
bo cōsuetudinē quorūdāz simplici  
ū sacerdotū dicētiū denūtiā⁹ talē  
excoīcatū a n̄ ūq̄ excoīcauerūt eū  
p̄us. nec illa v̄ba sunt apta ad ex  
coīcatōz a glo. ray. dicit q̄ reuera  
h̄mōi v̄ba nō sūt apta ad excoīca  
cādū. **E**t licet talis euitād⁹ sit ab il  
lis q̄b⁹ sit denūciatō. q̄ n̄ ē ip̄oz iu  
dicāe v̄t sit excoīcat⁹ nec ne. tñ si  
de hoc agat i fōe iudicij: n̄ i putabi  
t̄ excoīcat⁹ p̄t̄ h̄mōi v̄ba. nisi al̄s  
proletur excoīmunicatus. **B**.

**C**ū iudex dicit. excoīco illū vel  
similia verba: intelligit de  
f. ij.



excoīcā cōe maiori. ex. eo. si que m

**S**i ep̄s excoīcat om̄es q̄ sūt  
ei⁹ talia omittēt⁹ extra suā dyoce  
sim: sūt excoīcati. Re. No. vt extra.  
de cōsti. vt animarum. li. vi.

**U**t alieni qui offendunt  
in dyocesi illi⁹ qui in  
generali excoīcāuit incidāt in ei⁹  
excoīcatōz. Re. Sic. nā ei⁹ sūbdi sūt  
rōe loci vbi offendūt. A. Hoc tenz  
glo. m. c. a nobis. ex. eo. B. nisi ig  
noāueit. vt dēm ē hic sup. p. v. ij.

**Q**uid si metropolitan⁹ ex  
suffraganei veniat oīa suāz ab  
eo latam. Re. fm. Hosti. Sicut sen  
tētia vel canon nō ligat pferentz.  
sic nec proferentis superiorez puta  
metropolitanū p̄p̄iū. ex. de ma. a  
ole. cū is eior. a ex. eo. a nobis. Cō.  
tho. in iij. di. xvij. A. h. hug. dixē  
rit hoc casu metropolitanū ligari  
nō snia hōis s; iuris. vt in sū. cō. li.  
ij. ti. xxij. q. li. vbi etiā inuē fm  
hosti. q. ali⁹ ep̄s l. archiep̄s cui n  
sūbēst ep̄s q̄ pmulgauit sentētiāz  
lene ligaret. S; a dictū hug. vidēt  
posse saluari qū p̄p̄i⁹ metropolita  
n⁹ p̄ti ciparet cū subdito suffraga  
nei in crimie dānato tūc em̄ vidēt  
ligari snia iuris ex. eo. si cubie. B.

**Q**uid si iudex dicat. excoī  
cōvnu de istis duo  
b⁹. Re. fm. Wil. Credo sine p̄iudicio  
q̄ ille est excoīcat⁹ de q̄ iudex intel  
lexit. Si tū n̄ p̄t sciri: neū vitand⁹  
est. Silic̄ nec excoīcat⁹ si vaga fue  
rit ei⁹ intētio. A. Nō magis se refe  
rens ad vñ q̄ ad aliū. cū nō intē

derit vtrūq; ligare. iō neū est liga  
tus vt in sū. cō. eo. ti. q. lxx. B.

**Q**uid si dicat. excoīco te si  
appellas l̄p̄paueris  
appellare. Re. fm. Hosti. vidēt q̄ nō  
teneat sētētia. cū q̄libz oppress⁹ ap  
pellare possit. vñ tal sētētiā v̄tol  
lerabile errore cōtinere. ext. eo. p  
tuas. p. nos. igif. A. Jc̄ in sū. dyoce.  
ti. q. lxx. Et addit. Goff. tū dic̄ cō  
trariū. Hoc dictū goff. vidēt posse  
intelligi qū appellatō esset inhibi  
ta v̄l respectu appellatōis friuole.  
extra. de appella. vt debitis. B.

**Q**uid si dicat p̄latus. ha  
teo te p̄ excoīcato et  
h̄mōi. Nūquid vere erit excoīcat⁹  
Re. fm. Wil. Si p̄ talia verba agat i  
foro iudicij: nō reputabit excoīca  
tus. nisi aliter cōstituerit de intēti  
one excoīcantis. vt q̄ semp̄ solit⁹  
est ita dicere et huiusmodi. In fo  
ro autem penitenciali eligenda ē  
tutior via. s; vt putet se excoīcatū.  
et absolutionem petat. Item Ho  
sti. A. Et dicit Hostien. Non facio  
vim vtrum iudex dicat. excoīco te.  
vel scias te excoīcatum. vel te excoī  
micatum cognoscas. l. habeas  
seu geras te pro excoīcato. l. repu  
tes te excoīcatum. vel alia quecū  
q; vis dūmodo voluntatem et con  
sensum iudicis de presēti exp̄māt.  
sicut et alias simile dicitur. extra.  
de spon. si inter virum. et de spon.  
duo. capitulo. primo. Et voluntas  
iudicis spūal̄ omnino seruāda ē  
p̄ lege. xi. q. iij. audi. Et fm. gl. Ray  
quicq; dictū ē de verbis dūmō  
de p̄latis cū snia excoīcatōis p̄ferē



idem intelligendum est si sub eis  
verbis q̄s ab excommunicatōe ab  
soluatur. Con. hostiē. vt in sum.  
con. li. iij. ti. xxiiij. q. lxxij. B.

**Q**uid si dicat excoīco te a  
absolutio te. R. fm  
uol. Si uoluit iudex simul excoīca  
te et absolue: n̄ potuit: et nihil ē  
git. Si autē uoluit excoīcare et pos  
tea absolue: vtz q̄ ualuit. A. Itē  
in sū. con. eo. ti. q. lxxij. Et ex his pa  
tet q̄ excoīcatio regularit̄ tenet e  
tiam nullo ordīe fuato. vt a clari  
us notat eo. ti. q. lxxij. Et eodē mō  
tenet absolutio q̄tūcūq̄ simpliciter  
et insolēnit̄ data. a hoc n̄ aliq̄ cau  
aliud p̄ticularit̄ exp̄mas. qz gene  
ri per speciem derogatur. vt i. c. ge  
neri. de re. iur. li. vi. B.

**Q**uid de duobz q̄bz māda  
tur ēvt aliq̄ excoī  
cēt. adq̄ eoz eodē momento dic.  
excoīco te si ille non excoīcauit. R.  
fm Hug. Vtq̄ illoz iudiciū excoī  
cat. qz intentio eoz ē q̄ ille excoīcet  
A. Itē in sum. cō. eo. ti. q. lxxij. B.

**Q**uid si is q̄ sententiā gene  
ralē pmulgauit mo  
ritur vlamouet. nūq̄d qui postea  
contrafacit est excoīcatus. R. fm  
Hosti. Non. nisi diffiniendo statu  
erit. ff. de offi. prefec. v. l. i. §. fi. vel  
nisi a successore expresse confirme  
tur. extra. de loca. c. i. et. ff. de offi.  
le. c. i. A. In hoc. c. i. nihil de hoc ha  
teatur. sed potius eodem. ti. c. fi. vbi  
habetur qz constitutio legati duāt  
etiam. post eius offitium. Et idē  
quod in hoc. §. notat glo. extra eo  
a nobis i. et in sū. cō. eo. ti. q. lxx. B.

**Q**uid de illis q̄ ex coīcati oī  
dies recipiūt. R. Si  
sciētes se excoīcatos receperunt: a  
susceptis ordinibz sūt in ppetuū de  
ponēdi. A. Hoc verū si sūt clerici se  
culares. Si vō iā sunt effecti religi  
osi sunt suspēsi ab executōe susce  
pti ordinis et officij. vt in. c. cū illo  
ruz. de q̄ infra. B. Si vō nō recolē  
tes factū p q̄ in excoīcationē incide  
rūt vlt factū quidē scientes sed iuris  
ignari nesciebāt se excoīcatos  
tunc atq̄ talibus si sunt seculares.  
archiepiscopi vlt ep̄i dispēsare nō  
possūt absq̄ mandato sedis apos  
tolice. Si vō sunt regulares. abba  
tes ipsorum post imūdatz p̄niaz  
et pactam poterunt atq̄ eis dispēsare  
te n̄ graue fuerit et notabile factū  
vel q̄ fecerit adultus fuerit vel dis  
cretus. vt violenter oīa obliuio  
nem a ignorantia p̄sumatur. Pro  
bantur hec oīa extra eo. cū illoruz.

**C**leric⁹ excoīcat⁹ quō tene  
atur dicere horas ca  
nonicas. vide infra. hōre. §. viij. q̄ i  
cipit. Vtz cleric⁹. Quid vō fiet de  
fructibz ecclie clerici excoīcati. R.  
fm Ber. Detent assignari alicui q̄  
celebret p eo donec ip̄e ē excoīcat⁹  
extra. de appel. puenit. Qz si iūste  
fuiſſet excoīmunicatus: recuperabit  
fructus sibi sublatos. ij. q. v. super  
cā. Idē Ray. et Goff. Si vero iū  
te: non potest. C. de re mili. cum. al  
legatis. li. xij. Ad hoc facit extra.  
de sen. exco. sacro A. Possent ta  
men sibi in hoc cau etiam fructus  
restituī de gratia. C. de re mili. l.  
stipēdia. fm Hosti. qui etiā addit  
f. ij.



Quod tñ de facili fieri n̄ d̄z. nē cōte-  
nat rīgor ecclesiastice discipline.  
vt in sum. 2. li. iij. ti. xxv. q. l. xxv.  
Itē tūc excoīcat⁹ nō p̄cipit fruct⁹  
bñficij qñ ē in mora absoluōnis  
petēde. aliē sic fm Ray. ar. c. q. diu  
sitate. ex. de 2. c. p̄ben. vt in sū. con.  
eo. tit. q. lxxxi. vbi etiāz notat q̄ il-  
lud qd dictū est de excoīcato circa  
hāc recepcoz fructuū: intelligēdū  
est etiā in suspēso a bñficio. ext. de  
elec. cum in cūdis. *f. derici sane. Et*  
*f. Inno. i. c. pastoral. ex. 8. appel.*  
*idē est de suspēso ab officio tm. S.*  
*Dosti. hoc intelligit qñ ex gūi cā*  
*suspēsus est. ex. de pur. c. inf sollici*  
*tudines. Sec⁹ si ex leui cā: puta. p*  
*pter scādaluꝝ populi vel infamiaz*  
*solaz. nec diu stetit cōtumax. Itēz*  
*Goff. vt in dicta. quest. lxxxi. B.*

**U**ter sententia excoīcatōis  
lata sub obditiōe liget  
anteq̄ extet obditiō. *Re fm Dosti.*  
*Non ligat. ex. de appel. p̄terea. ij. a*  
*ex. eo. a nobis. Vnde et si penden*  
*te obditiōe appellet tenet appella*  
*tio. A. et impedit effectū sententie*  
*obditiōe etiāz postmodūz adu eni*  
*ente. vt in dicto. c. p̄terea. fm eūde*  
*Dosti. et in sū. cō. eo. ti. q. lxxv. B.*  
*S. si pure sententia fert: nō releua*  
*tur p appellacōz. extra de appel. pa*  
*storal. trāsfert tñ cāe cōgnitiōem*  
*in supiorē. ex. de sen. exco. per tuas*  
*A. Itē in dicta. quest. lxxv. B.*

**S**ed quid si pendente obdi-  
tione desinat esse ei⁹ sub  
ditus. *Re. Tenet sententia nisi ap*  
*pellet. extra. de foro 2. p̄. c. p̄lt. ext.*  
*de offi. dele. ḡtū. a c. relatu Itēz In*

no. *A. Itē in sū. 2. eo. ti. q. lxxv. B.*

**Q**uid si dicat Iudex. excoī-  
co te si habes res fur-  
tiuas. nūquid p appellacionē sus-  
pendetur. *Re fm Dosti. Non suspē*  
*detur si habz res illas. si tamen oc*  
*cultū est: ecclesia non iudicat de oc*  
*cultis: sed apud deū ligat⁹ est. A.*  
*Itē in sum. 2. eo. ti. q. lxxv. B.*

**Q**uid si dicat excoīcatō  
te q̄ fecisti furum:  
et tamen falsum est. *Re fm. Wil.*  
*Inno. a Dosti. Tutius est dicere q̄*  
*excoīcatio teneat. vt xi. q. iij. c. 2. a*  
*ca. si ep̄s. quia non est error: intol*  
*erabilis express⁹ et causa licet sit*  
*falsa: non est impossibilis. Vnde*  
*consulendum est q̄ absoluat ad*  
*cautelam quo ad forum iudiciale:*  
*sed quo ad deū non est ligatus ni*  
*si forte ex contemptu. A. Contem*  
*nere autem dicitur quando excoī*  
*cationem non seruaret antequāz*  
*declaretur iniusta vel nulla. a ex eo*  
*contemptu etiā sententia nulla*  
*fieret aliqua et teneret. vt notat*  
*glo. in ca. per tuas. super verbo cō*  
*temnere. extra. de sententia excoī*  
*cationis. Aliqui tamen dicunt q̄*  
*hoc casu excoīcatio ex causa falsa*  
*lata nō liget. vt in sū. con. eo. ti.*  
*q. lxxiij. Pro quo bene facit quia*  
*iura promptiora sunt ad absolue*  
*dum q̄ ad obligandum. vt in ca.*  
*cū sint. de re. iur. li. vi. S. absolutio*  
*ex falsa cā facta. n̄ v; n̄ aliud ostit*  
*rit de m̄te absoluētis. vt i. c. officij*  
*ex. de se. exco. a notat i dicta. q. lxxv.*  
*g. m̄to forti⁹ nec excoīcatio:*  
*qd p̄t 2. credi n̄ aliud exp̄sse ostaret*



de mente excoicatis. Et in hoc cau  
potest intelligi pma opinio. a etia  
quando si ostat maifeste de falsitate  
cae a nullitate snie. tunc em h foret  
nulla. tn fuari dz. vt pofitum est. B

**Q**uid si iudex precipiat ali  
cui sbitoi q soluat  
infra certu terminu alioquin fit ex  
coicatus. vtz creditor possit termi  
nuz progare. Re. fm. mmo. a. Hos.  
No pot progare qum ad senten  
tiam excoicationis nisi iudex oienti  
at progarioni. a tunc si aduemet  
secudo termino: no soluerit: itez  
est excoicatus. qa terminus videt  
prorogatus cu accessorijs. ar. ff. de  
preca. sed et si manente. Si tamen  
persona in pmo reputat sibi vt sa  
tisfactu cessat co excoicatio. A. Jdz  
in su. co. li. iij. ti. xxxij. q. lxxvi. B.

**Excoicat** q otemt sni  
am seruare a  
ingerit se coioni fidelium etia si sete  
tia eat forsitan iusta: fit iusta. f. qz  
ppter otemptu: potest iuste excoi  
cati. xi. q. iij. f. cu ergo. et. f. huic. Et  
talis etiam tardius absoluet. xi.  
q. iij. qui intente. Vn talibus ofu  
lendum est q et si sciant iniustam  
sniam. ipaz diligenter obseruent.  
A. Glo. m. c. per tuas. super verbo  
contemnere. dicit q ppter coceptum  
snia q als erat iniusta vel nulla te  
neret. Et io fm Ray. a in sum. con.  
eo. ti. q. lxxij. ad fi. taliter excoica  
tus debz huiliter sniaz obseruare.  
et se excoicatori pntare offeres ca  
nomicam satisfactone si in aliquo  
offendit. et sic instant petat abso  
lutoez. Si ita fecerit: erit ei ad meri

tum: alias si otenet peccaret mor  
taliter. et eo. p. tuas. Con. Tho. et  
Hosti. Item pt pponere querimo  
niam contra excoicatore m coram  
supiore. extra eo. sacro. vt ibi. B.

**I**n qbus casibz snia excoicati  
onis nulla e ipso iure. Re.  
In qnq. Primus est si ille q tulit ea  
non habebat de hoc ptatem. vt qz  
no erat eius iudex. xi. q. iij. snia. A.  
Melius extra. de pe. et re. ois. B. vel  
hmoi. A. Istud hmoi declarat per  
id qd habet supra. excoicator. ad  
fi. a i su. co. li. iij. ti. xxxij. q. lxxij.  
vbi dicitur fm Ray. q idem qd de  
excoicatis est etiam de intrusis et  
suspensis a a iuris dictoe alienis qz  
tales excoicare non possunt. ar. xij.  
q. ij. alienationes. et. c. pcarie. et. de  
cores. pben. quia. Si tamen crime  
eoruz occultu esset: tolerada esset  
illoz snia. licet nulla qdiu crimen  
esset occultu a illi tolerant ab ecde  
sia. ar. viij. q. iij. none. a. iij. q. vij.  
f. tria. vbi dicit. q si seruus du pu  
tatur liber ex delegatoe sniaz dix  
rit et postea in fuitute dephensus  
fit: snia ab eo dicta valet. Item ad  
hoc extra. de iure pa. ofultatobz.  
vbi dicit q pntatio facta ab eo  
qui habebat p patrono: valet. In  
tellige si possidebat ius patronat  
et no alif. vt dicto. c. ofultatobz  
Sequit in sum. co. Cu pdictis con.  
hosti. pe. et Tho. Addit aut Tho.  
q suspens a iuris decoe: n pt excoica  
re. Suspens aut ab ordine tmi: n pt  
ea q sut ordis: h pt ea q sut iuris di  
ctois. a ecouso. si sit suspens a iuris  
dictoe a no ab ordine. si ab ytroqz:  
f. iij.



neutrū potest. **B.** Secūbus quando  
est lata post appellationē legitimā  
Tercio quando continet intollerabi  
lez errorē. Si duo casus habentur  
ex. eo. p. tuas. In quib⁹ casib⁹ ille  
qui eos pponit etiam si nō petat ab  
solutionē: debet audiri. vt in dicto  
c. p. tuas. Sed et si ab cautela petat  
absolutionem: nō debet denegari  
quīs aduersari⁹ ei⁹ vlt⁹ excoīcator  
se opponat nisi diceret euz excoīca  
tum p manifesta offensa. q. tunc  
dabitur sic dicenti terminus octo  
dierū. et si pbauerit: non absolue  
tur nisi p stet emendaz. vlt⁹ det cau  
tionem de parendo iuri si offensa  
pponatur dubia. Si tamen pendē  
te pbatione pma. s. illi⁹ qui sic fue  
rat excoīcat⁹: debet euitari in illis  
omnib⁹ que vt actor in iudicijs at  
tentauerit. Extra iudiciū vō in offi  
cijs. electionib⁹. postulationib⁹.  
a alijs lūmis adib⁹ b⁹ admitti. ex  
tra. eo. solet. li. vi. Q. si appella  
tiō sup hoc nō fuerit psecut⁹. vt de  
hui⁹ infra tēp⁹ statutū a iure vel  
a iudice ipse fuerit excoīcatus no  
minat⁹ a exp̄sse. dicto lapso tēpo  
re debet denūciari. et tam iudiciali  
b⁹ q. extraiudicialib⁹ actib⁹ remo  
ueri donec de ipsi⁹ sentētie docuerit  
nullitate. ext. eo. licet. li. vi. **A.** De  
tempore appellatiōis: habet ex. de  
appel. cū sit. vbi dicit q. si añ scētiaz  
vlt⁹ p⁹ fuerit appellatū h. mōi appel  
lantib⁹ añ⁹ indulget. ā ex necessa  
ria et euidēti cā biēmū nō forte iudex  
a q. appellat⁹ fuerit fm locorū di  
stantiā a psonaz a negocij q. litate  
p. cū tps fuerit moderat⁹. infra

q. si is q. appellauerit cāz appella  
tiōis nō fuerit psecut⁹: tēbit snia.  
si p⁹ snia appellauerit a cā suavi  
detecidisse: nec apli⁹ sup eodē ne  
gocio audiet appellās. hec ibi. h.  
fallit in scētiaz excoīs q. p⁹ lapsus  
dicti tps nō ratificat⁹: a potest ei⁹  
nullitas allegari. dicto. c. licet. **B.**  
Quart⁹ casus est quando aliquis  
excoīcat⁹ maiori excoīcatiōe illos  
qui excoīcato ptiaparent non in  
crimine sed in locutione a in alijs  
casibus quibus incurritur minor  
excoīcatio. Nam talis sentētia non  
valet nisi pmissa trina monitiōe  
vlt⁹ vna p tribus. a nisi expmatur  
nonnātim ipsi amonendi ex. eo.  
statutū. a c. vstitutionem. li. vi. **A.**  
Hoc etiam casu similiter non val⁹  
sententia excoīcatiōis vel interdi  
ci. dicto. c. statutum. Et in dictis  
bus. monitiōibus. siue vna pro  
tribus: debent adesse aliquorum  
dierū cōpetentia interualla. nisi fa  
cti necessitas aliud suaserit dicto. c.  
constitutionez. **B.** Quintus est q. si  
prelati interdicerent suis subdiis  
ne exponerent suis superioribus a  
apostolicē sedis legatis vel inquisi  
toribus. **A.** a sede apostolica de  
putatis vel alijs quibuscumq. per  
sonis per quas ab predictoz no  
ticiāz valeat peruenire. vt in dicto  
capitulo. quia. de quo infra. **B.** Sta  
tū eccliaz suaz siue mōasterioz a  
de h⁹ ferret snia excoīcatiōis ex. de  
offi. or. q. pleriq. li. vi. **A.** vbi p. q.  
h⁹ cā talis sententia non val⁹: si  
militer nec interdicti vel suspensio  
nis. Idē etiā casus notat in fili. 2. li.



liij. ti. xxiiij. q. lxxiiij. fm Hostie. Et  
additur alijs videlicet si quis excoicatus  
a delegato. extra. de preben. ca. fi. B.

**U**t excoicatus obliget sibi  
aliquem contrahendo. **Re**  
**Hosti.** dicit qd non. **A.** Dicit enim  
**Hosti.** qd excoicatus contrahendo potest  
obici sua facere deteriorē nō meli  
orem. et iō obligat alteri et nō obli  
gat sibi aliū. vt in sum. cō. li. iij. ti.  
xxiiij. q. lxxiiij. **B.** Si verū videtur  
qd Inn. dicit videlicet qd omnis co  
tractus initus cū excoicato nō solum  
ignorā sed etiā sciēt et etiā durā  
te excoicacōe tenet et ex eis quidē  
agit cōtra excoicatū. ipse aut durā  
te excoicacōe agere nō potest. Po  
terit tamē p<sup>o</sup> absolutio etiā de cō  
tracto inito dū erat excoicatus. xi.  
q. iij. qm mltos. in fi. ex. eo. fi. v. o.  
**Con. Wil. A.** Idē in fi. c. dicitur. q. lxxiiij.  
glo. **Rap.** dicit qd in hoc distingue  
dū est qd si talis est contractus qd ex il  
lo trāsit alteruter in p<sup>o</sup> tate; alterius  
tenet contractus. vt cū quis dat se in  
arrogatioē alicui excoicati fm il  
lud. **Arrogo** qui suus est sed habet  
me esse necesse. vel quando quis  
vendit se in suū vel contrahit ma  
monius cū psona excoicata. Et in  
his casib<sup>9</sup> possunt taliter contrahen  
tes sibi inuicē coicare tempe excoi  
catis. sicut cū aliquis excoicatus  
recipit in mōasterio ad p<sup>o</sup> fessioē  
aut recipit ab excoicatis. credo qd  
possint sibi inuicē coicare fm qd excoi  
catis regularib<sup>9</sup> solet ab alijs fra  
trib<sup>9</sup> coicari. In alijs contractib<sup>9</sup> di

stinguēdū. qd si contrahens nō obli  
gat se ad coicadū cū excoicato tpe  
excoicatis. licet peccet mortaliter  
contrahendo. tū tenet contractus. vt si qd  
vendat et vendendo tradat aliqd ex  
coicato p<sup>o</sup> cio statim tradito. **Si** autē  
obliget se ad coicadū cū excoicato  
tempe excoicatis vel in casu nō  
cesso non tenet contractus. vt si quis  
iuret excoicato. qd v<sup>o</sup> det ei aliquid  
aut locabit aut seruiet ei aut fac  
et aliquid ei. quia illicitus est qd  
ei p<sup>o</sup> mittitur tempe excoicationis.  
**Q**si iurasset qd post absolutioē  
aliquas operas ei faceret: obliga  
retur. licet peccaret sic iurando. **B.**

**U**t excoicatus possit intrare  
ecclesiam. **Re fm Ray.** Ex  
coicati excoicacōe maior siue occul  
ti siue manifesti si debet intrare ecclesia  
qd dū sūt excoicati. **Et** intelligit fm  
**Wil.** ad oradū siue dū agūt ibi di  
na officia. **Sec<sup>o</sup>** si solū iterat ad trā  
seūdū p<sup>o</sup> eā. **A.** dū tū tūc si celebrēt  
ibi dīnavt dī idē **Wil. B.** aut si ad  
audiē dū p<sup>o</sup> dicatōz qd audita statim  
exeat ex. eo. m<sup>o</sup>so. **A.** Idē in fi. c. li.  
iij. ti. xxiiij. q. dē vi. vbi etiā addi  
tur fm **Rap.** **Et** idē intelligas de  
interdicto et suspensio ab ingressu  
ecclesie. ar. xxiiij. q. iij. vir cū p<sup>o</sup> pria  
xxi. dis. dē ros. in fi. **Dicit tū. glo.**  
**Rap.** **Sec<sup>o</sup>** esset si esset suspensio ab  
officio tū v<sup>o</sup> l<sup>o</sup> interdīct<sup>o</sup> a sacramē  
tis ecclesie qd tūc poss<sup>o</sup> orare in ecclesia  
et audire ibi dīna **Dicit etiā glo.** qd  
ex hoc p<sup>o</sup> qd excoicatus l<sup>o</sup> occulte pec  
cat si intrat ecclesiam v<sup>o</sup> aliorū cō  
munioē se ingerit. licet quidam  
dicat cōtrarium. et male. vt credo



excusantes tales p hoc q dicit q n  
tenetur se reddere notabilem de ex  
coicatione occulta qd faceret si vita  
ret coione alioz. qa ci alius no de  
beat eu ptere vitando eu in publi  
co: multo fortius nec ipe teneat se p  
dere vt dicit sed non est simile. qa  
no est in potestate alteri eu corri  
gere taliter eum vitando. sed in po  
testate ipe est se corrigere et abso  
lutio impetrare. hec ibi. Hec ratio  
glo. non militat nisi in obstinato.  
Pretere licet qd peccauerit in no:  
no tamen debet peccare in alio. s. p  
tendo delictu suu in malu ex plu  
et scandalu pimi: quod peccatu  
est. de pe. dis. v. consideret. vnde no  
puto q debeat se ptere tn qd dui e  
in mora petende absolutionis pec  
cat coicando. ci alijs ci pcedat ex  
ppria culpa. sicut et in simili dicit  
Be. in meditationibus de peccato  
re q peccat si docet et si no docet. B.  
Vt excoicatus possit recipi ad re  
ligione. vide sup. absolutio. in. fi.

**U**niversitas rel col  
excoicari non potest. qa possit irre  
tue innoxios. ex eo. roana. i. fi. li. vi.

**V**t excoicatus possit am  
pli<sup>9</sup> excoicari. Be. fm  
Ray. Potest. siue p eade causa si  
ue pro diuersa siue ab eodez iudi  
ce siue a diuersis. in. q. iij. Engel  
truda. xi. q. iij. excellētissim<sup>9</sup>. xi. q.  
n. d. viro. A. Co. a alijs doc. o muniē  
vt i. fi. o. li. iij. tit. xxxij. q. lxxx. B.

**Q**uis est effectus maioris  
excoicationis. fm Hosti. Primo quide vt nul

lus cum eo picipet. neq loquen  
do neq orado. salutando. coicando.  
comedendo vel bibendo. xi. q. iij. fi  
cut. et in tribus. c. se. Item q non  
possit eligere vel eligi. vt notatur  
extra. de appel. co. stitutis. A. pmo.  
Et ibi glo. dicit idē etiā i suspensio.  
Et notatur in sum. con. li. iij. ti. xxx  
ii. q. lxxxi. vbi etiam dicit de alijs  
subsequentib<sup>9</sup> excoicatione effec  
tibus. B. Itē q nullum beneficiu  
ecclesiasticu acquirere possit ex. de  
de. exco. m. postulastis. ex. de eta.  
et quali. ci bone. in fi. A. Si licet iua  
let illud licite retinere. n fuerit au  
eo misericordie dispensatu. ci illud  
no fuerit canonice consecutus. vt in  
dicto. c. postulastis. Et fm glo. ibi  
ex quo no dicit a quo debeat dispē  
sari videatur relicta pta<sup>9</sup> dispensan  
di ep<sup>is</sup>. ar. extra. de se. exco. nup.  
Et fm dominū Anto. de bu. ibide.  
hanc glo. tenet Goff. et Inno. ex.  
de tempo. ordi. dilectus. will. vero i  
specu. d. delegato. nūc ep<sup>o</sup>z o tra  
dicit in excoicato p<sup>9</sup> otepū sedis  
aplice. Hosti. dicit. q si est talis  
excoicatio a qua absolvere possit  
ep<sup>s</sup>: tunc ep<sup>s</sup> poterit dispensare.  
Si non est talis: solus papa po  
rit dispensare. ar. ex. de offi. ordi. o  
pastoralis. et de sen. exco. a nobis  
n. Itaq fm Hosti. ille potest dispē  
sare q pōt ab excoicatione absolue:  
et non ali<sup>9</sup>. Et p hoc tene videt fa  
cere. extra. de sen. exco. cum illou  
ibi. Dispensandi facultatem se no  
uerit non habere quibus est etiā  
absolutio talium interdicta. B. Itē  
vt qd dui excoicat<sup>9</sup> est: de beneficijs



huius nihil precipiat ex. de appel. pas-  
toral in fi. Hoc dico quod in mora  
absolutionis petende: aliter non.  
ex. de res. plen. q. diuersitate. A.  
Hoc fuit dictum Ray. ut in sum. co.  
dicta. q. lxxxi. ubi etiam patet quod idem  
est in suspensio a beneficio. ex. de elec.  
cum in cunctis. I. derici sane. Et fm In  
no. in dicto. c. pastoral. idem est in  
suspensio ab officio tunc. Sed hosti.  
h. intelligit. quoniam ex gratia causa suspensus  
est. ex. de pur. c. inter sollicitudines  
Secus si ex leui causa. puta propter sca-  
dalum vel infamiam solam. nec  
diu stetit cōtumar. Con. Goff. B.  
Item non potest constitui procurator  
ex. de pba. post cessione: nec etiam  
potest constituere. A. nisi ad se defen-  
dendum. ut in. c. intellexim. ex. de iu-  
di. B. Quoniam si qua cōitas aliquem  
procuratorem instituit a ipse excoi-  
catus inter constituentes fuit vel re-  
tor vel principalis et expressus. A.  
fm litteris procuratoris. ut in. ca.  
de quo. B. Vel eius autoritate fa-  
ctus esset procurator. vel si ipsa cōi-  
tas sciendo ipsum talem vna cum eo  
procuratorem fecisset: non valeret.  
ut ex. de pba. ca. fi. Si tamen excoi-  
catus sit reus bene potest in iudicio  
se defendere et ad hoc procuratorem  
constituere. ex. de iudi. intellexim.  
A. ubi notat glo. quod si non potest procura-  
torem habere vel fidelem repere: potest  
respondere etiam per seipsum. B. Secus  
si sit actor vel reus ueniat. ext. de p-  
ba. post cessionem. A. Melius facit. ex  
de except. cum inter. B. Item cōstituti-  
ones a sine quibus feruntur ab excoicatio-  
ne vel de ipsius mandato sunt irritae ipso iure

re a nullo vniuersum tempore valebunt. ex. de  
imu. ecclie. aduersus. A. Hoc fuit di-  
ctum Ray. ut patet in su. co. dicta.  
q. lxxxi. Et addit glo. Ray. quod si dete-  
gitur excoicatio aliter post sententiam  
reuocat sententia. ext. de re. iudi. ab  
probando. et quod huic iuri derogat  
per contrariam consuetudinem quantum ad  
principes et magistratus et baluos  
eorum excoicatos qui faciunt ob-  
seruari sententias latis ab ipsis  
tempore excoicationis quod tamen  
ferri non debet. Dec. glo. B. Et bre-  
uiter excoicatio maiori est omnis  
legitimus actus interdicitur. ut di-  
ctum est supra. I. Item excoicatio  
non suspenditur per appellationem  
sequentem. extra. de appellatione.  
pastoralis. Item quicunque est exco-  
municatus: est ab officio et benefi-  
cio suspensus. ut in dicto. capitul.  
pastoralis. I. fi. Vnde non potest  
beneficium conferre. extra. de excoi-  
prelato. tanta. tamen quandiu  
tolleratur: valet quod fit ab eo.  
ut si prouideret alicui ecclesie vel si  
confirmaret alicui electionem. ar. viij.  
q. iij. non e. vi. q. iij. ca. 1. q. iij. nisi  
esset notorium. A. vel aliter probari possit  
quod esset publice excoicatus: host. c.  
hec fuerit dicta. ut in su. co. dicta. q.  
lxxxi. B. Item excoicatus sic a quolibet sus-  
pensus si sciens se ingerat diuini: fit irre-  
gularis. ex. de de. exco. aplice. nec  
cum eo dispensari potest nisi per papam. ex. de  
se. a re. iudi. cum etiam. et ex. eo. cum me-  
dicinal. li. vi. Excoicatus quod si impetret  
aliquid rescriptum super alio articulo quod  
appellacionis vel excoicationis non va-  
let. ex. de rescrip. ipso iure. lib. vi.



**Quod** excoicatio licet baptizaret. *R. fm. m. l. dura.* Si excoicat parat solenne baptizatur regularis efficiat. *Secus* si aliter in necessitate hoc facit. Si aut et de malo ministro dictum est supra. baptismus in. *ij. in.*

**Judices** seculares copelendi sunt ab ecclesiasticis iudicibus repellere excoicatos ab agendo. patrocinando et testificando in curiis suis. extra e. o. de terminis. li. vi.

**Quoniam** rector aliquis fuit excoicatus pro eo. quod fecit in suo regimine si postea amotus sit in huiusmodi excoicatus. quoniam etiam successor eius. *Namque* debet ecclesie satisfacere per his que statuit vel in quibus succedit. *ex. de imm. eccle. adu. s. A.* Ibi dicitur de excoicatione que interrogat eum ex actione seu onere ecclesie seu clericis indebitum in iudicium. *Et* quod de successore dictum est intelligitur si satisfecerit infra menses. ut dictum est. c. ad usus. quod potest intelligi de eo quod suffraganeus est proprii amv. coitatis vtilitatis. aliter non est ratio quare debeat teneri. *Intelligitur* enim de successore in dignitate. ut patet ex *ter. ibi.* cum succedat in onere que substituitur in honore. et ex *ibi nota.* per *Inno.* que etiam ibi videlicet in dicto. c. ad usus. dicitur quod hec habet locum tunc quando quis succedit in regimine illius qui est excoicatus ex predictis causis vel propter libertatem ecclesie. *Secus* est si causa alia vel ipse potestas vel etiam consilium vel commune esset excoicationis vel interdictionis. quoniam tunc successor non esset excoicatus hec ille. *De excoicatione propter*

libertate ecclesie. *scilicet* ratione statutorum seu edictorum vel consuetudinis introductarum contra dictam libertatem ecclesie. a quo dicta excoicatio transit ad successores officii. non per dicta fecerint aboleri. habet ex eo. c. grane. a. c. nouerit. *B.* Privilegia quorundam ne possint excommunicari restringuntur. ut infra. interdictum. *ij. in.*

## **Excoicatio**

*in. s. de patientibus clericis.* Tales ei excoicati sunt nec in a papa absolui possunt. *xxv. q. iij. si quis suadente.* Et de hac materia. vi. de supra. absolutio *ij. per totum.*

**Sunt** casus in quibus patientis clericum non est excoicatus. *Primo* quando ignorabat quod esset clericus. puta. quia comam nutrebat. ex eo. si vero. *Secundo* in clericis qui non habent habitum clericalem nec tonsuram. nec aliquod de clericatu ostendunt. si tertio amoniti non se correxerint. ex eo. c. tigit *ij. A.* Et sufficit quod amonitio fiat non solum ab episcopo. sed etiam a quocumque proprio prelatum. ex eo. in audientia. ubi dicitur generaliter de prelatibus propriis. a notat in directoria. li. *ij. ti. ij. s. liij. B.* Tertio in clerico qui obsequio habitum fert arma. et tunc amonitus non se correxerit. ex eo. in audientia. Et etiam si non sit monitus si immisceat se tyrannidi. extra eo. cum non ab homine. *A.* Et ibi hoc notat glo. et *Inno.* extra e. c. non dubium. ubi idem dicit de clerico seditionem et iniustam guerram faciente. extra eo. per pendimus. *B.* Quarto in clerico exercente negotia



secularia. a iterū si amotus fuerit  
vt dictū est. ext. de vita a bone. de.  
c. fi. **A.** Itē in su. cō. li. iij. ti. xxiij. q.  
xxv. Et in dicto. c. fi. sic dī. **M**an  
damus quaten⁹ si tales tercio a te  
moniti ab hmoi nō resipuerint si  
p̄termisissis diuinis officiis negociati  
omibus institerint secularib⁹ cū fa  
cto ipso p̄uilegiū abiciant clerica  
le. tu q̄ min⁹ dū hīs se implicane  
de suis facultatib⁹ statutis a cōsue  
tudinib⁹ patrie subiaceāt nō defen  
das eos dē. Et sic hoc casu videre per  
di p̄uilegiū in reb⁹ tñ. **P**ro hoc eti  
a facit de a. de vita et bone. de. **B.**  
**Q**uinto in clerico cōiugato si nō de  
fert habitū. vt sup. cleric⁹. ij. **f. fi.**  
**A.** Idem est etiā si non ferret ton  
suram. vt in. c. vno. de de. iun. li. vi  
**B.** Sexto in clericis buff omib⁹ a e  
tiā macellaris. de quib⁹ lēs sup  
cleric⁹. ij. **f. iiii. qv.** Septimo in ill  
qui nō ex ira sed io cōse se pcutiūt  
ex. eo. c. v. **O**ctauo in m̄ḡro qui ta  
mē hoc facit leuē. a causa discipli  
ne. ex. eo. cū volūtate. **f. fi.** **N**ono in  
eo qui m̄ cōtinēti vim vi repellit tē  
pate. ex. eo. si vō p̄m o. **f. ii.** **D**ecimo  
cū quis inuenit clericū turpis agē  
tem cū vxore. matre. sorore. v. fili  
a ppria. vt in dicto. c. si vō. **f. nec il**  
**le.** **V**ndecimo si fiat a p̄lato vel de  
mandato eius causa correctionis.  
vt in dicto. c. cū volūtate. a c. ex te  
nore. **E**t si nō fiat causa correctionis  
tam verberas q̄ p̄cipies iurrit ex  
cōica cō. ext. eo. vniūsitatis. **Q**z si  
causa subest. p̄t clericū cape a car  
cerare etiā p laicū. ext. eo. si de. li.  
vi. **A.** licet nondū appareat inco

gibiles vt ibi. **B.** Sed. p̄missio nō  
dī fieri p laicū a hō q̄n itē incurrē  
rent ambo excōica cō. vt in dicto  
c. vniūsitatis. nisi cleric⁹ aliq̄s est  
adeo incorrigibilis q̄ aliter capiā  
corrigi nō posset. ext. eo. vt fame.  
**D**uodecimo. in turbāte diuina of  
ficia. quem p̄sbyter vel alius ad  
quem spectat: pot. st eicere de eccle  
sia. extra. eo. veniens a. c. cū volun  
tate. **f. fi.** **S**i quis vero Similiter cū quis  
ratione officij quod obtinet in ec  
clesia pcutit clericū. aut etiā cū  
senior causa deuotiōis hoc faciat.  
aut dominus aut parens. siue p̄pi  
quus qui familiā corrigit. hec oīa  
in hoc. xij. versu. dicta intellige tūz  
sint in minorib⁹ ordib⁹. vt in c. cū  
volūtate. **f. fi.** **A.** Ibi sic dicit. **S**i quis  
vero ratione officij qd in ecclesia ob  
tinēt a ec deici alij fm mores zelo  
deuotōis pueros a adolescentes in  
m̄oib⁹ ordib⁹ cōstitutos turbātes  
diuī offitū. a hī q̄ ob tētu p̄latio  
nis l magisterij. s̄bditos et scola  
res correctionis causa leuē forte p  
cusserint: ex communicationis sen  
tentiā non incurrunt. **Q**uod et  
de his dicendum est quī aliquos  
de familia sua v. propinquos infe  
riorum ḡduum v. ordinū minorū  
fm glo. ibi **S**equitur fili mō vt co  
hibeāt ab insolēcijs suis a scia bo  
nisq̄ morib⁹ iso imēf: duxerūt corri  
gēdos. hec ibi. **E**t vt notat i directo  
ria li. iij. ti. ij. **f. lxx.** quo ad p̄latū a  
m̄ḡm n̄ distinguūt vtz corredi sint  
i m̄oib⁹ l i sacris **S**z qd si p̄ncipal  
m̄ḡ phibeat s̄b m̄ḡo l alij cui cō  
mittit aliquos pueros docēdos ne



putiat eos. et taliter phibitus e  
os putiat nūq̄d icidit in canōne:  
**R.** fm glo. **Rap.** a in sum. cō. li. iij.  
ti. xxxij. q. xxxv. **Credo** q̄ nō. q̄ nō  
p̄t mgt p phibitōz homi auferre  
ei beneficiū iuris p qd̄ ocedit dōcē  
tib⁹ corrigē q̄s docent. **B.** Trede  
cō si clericus deposit⁹ sit vl̄ degra  
datus. extra. d̄ iudi. cū nō ab hōie.  
et ex. de pe. de gradatio. in fi. li. vi.  
**A.** Si tñ cleric⁹ sit deposit⁹ vel de g  
dat⁹ et non sit tradit⁹ curie secula  
ri: non obtinet hic casus. Nā talis  
p̄uilegiū retinet in memoriā officij  
p̄titi. vt notatur i sum. cō. dicta.  
q. xxxv. **B.** Decimo quarto qñ cle  
ricus transfert se ad adum p̄fius  
otrarium. vtp̄ta erat in minori  
bus et factus ē miles vel bigam⁹  
et h̄mōi. lxxxiij. dis. quiscūq̄s **A.**  
**Ide** m dicta. q. xxxv. vbi etiam ad  
ditur alius casus videlicet de illis  
qui otra phibitōz dyocesani pub  
lice facti recipiunt administratōz  
seculariū psonaz. extra. ne cle. vl̄  
mo. c. ij. ibi. **Augus.** papa **Lucen.**  
epo dic. **Sacerdotibus** a clericis tu  
is denūties publice ne ministri lay  
cōz fiat. nec in reb⁹ eorū pcurato  
res existāt. qd̄ si postmodū face  
re p̄sumpserint. et occasione ip̄s⁹  
administratōis ppter pecuniari  
am cām dephēdant i fraude: indig  
num est eis ab ecclesia subueniri  
per quos cōstat in eccl̄a generari  
scandalum. **B.**

**Sed** quid si q̄s nō ob sui tu  
itōem s̄ ob tuitōne pa  
tris. mris. vxoris. familie. filij. vl̄ e  
tiā exneoz clericū ledat: **R.** fm **In**

no. **Talis** n̄ icidit i canōne. ar. ff. q  
me. cā. isti quidē. §. fi. Nā et socij i  
iuria p̄pulsanda ē. xxij. q. iij. forti  
tudo. a. c. nō defensione illay solum  
modo psonarum p q̄s intelligitur  
nobis iuria fieri. vt **Iusti.** de mū  
rijs. §. patit. **A.** **Ide** m qd̄ m hoc  
re citat in sum. cō. dicta. q. xxxv. Et  
primum dictum **Inno.** videlicet q̄  
idem sit in repulsiōe iniurie cuius  
cumq̄ videtur verius. vt notatur  
in directoria. li. iij. ti. ij. §. re. **B.**

**Sed** qd̄ si psona eccl̄astica  
domum occupat alicui  
ius et non vult exire sine violenti  
a: **R.** fm **Inno.** **Etiens** non inci  
dit i canōnem. vt colligitur extra  
de resti. spo. olim causam. et extra  
de homi. significasti. **A.** **Docet** vñ  
est si fiat incontinenti. et cum mo  
deramine inculpate tutele. vt colli  
gitur ex tēp. et glo. dicta. cā. olim.  
et ibi etiam per **Inno.** ad fi. **B.**

**Quid** de nō defētib⁹ deri  
cos cum possint: **R.**  
**Fauere** videntur quia cum possint  
manifesto facinorosi desinunt obuia  
re extra eo. quante. **Intelligas** ta  
men q̄ solū illi ex cōmunicati sunt  
ad quorūz offitium p̄tinet defen  
dē. ar. xi. q. iij. q. v. administratores.  
ij. q. iij. forte. et. c. ē iniusta. **A.** **Do**  
minus **Antho.** de bu. in dicto. cap.  
quāte. licet aliud ibi glo. videatur  
sentire. dic q̄ communis ē opinio  
q̄ incidat in canōnem patiens v  
lerari dericum et dolose non pro  
hibens. siue habeat verberantem  
in potestate siue non **Et** idem nota  
tur fm **hosti** i fi. cō. li. iij. ti. xxxij.



q. xxxviii. Sed quis de cōuersis. B.

**Q**uid si clericus uolens alii  
satisfacere spōte  
sticit se verberibus. *Resm Ray.* Ipse  
clericus debet excoīcari. a verberans  
est excoīcat. Talis emī iniectio a  
si nō sit violenta: est tñ iniuriosa  
salte ordini clericali in cui⁹ fauore  
canon ille pmulgat⁹ est. *ext. eo. 3.*  
*tingit. i.* In hoc cōcordat qñ omīs.

*A.* Hāc excoīcationē incurrūt etiā  
cleric⁹. vel filis psona irato anio  
pauit⁹ seipm. qz facit iniuriā ordi  
clericali siue religioni. Itē qz sicut  
nō licet offendere aliū: ita nec seip  
sum. *xxiii. q. v. si vero licet vbi hoc*  
*tenet archi. a notat in directoria.*  
*li. iii. ti. ii. f. xxx. B.*

**S**ed qd si magr l' plat⁹ ex  
ira pcutit. *Resm. wil.*  
Nō incidit i canonez ex q cā correcti  
ois hoc facit. a si de correctiōe nō co  
gitet actu. si tñ hz hūc finē i hūi:  
sufficit. nec distiguo utz sit in sa  
cris l' nō sacris. *ext. eo. cū uolūtate.*  
q i casu correctiōis q sit a mgro vl  
plato idistide loqt. q si principa  
lis mg. phibeat mgro inferiori ne  
pautiat. si pautiat nō uidet q inci  
dat. qz nō pōt principalis magr au  
ferre bñficiū iuris p qd cedit cor  
rigere posse quos quis docet.

**S**ed qd si offitiat⁹ i eccl'ia  
plat⁹ mg. dñs dō. l'  
ofagiuei excedāt modū in corrigē  
do. *Resm. hosti.* Nisi ex pposito a i  
rato aio mltū excedāt. nō credo q i  
cidāt in canonez q solūmō doliū p  
seqt. qd colligitur. *xxv. q. iiii. si qd*  
*suadete. a ext. eo. c. i.* Violētia em

nō mittit sine dolo. a hoc etiā inuie  
pncipiū ex. eo. cū uolūtate. *Cō. ter.*  
a wil. *A. Itē i fū. 3. dicta q. xxxv. B.*

**Q**uid de illo q a deico lude  
te gūit tamē pcutit⁹  
cū aio vīdicādi gūit repcutit. *Resm.*  
*wil.* Ex quo aio vīdicte a nō io  
cosa leuitate repcutit incidit in ca  
nonez. *A.* licet sine de libacōe rpu  
tāt hoc nō facturus si plene delibaf  
set nisi tāta esset surreptio qz se nec  
vīdicare nec iniuriari intēderet.  
tūc emī nō incidet fm eū. *wil.* vt i  
fū. 3. li. iii. ti. xxxiii. q. cc. *B.* Sed a si  
iocose pcutit a clerico gūiter re  
paut sed tñ cū iocosa leuitate a si  
ne dolo. nō incidit. *A.* licet gūit re  
pautiat. a cū ira. qz uidet ea cōditū  
o ludetiū qz gūiter pcutit pcutto  
rem suū gūiter repercutere potest  
ne inferior videat i illo ludo aut mi  
nus strenuus fm. eū. *wil.* vt in  
sum. cō. eo. ti. q. cxi. *B.* Similiter eti  
am nec sacerdos qui puerum cle  
ricum impotune ludentem secum  
icatus percutit non iniuriandi ai  
mo vel libidine vīdicte. *A.* Sed p  
pter insolentia; pueri repellendā.  
vt in sum. contra. eodem. titulo. q.  
cxij. *B.*

**Q**uid si aliquis non mē  
tit manus i clerici  
sed spuit aut aliquid effundit sup  
eum. aut claudit ei ostium. Epōit  
custodes ad capiendum eum si de  
domo exeat. vel ei equitanti capit  
habenās equi. vel rumpit cingu  
lum selle. vel minis a terroribus  
arestateum. l' facit ire quasi cap  
tum ab iudicem. *Resm. Raymun.*



a aliis dicitur. Omnes tales sunt ex  
coicati. nec refert an iniiciat q's ma  
nus in eum. aut in rem sibi taliter  
coherentem. aut rem s' manu eius  
rapiat. aut vestes quib' indutus  
est scindat. Sec' tñ si solo metu co  
git vt se ediat. v' vt sibi aliqd det.  
Naz tal' nec in psona nec i res sibi  
coherentes mittit manu. A. Ide m  
fu. co. li. iij. ti. xxxij. q. cxiij. q. i direc  
toria li. iij. ti. ij. f. cxij. cu se. B.

**Q**uid si aliqs arreat dei  
cu asportantem res  
quas ei fuerat furat'. a p violen  
tia auferat ei. Reo fm Mil. u credo.  
q' icidat i canonez si res illas ei au  
fert du e' m asportado anq' aspor  
tas se recipiat ab locu defmnatu.  
Sec' si ex muallo. qa no licet ius  
sibi dicere. A. Ide i fu. co. eo. ti. q. cxy.

**Q**uid si qs iuemes clericu  
turpis agere cu vxore.  
mre. sorore. v' filia. eu mutilat  
vel occidit. Reo fm Mil. Et si possit  
dicti q' tali parci' quo ad excoica  
toz. eo q' de re. extra eo. si vo. non  
distinguit iter atroce iniuria a no  
atroce nihilomin' no licebit ei oc  
cide. ex. de pec. ij. A. Dosti. etia sup  
hoc dicto. c. si vo. dicit q' fm cano  
nes no licet eu p'mere si aliud fieri  
p'ot. vt m fu. co. eo. ti. q. xxxv. vbi  
etia patz q' ide mil. alr occludit q'  
sup positi e. Dicit ei q' cu pfata de  
cre. si vo. no videat excusare nisi e  
os q' simplici' man' iniunt violent  
tas i tales. adistiguat m hostiario  
q' clericos vulnerat et eos qui sine  
vulnerib' eos ledut vide' tuti' dicit  
du q' eos talit' mutilates v' occide

tes icidunt in canonez. dicit etia q'  
illud qd m dicto. c. si vero. p'me de  
clerico turpis agente. putat no ee  
restringendu solu ad coitu. sed etia  
ad amplexus et de osculatores. et  
quando aliquis preparat se ad o  
pus carnis. Si tamen no i loco sus  
pecto s' in publico talia facit. sicut  
aliqui fiti ludu. aliud eet. q' vtrius  
icidit in canone. Cu at constat p  
signa q' cleric' ia expleuit factu.  
credo q' si talia sunt signa et taz p  
p'mqua negotio q' ostet turpitu  
dinez coitus ibidem completaz no  
e' excommunicat' statim vterq' talem  
si sint de prefatis psonis. Si aut n  
sunt probabilia sig. nec in coine  
ti post factu verberat s' post q' iam  
clericus ad alia diuertit et a loco  
discessit. incidit in canone. B.

**S**ed vtru maritus sic mue  
niens clericu possit eu  
tenere iutu. Re. fm Mil. Potest te  
nere vtruq. scz clericu a vxorem si  
ne excommunicatione donec aduoz  
testes. ff. de adul. capite. ex. de sen.  
exco. c. si vero alius. f. si. Item  
Ber. A. In illa. l. capite. dicit q' is  
ta detentio non debet fieri vltra. xx.  
horas continuas. Et item quod m  
hoc. f. notatur m sum. con. libro.  
ij. ti. xxxij. q. xxxv. vbi etiam dicit  
fm mmo. m dicto. c. si vero. q' noie  
matris intelligunt omnes ascen  
tes. et nomine filie omnes descen  
dentes. In collateralibus vero vel  
affinibus dicit q' non aude' exten  
dere. Alij autem dicunt q' simple  
personas nominatas hoc priuile  
gium non excedit. Et hoc dicit



hos ibidem tutius esse dicitur etiam  
am ibi fm ter. a hos. in eo. c. si v o  
q noie uxoris intelligit hic etiam  
sponsa de pnti. a qd fm hos. intelli  
git de mte filia vel sorore tam legi  
tima q etia nali: sed no de adopti

**Quid** de illo qui or ua. B  
omiat cu uxore sua  
vt clericus vocet ad turpitudinē:  
a sic verbeat eū. R. fm wil. Credo  
q tam vir q vxor incidit in cano  
nem cum puo cauerint. A. Idem in  
sum. 2. dicta. q. xxxv. B

**Quid** de mtere q percutit  
sacerdotē petentem  
eā de turpitudine. R. fm wil. Si so  
lum verbis eam impetat: incidit i  
canonē. si aut tangit inuitam a il  
la se defendens cū moderamine in  
culpate tutele eū percutiat: non cre  
do q incidat. Securius tñ est q fa  
ciat se absolui ad cautelā. A. Idem  
in dicta q. xxxv. B

**Quid** si qs iratus vadit 3  
tra clericū: eleuato  
pugno. ense vel hasta qsi pcutsu  
rus. R. fm ray. Nō incidit. q ma  
nū non iniecit. Idem hos. a goff. A.  
Idem in sum. li. iij. ti. xxxij. q. cxiij. B

**Quid** de illo qui persequi  
tur clericū fugientē  
a clericus sine percussione cadit a le  
dit. R. fm wil. Nō credo q incidit  
Secus si ipse fugiens a qsi coact⁹  
precipitet se in aquā vel in aliud  
periculū se ingerit vt euadat. q p  
sequens tunc incidit in canonē.  
A. Idem in sum. 2. eo. ti. q. cxi. S;  
si bene penset vt utroq casus nō vi  
detur rō diuersitatis cū in vtroq

lesio cāetur a psequente: ideo vide  
tur in vtroq locū hīc excoicatio.  
ar. l. non pnt: a. l. de quibus. ff. de  
legi. B

**Quid** si quis accipies dei  
cu p capillos a h⁹  
modi dicat. nisi eēs clericus pcut  
rem te. R. fm wil. Si aio iniuriā  
di irat⁹ hoc faciat: credo q incidat  
al nō. A. Idem in sum. 2. eo. ti. q. cxi. B

**Quid** si quis furto accipit  
corrigiā a clerico q  
cinat⁹ erat. vel vltē q erat indut⁹  
R. fm host. Non videt⁹ excoicatus  
q minima vel nulla ē violentia p  
sone eo q non sentiat. A. Idem in  
sum. 2. li. iij. ti. xxxij. q. cxi. Et in  
direc. li. iij. ti. ij. cxiij. cū se. B.

**Quid** si verberet ouersus.  
R. fm host. Si tales  
sunt ouersi q se a sua tradiderunt  
deo a tōlites translati facti sunt ec  
cīastici siue ecclesia sit regularis  
siue secularis a tales dñt gaudere  
eccāstica libertate xvij. q. iij. quī  
quis. Secus si esset ouersus re ma  
nens in domo sua ppria tanq lay  
cus. extra de priuilegijs vt priuī  
legia. 7. a. A. Idem in sum. cō. eo. ti.  
q. xxxij. Hoc etiā tenet glo. in c.  
non dubiū. ex. eo. B

**Quid** si verberet nouici⁹.  
R. Verberans excoi  
catus ē extra eo. religioso li. vi.

**Quid** si quis credēs verbe  
rare clericū verberat  
lay cū. R. fm ray. Nō est excoica  
tus. hoc dico ppter lrām canonis  
q exigit actuz cū dicit. si qs iniece  
rit man⁹ violentas a. A. Cō. hos. a



ad dit. s. q. d. u. o. scientiam h. lesa  
debet se p. excoicatio gerere quous  
q. sciat veritatem; vt in sum. v. eo.  
ti. q. cxi. B.

**Q**uid de eo q. verberat deri  
cum credens eū laycū  
R. fm hōf. Si talis errauit in pso  
na; vt q. volens pcutere tytiū lay  
cum pūssit sepū dericū; cū vtūq.  
cognoscit tutior est snā q. incidit  
Nā in dericū man. violentas inie  
cit. A. Tancree. a glo. ray. tenet cō  
trariū; quoz dictū p. intelligi q. n.  
pcutiens non fuit in crasso sed in  
isto erro. vt satis p. colligi ex dco  
roz; vt in sum. v. eo. ti. q. cxi. sic  
in simili p. a. in se. casu. B. Si aut  
errauit in q. litate. q. de isto q. est  
dericus putabat q. eēt laycus nā  
videbat eum in hitu laycāli a nō  
gerentē se p. derico; non incidit ex  
tra eo. si vero. ij. Secus aut si vidit  
eū in hitu dericali a p. derico epu  
tabat; q. tunc incidit in canonē.  
A. nisi hoc casu putaret ludo tale;  
hitum esse assumptū a hiet credē  
di pbabilem cām fm glo. ray. q.  
etiā dicit q. si dubitat vt sit deri  
cus vel laycus; incidit in canonē  
cū in dubio teneat vitare periculū  
Si aut non ostet vt sit layc. vel  
deric. dicit q. si ita affect. est; vel  
omotus q. a si sciret eū esse dericū  
nihilomin. pcuteret eū; incidit in  
canonē. si aut non pcuteret; nō in  
cidit; vt in sum. v. dca. q. cxi. B.

**Q**uid si aliquē dericū pa  
tū facē aliq. flagi  
cū teneo violentē zelo dei ne illd fa  
ciat. R. fm W. Si talem teneo mo

dico tpe inuicem etiā a remittē  
citra tū iniuriā p. cūssionis; nō  
credo me incidere in canonē Satis  
con. inno. a hōf. i. Stud modicū  
tps puto dēterminandū; inquan  
tum seu p. quāto expedit ad ob  
uiandum p. dco. ar. c. error. lxxij.  
di. Aliquo etiā casu licet pcutere  
re. s. ob tutionē sui vel alioz vt fu  
pra. ij. B. Idem dicendū est scd.  
inno. si sup. uenientib. inimicis de  
ric. tenet; ne incidet in man. eo  
eū. q. tali nō irrogat iniuriā; s. po  
tius salus pcuratur; ar. xliij. di.  
cū teatus

**Q**uid de illo q. mābat ma  
n. i. m. i. c. i. in dericū  
R. fm ray. Si sequat effect. tam  
mandans q. is cui mābat incidit  
in canonē; extra eo. mulieres. s. fi.  
Q. si mandator misit ad reuocan  
dū mandatū; tunc distinguēdu.  
q. si mandatori ante q. reuocacō  
puenisset ad eū verberauit; v. q.  
est excoicatus A. Glo. ray. dicit v.  
tra. si mandator ē sufficienter p.  
tuit. a. ē in caritate. Nullū enī expi  
tem in caritate ius ligare intendit  
vinculo excoicationis; q. hoc mū  
stū esset; h. talis ab hōie possit ex  
coicari; qui aliq. iniuste ligat; vt  
in sum. v. li. iij. ti. xxij. q. cxi. di  
ctum tū ray. cum quo con. a ali  
do. c. de quibus. j. verius videt; q. p  
cessit culpa mortalis. a ei. o. c. c. i.  
one damnū irrogatur. idē debz se  
tire penā; extra de iniurijs. c. fi. ad  
hoc etiā extra de homi. c. fi. li. vi. B.  
Si vero reuocatio p. p. p. nēmit; nō  
est excoicatus mābator ar. ex. de



per. ex insinuatione q. e. in nra a  
in predco e. mulieres in fi. **Cō. hōf.**  
ber. a goff. **E**adem questio a solu  
tio pt fieri de eo q. osuuit dericū  
verberari si ei osilio fiat. **A. Idē in**  
**sum. 2. dca q. cxxv. B**

**Q**uid si mādās dericū  
verberari: prius q.  
verberet debeat. **R. fm hōf.** Si no  
toriū sit: a talis in fine nō fuit ab  
solut⁹ vel signa pnie non apparu  
erūt: hī de let p excoica to: nec de  
let sepeliri in cimiterio. **A. In hō**  
**casu goff.** dicit q. mādās est ex  
coicatus nisi mandatu reuocauit  
ante mortē cū intelligat tunc i  
eade voluntate deēdere. **Glo. x. ro**  
**in e. mulieres extra co. dicit q. nō**  
**est excoicatus. q. morte mādato**  
**ris soluit mandatum ff. mandati**  
**inter cās. Dof. x. ro vt in sum. cō.**  
**eo d. ti. q. cxxvi. ait. Tu dicas q. q**  
**ad smāz militantis ecclē nullo mō**  
**ligat sub terra: sed dū est supstes**  
**tm. xxiiij. q. 2. q. d. cūq. Verum tū**  
**si hoc notoriū sit a absolut⁹ nō fu**  
**erit i fine. vel signa pnie nulla ap**  
**paruerit: habet de let p excoica to**  
**nō ex vi sine ecclē militantis: hī rōe**  
**peccā notoriū. vñ non ē sepeliend⁹**  
**in cimiterio. Secus si signa pnie**  
**apparuerint. B**

**Q**uid si nō mandauit sed  
q. d. factū est ratum  
habuit. **R. Si imēda ē manus in**  
**dericū noie tuo licet sine mādato**  
**a tu ratum hoc habueris: excoica**  
**tionē incurris. Si vero nō fuit scā**  
**noie tuo: peccas hūdo ratum: sed**  
**nō incurris excoicationē: ex. eo. cū**

quīs li. vi.

**Q**uid de illo q. dicit suis q.  
vllz vmdicari de ta  
li derico. a sic illi verberant eū. **R.**  
**fm wil.** Si ea dixit aīo puocandi  
eos. a ipsi ob hoc moti fecerūt eē  
cū noie dicentis: ipse dices michi  
lomin⁹ incidit in canonē. **A. Idē**  
**in sum. cō. eo. ti. q. cxxviii. Et forte**  
**idem est etiā si nō dicit eo aīo: cū**  
**dicendo fuit in culpa a debuit co**  
**gitare hoc euenire potuisse. ar. c.**  
**fi. extra de homi. li. vi. B. Si index**  
**laycus malefactorē captū detine**  
**at a ipse se dericū dicat: vide j. in**  
**der. j. iij.**

**E**xcoicatio. iij.

de excoicatione falsarioz  
**E**t quidem cū quis p se vel p aliū  
falsat lrās pape cū fautorib⁹ suis  
vel scienter vtitur eis: est excoica  
tus: ex. de cri fal. ad falsarioz.  
**A. cuius absolutio reseruāt pape**  
**preterq. in mortis articulo: eo. ti.**  
**c. dura. B. Et si quis hūmōi falsas**  
**lrās se hīc recognoscit: infra. xx.**  
**dies aut destruat eas aut resignz**  
**si penā excoicationis voluerit eua**  
**dere: vt extra de cri. fal. dura. Q. d. m**  
**telligendū est soluz qñ aliq. casu**  
**littere ad eū puenerūt. Sec⁹ si fue**  
**rit oscius. q. tunc indistincte ē ex**  
**coicatus. Clerici q. falsarij debent**  
**de g. dari: a tradi seculari ptati pu**  
**niendi: vt in dco c. ad falsarioz.**

**Q**uid si quis vtit talibus  
lrīs ignorantē. **R.**  
**fm hōf.** Non excusat. q. p alios in  
uestigare debuit. **ar. xxxviij. dis. j.**

t. ij.



ulti. Si tñ falsitas erat ita latens  
q nō bene p cipi poterat a ipse ad  
hibuit diligentia quā potuit nec  
pcepit: excusat<sup>9</sup> est: alioquin nō:  
extra de homi. Johes. a. c. vlti. ff.  
de redibi. ad. l. 4. Et nota q pcep-  
tum est q in lris papalib<sup>9</sup> nec in  
magno nec in modico audeat q<sup>s</sup>  
apponere manū: etiam vnā lram  
vel vnū punctū corrigēdo: alioqn  
manū apponens sententiā excoica-  
ti omis incurrit: q non pōt etiā citē  
sedē aplicam relaxari. Nec p sente-  
tiā in curia latam

**E**xcoicatio. iij  
de excoicatione incendiari-  
orū a effractorū eccē. Omnis enī in-  
cendiarius eccē vel loci religiosi:  
vel cimiterij vel spaciū priuilegia-  
ti in circuitu eccē: est excoicatus  
ipso iure: sed anteq sit denuncia-  
tus pōt absolui a b epō. postq ve-  
ro denunciatus ē: siue notatim siue  
in generali: puta denunciamus ex-  
coicatos omnes illos q tale incen-  
diū fecerunt tales solū a papa ab-  
solui pōt. extra eo. tua nos. a. c. 3  
questi. A. Quod aut dictū est de  
incendiarijs: intelligas etiā de ef-  
fractoribus q filr sunt excoicati:  
a a pp absoluendi. Et sic idē intelli-  
gendū est de effractorib<sup>9</sup> cimiterij.  
a alioz locorum eccē adherentiū.  
de quibus prime dictū est. Vñ in  
directoria li. iij. ti. ij. ff. xij. dicit q  
sicut violator eccē excommunica-  
tus est: sic violator claustrī eccle-  
sie adherentis. ar. ff. de rei vend. q  
religiosis: a extra de iudi. quāto.

Et scdm glo. ray. a in sum. con. lib  
iij. ti. xxij. q. xxij. fractor eccle-  
sie iudicābus est qui dolo malo a  
p iniuriam violentē vel etiam la-  
tenter parietē fodit: aut fenestraz  
vitreā fregit: aut seraturam: aut  
ostia: aut carbōnes: aut vates: dū  
tenent ostia firmata: aut ipsū te-  
ctum eccē. B. Et idem dicit quidā  
cum quis p violentiā in ecclesia  
multum enormia omittit: vt diru-  
endo altare: vel frangendo crucē:  
vel enormiter tractando corp<sup>9</sup> xpi  
Concedunt tñ q isti nunc dicti p  
epm possunt absolui. A. Hoc pōt  
intelligi ex nō nisi fuerint denunciati  
vt preactū est. nam violator eccē  
ipso iure incurrit excommunicati-  
onem. xi. q. iij. canonica. a simili  
raptor ecclesie. xvij. q. iij. omnes  
Et idem videt<sup>9</sup> dicendū de talibus  
quod de effractoribus: vt potest  
colligi ex notatis in dicto. ff. xij.  
bi de hīs simul sic dicitur Raptor  
res ecclesiaz a violatores sunt ex-  
communicati dicto c. canonica a. c.  
omnes: a extra eo. cōquesti. Et di-  
citur violator eccē siue raptor: q  
ipsam eccā frangendo ostia. ca-  
piendo res suas vel inuadendo pri-  
uilegia sua nō custodiēdo: vel cor-  
rumpēdo offendit. de quibus. xvij.  
q. iij. p totum: vt notat hosti. eo.  
ti. de violatione. ff. 2. Et infra. Q<sup>u</sup> si  
inferentes vim in eccā: a res que  
intra sunt spoliāntes excoicati sūt  
multo fortius in ipsa hōies vele-  
rantes. q maior est violentia co-  
porū q rerum. xij. q. 4. precipimus  
q d. p batur manifeste extra eo. c.



p causa vbi hoc notat hos. Et ad  
de qd dictu est. §. se. vbi dicitur de incē  
diariis: q postq fuerint denunci  
ati: non pnt absolui nisi p papā  
Et sic idem intelligit de supradictis  
Et subdit Alij aut q alr offendūt  
ecclias vel bona eaz diripiūt non  
sunt ipso iure excoicati: sed excoi  
candi: hz sacrilegi iudicent. Con.  
glo. in hoc dicto c. canonica. a ca.  
omnes. B. De casibz istis a de hac  
materia vide §. absolutio. i. §. iij. a  
Incendiaris

**E**xcoicatio. v.  
de statuentibz contra lib  
tatem ecclie. Nā omnes tales sunt  
excoicati cū diuerfis fautoribus:  
vt supra excoimunicatio primo. §.  
ij. v. viij.

**U**t heremite a reclusi intel  
ligant hic noie ecclie.  
§. fm wil. Non nisi subiecerint se  
aliqui religioni approbate. Cō. in  
no. a hos. A. Con. etiam albriciis  
Puto hoc intelligendū de heremi  
tis seu reclusis: qui ab ecclā nullā  
hnt approbationē tacitam vel ex  
pressam: cum regulariter sit inhi  
bitum nouā religionē seu nouū  
ordinē adinuenire: vel hitum no  
ue religionis assumere sine licen  
tia sedis aplice: vt in c. religionū.  
de reli. do. li. vi. Als heremite bene  
gaudent priuilegio clericali. xvi.  
q. qui vere. a ibi glo. Sile muli  
em dula. xi. q. v. de psona. Et nōt  
dnis anto. de bu. in ca. null⁹ extra  
de foro ope. vbi etiā dicit q gnali  
ter omnes psonē q regulariter vi

uunt sunt eccāstice psonē: hz non  
faciant pfectionem. a gaudēt pri  
uilegio clericali: vt notat glo. et  
tex. in c. indemnitate ad fi. de ele  
cti. li. vi. a notat. xij. q. vlti. c. fi. a  
de ma. a ole. c. dilecta. in glo. pen.  
qd facit dicit ipē p istis iheruitis  
a maribus a mulieribz a dicit eti  
am ibi q hnt prefate psonē pre  
dictum priuilegiū: qd diu uiuunt:  
etiā si non intendunt perpetuo sic  
uiuere. **B.**

**A**n pcedā pena sit extendēda  
ad illos q attemptant a  
liqd oīa pūculares osuetudines  
aliquaz eccliaz vt q volūt cog  
noscere de oībus oīradibus iura  
menti: interpositione vallatis. §. R.  
fm wil. Non. Conē. inno. a hosli.  
A. Idem in sum. o. li. iij. ti. xxiiij. q.  
xxiiij. v. itē statuatij: vbi declara  
tur q hec pena solum obtinet cir  
ca priuilegia oīessa vniuersali ec  
clesie siue a deo: siue a papa siue a  
principibus. non aut qn sic fit cō  
tra specialia priuilegia pūculari  
um eccliaz. de quo etiā in §. se.  
dicatur. B.

**Q**ue sūt illa oīa q faciēdo  
fit oīa libertatem ec  
clesie. §. fm wilb. Plura vt q de  
cime a oblatōnes ad clericos spe  
dent. xvi. q. v. reuertimim. Item q  
ecclā sit libera a sola res ecclasti  
cas admittret. xvi. d. si impator  
Item q de spūalibus ius oīdere et  
iudicare pōt. A. Et ista sunt conces  
sa a deo: vt in iuribz allegatis. a  
multa alia priuilegia q oīnentur  
in nouo a veteri testamento vt dī  
tiij.



in dicta q. xxxiij. **B.** q. percutiens  
clericum sit excoicatus. xvij. q. iij.  
si quis suadet q. in legatis ad pi  
as eas sufficiant duo testes: exte  
de testa. relatu primo. **A.** Et hec co  
cessa sunt a papa: vtz in iurib. al  
legatis. **B.** Si r. a si fiat ostra gna  
lia priuilegia eccē ab impatorib.  
data que in iure ciuili continentur.  
nō aut si specialiter alicui ecclesie  
vel ecclesijs data sint. **Con. inno.**  
**a. hof. A.** Item in su. con. dicta. q.  
xxxiiij. vbi etiā addit fm hof. q.  
constitutio que irrogat hanc excoi  
cationē viz c. nouerit extra de sen.  
exē. mō ligat omnes statim a nō  
post duos menses. q. iam dudum  
fluxerūt illi duo menses: de quib.  
fit mentio in dicto c. nouerit: infra  
quos talia statuta dnt teleri de ca  
pitularijs. **Addit autē q. alij po  
nunt duos menses post publicati  
onē v. postq. in singulis locis hec  
constitutio fuerit publicata. Sed cū  
hof. con. inno. vt in dicto ca. no  
uerit: viz vt statim liget. Et dicūt  
ōs q. hec constitutio frēqnē publicā  
da est: ne quis possit ignorantia  
allegare. Item dicunt q. qui igno  
rat statutū h. mōdi non incidit in  
excommunicationē: que non est  
nisi p. magnis criminib. infligen  
da a in cōtumacem. xi. q. iij. nemo  
epōrum. **Et subditur in deā q. xxx  
iij. Et hoc benignus est. Intellige  
nisi ignorantia crassa fuerit a supi  
na: extra de o. si. vt aiarum. li. vi.  
Item addit hof. q. statutarij a  
scriptores statutoz statim ligan  
tur nec excusationē habere pnt in****

toto: licet qūq. excusentur a tāto  
**P**otētes aut o. files a rectores pnt  
habere qūq. excusationem qūtuq.  
ad obseruationem seu deletionē  
statutoz p. dicto q. que ignorare  
possunt. **Ex quo vero certificati sūt  
a obedire negligūt o. titutio eos li  
gat: qd ad arbitrium boni viri re  
ferendū est qū. si scire potuerūt vel  
non vel impedire ne seruent. Con  
siliarij aut ita demū ligant si o. sen  
tiant in delicto fm inno. a hof. B.**

**E**xcoicatio. vi.  
de p. ticipatione auz excoi  
cato. **V**bi sciendū q. est quedam  
p. ticipatio illicita. que quidez pot  
o. tingere quadrupliciter. **Primo**  
s. qū quis p. ticipat cū excommu  
nicato in eodem crimine ppter qd  
excommunicatus est. s. dando cōsi  
lium. auxiliū seu fauorem. a talis  
incurrit eandem sententiā: ex. eo.  
si o. cubine a c. nup. **Et intellige cō  
siliū sine quo non erat factus  
extra de homi. si aut dignum. Qui  
vero. A. p. p. facit. Vnde videt in  
telligendū de consilio: etiam si ali  
ter fuisset facturus. q. nichilomi  
nus participat in crimine: vt no  
tat in directoria. li. iij. ti. ij. **Ex. v.  
a tenet inno. extra eo. nup. Cum  
quo etiam videtur transire domi  
nus anto. de bu. B. Scdō qū quis  
participat quidez in crimine mor  
tali: sed non in illo ppter qd excoi  
catus est a talis mortaliter peccat  
sed nō incurrit eandē finem sed in  
currit minore excoicationē. **A. Co.  
inno in dicto c. nup. B. Tercio qū******



participat ei in diuinis. s. recipiendo  
eum ad diuina officia seu ecclesiastica  
sacra vel ad ecclesiasticam sepulturam  
a talis quod licet non sit irregulari-  
tis ut extra eo. is qui. li. vi. peccat  
tamen mortaliter et est valde propter  
irregularitatem. Non est ei interdictum  
ingressus ecclesie donec de transgres-  
sione homini ad arbitrium eius cuius  
sententiam contempsit satisfecerit ope  
tenter: extra de priuile. c. eporum  
li. vi. **A.** Et ibi sentit archi. ut a po-  
nitio. an. in nouella. q. dictum e. vi-  
detur solum hunc locum in celebrantibus  
excoicationis ab homine et non a iure pro-  
pter verba ibi posita. ad arbitrium  
eius ad. **B.** Et si postquam est sic inter-  
dictus ingerit se diuinis in suo offi-  
cio sic prius irregularis efficitur.  
**Item** si decedat sic interdictus non de-  
bet in cimiterio sepeliri: ex. eo. is  
qui. li. vi. Sed hic caue. quod si sepe-  
lit hereticus: dicitur ut hereticus. ij. q.  
ij. **Item** si sepeliatur excoicatus pub-  
lice: dicitur super excoicatione. i. q. iij. in  
principio. **A.** Hic enim locus patet quod  
in istis casibus maior excoicatio ip-  
so facto irrogatur. **Silr** et si quis de-  
ritus scienter et sponte recipiat ad  
diuina excoicatum iudicialiter a  
papa: extra eo. significauit. a patet  
supra absolutio. i. q. ij. in addi. **B.**  
quod si talis participatio in diuinis fit  
per metum. ut quod tyrannus cogit me-  
tu mortis facere de se sibi celebrare  
beatus esset sacerdos secundum hosti. si se  
ad martirium prepararet. Metus enim  
quasi culpa attenuetur: simpliciter non  
excusat. xxxij. q. st. v. ita ne. tamen secundum  
mil. a hug. bene excusat metus qui

cadere in instantem vi. **A.** in su.  
con. li. iij. ti. xxxij. q. d. xij. referre  
dictum hos. sed eo. ti. q. d. v. d. q. se-  
cunda opinio videtur humanior et  
verior: cum casus necessitatis excuset in  
talibus et etiam casus utilitatis quod mi-  
nus est. **hec ibi.** **Primum** tamen dictum potest  
intelligi: quoniam quis ex metu patris  
esset consentiens etiam peccato. tunc enim  
non esset excusabilis: dicto e. ita ne  
**B.** Quarto quoniam participat non in cri-  
mine sed in loquendo vel secum orando  
vel comedendo et homini: ut dictum est  
supra excoicatio. et circa si. in. q. s.  
effectus ad. **De** taliter participante  
dicitur t. x. in. iij. di. xvij. q. quidam  
dicunt quod peccat mortaliter. **Et** subdit  
**Sed** hoc videtur valde graue quod homo per  
vno verbo leui quod excoicatus loquatur  
mortaliter peccet et ipsi excoicantes in-  
iicerent quod in eos retorqueretur. **Idem**  
probabilius videtur quod non peccet mor-  
taliter coicando: nisi in crimine vel in  
diuinis ut dictum est. vel in contemptu  
ecclesiastice discipline quod intelligit de  
cre. vi. contra prohibitionem superioris  
ex. de de. exco. m. si celebrat. **Idem**  
si aliquis pertinaciter excoicatus parti-  
cipat: excoicari potest maiori excoica-  
tione. quod mortaliter peccat. **Idem** al. a  
pe. **Et** ut in sum. o. li. iij. ti. xxxij.  
q. d. v. **Predicis** con. etiam hos. di-  
cit enim quod qui simpliciter coicatur excoica-  
to contra prohibitionem canonis veniali-  
ter peccat: nisi hoc faceret in contem-  
ptum canonis. **Sed** si hoc facit perti-  
naciter contra prohibitionem iudicis  
grauiter vel spiritualiter sibi facta: cum  
per hoc casu excoicatus sit: patet quod  
t. iij.



mortaliter peccat: ar. ex. eo. in no-  
uella inno. statum? li. vi. vbi dicit  
in fi. Aliter aut in participantis ex-  
cōicatio plata non teneat qd. Im-  
mo etiā nō nouo iure nēcāria ē am-  
monitio noiatiū expressa vt i no-  
uella grego. decim. extra eo. cōsti-  
tutionē li. vi. Satis etiā con. gos.  
p. dicit c. si celebrat in fi. qd a ho-  
sti. adducit. Et ad ea. sacris extra  
de hīs q. vi. Tancre. dicit q loqui-  
tur de participante in crimine. Et  
tho. a pe. vident q loquitur de pti-  
cipante in diuinis. a q dicit p q  
sic nequa q mortale pētm: ita nec  
veniale debet hō cōmittē metu mor-  
tis eo mō debiti quo dūt venialia  
vitari. Con. etiā directo. li. iij. ti. xx  
xij. c. xlvij. vbi inter alia dicit q  
pticipans cū excoicatio nō peccat  
mōlter nisi in tribus casib. Pri-  
mo si pti cipat excoicatio in crimi-  
ne: extra eo. nup. In scda c. si cō-  
cubie. Scd si pti cipat post q mo-  
nitus fuerit: ex. eo. statum? li. vi.  
a q metus cā. sacris Tercio si pti  
cipat in sacris. xi. q. iij. rogo fm  
bug. It ad de quartū si ex studio  
vel cōtemptu pti cipat ēputans ex-  
coicationē: trufam fm hos. ex. eo.  
q in dubijs. a io. a archi. xi. q. iij.  
rogo. B

**B**ed nunq d delegatus p t  
excoicaē maiori illos  
qui in locutōe a h mōi pti cipant  
excoicatis ab eo. Re. Pōt. a sic ex-  
cōicati dūt petere absolutionē ab  
eo vel a delegante: vt puta papa.  
ex. de off. dele. preterea. a c. signifi-  
casti a c. prudentia in fi. Intellige

dum tñ q ip si participantes nō  
pnt excoicari: nisi cū illa solemni-  
tate que dicit supra excoicatio. v. Ex  
xvij. q incipit in quibus casibus  
snia. v. quartus casus. Et est sciē-  
dū q excoicatio nō transit in ter-  
ciam psonā: vt patet hic se. cic  
ca medium

**S**unt a alij casus in qui-  
bus licite pti cipat  
excoicatio. Primo quidē qn aliq  
loquitur ei in hīs q pti nent ad ab-  
solutionē a salutē aie: licz alia ver-  
ba incidenter intēponat vt magis  
pficiat. Et p hunc etiā modū pre-  
dicatores q apud excoicatos in p-  
dicationibz a cōfessionibz qsi ge-  
runt cās eoz qui ab ipsis expoli-  
ati fuerant: pnt elias licite accipe-  
re ab ipsis excoicatis pferim si  
alr in locis illis nō valent susten-  
tationē hīe ex. eo. cū voluntate. Et  
de h mōi predicatoribz vide j resti-  
tutio. v. fi. a hic j. penl. Itē gre-  
go. xi. q. iij. qm multos subtrahit  
a minori excoicatione plures co-  
cantes viz. vxores. filios. seruos an-  
tillas seu mancipia. rusticos a f-  
uientes. ac oēs alios. s. ei? familia-  
res a subiectos: q nō adeo curiales  
sunt vt eoz cōsilio scelera ppetren-  
tur. a eos q ignorāter excoicatis cōi-  
cāt. Quicūq aut orato. a cā orōis  
vades aut pegrin? a viator: in ter-  
rā excoicatio a deueniūt vbi nō pōt  
sint emē vel non hnt vnde eman-  
dat licia: ab excoicatis accipiēdi

**E**t nō q circa pēcās pēso-  
nas distīguendū ē inē



illos q̄ ante erāt obnoxij siue ob  
ligati excoicatis: vt vxor. filij. sui  
a isti tenent eis sic prius tenebā  
tur. Qui vō nō erant eis obnoxij  
nec etiā nunc sunt: sed p̄nt cū eis  
coicare puta qm̄ nec fuerit: ex. eo.  
inter alia. **A.** Idē in sū. o. li. iij. ti. xx.  
q. xxv. **Cō.** etiā in no. m̄ dō c.  
inter alia. **B.** De ista materia nō v.  
**Vile.** lex. huile. res ignorata. nec  
Dec anathēa quidē faciūt ne pos  
sit obesse **Vile.** v. ppter utilitatē ex  
coicati vel etiā p̄cipatis: vt statū  
dicat. **Lex.** v. m̄ imōij excusat. **Huile.**  
v. serui a filij excusant **Res.** igno  
rta v. qm̄ nesciūt eū excoicātū **Nec.**  
v. ppter nātate coicans excusat.  
de quibus plures a varias q. vide  
hic infra

**Utilitas** excusat a p̄ti  
cipacōe excoica  
tōz a hec p̄t duplex eē. **Nā** p̄t eē  
utilitas excoicati vt qm̄ q̄s loquūt  
ei de hijs q̄ p̄tinet ad ei⁹ salutē vt  
didū ē i p̄rimo. **vñ** a ad p̄dicati  
onē admitti p̄t ex. eo. m̄sio v. m̄sio  
Itē p̄t esse utilitas ex pte p̄cipat  
is: vt cū petit ab excoicato qd ei  
d̄yt in c. si vō. ex. eo. **Vñ** a si nolit  
soluē p̄t in iudicio oueniri alr ex  
delicto suo o mōdū reportaret: ex.  
de iudi. intellexim⁹ **Possēt** etiā lo  
qui licite de salute aīe sue p̄prie si ē  
nātus a non possit h̄re recurſū ad  
aliū q̄ consulat ei. hec s̄m wil. **A.** Idē  
in sū. o. li. iij. ti. xxij. q. xxxij. vbi  
etiā d̄r s̄m eum. wil. q. nātate imi  
nente possum petere ab excoicato  
oſiliū etiā sup t̄pali b⁹. **Pro** quan  
ta at nātate vel utilitate liceat hoc

agere arbitrio boni viri limitāduz  
dicit. a hoc de oſilio. **Sec⁹** aut de cō  
fessione. qz etiā in casu nātatis nō  
licet excoicato oſiteri: vt notat in  
sum. o. li. iij. ti. xxij. q. lxij. vel a  
liud sacramentū ab ep̄o recipe p̄  
ter baptismū in orbe imminente a  
catholico deficiente: vt nō tur eo. li.  
ti. xxij. q. viij. **B.**

**Pro** excusat a p̄cipati  
one cū viro. s. qm̄ de  
m̄rimonio oſtat. xi. q. iij. qm̄ mul  
tos **S;** nūq̄ econūso excusat v p  
ticipan⁹ vxori. **Dicas** qz siue v̄ siue  
m̄le excoicacōi s̄b dat p̄p̄ m̄rimo  
niū illicite cōtractū nō h̄z p̄cipa  
re: sed si alter eoz excoicat⁹ sit p̄p̄  
a liud delictū: tunc vterqz excusat  
quo ad redditionē debiti. **A.** a eti  
am quo ad peticōz non soluz debi  
ti m̄rimonialis s̄ eē alteri⁹ cū etiā  
ab excoicato debitiū peti possit ex  
de iudi. intellexim⁹ **B.** Sed in alijs  
vir nō excusat: eo qz debet cogere  
vxorē vt faciat se absolui. ar. vij.  
q. v. sic. hec hos. goff. a ray. **A.** Idē  
in sum. o. eo. ti. q. cxxix. a in direc.  
li. iij. ti. ij. **Exxxv. B.**

**Sed** quid si vir v̄ cet excoi  
catum ad mensā nun  
quid a vxor poterit ad ipsam mē  
sam comedere. **R.** s̄c̄m wil. **Cre**  
do qz non poterit comedere ad ali  
am mensam in eadez dōmo ita re  
motam qz merito posset dici qnō  
comedant simul **A.** Idē in sum.  
con. eo. ti. q. cxxx. **B.**

**Utrū** filij excusent a p̄tici  
patione patris. **R.**  
s̄m. w. **Filij** q̄ sunt in p̄is p̄tate l



etiā emancipati qui sunt omēsa  
les patri a ab eo hnt nēria excu  
sant: alij vero nō. A. Itē in sum. o.  
co. ti. q. cxxxi. B

**I**tem ut supradictū est excusa  
tur serui. ancille. rustici.  
seruientes a alij subiecti q nō ad  
curiales sunt ut eoz ofitio scelera  
ppetrentur. Nā tales p sone ante  
finam astrictē erant ad familiare  
obsequiū a sic etiā nunc tenemur  
a cōicare pnt: extra eo. inter alia  
Q8 intelligit fm wil. qn ipsi ante  
excōicationē dñi obligauerunt se  
seruire a seruiū intrauerunt. Si  
aut post eius excōicationē intra  
uerunt: distingue. quia si ignora  
uerunt a postea sciunt: nō tenen  
tur. discedere cū damno suo. Si ve  
ro sciuerūt a principio tenent dis  
cedere: nisi nēitas eos opulisset: q  
fierent de e familia. Et q8 dicit de  
rusticiis: intellige q colunt terra:  
dñoz suoz. Et fm eū. wil. extendi  
tur etiā ad illos q dñunt medie  
tarij a qpter culturā recipiūt cer  
tam portionē fructuū. Nā a pnt oī  
care quātum o: ppter culturam a  
hmōi rōem. Itē intelligendū ē s:  
hosti. de nutritiō a filiabus q si a  
dñō recederēt: nō hēnt vnde vine  
rent. ar. ex. eo. si vire: vbi excusan  
tur q cū excōicatis nautis oueni  
unt de transfretando oīra sarace  
nos. A. Itē in sum. o. li. iij. ti. xx  
xiij. q. cxxxi. a q. cxxxiij.

**B**ed nunqd ptes: a dñi ex  
cusanē si picipant cū  
filijs suis excōicatis. fm rap. a  
wil. dicit quidā q sic: sed tutū ē

dicere q non excusanē. q tenebā  
tur corrigere suos minores ne inci  
derent in cāz anathatis. ar. xxvij  
q. de filia. Itē gos. a hos. Tñ fm  
tho. in. iij. d. xxvij. ad minus dñt  
eis cōicāe in hñis in quibz obliga  
ti sunt. q sic inferiores obligant  
ad obsequiū superio: ita a superi  
ores ad pudentiam inferior. A.  
Pnt etiā pntes cōicāe filijs excō  
municatis: qn ab eis alimenta su  
merent ut nōtur in sum. o. deā. q.  
cxxxi. B. Et eodē mō videt bñdū  
de seruis excōicatis q dñō subfūt.  
A. Itē in sum. o. deā. q. cxxxiij. B.  
Seruis a mercenarijs nō pnt cōi  
care fm hos. n sine magno incom  
modo eos vitare non pnt Et idē de  
socijs hñtibz aliqd cōe. Con. ter.  
A. Itē in sū. o. eo. ti. q. cxxxiij. B

**N**unquid armiger vel  
seruies mili  
ti pnt cōicare cū illis excōicatis a:  
qbus dñs suis cōicat. fm w.  
Nō pnt licet excuset cōicādo dñō  
suo excōicato ut dictū est sup. iij.  
a. viij. A. Et idē est in filiabus fm  
eū. wil. ut in sū. o. eo. ti. q. celi. B.

**B**ed nunqd vasalli pnt cōi  
care dñis suis excōica  
tis. fm wil. de hmōi vasallis  
nōuit hug. q absoluti sūt ab ob  
sequo fidelitatis q dñi dñs illoz ē  
excōicatus a dñt ab eo abstinere  
ut. xv. q. vi. nos scōz. Tenent tñ  
ci reddere tributa a pensioes: nec  
peccāt sic cōicādo ei: h: soluāt in  
ppria psona q nēitas ē ut qdā bi  
cūt vide h° f. s. xxvij. q. iapit. qdñ  
tenet. A. Itē in sū. o. eo. ti. q. cxxxi



vbi etiam subditur fm eun. wil.  
Sed qz tota die videm? fieri otrari  
um: pot dici qz illud e. no s scōruz  
loquit in eo casu cū aggrauat se  
tentia ostra nobilē excoicatu a pē  
piē i penā cū vassallis suis qn ote  
diant ei. a tunc tenent eū vitare si  
cut dicit hug. sed eius sūa securi  
or est. hec ille. Et se quē in dicta q.  
cxpvi. Ambigue de hoc loquunt  
mmo. a hos. ex. de dolo a o. tu. in ca.  
veritatis. qz quidā dicūt qz abso  
luti sunt ab excoicōe fidelitatis du  
rante excoicatione dñoz. Alij aut  
dicūt qz non: nisi sūa aggrauet.  
hec ibi. Dico posse dici qz pma p  
cedat qn vassalli pnt a cōione dñi  
rum excoicatoz o mode abstinere  
p. e. nos scōrum: al pcedat sēda  
cū in hoc casu nctas a etiam vtili  
tas exaulet. xi. q. iij. qm multos a  
supra. iij. B

**A**n possit vendi aliqz seruicē  
tū excoicato vel ab eo emi  
Re. fm wil. Si emat vel redat noie  
excoicationis non ē otrahendū cū eo.  
si aut nec cū excoicato. Sec? si noie  
suo aliqd tale faciat: dū tñ nō in  
fraude. A. Idem in sum. o. li. iij. ti.  
xxij. q. cxlij. B

**P**osito qz aliqz videt ali  
quē afferentēz vi  
dualia de mercato ē publice excoi  
cāto: nunqd tenebit illū vitare.  
Re. fm wil. Propter hoc solū qz vi  
deo eos afferentes talia: nō teneor  
illos vitare: nisi alr innorescat m  
qz ibi ea emerint. De reb? aut em  
ptis ibi quilibet pōt comedere a v  
ti si non fuit in culpa emendi. A.

Maxime vt in sū. o. eo. ti. q. cxlij.  
vbi hec ponunt a sic non denega  
tur de nctate vsus dictay rerū: et i  
am si fuit in culpa. B

**Q**uid si p sū locauit ope  
ras suas alicui dñi  
a dñs excoicatus est. Re. fm hos.  
Si tpe locaōnis excoicatus erat:  
non valuit locatio. Si v ro postea  
fuit excoicatus: caueat ne ei serui  
at in dñm ex. eo. significauit. A  
etiā si ep s sit. qz in hoc ei non ē ole  
diendū fm eun. hos. vt in sum. o.  
eo. ti. q. cxlij. B

**Q**uāto excoicatus peccet si i  
gerat se cōiōi alio  
tū. Re. fm ray. sic. vi. q. ij. si tñ ex.  
de de. exco. m. illud circa si. Et qui  
dem excoicatus etiāz alios excoica  
tos vitare d. Idem hos. A. Idem in  
sum. o. eo. ti. cxvj. B

**Q**uāto excoicatus intret ec  
clesiā alij exire tene ā  
tur. Re. fm ray. Si manifeste ē eū  
esse excoicatum: alij exire tenentur  
vel pcurare qz ille exeat. xi. q. iij. si  
cut apli. xxij. q. v. ois qui. Si ve  
ro est occultus: tūc qz sciūt exhibūt  
secrete a caute: ita qz non seqē in a  
nifestatio si pnt: alr non exhibūt.  
vi. q. ij. si tñ. A. Clarius ad hoc ex  
tra eo: cū non ab hoie. B. Occulte  
nāqz excoicatus: occulte d. mone  
ri vt exeat. A. Sed si nō vult exire  
tūc fiet qd dictū est fm gof. a in  
sum. o. eo. ti. q. cxvi. B. Co. gof. Si  
aut excoicatus ē in eccā nō cā orā  
di si p alio negotio: nō video qre  
in eadē eccā orare nō possim: vt in  
no. ait. A. in ca. nup ex. eo. Alij tñ



contra a hijs videt magis sentire  
hosti. ibide: vt a notur in dicta q.  
cxix. **B**

**Q**uid si qñ excoicatus in  
trat ecciam: sacer  
dos iam incepit missam. **R.** scdm  
ray. Si est occultus: nō debet ditte  
re officiu. viij. q. vii. **S.** vero est  
manifestū: moneat eū publice vt  
exeat. a siquidē non vult exire a sa  
cerdos nondū mchoauit canonē:  
debet dimittere: ar. xliij. q. i. omis  
qui **A.** Puto q hic canon accipia  
tur ab offeritorio vltra: vt pōt col  
ligi ex dictis sup eucaristia. in. y. ii  
ij. in addicōe. **B.** Si vero priusq il  
le intraret ecciam vel priusq sacer  
dos eū videret iam canonē mchoa  
uit: d; sacerdos pcedere in officio  
fil cū eo qui assistit ei **A.** v. ad mis  
sam seruit: vt; in sum. d. li. iij. ti. x  
xij. q. cxix. vbi hec ponuntur. **B**  
ita tñ q finito canōe a sumpto sa  
cramento anteq dicat postcoio:  
moneat illū vt exeat de ose. dis. ij.  
relatū. **Con. hos. a goff. Q.** si non  
vult exire: pōt eū sacerdos eijcē eti  
am si cleric⁹ sit. **A.** dum mō tanta  
ptātem habeat q sine effusione sā  
guinis hoc facere possit: ar. extra  
eo. veniens: alr pōt recurrere ad  
brachiū seculare: qñ uis videat ibi  
effusione sanguinis imminē. ar.  
extra de homi. postulasti fm host.  
a in dicta q. cxix. **B.** Et si non pōt  
eijcē: in sacrificiā rediens dicat p⁹  
coionem a oēs q restabant

**V**t alij possint eē in iudi  
cio corā iudicibus ex  
coicatis. **R.** fm wil. Si sūt de iurif

dicōe illoz a vōti ab eis stant iuri  
videt eē casus neccitatis. **S.** lre a si  
corā eis oueniunt iniuriatores su  
os. **N**am a in hoc nō soluz est necc  
tas sed a tali coicant in hijs q pti  
nent ad salutē aie. s. red dere vici  
iq ius suū: alr aperiret via libera  
tis raptorib⁹ **A.** Si aut in alijs ca  
sib⁹ quis coicet hmoi iudicib⁹ a  
rectorib⁹ excoicatis: puta comedē  
do vel siliabus: nō excusat. q non  
sunt de psonis exceptis fm eū. w.  
a in sum. d. eo. ti. q. cxix. viij. **B**

**V**trū cleric⁹ possint coica  
re epō suo excomui  
cato. **R.** fm hos. **Nō.** xliij. dis. in re  
at⁹ ex. de excels. prela. c. si. nisi forte  
eēnt ei⁹ seruicio deputati. q tunc  
eodē mō pnt sic alij seruientes. **I.**  
wil. **A.** **I.** de i. sū. d. eo. ti. q. cxix. **B**

**B**ed qd de monachis cum  
abbas ē excoicatus. **R.** fm wil. **C**redo q pnt coicare ei  
q qñ de familia sunt. **A.** **I.** de i. sū.  
con. eo. ti. q. xli. **B**

**Q**uid si ille q cleric⁹ vult  
rauit iā oposuit aq  
co vel etiā vadit p absolucōe: vel  
si nondū ē denunciatus. **R.** fm ray.  
in oib⁹ predcis casib⁹ eū vitare  
teneē qñ let cū nondū sit absolu  
tus ex eo. cū desideres a c. a nobis  
ij. **A.** iuncto c. cū nō ab hōie eo. ti.  
tu. **B.** Eunt tñ ad curiā p absolu  
tionem di pōt a recipi pōt: a co  
icari in hijs q ad viam ptiuent

**Q**uid si excoicatus iā iura  
uit stare mandato  
epi a ep⁹ coicat ei nūq p h⁹ ep⁹  
ielligit eū absolue. **R.** fm ray. **Nō**



inmo incidit in minore ep̄s a alijs  
cōicantes: ex. eo. cū dēfiteres. **N**az  
etiā si papa salutat aliquē excoi  
catum vel p̄cipat ei: non intelli  
git eum absoluerē ut supra abso  
lutio. i. xi. qui incipit papa q̄c. **E**t  
intelligendū q̄ ep̄s incidit cōican  
do: etiā si ille fuerat excoicatus ab  
ipso ep̄o: cui nec ipse cōicare p̄t:  
nec a alijs dare licēiam cōicandi ei:  
quā incidat in excoicationēz mi  
nore. ex. eo. nuper. xi. q. iij. excoica  
tis. **A.** Con. hos. a glo. ray. ut in fū.  
o. eo. ti. q. dxi. **B**

**Q**uid si ep̄us cōicat in cri  
mine cū illo quem  
p̄pter illud crimen excoicauit. **R.**  
fm ray. **I**andem sūam incurrit a  
ligat nō sua sūa: sed iuris. ar. ex.  
eo. nup. a a superiore oportebit q̄  
absoluat. **Con. hos. a inno. A.** licz  
lex. a goff. dixerint q̄ hoc casu in  
currat ep̄s solū minore: alr ligat  
tur sua sūa: q̄ nō p̄t fieri: cū ne  
mo possit sua sūa ligari. ar. ff. de  
arbi. l. pen. a de iudi. l. iulian. **S.**  
ray. inno. hos. **I**o. mo. a archi. di  
cunt q̄ ep̄s incurrit maiore. a q̄ li  
gatur non sua sūa sed iuris. licz  
ocasiōe sue sūe. a q̄ sic intelligit  
ri. q. xij. sicut apli. cū trib. c. se q̄n  
tibus: a extra eo. si o cubicine. **D**icit  
etiā hos. q̄ vtrāq̄ incurrit. s. maio  
rem a minore. **S**ed si quis exco mu  
nicasset aliquē cū oibus q̄ debis  
sent ei auxiliū ad aliq̄d faciendū  
a ipse excoicator fuerit de illis au  
xilioribz: non ligat. q̄ non p̄t  
dici q̄ talis sit ligatus a iure sed a  
se tm: q̄d esse nō p̄t. q̄ nemo p̄t

se absoluerē vel o demnare: sed supei  
or tm. xxi. d. inferior: ex. de ma. a o  
le. cū inferior fm inno. ex. eo. cū in  
dubijs. a **I**o. mo. a archi. ex. eo.  
statuim. li. vi. **E**t con. hos. ut in di  
rec. li. iij. ti. iij. **E**x. viij. vbi hec oīa  
nōntur. **E**t eo. ti. **E**x. viij. d. q̄ p̄t  
sciri excoicatore p̄cipare cū ex  
coicato in crimine: ut si ep̄s excoi  
cauit suū osanguineū vel amicū p  
rapina facta mibi quē forte odio  
h: a latet fauet raptori a p̄cipat  
cū eo vel ip̄sū receptat vel cōg  
uit m̄lerem quā excoicauit p̄t for  
nicatōz: ex. eo. si o cubicine fm hos. **B**

**U**trū sit orandū pro excoi  
catis. **R.** fm tho. in  
iij. d. xviij. **P**ro excoicato orat p̄t  
quīs non inter orōes q̄ p̄ mēbris  
ecclē fiunt a tñ fructū non p̄cipiūt  
q̄d in excoicatione manent sed  
oratur ut detur eis spūs p̄m̄e ut ab  
excoicatione soluant. **A.** **I**de in fū.  
o. li. iij. ti. xxiij. q. dxi. vbi datus  
hoc pomē. **E**t d. q̄ p̄ excoicato ora  
ri p̄t in priuato sed nō publice in  
ter orōes q̄ fiunt p̄ mēbris ecclē  
**I**bi d. etiam q̄ suffragia ecclē q̄ p̄  
tota ecclā fiunt: excoicato nō p̄t  
**E**t hos. dicit q̄ p̄ excoicato nō est  
orandū sp̄aliter: intellige publi  
ce. **N**am p̄ hereticis in gñe orat in  
pauesce ecclā. **h**ec ibi. **B**

**Q**uid si iudex mandat sa  
cerdoti q̄ denunciet  
aliquē excommunicatū: nunq̄d  
visis litteris teneat eum vitare. **R.**  
fm wil. **S**i ille qui mandat est iu  
dex ordinari: sacerdos debet eū p̄  
sumē excoicatū **I**de dico de iudice



delegato: nisi p̄babiliter dubitet  
de eius auctē. **A.** Idem in sum. cō.  
co. ti. q. dxxix ubi etiā subditur q̄  
idem wil. non credit h̄mōi māda  
tum seu lras mandati sufficere ad  
p̄bandū esse excoīcatū si postmo  
dū deducat res in iudiciū a ille ne  
get se esse excoīcatū: nisi alio mō  
de excoīcatione ostenderit. hoc puto  
intelligēdum q̄n ageret oītra iudi  
cem excoīcantem seu mandante;  
denūciari corā superiore corā quo  
debet iudex iusticiam cāe a iudiciū  
oīdere: extra de se. exco. sacro. **Al**  
m dubio standū est lris iudicis.  
ex. de p̄ba. p̄cessionē. **Sequitur** Si  
aut iudex mandat sacerdoti q̄ ali  
quē excoīcet: non tenet eū vitare  
publice vel priuatim donec eū ex  
coīcauerit. **B**

**Utrū** coīcato teneat de iu  
re. **2. fm ray.** Si cōhibens nō ob  
liget se ad coīcandū cū excoīcato  
h̄z peccet nunc coīcandū in cōiūdu  
tū tenet oītract⁹ vt si quis vendat  
a tradat rem excoīcato: a statim  
preciū recipiat. Si vero obliget se  
ad coīcandū cū excoīcato in casu  
non cōcesso: nō tenet oītractus: vt  
si p̄mittat: vel etiā iuret q̄ vendet  
ei aliqd aut locabit. **Et** vt supra  
excoīcatō circa h̄z. **Vt** excoīca  
tus. **A.** Et ibi lati⁹ in addicōe. **B**

**Quid** si teneor iuramento  
aliqui solue in certo  
termino a ille in relm excoīcat. **2.**  
**fm ray.** Nō debeo solue. xv. q. vi.  
nos scōz: sed debeo deponē in eds sa  
cra. a sic vtiliter ageť ei⁹ negotiū

vt p̄ hoc cin⁹ veniat ad satisfcōm.  
**Sed** tñ verius videt q̄d inno. dicit  
sic Si quis cū iuramento p̄misit a  
liqd dare excoīcato: cōsulim⁹ ei q̄  
det. **Nā** a seruiens tenet seruire ei  
vt p̄misit. xi. q. iij. qm̄ multos. **A.**  
**S** certe ibi solū videt dici de obli  
gacōe p̄cedente ex q̄dam domesti  
ca seu failiari ouersacōne seu necē  
tate. **Vnde** vt in su. c. co. ti. q. rxx  
iij. **Dof.** tenet primā cū rap. a ab  
dit q̄ de p̄silio in eds sacra d̄z fieri  
nisi forte superior oītumacia excoī  
cati epigēte absoluerit me in obf  
uacōe iuramenti q̄dū fuit sic li  
gatus. q̄d facere p̄t ecclā vt. xv. q.  
vi. iuratos: a extra de iureiur. ven  
ientes: a de pe. c. fi. **Sed** glo. ait Po  
test dici q̄ nō tenet soluere vel de  
ponē q̄dū est in excoīcatione. q̄  
subintelligit tacite in iuramento  
vel obligacōe si tal p̄miserit: cui  
liceat coīcae: ar. xxij. q. ij. ne q̄s et  
subdit **Credo** verū q̄ si ex avaricia  
nō ex zelo iusticie differt soluere  
peccat quo ad deū h̄z non punit⁹  
quo ad ecclā. sicut hebrei qui ex  
cupiditate lō egiptio x̄p̄p̄taue  
rūt peccauerūt. **Qui** aut p̄t obiam  
hoc fecerunt meruerūt. **Sequitur**  
infra ray. **Vel** si vis tenēre primā  
opimonez. s. q̄ solutio debeat fieri  
excoīcato: cōsulo q̄ veniat debitor:  
cum testib⁹ ad domum excoīcati:  
a dicat. **Sitis** michi testes q̄ ego  
pono hic pecuniā quaz debeo sibi  
vel numero eam vxori sue vel filio  
suo: vel baiulo accipienti nomi  
ne ipsius. a ipso presente a nō cō  
tradicante: a sic liberabit. **Et** hoc



casu fm glo. licet quantum ad ve-  
ritate item sit qñ soluit noie suo:  
ac si sibi solueret: non ē qñtuz ad  
spēm faciā a opimōne hōim a exte-  
riorē sufficiem. sic excoīcatus cō-  
pellit tñdere p pcuratorem: ex. de  
iudi. intell. xij. q. iij. p. iij. q. iij.  
um reprob. hōst. duplici rōne.  
Prima ē. q. sit fraus canonib⁹ p  
tiapationē phitētib⁹. Sicut em  
nō deo ei soluit: sic nec aliq noie  
suo. Itē talis solutio nō libeat me  
nisi ratuz hiet: a ex sua fieret volū  
tate: ex. de iur. iur. ea te. Et m. p. cu  
ratori nisi ad hoc spāliter dat⁹ sit  
nō recte soluit. Itē addit ray. Vel  
dic q. si ipse fact⁹ est hereticus vel  
al. hōstis a psecutor ecclē. paupe  
tum pupilloz. viduaz a aliaruz  
miserabiliū psonaz a ppter hoc ē  
excoīcatus: tūc nullo mō est ei  
solue ndū: sed est faciendū iuxta  
sedam opimōne viz de deposiōne  
nisi in casu. s. si pagani: vel hōstes  
reipublice mēt in forti brachi  
o ad pñiam deuastandā: a ipē ex  
coīcatus se opponēt ex adūso pu  
gnans p pñia. tūc em eet soluen  
dū ei: a vasalli a curati sui dērent  
eum seq. ar. xi. q. iij. Julian⁹. vbi  
dī q. cū iulian⁹ precipet xpianos  
actē pducere p defensione reipub  
lic: obediē bāt ei. Hos. dicit hoc ex  
rum ēē si esset dñs terre. vel si non  
eēt aliū q. posset pñiam defendere  
al. nō eet ei obediendū nec soluen  
**Q**uid si quis recipi dū. B  
at mutuuz ab excoī  
cato: nunq. d. tenebitur red. dēre in  
termino durate adhuc excoīca cō

ne vel si obducit aliq. ab eo p pre-  
cio red. dēdo tpe excoīcatis a h⁹ i. e.  
Re. fm hōst. Qui cōhibet euz excoīca  
to obligat ei quo ad nālem obli  
gatoz: ex qua si solutū sit nō pōt re  
peti: sed non q. ad ciuilem obliga  
tionē ex q. actio nascitur a pōt peti  
a ideo non dī ei red. dēre n. p. abso  
lutoz. A. Itē frater brucar. in sua  
sum. vt in sum. d. eo. ti. q. cxxxv. a  
hoc dependet ex dñs s. p. p. i. B

**A**n possit aliqd recipi ab ex-  
coīcatis. Re. fm Wil. Ora  
tores. pegrini. viatores a filles in  
neccitate cōstituti recipere pnt. a dī B  
orator q. locuz aliquē cā. orōis visi  
tat. Itē inno. a hōst. Docipuz ta  
ntū est sup. p. iij. A. Item pōt fieri d  
ajmo iudeoz vt in neccitate emat  
a comedat fm eun. Wil. vt in su.  
d. eo. ti. q. cxxxv. B

**U**trū excoīcatis possit ali-  
qd dari. Re. fm Wil.  
Pōt cā hūanitatē a in sustentati  
onē. s. qñ indigēt. Nec expectanda  
ē vltima neccitas. Et etiā si excoīca  
tus petit hospiciū nō tñet aliq. s  
expectare: donec ab alijs oib⁹ sit  
expulsus. Et hoc intelligo soluz q.  
ad neccaria vite vt alimētū vestes a  
hospiciū. Sec⁹ si petat alia vt enfilii  
a: vt securim. fossorio a hōmōi. xi.  
q. iij. qñ multos. A. Item etiā in  
telligendū ē de ceteris sine quib⁹  
vūere non pōt: vt possint excoīca  
to dari Vñ a intm pōt indigere  
didis securi a fossorio a filibus q.  
possent ei dari. qd arbitrio hōm vi  
ri limitandū est fm eū. Wil. Tho.  
etiā dī qñm casu in q. hō ex pcepto



caritatis teneat: coio nō phibetur.  
vt in sū. 2. li. in. ti. xxviii. q. c. liii. B

**Q**uid excoicato veniente  
comedere ad domū suā dimittit ei  
domū suā a clauēs p̄mittit eū co  
medere sepatim: nunqd intelligit  
pticipare excoicato. R. fm wil. si  
hoc facit in fraudē vt sic eū non of  
fendat sed fauorē eius acq̄rat: im  
cuerit minore excoicacōm. Si aut  
facit forte q̄ timz ne ille vi inferat n̄  
incurrit. Si vero facit q̄ putat eū  
indigere hospicio vel alimentis:  
p̄t eū cā humanitatis recipe: scā  
de hoc p̄testacōe. A. Et hoc ne vel  
receptus credat fieri p̄pter aliud a  
aliq̄ q̄ hoc viderint scandalose ntur.  
fm eundem wil. vt in sū. 2. eo. ti.  
q. d. v. B

**B**zunqd ab vxore vel fa  
lia excoicati possumus  
aliquid recipe. R. fm wil. De bo  
nis p̄p̄is vxoris vel familiaris: si  
noie suo dederit recipe possumus  
non aut de bonis coibaut de hys  
q̄ danē noie mariti: aut dñi a suo  
fil: nisi forte a marito cessum es  
set vxori q̄ suo p̄prio noie posset  
dare. A. Ita tñ q̄ h̄mōi cessiōes  
nō fiant in fraudē canonis vt qñ  
excoicatus sciens q̄ nihil recipere  
tur ex pte eius dat licentiā seruiē  
ti suo vel vxori dando michi aliqd  
de suo. Et si dubitat vtz noie suo  
vel mariti seu dñi vel vtriusq̄: si si  
ne licētia aut cū licētia det: tenē  
dum est certū a dimittendū in cer  
tuz: ne recipiens ommittat se disci  
mini fm eū. wil. vt in sū. 2. eo. ti.

q. d. Posset etiā eē tanta neātas  
vt etiā ab ipso excoicato posset re  
cipi elemosina cū aliunde nō p̄t  
subueniri vt in sū. 2. eo. ti. q. c. vi.  
B. Non tñ o3 multū informare  
a instrue talem vxorē aut familiā  
vt dent a hoc p̄pter notam cupidi  
tatis euadendā

**Q**uid si hospitat⁹ sum in a  
liq̄ domo ad mensā  
a supueniat a ingerat se excoica  
tus nunqd teneor surgere. R. fm  
wil. Si ē publice excoicatus: sue  
gere teneor: nō obstante quocūq̄  
scandalo. Si vero ē occultū a non  
possum sine e⁹ nota: nō teneor sur  
gere. A. immo hoc ca su teneor nō  
surgere fm eū. wil. vt in sū. 2. eo.  
ti. q. d. xvi. B

**S**ed an supueniente pub  
lice excoicato ego tene  
ar exire de domo. R. fm wil. Nō. A  
dū tñ possum hie locū sepatū: ita  
q̄ nō oporteat me coicare in aliq̄  
cū eo. a ex hoc nō timeā scādali i  
firmoz fm eū. wil. a in dea. q. d.  
xvi. B. immo etiā hz scā aliquem  
publice excoicatū receptū eē in ali  
q̄ domo possum ibi hospitari si tā  
te capacitatis sit q̄ possum ei⁹ coi  
onē vitare. A. a scandalū filr: vt  
dictū est. a p̄tz in ca. q. d. xvi. B.  
Nā hz m̄ cū excoicato i eadē came  
ra comedere: si non in eadē mensa si  
m̄l̄r nec in eodē lecto iacere. A. sed  
nec in eadē camera nisi nēcitate vi  
gente vt p̄ inno. in ca. nup. extra  
eo. c⁹ hoc fuit dictū originale: vbi  
hic dic. Nō q̄ non dico coicare ex  
coicato hz e⁹ a ipse sim⁹ in aliq̄



domo: ego p meis negocijs a ipse  
p suis. Sed si ego a excoicatus te  
rem? vna camera com tene licet  
in cu excoicato ee in eade camera  
a iacere a coedere: sed no in eade  
mesavel i eode loco. qz hoc no pt ee  
sine voluntaria coione. Ibi ena dic  
q si excoicatus sit extra eccliam a  
audiat missam: statim sacerdos dz  
cessare nisi incepisset canone mis  
se. a oes alij dnt recedere p res sco  
larem seruiente misse. B. q si veni  
a mutatus ad aliqd festu vel ouu  
uiu. a muemā ibi aliquē excoica  
tum publice teneor recedere. nec de  
leo ibi epulari: hz sedeat ad alia  
mensa. qz oes taliter venietes ad  
festu vel ouuiu simul muice coica  
re dicendi sunt. A. Ite in su. o. li. iij.  
ti. xxv. q. d. xxv. B.

**Nunqd** possum recipere  
lras excoicati l  
ei mitte siue etia nuncios vel ence  
nia. R. fm wil. Sicut notat hug.  
nullu eo n hz: nisi i casu in q fit: hz  
ei loq. Cu tn scribit no est salutan  
bus sed loco salutacois solet dici.  
Spm o filij sanioris. Vn a q verbo  
salutat ab excoicato: no dz eu esa  
lutare: sed pot dicere. De? emendet  
vos a hmoi. A. Ite in su. o. eo. ti.  
q. xliij. a in dire. li. iij. ti. ij. q. xli. vi.  
Qui aut mun? ab eo scient recipit  
hz no licet: tn no tenet reddere: si  
inducendus e q in pios vsus outat  
vel etia q bn faceret si ad rubore;  
inducendu excoicato remitteret. A.  
etia si ignorate recepissz vt in su.

**Quid** o. eo. ti. q. xlvij. B.  
si aliqs assurgat l

reuerentia exhibeat excoicato aut  
ei salutanti se indiet a moueat la  
bia qsi resalutans eu: tn nichil di  
cat. R. fm wil. No incurrit excoi  
caco; Penie em non sut extendere  
sed restringere. A. Ite in su. o. eo.  
ti. q. xlv. Sz in direc. d. co. q. xlv. i.  
dz q ho loqf si solu vto: sz ee nutu  
a figs. p q facit. xxvi. q. vi. q. rece  
dunt ad fi. Et sic predca no vident

**Utr** familiaritas // licere. B.  
a pud excoicatos pti  
pantes excoicato. R. fm wil. Dic  
du q si e familiaritas q exprimit in  
illo. ca. qm multos: qd etia ponit  
hic s. iij. excusat pti pantes: al  
no. A. Ite in su. o. eo. ti. q. d. xvi. B.

**Utru** ignoratia excuset. R. fm wil. Qn est p  
babilis ignoratia facti: excusat ex  
tra. de de. exco. mi. aplice a ex. eo.  
figficauit. Sz ignoratia iuris non  
excusat: n illos quibz ius igno  
rare vt pueros nobu doli capaces  
A. a etia omis q nec p se: nec p pe  
ri tos petuerut scire: psertim mio  
res. xxv. annis a mlieres. ff. de in.  
a fac. ig. l. regula: n ignoratia fu  
erit crassa a supina: ex. de osti. vt  
a iay li. vi. B. dz aut qs ignorare  
fa dnt vt qz no ostat ei q iste fecit  
tale qd. puta clericu verberauit. qz  
nec ipse vidit: nec e fama ita pub  
lica q oio deat credi. vide de hoc q.  
q. xliij. q. incipit. Sed quid si est.  
Na a si ab aduersario audiat vel  
leui fama: n dz sibi de hoc fo: ma e  
ostiaz. xxij. q. v. hoc videt a ex. eo.  
cu desideres. a. ij. q. v. a. xi. q. iij.  
non solu. Ius aut dz ignorare vt



puta si nesciebat qd ille quē vidit  
clericū verberasse eēt excoīcatus:  
q ignoītia vt dictū ē nō excusat  
Quō autē qn ignoītia excuset  
a pōto hales. Ignorantia. f. ij. A.  
Con. p. d. c. s. goff. a. hof. vt in fū.  
o. li. ij. ti. xxviii. q. c. liij. Sed viden  
dū est qd dicatur scire aliquē eē  
excoīcatum. f. fm hof. a. ray. a. in  
sum. cō. eo. ti. q. d. xxx. Si quis hoc  
scire cū videt illū verberare clericū  
in casu nō ocesso vel filii vel erat p  
sensa audiuit fieri sūam vel ipsā  
publice denunciari. vel ipē met ex  
coīcatus vel prelat⁹ excoīcati ma  
xime si sit ep⁹ dixit ei. vel ab alio  
cui merito credendū est audiuit.  
vel ē publica fama ip⁹ eē excoī  
catum Sec⁹ si audiuit ab aduersa  
rio vel a leui fama. Nota etiā fm  
ray. q. non ē pbabilis ignoītia.  
si ignoret qd scitur a vicinis. aut  
cū est in prochia in q aliquis est  
eo tpe publice denunciatus excoīca  
tus. aut si dicat se ignorasse sūaz  
pprii ep⁹ vel qd publice factū ē in  
puīcia. xij. q. ij. q. a. hūamis. xvi  
d. q. d. i. Ad eo tñ qd posset eē reo  
tusa suo ep⁹ vel a loco publicaco  
nis sūe a tā recens posset eē pub  
licatio qd pbabilis posset eē igno  
rantia. Non autē est pbabilis fm  
leges: si ignoret qd publice pml  
gatur ēa factū ex quo lapsi sūt du  
o menses. in autē. vt facte noue  
ostitucōes circa principiū. Et ad  
dit glo. Credo etiā q iudex q indi  
cat ex p. sump. tōmib⁹ qnq iudi  
caret aliquā crassam ignoītia;  
eē: a p. oīs illū eē excoīcatū vbi de

usq de hoc videt veritatē iudicaret  
pbabilē ignoītia a illū non eē  
excoīcatum. B. Quis si scia aliqm  
hitu eē excoīcatū: sed actu nō ad  
uerto a coīco ei. f. fm Wil. Si hoc  
facia subito a non adūto: credo q  
nō peccō. nec excoīcationē incido.  
A. Idē in sum. o. eo. ti. q. d. xxxi. B.

**Q**uō vitandi sunt illi de q  
rum excoīcatōe dubi  
tatio ē. A. nō faci. q. de eo p. rime  
dictū est: sed iuris ppter varietatē  
opim onū vt in fū. o. li. ij. ti. xxviii  
q. c. xliij. B. f. fm thō. in quolibet  
Dubitatio de excoīcatōe aliquo p  
aut pcedit sūam iudici aut se  
quē. Si pcedit puta q nōdū ē  
declaratū p iudici p. sūm: nō sunt  
vitandi quousq certo iudicō ter  
mine. S. si post o. r. de iudici det  
minacō; adhuc ambigū sit: ma  
gis standū ē sūe iudici; a illi vi  
tandi sunt. A si sic fuerit iudiciū  
duplici rōe. Primo q iudices sol  
liciti⁹ discutientes negociū plen⁹  
pnt p. cipe veritatē etiā si sint min⁹  
periti q alij q p. sūctorie o. s. d. rāt a  
exordiarie. Sec⁹ q hoc eēt in ma  
gnū nocumētū; vtilitatis cōis sta  
tus hōim si sūe nō stare: sed q li  
let p suo libitu vellz sūe calūniā  
ingerē. q sic litigia eēt mēmina  
bidiā: a iō in tali casu mag⁹ ē stan  
dū sūe iudici: n sit p appellacōm  
suspensa fm eū. thō. vt in d. c. q. e

**Q**uid si audiū xxiij. B.  
ab aliq dicere de se  
ipso q sit excoīcatus nunq tene  
or cū vitare. Dicendū; scdm Wil.  
Si audiū ab eo in o. s. sione: non



teneor eū vitare. q̄ nescio sicut hō  
sed sic deus. a ne cōfessio reddatur  
odiosa. Itē hō. liz. hug. cōtrariuz  
dixerit. A. C. dicitū pōt intelligi q̄  
deleo vitare q̄ntū possum sine scā  
dalo ei⁹ ne de m ei occasione peccā  
di a ingerendi se cōi iuris phib i  
tionē alioz cōiom: iō deleo de hoc  
eū in secreto monē: ar. vi. q. ij. si  
tm̄ a ex. de offi. or. si sacerdos. a ec  
q̄n scio alr q̄ p cōfessionē a m cōfes  
sione. B. Si aut quis extra cōfessio  
nem se excoicātū dicit: fm oēs eū  
vitare teneor solū in occulto: nisi  
eēt excoicatus publice. A. Itē in  
sum. c. eo. ti. q. dxxxviii. B.

**Q**uid si audiui ab ep̄o vel  
alio ei⁹ prelati: seu  
eius prochiāli sacerdote q̄ tal sit  
excoicatus. fm wil. Si aliq̄sp  
dictoz dicat mibi denunciādo sen  
tentiā: a talis ē casus de quo solz  
hieri excoicatio. A. p̄tineat ad iu  
riscōz excoicantis: vtz in loco de  
quo j. B. deleo ei credere a eū vitare  
Sec⁹ si dicat m cōi locutiōe q̄ non  
teneor credere: nec eū vitare. A. H.  
vez si dicat se excoicasse prochia  
num a lienū aucte superioris. tunc  
em̄ non teneor ei credere si p̄babi  
liter dubitē de mandato. p̄estim  
si hoc dicat in cōi locutione. Tātē  
etiā possent inimicie eē mē ep̄m  
vel sacerdotē a prochiānū suū quez  
dicit se excoicasse ille ep̄s: vel sac  
dos q̄ nō teneret credere vel vitare  
illū: nisi alio mō q̄ p verbū illius  
ostaret michi de illa excoicatione  
fm eū. wil. a in sū. c. eo. ti. q. dxx  
xy. Itaq̄ etiā in cōi locutiōe videt

credendū prelati de subditis suis  
a circa p̄nencia ad eoz iuriscō  
nem: nisi in casib⁹ predictis. B.

**Q**uid si prelat⁹ vel sacer  
dos prochiālis di  
cat m q̄ vidit prochiānū suū ali  
quid facientē ppter qd incidit in  
excoicationē. non aut ē publicū:  
nunq̄d teneor eū vitare. fm. w.  
Siue credā siue nō nō teneor eū vi  
tare nec in publico nec in occulto  
q̄ntum ad vitandū periculū mio  
ris excoicacōis. a multo mi⁹ si di  
cat m ali⁹. tñ si credam: nō deleo  
me ingerē cōiom illi⁹: si possum si  
ne scādalo a hoc ne de illi materiā  
peccandi dū m se coicat. A. Itud  
p̄t hodie p̄cedere q̄n nō ē necē vita  
re n̄ publice excoicātū: vtz s. deri  
c⁹. iij. ad si. in addicōe. Sed olim  
erat necē vitari eē occultū: si in oc  
culto: vt ex. eo. cū nō ab hōie: eē si  
sciat excoicatus p̄ delacōz prelati  
vel fidei gne p̄sone: vt s. j. xxxix.

**S**ed qd si ē pub̄ in addi. B  
lica fama vel audio a  
fide dignis aliquē eē publice excoi  
cātū. fm ray. Si publica fama  
ē q̄ ipse sit excoicatus publice vel  
q̄ notorie fecit aliqd ppter qd inci  
dit in maiore excoicationē: teneor  
eū vitare. Si r si audio a fide dignis  
q̄ eū audierūt denunciari: vel q̄ vi  
derunt eum notorie fecisse aliqd  
ex quo incidit in excoicationē: te  
neor m̄q̄rere veritatē a interim eū  
vitare a in publico a in occulto: do  
nec certificat⁹ fuerim. A. Ad hoc fa  
cit ex. eo. cūz de fide res. j. sede. a de  
re. iuris. m̄spici m̄li. vi. B.



**Q**uid si parisi? audiui ali  
quē publicari quez  
postea inuenio bononie ubi de hoc  
nichil scit. **D**icunt quidā q tene  
or eū vitare ubiq. **P**ot tñ benigni  
us dici q si possum facile proba  
re excoicationē vt qz habeo testes  
vel instā: teneor eū vitare: alr nō  
n in illa diocesi. **A. f. ubi ē publica  
tio facta fm eun. wil. vt in loco de  
quo statim. B. ar. ex. q. ma. ac pos.  
cū in tua. A. Idē in sum. v. li. iij. ti.  
xxxij. q. cxiij. B.**

**Q**uid si audiui aliquē ex  
coicari vel vidi inci  
dere in excoicationē: postea nō vi  
di nisi p? annū: nunq? teneor eū  
vitare. **R. fm wil. Si hō est talis  
qz credat timorofus a qz tunc serua  
bat excoicationē a mō non seruat  
possum credere eū absolutū. ar. ex.  
de offi. or. ex pte. Si vero nō est tal  
deleo eū vitare. si occultum est oc  
culte: si manifestus publice. A. do  
nec ostiterit vel pbabiliter presu  
mat de e? absolutō vt in fū. v. eo.**

**Q**uid si sacer ti. q. cxi. B.  
dos videat aliquem  
qm missa dī stando extra a nolen  
tem intrare: nunq? d? presumere  
eū excoicatum sic eū vitare. **R. fm  
wil. Nō est cā sufficiens qre deat  
talē reputat excoicatum vel inter  
dictū. Si tñ est ppi? sacerdos qz te  
net cognoscere vltū peccatis sui de  
bet inq?rere ab eo. a eivt meli? pōt  
consulere.**

**U**t? predicator es possim t  
passim excoicatis pti  
cipare. **R. fm wil. Elemosinas q**

dem pnt accipe tpe a occasione p  
dicatois vel ofessionis vt hic s. q.  
in dictū ē: et si aliunde possint sibi  
puidere fm quosdā. qz vt dē hos.  
illa ostitutio ex. eo. cū voluntate  
spāhter ppter predicātes scā fuit.  
**Nā tpe neccitatis etiā sine cā p dīca  
tois vel ofessionis pnt recipere. xi. q.  
iij. qm multos. S. ppter cāz neccita  
tis a ppter nunc cās de cās predica  
tois a ofessionis nō dnt recipere ab  
excoicatis a filib. A. f. ab oppresso  
rib? paupe? a dissidentib? vt in c.  
statū allegatis. B. d. xc. oblatōes  
a c. eo. x. vij. q. iij. miror. Co. ter.  
A. Idē in fū. v. li. iij. ti. xxxij. q. dvij.  
B. Tuti? tñ videt f? ino. A. m. c. cū  
volūtatē ex. eo. B. f. q occasione p  
dicatois si aliunde sibi puidere pnt  
nō possint ab excoicatis recipere. A.  
Qz videt intell igēdū nō refutatio i  
pediret frām p dīcatōis: cū p fru  
ctū eius etiā possint verba nō pti  
nencia interponi: vt apd excoica  
tos magis pficiat p dīcatio dicto  
c. cū voluntate. Et sic pnt ordari  
viz vt elemosine non recipiantur  
ab excoicatis nisi in neccitate suste  
tationis vel pfectus p dīcationis.  
B. Ad eandē qz mensā non debent  
comedere fm vtroq. A. Vex est  
si alr pnt sibi prouidere fm glo.  
ray. vt in dicta. q. dvij. B. qz si  
predicatores non pficiant qdū  
tñ sperant pbabiliter de pficiēdo  
recipere pnt vt. ff. de neg. ges. sed an  
vltro. A. a alr non fm glo. ray.  
a hosti. vt in sum. con. eo. ti. q. dv  
ij. Extra casus g? predicos non li:  
ab excoicato elemosinā recipere et**



et notatur in sum. con. eo. ti. q. cxi  
vi. Inno. in dicto c. cu voluntate  
sentit q legatu possit recipi ab ex  
coicatio: nisi sit factu ad hoc vt ore  
tur p aia eius: dicens q licet mor  
tuaria q p aia da tur non sint reci  
pienda ab excoicatio cu p eodem  
orandū nō sit: tñ si non p aia: sed  
sic alteri priuato excoicat? aliqd  
leget eccie: illud recipe pōt. q nec  
testari p hibetur excoicatus. Co.  
pe. de sampsona. Sed host. sentit  
contrariū. hec ibi. dictū host. pōt in  
telligi qñ lice legatu non esset fa  
ctum p mortuario: tñ est factu vt  
als oretur p aia excoicati. qd nō  
licet: nisi fuisset mortuus cum sig  
nis pñe et absolutus etiā p mor  
tem vt in c. a nobis. ij. de sen. exco.  
Als aut bene possit recipi legatu  
ab excoicatio. q post mortē excoi  
cati cessat cā talis prohibite coio  
nis et recepōis. eius correctio: ex  
tra eo. cu medicinalis li. vi. Si p  
quāta necessitate licet recipe elemo  
sinā ab excoicatio. Glo. ray. vt p  
in dicta. q. cxlvi. dicit. Non credo  
ē restringendū ad extremā neci  
tatem: sed sufficit ad excusacōem  
q indigeat: et non possit omode  
et defacti hie necaria aliunde. In  
direc. aut li. iij. ti. ij. q. cxlv. dī q ali  
qua ē sustinēda in cōmoditas: vt  
ecclesiastica seruet iusticia. xix. di. in  
memoria. Et vtz necessitas sit mag  
na videt iudicandum arbitrio su  
perioris extra de off. dele. de causis  
Quia tñ in transeuntib? res dilati  
onē nō capit: quisq suo iudicio  
relinqitur. xi. q. iij. qd predecessor.

Itē an licebit mihi hospitari in do  
mo excoicati ipso absente. aut su  
mere inde necaria aut vnu ad cele  
brandū missam. R. fm glo. ray.  
vt in sum. v. eo. ti. q. cli. q non liz  
nisi recipiat et recipiā ab vxore vel  
dispensatore eius fm q dictū est  
supra. xxxij. Item nunqd licebit  
mihi hospitari vel necaria recipe  
in domo excoicati quaz inuenio si  
ne custodia. R. fm glo. ray. et in  
sum. co. eo. ti. q. clij. Si ex cōfictia  
amicicie hoc facio: nō licet. q sic  
quodammodo atraho cū eo: et obli  
go me ad antidotū et ei coico. als  
si credo ei displicere cū sciuerit fur  
tum vel aliud pām omitto: sed ex  
coicationem minore non incuro  
Item qd de illo q solitus ē fratrib?  
dare certam summā singulis sep  
timanis: et cū sciret q in breui ex  
coicaretur rogauit vnu de amicis  
q dictam summā daret fratrib?  
predicis vsq? dum reuocaret mā  
datu: pmittens se ei sup hoc satis  
factu: nunqd frēs sciētes hoc de  
berent recipe illam summā ab il  
lo. R. fm glo. ray. et in sum. con.  
eo. ti. q. cxlix. Si fratres hoc non  
pcurauerunt: nec peccabūt recipi  
endo ab illo amico dante noie suo  
nec ille peccabit q ita sibi puidit  
in futurū pprio motu et pia intencō  
nesciens q frēs nihil reciperent  
ab eo tpe excoicationis. Si autē  
pcurantib? fratribus eēt hoc fa  
ctū: illi citū esset: licet ille amicus  
pprio noie daret. et frēs in hoc ca  
su facerent fraudē canonī q prohi  
bet coicari cū excoicatis. Sit enim  
u. iij.



fraus canonis vel legi cui salua sup  
ficie lēe p ad inuentionē aliquam  
dolo malo oītra mentē eius veniūt.  
ff. de legi. l. oītra legē. Nota etiam  
fm hos. a in sum. o. eo. ti. q. diiij. q.  
lij in dictis casib⁹ puta in viatore  
a pegrino a filiabus cōica rī possit  
excoīcat⁹. sunt tū etiā in illis qū  
tūz bono mō fieri poterit euitandū  
vt p⁹ ex mente dictoꝝ iurū. s. xi. q.  
iij. qm multos: a ex. eo. inter alia  
a. c. cū voluntate a spāliter in. c. fi  
xere in fi. Item vtz in dicto. li. iij.  
ti. ij. p. ex. v. in cā heresi p⁹ testis ex  
coīcat⁹ recipi: extra de hereticis in  
fidei. li. vi. Item iudex excoīcat⁹  
regrī pōt vt iūuet inq̄sitor es oītra  
hereticos: nec inq̄rentes in curiū t  
excoīcationem. ex. de hereti. presi  
dentes. li. vi. B

**Ultimo** notandū qd cui  
coīcam⁹ vīuo:  
coīcare dēmus a mortuo: ex. de se  
pul. ex. pte. ij. nisi p⁹ mortem ap  
pareat qre ei in vita coīcandū nō  
eā ē puta si p⁹ mortē diuicā de he  
resi. xxiij. q. ij. sane. ij. a pter casū  
de torneamento. de quo vide j. to  
neamentū. f. iij. Itē notandū ecō  
tra cui nō coīcam⁹ vīuo: nec mor  
tuo coīcare dēmus. ex. de sepul. sa  
cris. Hoc filr nisi appareat qre ei  
in vita coīcandūz fuisset: ex. eo. a  
nobis. ij. a ex. de sepul. prochiāo.

**Excoīcatio. vñ**  
De minore excoīcatione.  
Hec excoīcatō est q sepat a sacra  
mentis p̄cipiendis A. extra de de.  
exco. m. si celebrat. B. Que quidē

quo ad deum oīngit q cito pām  
mortale oīmittit. xi. q. iij. audi. pā  
talis eucaristiā a cetera sacra reci  
pit in sui damnationē: extra de co  
ha. de. a mu. c. fi. S; quo ad ecclē  
siā infligit minor excoīcatio ipso  
iure. a phibentur sacra. Primo q  
dem a principalr euz coīcat quis  
excoīcato vt tractatū ē in primo  
c. s. excoīcatio. vi. Scdō cū quis sa  
crilegiū oīmittit. xvij. q. iij. mico  
A. meli⁹ videt facere ea. q. c. si q̄s  
iuent⁹ ibi. Donec in ouētū admo  
nit⁹ aē. Alii tū sacrilegiū iaurit in  
maiorē: vt si iniuriā irroget in p  
sonā ecclēsticā: extra eo. nō du  
biū. vel si incendat vel frangat ec  
clēsiā: extra eo. oquesti vel similia  
agat. de quo supra excoīcatio. iij.  
B. Tercio cū quis ē notori⁹ forni  
catoꝝ: extra de coha. de. a mu. c. a.  
vestra quarto: cū quis est simoi  
acus: extra de simo. tanta. Nobis  
iste casus ē excoīcatio maior a pa  
palis: vtz p extrauagantes mar  
tini. v. vnā q incipit. Multa a aliā  
q incipit. Dānabile. a eugenij q  
ti q incipit. Cū detestabile. B. Qū  
to cū q̄s recipit ecclāz de manu la  
yci. xvi. q. vñ. si q̄s deiceps. ar. ad  
idē ex. de elec. q̄squis. A. Et tam la  
yc⁹ dāns q̄ cleric⁹ recipiens: nisi  
emēdaueit: d; maiori excoīcatio  
ne feriri: ex. de iurepa. p̄feca. B.  
Sexto fm quosdā qū q̄s in bello  
iniusto seu oītra xpianos exercet  
artē bali starioꝝ seu sagittarioꝝ  
ex. de sagitta. artē. A. Ibi malevi  
det pbari cū ibi nil aliud dicat ni  
si q diātā artē sub anathemate



philemus: nisi forte intelligatur  
rōe notorietatis. qz talis ars cōi  
te notorie exercet. a ois notori⁹  
p̄dōr incurret minorē excoīcatōm  
vt 7. v. ix. B. Septio in dissidētib⁹  
a paup̄z oppressorib⁹ manifestis  
raptorib⁹ publicis vsurarijs. mē  
trici⁹: q̄ large dicunt excoīcati:  
inquantū oblatōes eoz ad altare  
non recipiunt. A. Adde. a qz etia;  
denegant eis ecclāstica sacra: sic  
alijs p̄dōrib⁹. de quo statim. B. Oc  
tauo in illis q̄bus negat ecclāstica  
sepultura. A. de q̄bus 7 sepultura  
iiij. in principio. B. vt q̄ morit in  
torneamēto. qz nō sepeliū in cimi  
terio etiā si penituit: vide 7. torne  
amentū. 7. iij. Et idē poss; dici de eo  
q̄ non confit semel in anno. ex. de  
pe. omis. Nonno in q̄libet notorio  
p̄dōre dis. lxxviii. neq; a di. xcv  
illud. xiiij. q. v. p̄ okeuntib⁹. A. a ibi  
glo. B. de se. di. ij. p̄ bīcōe. Omis  
casus p̄dōs ponit ray. a mmo.  
a sile. cōn. q̄ in p̄dictis casibus  
absolui p̄t quilibet a p̄prio sacdo  
te. A. De p̄dōis tangit in sum. 3  
eo. ti. q. lxxv. vbi etiā dī fm glosā  
ray. q̄ ad quintū casū q̄ illi iuri de  
rogat in multis p̄tib⁹ p̄ otrariā  
osuetudinē. Reges ei a principes  
in aliq̄bus ecclēsijs dāt decanat⁹  
a alios p̄sonatus a p̄tendas: a  
illi quib⁹ dāt nō instituiunt per  
ep̄m. hēc glo. Sed hēc osuetudo nō  
ē seruanda: nec excusat: cū sit ma  
la. viij. di. mala aut osuetudo: im  
mō poti⁹ grauat. Nā cum sit oītra  
ecclāstica libertate: intro ducit ma  
iorem excoīcatōnē oītra obseruā

tes vel obseruari facientes: extra  
de se. exco. nouerit. B. Nec obstat  
etiā si ipse sacerdos sit excoīcatus  
minori excoīcatione ex. eo. duob⁹  
Non aut p̄t q̄s absolui ab alie  
no: extra eo. nup. Et dico p̄prium  
fm host. v. oēm q̄ p̄t illū a p̄dō ab  
soluē. 7. de tho. in. iij. d. xvij. A. 7  
dem in sū. cō. eo. ti. q. xci. B. Insigni  
etiā p̄t minor excoīcatō ab ep̄o: a  
etiā a quo cūq; iudice ecclāstico in  
feriori: extra de off. or. cū ab ecclā  
rum. A. Sed in ray. a oēs vt in sū.  
3. li. iij. ti. xxiiij. q. lv. B. Et hoc siue  
p̄ otumacia: vt. v. q. ij. p̄nti. a xi.  
q. iij. audi. siue etiā p̄ alijs culpis  
A. facit. xvij. q. iij. mmo. B. Item  
siue simplr. A. v. ad tps indetermi  
nati sicut in c. in actōe: de quo sta  
tim. B. vt de pe. di. v. in actione: siue  
ad tps. A. si determinati vt in c. de  
quo seq̄tur. B. lxxvi. di. tñ Quis  
ē effectus minoris excoīcationis. c  
R. Principalis effect⁹ est q̄ talis  
remouet a p̄ceptione sacrorum a  
si se immisceat mōsticer peccat: nō  
tñ incurret irregularitatē etiā si ce  
lebrat Peccat etiā ofrendo sacra  
sed ab eo collata nō carent v̄tutis  
effectu: nec phileū eligere: nec ea  
q̄ rōe iurisdicōis sibi op̄tunt exer  
cere. Si tñ talis scienter elect⁹ fu  
erit: erit ei⁹ electio irritanda: extē  
de de. exco. mi. si celebrat. A. vt nō  
tur in sū. 3. eo. ti. q. lxxi. glo. ray.  
dicit: colligi ex p̄dōis q̄ excoīca  
tus minori p̄t excoīcare a absol  
uerē. 7. q̄ si ignorāter fuerit ele  
ctus: v; electio si p̄babilis fuerit  
ignorātia. Si aut crassa cōfess  
u. iij.



tali beneficiū: indiget dispensa-  
tione ad hoc qd possit illud retinere.  
**Et idē dicit se credere de interdico**  
**ab ingressu eccēe vel officio dīmo**  
**De irregulari tñ qui recipit benefi-**  
**ciū dñz ē irregularis putat qd im-**  
**petrata dispensatōe sup irregulari-**  
**ritate: non indigeat dispensatōe**  
**alia. Nec ē simile de excoicatio vel**  
**suspensio sīa iuris vel hoīs. Nam**  
**irregularitas nō ē nisi qdā im-**  
**pedimentū ex defectu sacramenti**  
**vel canonica institutōe pueniēs.**  
**hec ibi. S; certe eadem videt rō in**  
**irregulari qd in interdico vel suspen-**  
**sio. qd sicut est inhabilis ad executi-**  
**onē officij suscepti tpe irregulari-**  
**tatis sine dispensatōe: extra eo. cū**  
**illo 2. Et ista rō videt ponderari in**  
**dicto ca. si celebrat: ibi. Pro eo qd**  
**ad suspensionē eo eligitur ac. Et**  
**qd ppter officiū datur beneficium**  
**extra de preten. cum scdm. Item**  
**glo. in d. co. ca. si celebrat dicit qd si**  
**excoicatus minori eligat etia; ig-**  
**noranter non v; electio qd ignorā-**  
**tia eligentiū nō facit ipsū habile.**  
**Et si scienter talem eligerent: pua-**  
**rent inre eligendi extra de elec. cū**  
**in cundis. B**

**Utr** excoicatus minori pos-  
sit intrare eccām. **Re-**  
**fm ray. Non videt intrando pecca-**  
**re: qd non ē remotus nisi a sacris.**  
**vnde a foris pōt intrare ad hoās**  
**a dicere alijs: dū tñ nō ad miss-**  
**am. aut si ad missam: nō ad oscu-**  
**lum pacis qd est quasi loco cōio-**  
**nis a qua sine dubio sepatus est**  
**extra de de. exco. mī. si celebrat. A**

**Hos passus dōc. lati9 examināt**  
**Vnde quo ad ingressum eccēe vtz**  
**in sum. 2. li. iij. ti. xxij. q. d. r. Ra-**  
**p. a. hol. dicunt qd talis excoicat9**  
**tut9 facit si non intrat anteq sit**  
**absolut9. si tñ intrauerit cā oran-**  
**di: presertim vt dicit ray. ecclesiā**  
**non ossecratam: non videt peccare**  
**qd non ē remotus nisi a sacmētis**  
**immo forte pōt intrare ad horas:**  
**dū tñ nō ad missam. Sed primū**  
**securi9 est. Et satis videt con. gos.**  
**dicat qd pōt audire diuina pre mī-**  
**sam: sed securi9 facit si ex deuotōe**  
**abstineat. ar. v. di. ad eius. Glo.**  
**vero ray. dicit Credo sine preiudi-**  
**cio qd a misse pōterit interesse: dū**  
**tñ ibi non cōiact qd minor excoica-**  
**tio non sepat nisi a ptiicipatōe sa-**  
**cramentoy qd in sola pceptione o-**  
**fluit. ex. de de. exco. mī. si celebrat**  
**Hug. tñ notauit. xi. q. iij. si mini-**  
**cus qd ab introitu eccēe sepat: qd**  
**nō credo. Satis tñ credo qd hmoi**  
**excoicatus pacē non dñt pte ai-**  
**alijs pagnus dei. qd os autū illud**  
**succedit loco eucaristie. hec ibi. S;**  
**hoc nescio quo iure ptef. Quo re-**  
**ro ad scdm si talis excoicatus pos-**  
**sit cū alijs dicere officiū in choro**  
**a an alijs deant ipsum admittē vt**  
**p3 in sū. 2. eo. ti. q. d. r. Hos. disti-**  
**guendo St qd sic qñ est excoicat9.**  
**qd casualiter vel ex negligētia coi-**  
**cavit excoicatio. sec9 si ex cōceptu qd**  
**ppter pān mōle: etiā si oculū ē**  
**suspensus ē qd qd ad se. ali notri9**  
**est cōcept9. puta qd hoc fecit p9**  
**inhibicōz sibi publice facta; pui-**  
**dicē. a hoc nō pōt aliq tergiversa**

**Excoicatio**  
Excoicatio dicitur  
excoicatio a culpa  
a culpa a peccato  
a peccato a peccato

**Excoicatio**  
Excoicatio dicitur  
excoicatio a culpa  
a culpa a peccato  
a peccato a peccato



tiōe celari. a vitare d; a vitari. ext.  
de coh. a. de. a. mu. c. v. r. a. c. fi. **I**te  
Goff. addēs dīc. **L**audō tñ vt pri⁹  
faciat se absolui q̄ suū officiū in  
e loco auz alijs p̄sc̄q̄tur. glo. vero  
**Rap.** dīc q̄ l; sit notoria h̄mōi ex  
coicatio: qz tñ n̄ est suspēsus q̄ ad  
alios. null⁹ teneē ei⁹ officiū vitare  
qz n̄ est priuat⁹ seu suspēsus ab ex  
ecutioe sui ordīs: s; tñ a p̄cipacō  
ne sacroꝝ q̄ in sola p̄cepōne cōsi  
stit. ext. de de. ex. m. c. fi. **h**ec ibi  
**P**ōt dīc q̄ primū dīctuz p̄cedit n̄  
rōe minoris excoicacōis notorie: s;  
rōe delicti. **P**atm. n. mōle notoriū  
inducit suspēsiōne q̄ ad se a q̄ ad  
alios. vt nō ē in fū. c. li. iij. ti. xxiij.  
q. iij. **Q**uo tñ ad vitacōez hodie ali  
q̄ innouata sūt vt p; s; deric⁹. iij.  
ad fū. m. addicōe. **B.** Excoicacōis  
absolutio. vide s; absolutio. v.

**E**xculatō **Q**ue  
excusant a culpa siue a pe  
na hñtur i; pena. i; iij.

**E**xempt⁹. **Q**ui  
dicit se exemptos a alle  
gāt p̄uilegia req̄siti ab ordinarijs  
ōndere tenētur. **A.** s. totū p̄uilegiū  
qđ asserūt se a sede ap̄lica hñre ip  
sis ordinarijs. aut in loco cōgruo a  
seculo aliq̄b⁹ alijs prudētib⁹ viris  
ōmī suspicōe carentibus ad hoc p  
dictos ordinarios deputatis ifra ter  
minū cōpetēz p̄ facti qualitate ip  
soꝝ ordinariōꝝ vel delegatoꝝ su  
oꝝ arbitrio moderādū iusto ipe  
dimēto cessante. vt in. c. cū p̄sone  
de quoq̄. **B.** a etiā tradere trāscrip

ta articuloꝝ de quib⁹ fuerit cōtro  
uersia. **Q**si ad exēp̄cōez allegāt  
solam p̄scripcōem dñt de hoc face  
re fidez. **S**i vero allegāt vtūq; tūc  
si p̄uilegiū ad plenū non suffici  
at: s; tñ cāz p̄beat p̄scribendi. tenē  
tur p̄scripcōem p̄bare. **A.** vij. xl.  
ānoꝝa allegatuz p̄uilegiū exhibi  
tere p̄ modū p̄dictū. vt in eo. c. **B**  
**E**t p̄ba cōe pendēte nō turbent. **A.**  
cū rōne p̄uilegij sint i possessiōe  
exēp̄cōis. nō violenta. nō dādesti  
na. nō cōcessa p̄cario. de q̄ fide corā  
eisdē fecerūt. vt ibi. **B.** **Q**si nō al  
legāt a exhibēt tale p̄uilegiū qđ  
cām p̄scribēdi p̄beat. **A.** saltē vt  
ibi. **B.** dyocesanij tantū inē suo. ex  
tra de p̄uile. cū p̄sone. li. vi.

**E**xēpta **Q**ue  
eccā a mōchi: vel  
canonici vel oues  
si. a p̄petuo oblati intelligunt ex  
empti. **A.** siue sint derici siue non  
vt in. c. de q̄ statū. **B.** **N**ō at p̄sbiē q̄  
prochianoz curam hz q̄ ad ea q̄  
ad ipsā curaz p̄tinēt. nec ipsi pro  
chiani. ext. de p̄uile. p̄ exēp̄cōz  
li. vi.

**S**i **Q**ue  
eximātur canonici alicui  
ius ecclē nō p̄pter hoc sūt  
exēpti derici: s; bñ ecclē uerso. **A.** s.  
q̄ exēptis dericis itelligūtur exēp  
ti tā canonici q̄ alij derici. dicto. c.  
p̄ exēp̄cōz. **B.** s; ipsa eccā nō est ap  
ter h⁹ exēpta. **A.** i neutro casu. siue  
p̄uilegiū cōcedat canonici siue  
derici. vt in tex. de q̄ statū. **B.** ext.  
de p̄uile. p̄ exēp̄cōz. li. vi.

**P**er **Q**ue  
mōasteriū seu p̄ huius  
modi locuz exemptum  
intelligi debet tam de ipso qm de



cimiterio a domib⁹ monasterij: a  
theatris. ortis. a areis. q̄ sunt iux  
ecclesia. ar. xij. q̄ v. necessariā. a. c.  
nulla. xvij. q̄ iij. diffiniūt. **A** de  
in sum. cō. li. ij. ti. v. q. d. vi. circa  
finē. B

**E**xcepti q̄tuncq; gaude  
ant libtate nihilo  
min⁹ pnt ouemri corā ordinarijs  
racōe delicti siue contract⁹. aut rei  
de q̄ otra eos agit. nisi delictū sit o  
missū in loco exēpto vel otractus  
ibi sit imit⁹ vel ibi sit ip̄a res litigi  
osa. **I**te non pnt ouemri vbi domi  
ciliū hnt si alibi delinquāt vel cō  
trahūt vel res ipsa existat. nec ec  
pnt dyocesani illoz vbi domicili  
um hnt remittere exēptos si cōue  
niātur ad locū vbi deliquerūt vel  
o traxerūt vel res consistit. ex de p̄uile.  
volētes. li. vi. saluū q̄ dicitur in  
se. **E**t hoc etiā sciendū q̄ qdā sūt  
p̄uilegiati ita q̄ nec racōne delicti  
vel cōtractus vel rei pnt cōueniri  
vt p̄dicatores. minores. a cisterci  
enses.

**E**xcepti non pnt o struere  
latria in locis nō exemptis sine licē  
tia dyocesanoz. nec in sic cōstru  
dis. nec tempe interditi in casib⁹  
nō exp̄ssis. **A**. in iure. vt in. c. au  
toritate. de quo q̄. B celebrare vel fa  
cere celebrari. aliter p ordinarios  
o pesant. Et si ppter hoc cōseruato  
res eozū ferrent sentētiās cōtra or  
dinarios nō valent. ex de p̄uile. au  
toritate. li. vi. In locis etiā exēptis  
nō pnt exēpti p̄dicta facere nisi de  
iuriā vel p̄uilegio. **A**. sedis aplice

spali. sicut p̄ in t̄p. q̄ sequit. **B**.  
vt in dicto. c. autoritate.

**E**xcepti non dnt assumē li  
tes suozū hoim. **A**.  
litteroꝝ. vt in dicto. c. autoritate.  
**B**. ec censualiū. ex de p̄uile. auto  
ritate. li. vi.

**L**egat⁹ de latere fm Ber.  
tene pōt agnosce  
re de causis otra exēptos q̄ p p̄u  
legium eximūtur a ptate ep̄oꝝ a  
hmōi: si non pape vel legatoꝝ ei⁹  
Secus tñ de alijs legatis. **N**otandū  
hec de offi. lega. q̄ trālla cōem. **A**.  
in Glo. Et eo. titu. ca. primo dicit  
glo. q̄ legatus de latere quo ad  
hoc intelligit siue sit cardmal siue  
ali⁹ de latere dñi pape missus. **N**ō  
aut si sit legat⁹ racōe loci seu dig  
nitatis vt archiep̄s cantuariēsis  
de q̄ dē in dicto. c. a filijs vt a nōē  
in sum. c. li. ij. ti. v. q. d. vi. ad fi. **B**

**M**onasteria <sup>mona</sup> <sup>liū etiā</sup>  
si sūt exēpta dnt singulis anis p  
ordinarios visitari. vt in de. attēde  
tes. de sta. mo.

**E**xorcism⁹ **V**i  
de sup. cathexism⁹.

**E**xpositus **B**i  
pater vel ali⁹ eo sciēte vel  
ratū hntē filiū vel patron⁹ libertū  
vel dñs seruū infantē vel aliq̄z  
p̄dictozū languidū cuiusq; eta  
tis exp̄posuit vel si alicui eozū alim  
ta impie negari o tegerit. fili⁹ hoc  
ip̄o a patria ptate liberat⁹ est. a li  
beratus sit ingenu⁹: a seru⁹ liber.



Isti q̄ qui hos suscipiunt non p̄nt  
p̄ter hoc in eorū p̄sonis ius ali  
q̄d vendicare. extra eo. c. vñco. **A**  
s. de infantib⁹. a lan. expo. **B.** Quis  
autē sit patron⁹. libertus vel inge  
nu⁹. habes **filiter. 9. i.**

**E**xtrema vñctō  
De ea dicitur infra. vñctō  
extrema.

**A**llū. Que  
re infra mendaciū.  
De falsarijs vero lit  
teraz papaliū vide  
sup̄ excoicatio. iij.

**F**ama. Quis  
p̄ncipaliter sit curā dum  
de bona vita m̄hilomin⁹ q̄tūz q̄s  
p̄t curāe delet de bona fama: a ne  
p̄mi de eo scandalizent. Nec ha  
bentur multū plene. xi. q. iij. inter  
verba. **A.** a dari⁹. xij. q. i. nolo. **B.**  
q̄ scandaliz. s. si. **Fama** quomo  
do restituenda sit ab eo qui aliquē  
infamavit. h̄tur supra. de traditio  
s. penl.

**F**amilia. Quō  
paterfamilias delet rege  
re a corrigere familiā suam. **Re. fm**  
**Wil.** Sicut ipse tenetur filijs a fa  
milie in educatōe corporali. sic a  
in disciplina morū. Vnde hoc non  
seuās: a fidelitatē naturalēz dese  
rit a est deterior infidelibus. qui li  
cet non sint sub lege gratie. tamē  
seuāt illud m̄st̄mdu legis natuē  
Vnde ad **Thimo. v.** Si quis fu

orū maxime domesticorū curam  
nō habet fidē negauit. a est infide  
li deterior. di. xlvij. **ne**cesse est. et  
c. q̄tūmilitet. **A.** Idē in sum. 2. li.  
iij. li. xij. q. vbi etiā additur q̄ ex  
eo q̄d dicit apostol⁹. maxime do  
mesticorū. patz q̄ paterfamilias  
non solū tenetur curā regiminis  
habere circa domesticos. v. circa fi  
lios: vt exponit **Aug⁹.** sed etiam  
circa om̄s suos. p̄ quos intelligū  
tur sui qui de familia sūt: a q̄ h̄c  
cura correctōnis nō solū debz esse  
verberz: s. etia⁹ exempli bonaz ver  
borū: q̄ h̄c est species elemosine.  
vt dicit **Aug⁹.** Vñ sicut ad elemo  
sinā corpalem tenet quis tpe ne  
cessitatis. ita a ad h̄ac. Si vero nec  
sic corriguntur. delet eos abicere a  
se si p̄babiliter credit per hoc eos  
corrigi: a sine hoc in malicia perti  
naciter pseuerare. ne sit patron⁹  
erim̄is. sicut patz in vxore formica  
ria. **Q.** si p̄babiliter credit p̄ hoc  
eos licet⁹ peccare. p̄ suā aut curaz  
a p̄ suū timorē videt eos a multis  
a si non ab om̄ib⁹ malis se tēpare  
ei non imputat pueritas filiorū  
Vñ in dicto. **ne**cesse ē. dicit **Ihe**  
**ro⁹.** Iust⁹ non polluit ex vicio fili  
orū. **Q.** tūc fiet. si nō erit q̄d sibi i  
putet. **B.**

**Q**uid si dñs facit suos in  
rare q̄d dicit ei si quē  
viderint. sciuerit vel audierit fur  
ripuisse aliq̄d de reb⁹ suis. **Re. fm**  
**Wil.** Credo sine preiudicio distin  
guendū: q̄ si iste dñs p̄babiliter  
h̄tur truculent⁹ a ferus. nō tenet  
fuaē. q̄ illiciti sūt q̄d iurati est